

Євген Акимович, Йосип Бурчо

Діалоги про УКРАЇНУ

*Інформаційно-публіцистичні роздуми
про 650 днів героїчного спротиву
російським окупантам
і святу віру в нашу перемогу*

Одеса
«Прес-кур'єр»
2023

УДК 721.161.2-9
А392

Євген Акимович, Йосип Бурчо

А392 Діалоги про Україну : інформаційно-публіцистичні роздуми про 650 днів героїчного спротиву російським окупантам і свята віру в нашу перемогу / Є. О. Акимович, Й. О. Бурчо – Одеса : Прес-кур'єр, 2023, с. 268.
ISBN 978-617-7797-51-6

Книга підготовлена за матеріалами публікацій газети «Прес-кур'єр» і у часі охоплює 650 днів героїчного спротиву України від 24 лютого 2022 року – початку повномасштабного вторгнення російських військ. Основу книги складають інформаційно-публіцистичні бесіди кандидата філософських наук доцента Євгена Акимовича з головним редактором газети Йосипом Бурчо на актуальні і гострі проблеми сьогодення, пов'язані з війною росії проти України. Ці бесіди до певної міри нагадують поширені сьогодні на інформаційних платформах подкасти – своєрідні аудіо-записи ведучих і гостей на заздалегідь визначені теми і питання. Через усю книгу проходить хронологія війни на Одещині — від перших ракетних ударів до терористичних атак ворога наприкінці грудня 2023 року. Також вміщено розповіді про події війни, які обростають легендами, публікації про протистояння українського світогляду, орієнтованого на європейські цінності, ідеології колоніального «руського міра».

Розрахована на масового читача.

УДК 721.161.2-9

ISBN 978-617-7797-51-6

©Акимович Є. О., Бурчо Й. О., 2023

Бо ми – це Україна!

Замість передмови

Вранці 24 лютого 2022 року українців розбудили вибухи ракет і бомб – путінська росія розпочала повномасштабне вторгнення в Україну. Ворог атакував по всій довжині спільного кордону – від Луганська до Чернігова, а також із території Білорусі й окупованого Криму. Російська армія обстріляла із артилерії українські прикордонні застави. Одноразово були завдані удари по об'єктах військової інфраструктури в майже у всіх регіонах країни. Після цього розпочався рух танкових колон та живої сили вглиб території України.

Путін назвав війну проти України «спецоперацією на Донбасі», а метою оголосив – «демлітаризацію і денацифікацію України». Але ми знаємо його справжнє бажання – знищити нас як самостійну державу, нав'язати нам свій «русскій мір», не дозволити Україні стати повноправним членом європейської співдружності.

У короткій, усього 67 секунд, заяві президента Володимира Зеленського у день нападу пролунали дві найголовніші речі: перша, росія почала проти України повномасштабну війну; друга – ми сильні, ми переможемо, бо ми – це Україна!

Так розпочалося 24 лютого 2022 року – найдовший день нашого життя, найважчий день нашої новітньої історії. Збройні сили України, Національна гвардія та загони територіальної оборони мужньо стали на захист країни від окупантів. У країні був оголошений воєнний стан і загальна мобілізація. У когось був страх, у когось – шок, хтось не знав, що сказати, але всі відчували, що робити – боротися.

Росія планувала за 3 дні захопити Київ, а героїчний спротив України триває вже понад 650 днів. Були славні перемоги і важкі втрати, добрі надії і гіркі розчарування. Україну підтримав увесь цивілізований світ, який об'єднався в антипутінську коаліцію. Нам надають техніку і боеприпаси, обладнання і амуніцію, але головний фактор нашого успіху – героїзм українських солдат на фронті і мужнє протистояння народу постійним терористичним атакам кремля на всій території України. Усі разом ми наближаємо перемогу над російськими окупантами.

8 липня 2023 року, коли минуло 500 днів з початку повномасштабної кривавої війни, президент України зробив звернення до народу з щойно звільненого легендарного острова Зміїний, з якого і почався напад росії. Володимир Зеленський наголосив: цей невеликий клаптик суходолу посеред Чорного моря – це великий доказ того, що Україна поверне собі кожну частину своєї території.

З першого дня війни ворог мріяв окупувати Одещину, але Збройні Сили України зламали його плани. Тоді агресор вдався до постійного і масованого терору. Практично щодня звучать сигнали тривоги у нашому регіоні, рашисти руйнують цивільну інфраструктуру, вбивають мирних людей, жінок, дітей.

Але їм не вбити нашої віри в Перемогу. Ми пережили всі погрози, обстріли, крилаті ракети, дрони-камікадзе, блекаут. Одесити, як і увесь український народ, за час війни зміцнили свій дух, свою віру у безумовну Перемогу над кремлівськими окупантами і у світне майбутнє незалежної України.

Так буде, бо всі ми – це Україна!

Ця книжка підготовлена переважно за публікаціями газети «Прескур'єр» і містить як аналітичні матеріали на актуальні теми, пов'язані з війною, протистоянням з ідеологією кремля, так і хронологію постійних терористичних атак рашистів на Одесу і область протягом 650 днів війни. Це своєрідний газетний літопис нашого героїчного спротиву російській окупації, кожен рядок якого сповнений святої віри у нашу безумовну Перемогу.

ОДЕЩИНА: ХРОНІКА ВІЙНИ

24.02 – 30.04.2022 року

«Українці на своїй землі і нікому її не віддадуть»

Вранці 24 лютого росія напала на Україну по всій довжині спільного кордону — від Луганська до Чернігова, а також із території Білорусі й окупованого Криму.

Російська армія обстріляла із артилерії українські прикордонні застави. Одночасно були завдані удари, зокрема із повітря, по об'єктах військової інфраструктури в майже у всіх регіонах країни.

Після цього розпочався рух танкових колон та живої сили вглиб території України.

Збройні сили України, Національна гвардія та загоны територіальної оборони мужньо стали на захист країни від окупантів. У країні оголошений военний стан і загальна мобілізація.

«Українці на своїй землі і нікому її не віддадуть», – заявив президент Володимир Зеленський.

Ракетні удари та вибухи

На Одещині 24 лютого зафіксовано падіння чотирьох ракет, а в самій Одесі — вибухи цехів. Про це повідомило оперативне командування «Південь».

Об 13:40 у селищах Кароліно-Бугаз та Грибівка – падіння по одній ракеті;

об 13:40 під Одесою, аеропорт «Буялик» — падіння двох ракет.

В Одесі, в районі заводу «Пресмаш», зафіксовано два підриви на території виробничого цеху.

У кожному випадку – без жертв.

СМЕРТЬ РОСІЙСЬКИМ ОКУПАНТАМ!

Створено Ставку Верховного Головнокомандувача

Президент Володимир Зеленський у зв'язку із збройною агресією російської федерації проти України підписав указ про Ставку Верховного Головнокомандувача.

Адміністрація Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України разом із Генеральним штабом Збройних сил мають уточнити план зв'язку Ставки Верховного Головнокомандувача за всіма варіантами можливих місць її розгортання.

Координатору Ставки Верховного Головнокомандувача (Олексій Данилов) він доручив організувати діяльність Ставки Верховного Головнокомандувача, визначити основні та запасні місця її роботи.

Довідка.

Ставка Верховного Головнокомандувача Збройних Сил України в період реальної війни-агресії здійснює стратегічне управління ЗСУ та іншими військовими формуваннями держави. Робочим органом є Генеральний штаб ЗСУ.

Створено Одеську обласну військову адміністрацію

24 лютого підписано Указ Президента України №68/2022 «Про утворення військових адміністрацій». Для здійснення керівництва у сфері забезпечення оборони, громадської безпеки і порядку утворено Одеську обласну військову адміністрацію. Про це повідомив на засіданні оперативного штабу голова Одеської обласної державної адміністрації Сергій Гриневецький.

У зв'язку з утворенням Одеської обласної військової адміністрації Сергій Гриневецький, як голова цієї адміністрації, набув статусу начальника військової адміністрації.

Цим же Указом Президента на базі існуючих семи районних державних адміністрацій в Одеській області, утворено відповідно 7 районних військових адміністрацій, голови яких набувають статусу начальників цих військових адміністрацій.

Замість Сергія Гриневецького новим головою військової адміністрації призначено полковника Сергія Марченка

Військовий Максим Марченко змінив Сергія Гриневецького на посаді голови Одеської військової адміністрації. Про це йдеться в указі президента Володимира Зеленського.

Замість Сергія Гриневецького призначено Максима Марченка. Він у 2015—2017 роках обіймав посаду командира штурмового батальйону полку «Айдар».

З 2018 до 2021 року Максим Марченко очолював Одеську 28-у окрему механізовану бригаду.

МИ НА ЗВ'ЯЗКУ/ МЫ НА СВЯЗИ / WE ARE IN TOUCH

Працює обласна гаряча лінія

Розпорядженням начальника обласної військової адміністрації Максима Марченка від 17 березня 2022 року в Одеській області створена та розпочинає працювати з 18 березня 2022 року цілодобова обласна гаряча лінія «Ми на зв'язку / Мы на связи / We are in

touch», на яку можна звертатися з усіма проблемними питаннями.

“В умовах воєнного часу виникає чимало проблемних питань, які пов’язані з роботою різних служб. Жоден мешканець Одеської області не повинен залишитись поза увагою і ми будемо працювати над ним, щоб кожне питання було розглянуто і вирішено” , - наголосив начальник Одеської ОВА Максим Марченко.

Телефони гарячої лінії «Ми на зв’язку / Мы на связи / We are in touch»:

+38 095-548-17-59

+38 093-546-56-67

+38 098-847-69-81

+38 048-705-70-49

+38 048-705-70-59

22 загиблих у Подільському районі

24 лютого російські війська завдали бомбового удару по селу Липецьке Подільського району, де розташована військова частина.

Внаслідок військового удару загинули 22 особи — 11 чоловіків та 11 жінок.

З-під завалів вдалося врятувати 6 людей. Їх госпіталізували до Подільської міської лікарні.

Обстріляли лиман

Літаки агресора 28 лютого випустили по передмісті Одеси дві ракети.

Як повідомив голова громадської ради при ОДА Сергій Братчук у своєму Telegram-каналі, обидві ракети агресора потрапили до Ку-

яльницького лиману неподалік села Красносілка. Жодних збитків українській інфраструктурі, військовим чи населенню ворог завдати не зміг.

Ракетні удари по Одещині

1 березня російські окупанти завдали ракетного удару по військовій частині у Лощинівці, що на території Ізмаїльського району Одеської області.

А по обіді російські нацисти вдарили ракетами по селу Дачне під Одесою.

Як повідомили в ДСНС, там пошкоджено газовий трубопровід, близько дев’яти приватних будинків і спалахнув приватний гараж, внаслідок чого загинула одна людина і двоє людей постраждали.

Став матрос Героєм

Генічеський міст на Херсонщині підірвав 24 лютого матрос Віталій Скакун разом з собою, щоб зупинити ворожу танкову колону. Про це повідомляє Генштаб Збройних сил України.

Одним із найважливіх місць на карті України став Кримський перешийок, де серед перших ворога зустрів окремий батальйон морської піхоти. Щоб зупинити просування танкової колони, було ухвалено рішення про підірив Генічеського автомобільного мосту.

Виконати це завдання зголосився інженер окремого батальйону матрос Скакун Віталій Володимирович.

Указом президента Віталію Скакуну присвоєно звання Героя України.

На дахах лікарень – знак «червоного хреста»

Знаки червоного хреста з’явилися на одеських лікарнях.

Міжнародний символ говорить про те, що у будівлі поранені та/або хворі. Про це повідомляє прес-служба Одеської міської ради.

За міжнародними правилами,

військові не мають права бомбардувати будівлі, на яких зображено символ «червоного хреста». Таке бомбування є порушенням Женевської конвенції.

Окупанти продовжують погрожувати Одесі

Противник продовжує підготовку до висадки морського десанту в районах Затока, Чорноморськ, а прикриття десантних груп здійснює загін кораблів вогневої підтримки і ракетна катерна ударна група. Про це повідомили у Генеральному штабі ЗСУ.

Для подавлення системи протидесантної оборони України на чорноморському узбережжі відмічено залучення бомбардувальників Су-24М та зафіксовано скидання касетних бомб РБК-500. Прикриття забезпечували винищувачі Су-30СМ.

Також в Чорному морі морське угруповання російських окупантів виведено з морських баз із завданням уражати надводні сили угруповання різнорідних сил українських ВМС.

Раніше Генеральний штаб Збройних сил України повідомив про рух десантного загону чорноморського флоту російської федерації у складі чотирьох великих десантних кораблів у супроводженні трьох ракетних катерів спостерігається в акваторії Чорного моря у напрямку міста Одеса.

Ще раніше Генеральний штаб повідомляв про можливу висадку десанту в Затоці, чи Одесі. Між тим 2 березня три ракети, можливо запущені з ворожого судна, яке з'явилося на обрії біля узбережжя Одеси влучили на територію міста. Вранці того ж дня Генеральний штаб повідомляв, що ворог продовжує розгортання корабельної групи та продовжує підготовку до проведення морської десантної операції у Чорноморській операційній зоні.

Лицарі знищили десант

28-а окрема механізована бригада імені Лицарів Зимового походу ввечері 25 лютого знищила близько 25 російських десантників у районі Коблево. Про це повідомив голова громадської ради при Одеській ОДА Сергій Братчук.

Противник намагався висадити морський та повітряний десант. Атаку було відбито.

Крім того, військовослужбовці ЗСУ та добровольці Національного опору затримали в Одесі коригувальника ворожого вогню, зазначив Братчук.

До останньої краплі крові

1 березня Президент України Володимир Зеленський звільнив Сергія Гриневецького з посади голови Одеської обласної адміністрації та призначив натомість офіцера, до цього призначення — командира 28-ї механізованої бригади Максима Марченка.

На нараді з представниками правоохоронних органів та силових структур полковник Максим Марченко довів своє рішення щодо створення додаткової бригади територіальної оборони в Одеській області.

Усі новини про те, що ми тут збираємось здавати Одесу — це ФЕЙК! Били їх на Донбасі, переможемо і в Одесі, заявив Марченко. До останньої краплі крові!

«Наша зустріч вам не сподобається»

Голова Одеської обласної військової адміністрації полковник Максим Марченко оприлюднив 7 березня відеозастереження тим, хто маскується під так зва-

них «корінних одеситів» з явно краснодарським акцентом: марні спроби закликати жителів міста допомагати російській армії та погрожувати їм.

«Я тут, в адміністрації, чекаю на вас. Але, повірте, наша зустріч вам не сподобається», — підсумував голова ОВА.

Дерибасівську заблокували

Українські захисники розмістили щільно протитанкові їжаки на центральній вулиці Дерибасівській в Одесі.

Так тримати, морські піхотинці!

Понад 30 ворожих гелікоптерів, живу силу та техніку противника знищили українські воїни на аеродромі «Чорнобаївка» біля Херсона. Про це повідомляє Командування морської піхоти.

Там російські нацисти розмістили свій бойовий авіапарк.

Крім того, минулої доби на підступах до Миколаєва знищено три ворожі колони. Українські захисники захопили трофеї, велику кількість боєкомплекту, колісну техніку, сім гаубиць Д-20.

Росія використала під Одесою касетні бомби

За повідомленням ДСНС на території с. Біленьке та смт За-

тока Білгород-Дністровського району вилучено та знищено 253 протитанкові касетні елементи ПТАБ-1М, 1 авіабомбу ОСАБ-250 та 1 авіабомбу ОСАБ-500 (залишки боєприпасів після авіаудару 3 березня).

Нагадаємо, 3 березня російські літак скинув декілька бомб в курортному районі. У поліції Одеської області повідомили, що осколками поранило одного військового, один загинув. Літак було збито.

Депутати про війну

3 березня відбулася позачергова сесія Одеської обласної ради. Вона була присвячена військовим питанням.

Депутати підтримали проект рішення про виділення 32 мільйонів гривень на матеріально-технічне забезпечення військових формувань територіальної оборони, і, як зазначив голова обласної ради Григорій Діденко, 2 мільйони гривень із цієї суми – це субвенція із Таїровської територіальної громади.

У рамках програми «Здоров'я Одещини» 35 мільйонів гривень спрямовано на медичне забезпечення населення та військових у воєнний час. Ще одне важливе рішення – збільшення на 23 мільйони гривень обсягу фінансування програми надання матеріальної допомоги тим, хто опинився у скрутному становищі внаслідок непередбачених обставин.

Об'єдналися волонтери в Ізмаїлі

Більше трьох сотень волонтерів, членів різних волонтерських організацій Ізмаїла відгукнулися на ініціативу міської та районної влади з об'єднання та координування діяльності волонтерів Ізмаїла у єдину команду за-

для допомоги тим, хто цього потребує у цей складний час.

Нова організація створена на базі військової адміністрації та адміністрації міста і отримала назву — Центр допомоги та взаємодії. Він буде діяти у приміщенні «Портовика». З початком воєнних дій на території України в Ізмаїл почала надходити гуманітарна допомога від країн Євросоюзу. Тепер її треба оперативно розподіляти і доправляти малозабезпеченим, літнім людям, лежачим хворим, всім тим, хто опинився у скрутному становищі через стрімкий ріст цін на продукти та їхню відсутність у магазинах через проблеми із логістикою.

У 1941-му стріляли нацисти, тепер – рашисти

Внаслідок ранкового обстрілу 21 березня з кораблів ворога в Одесі постраждали кілька будинків. Про це повідомив речник Одеської ОВА Сергій Братчук.

Одесу обстріляли ударом з корабельної артилерії два ворожі кораблі, що з'явилися в акваторії Одеської затоки. Незабаром вони покинули затоку, обстріляні у відповідь нашими військами.

По Одесі ворожі кораблі останній раз стріляли під час Другої світової — це були німецькі нацисти. Тепер – росіяни.

. . .

Увечері 22 березня російські окупанти випустили 5 ракет за одним населеним пунктом області.

ПВО проти безпілотників

22 березня підрозділ Протиповітряної оборони ЗСУ збив над Одещиною черговий ворожий безпілотник. Про це повідомив у відеозверненні у Telegram

офіцер управління оперативного командування «Південь» Владислав Назаров,

У неділю, 20 березня, підрозділ Протиповітряної оборони ЗСУ також знищив над Одещиною ворожий безпілотною. Про це повідомив

у Фейсбуці речник оперативного штабу Одеської обласної військової адміністрації Сергій Братчук.

Голова Одеської обласної військової адміністрації Максим Марченко, коментуючи ситуацію, зазначив у відеозверненні в Телеграмі, що противник почав активно використовувати безпілотні літальні апарати в місті та області. «Але наша ППО працює, маємо підтвердження про збиття цих БПЛА», — сказав він.

Крилаті ракети «обрізали» крила

На Одещині 18 березня о 5 годині ранку збили російську крилату ракету морського базування,

Пентагон не бачить ознак десанту на Одесу

Міністерство оборони США спостерігає посилення військової активності з російського боку в північній частині Чорного моря, однак не бачить ознак, які би вказували на неминучу висадку морського десанту росіян на український берег в районі Одеси. Про це, за інформацією CNN, розповів високопоставлений представник Пентагону, передає Укрінформ.

«Росія досі зосереджує більше десятка військових кораблів у північній частині Чорного моря, включно з десантними кораблями, надводними бойовими кораблями, тральщиками й патрульними катерами», — зауважив представник американського відомства.

За його словами, у Пентагоні підтверджують, що частково останні обстріли по околицях Одеси проводилися саме з цих військових кораблів. Однак, підкреслив чиновник, «наразі немає ознак неминучої десантної висадки на Одесу».

Малоймовірно вважає атаку на Одесу і американський Інститут вивчення війни. Там прогнозують, що атака на Одесу не почнеться, поки армія окупантів не забезпечить сухопутний коридор із Криму до Одеської області. Проте, створи-

ти такий коридор, зважаючи на все, вже не вдасться. Ворогу так і не вдалося пройти Миколаїв. При цьому окупанти тримають у морі біля берегів Одеської області резерв у вигляді Чорноморського флоту.

...

Особовий склад підрозділів морської піхоти РФ, яких готували для штурму Одеси, війська ЗСУ знищили під Миколаєвом та Маріуполем. Про це повідомив у Фейсбуці речник оперативного штабу Одеської обласної військової адміністрації Сергій Братчук.

«Морпіхи, що мали десантуватися на узбережжі Одеси, знищені і гниють під Миколаєвом та Маріуполем. А залишки (тих підрозділів – ред.) ще підуть на корм чорноморським бичкам. І така доля кожного загарбника», — зазначив Братчук.

повідомило Повітряне командування “Південь”.

“18 березня о 5 годині ранку у небі над Одеською областю зенітним ракетним підрозділом Повітряних Сил Збройних Сил України збита ворожа крилата ракета морського базування”, — вказано у повідомленні.

Не дивлячись на нічну тривогу, ніч в Одесі та області пройшла спокійно, повідомляв вранці речник Одеської ОВА Сергій Братчук у Telegram.

Чохли для бронезилетів

Одеські волонтери організували на місцевому швейному підприємстві виготовлення якісних плітоносок — чохла для бронезилетів, військового одягу та спорядження.

За словами керівника підприємства Ігоря Галунька, із тих тканин, які залишалися з довоєнного часу, колектив почав шити флісові куртки, бафи, шапки, термобілизну. А в останні дні переорієнтувалися на чохла для бронезилетів – так звані плітоноски. Фактично підприємство поновило випуск продукції, на яку був найбільший попит як в 2014 році, так і зараз.

Безпілотник не повернувся

Підрозділ Протиповітряної оборони ЗСУ збив ворожий безпілотник у районі Одеси. Про це повідомляє у Фейсбуці речник оперативного штабу Одеської обласної військової адміністрації Сергій Братчук.

«17 березня поблизу Одеси було помічено російські кораблі, які під час демонстраційного шиккування на безпечній відстані зазнали втрати — літальний апарат типу «Орлан-10», — зазначив Братчук.

За його словами, вдень російські кораблі шикувалися біля узбережжя: «Це був спосіб певного психологічного тиску на нас усіх з метою, щоб наші системи оборони відкрили свої позиції, але марно».

Почалася посівна кампанія

Незважаючи на війну, на Одещині стартувала посівна кампанія. Ярими культурами планують засіяти 750 тисяч гектарів. Про це повідомила директор Департаменту аграрної політики ОВА Алла Стоянова.

Аграрії Одеської області розпочали польові роботи та вивели у поля посівну техніку. Вже засіяно перші десятки тисяч гектарів.

Росія виставила міни в акваторії Чорного моря

Російські нацисти вчинили черговий злочин, спрямований на блокування роботи чорноморських портів та обмеження свободи судноплавства у Чорному морі. Кораблі росії виставили міни на рекомендованих шляхах руху суден від протоки Босфор, звинувативши в цьому українських військових, повідомляє керівник Інституту стратегічних чорноморських досліджень Андрій Клименко.

За його словами, небезпечну дезінформацію розповсюджує ка-

пітан морського порту Сочі. Цікаво, що в документі капітана сочинського порту вказано кількість виставлених мін, що свідчить про явну фальсифікацію. За інформацією фахівців, міни неможливо порухувати на такій величезній площі морської акваторії.

Одесити осуджують росію і путіна

Фахівці кафедри соціології факультету міжнародних відносин, політології та соціології Одеського національного університету ім. І.І. Мечникова 16 березня опитали 2 тисячі одеситів та з'ясували що більшість містян характеризує події в країні як війну росії проти України.

Зокрема такої думки дотримуються 90,8% одеситів, а не згодні з цим твердженням лише 6,4% мешканців.

81% одеситів не вважають війну «спецоперацією», приблизно така ж кількість містян не згодна з тезою, що вона присвячена звільненню України від націоналістів.

Лише 5% згодні з останнім твердженням.

Також, за даними опитування, 90% мешканців вважає, що Одеса в будь-якому випадку — це частина України. Не згодні з цим 3,4%.

Дії президента України Володимира Зеленського підтримують 93,4% одеситів. Не підтримують 6,2%.

Щодня ракети і дрони

У ніч на 25 березня над Одесою кружляли дрони. Кілька їх збили, інші втекли, повідомив речник ОВА Сергій Братчук. А ранком окупанти обстріляли Санжейку, обійшлося без жертв.

Згодом командування “Південь” повідомило: “ 25 березня на Одещині воїни зенітних ракетних

військ Повітряних Сил Збройних Сил України “приземлили” ще три російські крилаті ракети морського базування, що несли смерть мирним містам.”

27 березня прес-офіцер об'єднаного командування “Південь” Владислав Назаров повідомив: «Зранку противник здійснив пуск двох ракет, але жодна не потрапила в ціль. Система оборони Одещини налагоджена чітко та готова протидіяти будь-яким провокаціям супротивника.»

28 березня над Одеською областю знову збили ракету, випущену російськими військами.

29 березня Сергій Братчук повідомив: диверсійні групи ворога намагаються проникати на узбережжя Одеси, тривають перегрупування ворожих кораблів і повітряна розвідка. Речник ОВА також попросив одеситів «не ходити на пляжі, якщо на них написано «прохід заборонено».

Ворог отримав відсіч

Збройні сили України зірвали десантну операцію ворога у нашому регіоні. Про це повідомив офіцер оперативного командування “Південь” Владислав Назаров.

Російська армія спробувала висадити в Одеському регіоні диверсійно-розвідувальну групу. Для цього ворог використовував швидкісні катери.

Спроба висадки ДРГ із застосуванням швидкісних катерів на Одещині виявилася невдалою. Отримали гідну відсіч, – розповів Назаров.

Одесу з моря не захопити

Генерал-майор СБУ Віктор Ягун вважає, що російські окупанти не зможуть захопити Оде-

су з моря, якщо не візьмуть Миколаїв. Про це генерал-майор СБУ Віктор Ягун розповів у ефірі Еспресо.TV.

За його словами, захопити Одесу, провівши морську операцію просто неможливо.

Якщо в окупантів не буде підтримки з півночі на суші, то ні про яке захоплення Одеси не може йтися. Тобто якщо росіяни не візьмуть Миколаїв, то й Одесу вони теж не зможуть взяти. Наразі ключовим питанням є те, що нам потрібно їх витіснити за межі Херсона, – пояснив Віктор Ягун.

Окупанти застосували заборонену зброю

Правоохоронці мають докази ворожого застосування заборонених касетних снарядів в Одеській та Херсонській областях. Про це заявила генпрокурор Ірина Венедиктова.

У нас є докази на Одещині, у нас є докази на Херсонщині, де застосовуються безпосередньо касетні бомби, касетні снаряди, сказала генпрокурор.

Імовірність ворожих ударів висока

В Одесі в ніч з 26 на 27 березня та під ранок працювали сигнали тривоги. За словами речника Одеської ОВА, це працювали наші ППО.

Є загроза атаки з моря

В Одесі вночі на 27 березня і під ранок лунали сигнали повітряної тривоги. Ворог продовжує активно проводити повітряну розвідку. Також він знизив активну авіаційну роботу у нашому

небі. Про це повідомив речник Одеської ОВА Сергій Братчук.

За словами Братчука, все ще залишається висока ймовірність артилерійських та ракетних ударів саме з акваторії Чорного моря. Йдеться і про одеське побережжя, і про інші регіони нашої держави.

“Будьте пильні, адже враг по всій країні активізує діяльність диверсійних груп. Повідомляйте, що ви побачили з підозрою”, – закликавши одеситів та жителів області спікер ОВА.

В обхід Миколаєва

За даними британської військової розвідки, російські сили все ще намагаються обійти Миколаїв, щоб рухатися на захід у бік Одеси, однак українці чинять опір.

Про це йдеться у стислому інформаційному зведенні Міноборони Британії, оприлюдненому у Твіттері, передає Укрінформ.

«На півдні України російські сили все ще намагаються обійти Миколаїв, прагнучи рухатися на захід у бік Одеси, але їхнє просування уповільнюється через проблеми з логістикою та опором України», – йдеться у повідомленні.

Не дійшов до Одеси

Захисники Маріуполя знищили командира 810-ї бригади морської піхоти полковника Олексія

Шарова. Про це повідомив речник Одеської обласної військової адміністрації Сергій Братчук.

Спочатку російські нацисти планували використати бригаду, яка дислокується у тимчасово окупованому Севастополі, для морського десанту в районі Одеси, проте згодом перекинули на інші напрямки, зокрема під Маріуполь. В результаті боїв з'єднання зазнало важких втрат і частково втратило боєздатність.

Одеса під ракетними обстрілами

Дві ночі поспіль, 2 і 3 квітня, російські окупанти обстрілювали Одесу.

Удосвіта 3 квітня Одесу атакували з повітря, частину ворожих ракет збили сили ППО. Міський голова Одеси Геннадій Труханов заявив про пошкодження деяких об'єктів цивільної інфраструктури — багатоповерхівок, дахів приватних будинків.

У ніч на 4 квітня російські війська завдали ракетного удару по одному з об'єктів в Одесі, повідомив речник Оперативного штабу Одеської обласної військової адміністрації Сергій Братчук у Фейсбучі.

А ще Братчук заявив, що 4 квітня, військовослужбовці берегової артилерії Військово-Морських сил ЗСУ збили ворожу ракету морського базування "Калібр". Зазначимо, що напередодні нічні обстріли Одещини були здійснені ракетами «Бастіон».

Правоохоронці розпочали кримінальне провадження за фактом порушення законів та звичаїв війни збройними силами рф.

За даними слідства, вранці 3 квітня 2022 року військовослужбовці рф завдали ракетних ударів по території нафтопереробного заводу та нафтохранилищ в Одесі. Внаслідок удару знищено резервуари з паливом, пошкоджено господарські будівлі та газові комунікації.

Одного громадянина госпіталізували до лікарні з пораненнями, інформація щодо загиблих — відсутня.

Також через ракетний обстріл зазнали суттєвих руйнувань об'єкти цивільної інфраструктури.

Як повідомив у відеозверненні начальник Одеської ОВА Максим Марченко, Служба безпеки затримала осіб, які фіксували місця влучення ракет.

Загинув у бою Герой

1 квітня у жорстокій битві з російськими загарбниками загинув командир танкового батальйону 28-ї механізованої бригади, майор Збройних Сил України Олександр Ткачов. Горі прийшло у молоду сім'ю – Ірина втратила чоловіка, а 14-річний син Владислав – батька...

Поховали Героя 4 квітня в селі Гвардійське Чорноморської селищної ради, де мешкає його сім'я. Односельчани та бойові побратими віддали останню шану загиблому земляку.

Олександр після закінчення середньої школи у Білгороді-Дністровському вступив до Одеського інституту сухопутних військ, розповіла його мати Євдокія Семенівна.

9 квітня, розповіла вдова, сім'я отримала документ про присвоєння Олександрю Тимофійовичу Ткачову чергового звання — підполковник. У зоні АТО Олександр перебував з 2014 року. Через півроку у нього закінчувався контракт на військовій службі, однак планував його продовжити.

Вічна пам'ять Олександрю Ткачову.

Герої не вмирають!

Вірогідність ракетних ударів висока

В Одесі та області продовжує існувати загроза нанесення ракетних ударів, однак наразі виконуються усі задачі з оборони регіону. Про це 9 квітня повідомив речник Одеської військової адміністрації Сергій Братчук.

“В акваторії Чорного моря чорноморський флот російської федерації продовжує блокування нашого узбережжя та проводить періодично перегруповання своїх сил та засобів. Також продовжує існувати висока вірогідність нанесення ракетних ударів

по нашому регіону та нашому місту.

Ситуація в області та місті контролювана. У нас достатньо сил та засобів для вогневого ураження противника”, — зазначив Братчук.

* * *

7 квітня, ворог наніс удар з берегового ракетного комплексу “Бастіон” по селищу Красносілка під Одесою. Про це повідомив очільник Одеської ОВА Максим Марченко.

З загиблі та поранені, також пошкоджені об'єкти інфраструктури.

Вранці 9 квітня стався вибух у Чорноморську під Одесою. Про це повідомив міський голова Василь Гуляєв.

За попередніми даними, загиблих та поранених внаслідок вибуху немає. У деяких будинках вилетіли вікна.

У ніч на 10 квітня в Одесі лунали звуки повітряної тривоги, але ракетних ударів по місту не було. В суботу ввечері почала діяти подовжена комендатська година — до 6-ї ранку понеділка.

Вона була запроваджена розпорядженням начальника Одеської обласної військової адміністрації Максима Марченка через події, що трапились в Краматорську Донецької області, де в результаті ракетного обстрілу вокзалу, загинули 52 людей і 98 поранені.

10 квітня, коли діяла комендантська година, патрульні поліцейські в Одесі несли службу в посиленому режимі. Протягом доби було відпрацьовано 778 викликів.

Правоохоронці затримали відчайдушних — 20 людей доставлено до відділків поліції. Також у п'ятьох було виявлено телефони з активним спілкуванням з абонентами з країни-агресора та гроші РФ. Про це повідомила речник патрульної поліції Одеської області Алла Марченко.

10 квітня – День звільнення Одеси

Перемогли фашистів, проженемо і рашистів!

«Росіяни можуть спробувати знищити Одесу так само, як і Маріуполь»

Про це розповів президент України Володимир Зеленський у зверненні до парламенту та на-роду Греції.

Президент нагадав, що в Україні існує значна грецька діаспора, центрами якої є Маріуполь та Одеса.

Століттями українці та греки жили пліч-о-пліч у світі та процвітання, поки не прийшли російські війська, завдавши смерті та руйнації. Прямо зараз росія намагається знищити Маріуполь, заблокувавши та обстрілюючи місто, не пропускаючи гуманітарні вантажі, тероризуючи та викрадаючи людей.

У своїй промові Володимир Зеленський нагадав також про те, що свого часу саме Одеса відігра-

ла найважливішу роль у боротьбі за незалежність Греції — тут була таємна організація грецьких патріотів «Філіки Етерія».

«Свобода або смерть. Ці слова відбивають зараз не лише нашу боротьбу проти спроби росії підкорити Україну. Це частина вашої ідентичності, яка походить із нашої Одеси, ще одного південного міста України, яке росія може спробувати знищити так само, як і Маріуполь», — зазначив український лідер.

Зеленський розповів, що нещодавно, коли Одесу відвідував міністр закордонних справ Греції, місто якраз переживало наслідки російського обстрілу.

«Сьогодні в Одесі немає пострілів. Але чому? Тільки тому, що наші Збройні Сили України стримують російські атаки та відбивають варварські російські війська від їхнього давнього, узгодженого російським керівництвом наступу на Одесу», — сказав президент.

Володимир Зеленський закликав врятувати Одесу від такого знищення, яке зазнав Маріуполь, і притягнути росію до відповідальності за її військові злочини.

Глава держави додав, що грецька патріотична організація, що діяла в Одесі, мала назву «Філіки Етерія», тобто «Союз друзів».

«Я закликаю вас зараз відкрито створити таку нову спілку друзів, яка зможе врятувати українців і греків півдня нашої держави, яка зможе допомогти Маріуполю», — заявив президент України, зазначивши, що рахунок йде на дні.

* * *

Володимир Зеленський дав інтерв'ю для програми 60 хвилин телеканалу CBS. Зокрема, у президента запитали, чого він зараз очікує на сході та півдні України.

«Буде одна із найскладніших битв. Буде битва не одна. Ми вважаємо, що це буде нова хвиля цієї війни. Ми не знаємо, яка кількість техніки буде і розуміємо, що буде в рази більше, ніж зараз. Ми бачимо скупчення військових, техніки біля сходу та півдня нашої держави. Ми розуміємо майже всі коридори, куди піде ворог. Ми розуміємо, що він збирається зробити, і розуміємо, що від швидкості того, як нам допомагатимуть, і насамперед, до речі, Сполучені Штати Америки, від тієї швидкості, як вони зможуть нам передати зброю, чесно скажу вам, залежить, вистоїмо ми чи ні», — наголосив Зеленський.

Водночас глава держави додав, що на 100% впевнений в українських громадянах та Збройних силах України.

«А впевненості, що ми отримуємо все, що нам потрібно, у мене цієї впевненості, на жаль, немає!» — сказав Зеленський.

Греція звернеться до НАТО за допомогою у захисті Одеси. Афіни готують звернення до Міжнародного суду

Афіни готують звернення до Міжнародного суду в Гаазі із проханням розслідувати військові злочини в обложеному Маріуполі. Також у планах звернутися до НАТО з проханням допомогти захистити Одесу.

Про це заявив глава МЗС Греції Нікос Дендіас перед зустріччю міністрів закордонних справ НАТО у Брюсселі.

За його словами, він проситиме своїх колег в Альянсі зробити все, що вони можуть, щоб не лише допомогти Україні, а й захистити Одесу.

«Щоб Одесу не спіткала така сама доля, як Маріуполь», — наголосив міністр закордонних справ Греції.

Не наближайтеся до узбережжя

Одеситів та мешканців Одеської області військові закликали не наближатись до узбережжя, де можуть бути мініні загродження проти ворожого десанту.

Крім того, рибалок та власників глвзасобів просять не пересуватись біля берегів Одеської області, щоб не наражати себе на

небезпеку. Як передає Укрінформ, про це у Фейсбуці повідомляє пресслужба ВМС ЗСУ.

“Вбивство заради вбивства”

Російські окупаційні сили можуть завдати потужних ударів по Дніпру та Одесі у спробі захопити ці міста та поділити територію України. Про це в ефірі телемарафону заявив капітан першого рангу у відставці ВМС США Гаррі Табах.

На думку капітана, росія діє “непередбачувано, нелогічно, і пояснити їхні дії неможливо” та сповідує “культ смерті”.

“Вбивство заради вбивства, такий культ смерті. І своєї, і чужої. Незрозумілі ці дії. Чекати можна на все, і до всього потрібно готуватися”, — зазначив Табах.

Він вважає, що є всі ознаки підготовки рашистами нових ударів по Дніпру та Одесі.

Герой

Денис Максишко

Командир самохідної артилерійської батареї 28 окремої механізованої бригади імені Лицарів Зимового Походу старший лейтенант Денис Максишко посмертно удостоєний звання Герой України. Про це повідомила пресслужбу 28-ї ОМБр.

“Виконуючи бойові завдання під постійним вогневим впливом артилерії та авіації противника проявляв особисту мужність та героїзм, вміло керуючи підлеглим підрозділом, завдаючи вогневого ураження по російським загарбникам. Завдяки рішучим діям, умілому управлінню та вчасному прийняттю рішення, завдав потужного вогневого ураження по позиціях загарбників, знищивши

блокпост противника, вивівши з ладу техніку та знищивши чисельну кількість особового складу противника, але під час переміщення в район запасних вогневих позицій, потрапивши під масивний артилерійський обстріл російських загарбників, героїчно загинув”, — йдеться у повідомленні.

Вважали загиблим...

Поранений боєць 28-ї окремої механізованої бригади імені Лицарів Зимового Походу, якого вважали загиблим внаслідок підриву танка на міні, проповз шість кілометрів з перебитими ногами до місця, де зміг зв'язатися з побратимами й викликати допомогу.

Про це повідомляє в Телеграмі речник Одеської обласної військової адміністрації Сергій Братчук.

“Корсар” знищив ворожу колону

Протитанковий розрахунок ракетного комплексу “Корсар”, яким командує молодший сер-

жант 28-ї окремої механізованої бригади імені Лицарів Зимового Походу Михайло, знищив на Херсонщині колону ворожої техніки — два танки, БМП, броньований автомобіль і бронетранспортер.

Розповідь 27-річного бійця про цей бій оприлюднила у Фейсбучі пресслужба бригади, передає Цензор.НЕТ.

Ворожі кораблі відійшли, але загроза ракетних ударів зберігається

Об'єднане командування «Південь» 19 квітня повідомило, що російські військові кораблі у Чорноморській операційній зоні відійшли майже на 200 км від українських берегів.

«У Чорноморській операційній зоні вороже корабельне угруповання з ракетних та десантних кораблів відсунулось майже на 200 км від українських берегів. Але блокування судноплавства і загроза ракетних ударів зберігаються».

Зранку 19 квітня воїни зенітного ракетного підрозділу Повітряних сил Збройних сил України знищили ворожий БПЛА «Орлан-10», який вкотре намагався здійснити розвідувальну діяльність об'єктів критичної інфраструктури Одеси.

Про це повідомила служба зв'язків з громадськістю Повітряного командування «Південь». Це вже 12-й ворожий безпілотник, знищен

ний українськими ППО над Одещиною.

17-18 квітня речник Міністерства оборони Олександр Мотузьяник повідомляв на брифінгу, що корабельні угруповання РФ в Чорноморській та Азовській операційній зоні продовжують наносити ракетні удари по об'єктах на території України та ведуть розвідку.

«В акваторії Чорного моря наразі перебувають п'ять російських носіїв крилатих ракет морського базування типу «Калібр». Їх сумарний залп може становити не менше 36 ракет», — повідомив Мотузьяник.

Близько 15-ї години 18 квітня у небі над Одесою пролунав вибух — підрозділ Протиповітряних сил ЗСУ збив ворожий безпілотник. Про це повідомила у Фейсбучі пресслужба ППО.

«На Одещині військовослужбовці зенітного ракетного підрозділу Повітряних сил Збройних сил України збили 18 квітня російський безпілотний літальний апарат оперативно-тактичного рівня, який здійснював повітряну розвідку», — йдеться у дописі.

У ніч на 18 квітня в Одесі не було ворожих обстрілів, проте російські загарбники намагалися вести повітряну розвідку, виступаючи об'єкти для ударів. Їм активно протидіяли сили українських ППО.

Поки що російські війська не намагаються висадити десант на узбережжі Одещини, але активізували спецагентуру, залучаючи до диверсійної діяльності також окремих жителів області.

15 квітня над Одещиною розірвалася ракета, також над обласним центром було збито російський безпілотник. Про це голова Одеської ОВА Максим Марченко повідомив у Telegram.

“Усі повинні розуміти, що після потоплення “Москви” буде існувати підвищена загроза нанесення ракетних ударів. Тому вранці ворог випустив ракету по Одеському району. На щастя, ракета розірвалась у повітрі”, написав він. Постраждалих внаслідок падіння уламків немає.

Крім того, Марченко повідомив, що у п’ятницю над Одесою був збитий ворожий безпілотний літальний апарат “Орлан-10”, який збирав розвідувальні дані про військові об’єкти та об’єкти інфраструктури.

У ніч на суботу, 16 квітня, ворог намагався вести розвідку в районі Одеси, але при підльоті дронів до міста їх зустрічали вогнем сили українських ППО. Про це повідомив речник Одеської обласної військової адміністрації Сергій Братчук у Фейсбуці.

“Ніч в Одесі та області минула під сигнали повітряної тривоги — ворог намагається активізувати повітряну розвідку – і вдень, і вночі... Проте сили оборони надійно захищають нашу безпеку, підрозділи ППО зустрічають вогнем ворожі дрони і частину з них знищують”, — зазначив Братчук.

В Одесі та області зменшили тривалість комендантської години, тепер вона триватиме з 22:00 до 05:00.

Таких побратимів нам не треба

На Думській площі в Одесі 14 квітня демонтували п’ять вказівників напрямку до російських “міст-побратимів”: Волгограда, Москви, Ростова-на-Дону, Санкт-Петербурга та Таганрога.

До цього, 13 квітня, на позачерговому засіданні виконкому Одеської міської ради було ухвалено рішення прибрати з Пам’ятного знака міст-побратимів та міст-

партнерів Одеси на Думській площі покажчики цих міст.

Мер Одеси Геннадій Труханов акцентував: він не сумнівається, що місця, що звільнилися, займуть дружні міста, за підтримки яких Україна обов’язково виграє цю війну.

Одеса зазнала ракетного терору

Війська російської федерації напередодні Великодня у суботу, 23 квітня, обстріляли Одесу крилатими ракетами. Ворог випустив по Одесі 7 ракет. Жертвами нападу рашистів стали восьмеро людей, щонайменше 18 зазнали поранень. Серед жертв ракетного удару по Одесі — Валерія Глодан та її 3-місячна донька.

Рятувальникам протягом кількох годин вдалося загасити вогонь.

З-під завалів врятовано 2 особи, евакуйовано 86 осіб. Від ДСНС залучено 96 рятувальників та 18 одиниць техніки.

Пізніше служба зв’язків з громадськістю повітряного командування “Південь” повідомила: “Сьогодні, 23 квітня, з 14:00 до 15:00 угруповання протиповітряної оборони повітряного командування “Південь” вели бойові дії зі знищення крилатих ракет противника, які були запущені літаками стратегічної авіації ТУ-95 росії з акваторії Каспійського моря”.

“Під час ведення бойових дій воїнами зенітних ракетних підрозді-

лів знищено дві ворожі крилаті ракети (попередньо Х555 або Х101), які здійснювали удар по місту Одеса та 2 БПЛА оперативного-тактичного рівня, які імовірно здійснювали корекцію польоту крилатих ракет та ставили активні перешкоди засобам протиповітряної оборони Повітряних Сил Збройних Сил України.

На жаль, 2 ракети вразили військовий об'єкт та 2 в житлові будинки», — додали в ОК «Південь».

Прес-служба Одеської міської ради також повідомила: під час обстрілу ракети потрапили в один із міських цвинтарів. Зруйновано понад 1000 квадратних метрів території.

До одеської багатоповерхівки, в яку 23 квітня влучила російська ракета, люди приносять квіти та іграшки в пам'ять про загиблих, серед яких була тримісячна дівчинка. Про це повідомив у Телеграмі речник Одеської обласної військової адміністрації Сергій Братчук.

Водночас він зазначив, що вибух практично знищив квартири з другого по третій поверх однієї із секцій, а також пошкодження отримали квартири, розташовані навіть на 12-му поверсі.

Ворог хоче зробити із Одеси новий Маріуполь?

Президент України Володимир Зеленський на прес-

конференції озвучив результати ракетного удару російських окупантів Одесою 23 квітня.

«Сім ракет прилетіло до Одеси. Сім. Дві ми збили. До багатоповерхового будинку потрапила ракета. Вісім людей померло. Дитину вбили 3-місячну. Війна розпочалася, коли йому місяць був. Що це взагалі відбувається? Покидьки смердючі», — заявив президент.

За його словами, дії росії непередбачувані, оскільки агресор показав, що не сприймає Україну як незалежну державу.

«Якщо буде знищено наших людей у Маріуполі, якщо буде проголошено псевдо-референдум у нових псевдо-республіках, Україна вийде з будь-яких переговорних процесів. Але наші люди, які знаходяться на тимчасово окупованих територіях, мають знати і не допомагати окупантам», — заявив президент.

На запитання чи може статися «новий Маріуполь» в Одесі, Зеленський відповів — так, росія має багато техніки та плани коридору до Молдови.

«Будете горіти в пеклі»

Міський голова Одеси Геннадій Труханов заявив, що російські окупанти цинічно брешуть

про ураження військових об'єктів у Одесі, вбивши ракетами 23 квітня 8 одеситів, зокрема немовля.

На відео мер Одеси показав, що російські «високоточні» ракети влучили прямо в багатоповерхівку.

Російське міністерство оборони увечері прозвітувало, що їхні ракети влучили винятково у військовий склад зі зброєю, яку передали Україні західні партнери. Труханов наочно показав на відео, як «високоточні» ракети росії влучають у «військові об'єкти».

Ворог хоче залякати одеситів

У вівторок, 26 квітня, російські війська завдали ракетного удару по Одеській області, внаслідок чого було пошкоджено міст через Дністровський лиман у Затоці.

Голова Одеської ОВА Максим Марченко вважає, що ударом по мосту через Дністровський лиман у Затоці росія намагалася відрізати частину Одещини та створити напруженість на фоні подій у невизнаному Придністров'ї. Про це він заявив у відеозверненні в Telegram.

Марченко попросив не піддаватися на жодні можливі провокації росіян та спроби залякати мешканців Одещини подібними терористичними актами.

Він повідомив, що наразі ведуться ремонтні роботи пошкодженого залізничного полотна.

Рух транспорту через міст відновлено та здійснюється по одній смузі в обидві сторони.

Атака на міжнародний аеропорт

30 квітня внаслідок ракетної атаки по Одещині пошкоджено злітно-посадкову смугу Одеського аеропорту. Про це повідомили у пресслужбі оперативного командування «Південь». Її подальше використання неможливе.

Як повідомив голова Одеської обласної військової адміністрації Максим Марченко, ворог вдарив з окупованого Криму ракетами «Бастіон».

Нова злітно-посадкова смуга аеропорту прийняла перший літак у липні 2021 року.

Кремлівські фейки

Російське міноборони після ракетного удару по Одесі «анонсувало» застосування хімічного у районі одеського порту «Південний», при цьому РФ заздалегідь звинуватила у можливій хімічній атаці спецслужби України.

Так, росіяни заявили, що біля порту «Південний» планується провокація. Про це нібито свідчить те, що українським правоохоронцям та спецслужбам на Одещині видали індивідуальні засоби захисту.

“Київ може зімітувати ракетний удар російських ЗС по базі ВМС України, внаслідок якого буде підірвано холодокомбінат порту в Одесі”, повідомляла рашисти.

* * *

У понеділок, 25 квітня, підрозділ українських ППО знищив крилату ракету, випущену з Криму в напрямку Одеської області, інша ракета впала в Чорне море.

Про це повідомляє в Телеграмі голова Одеської обласної військової адміністрації Максим Марченко.

* * *

Начальник Одеської обласної військової адміністрації Максим Марченко спростував фейк про затоплення танкера начебто задля протидії висадці ворожому морському десанту. Про чутки, які поширюються в регіоні, Марченко розповів у зверненні в Телеграмі, передає Укрінформ.

“Нещодавно до мене дійшла інформація, що у деяких телеграм-каналах поширюється фейк, нібито я планую затопити танкер, щоб плівка мазуту, яка вкриває воду, завадила російським кораблям висадити десант. І нібито вже розпочалися заходи щодо реалізації цього “підступного плану”, — повідомив начальник ОВА.

Марченко заявив, що більшого безглуздя за час війни ще не чув. І запевнив, що для російських загарбників спільно з командуванням Військово-морських сил підготовлено “значно цікавіші речі для зустрічі морського десанту, після якої вони особисто зможуть передати вітання морякам з крейсера “Москва”.

Від редакції

За правописом воєнного часу

Багато періодичних видань України вирішили пристосувати Український правопис до воєнного часу і пишуть з маленької букви назву країни-окупанта, прізвище її керівника і т. д.

«Прес-кур’єр» підтримав цю ідею і надалі лише з малої букви буде писати слова: росія, кремль, москва, путін.

Якщо ви зустрінете в газеті написання перелічених слів с великої букви, просимо вважати це помилкою.

Діалоги про Україну

Рубрика «Діалоги про Україну» стала однією з найпопулярніших у газеті і кожна публікація викликає живий інтерес читачів. Бесіди кандидата філософських наук Євгена Акимовича з головним редактором газети Йосипом Бурчо до певної міри нагадують поширені сьогодні на інформаційних платформах подкасти – своєрідні аудіозаписи ведучих і гостей на заздалегідь визначені теми і питання. Співбесідників хвилюють актуальні теми, частина з яких породжена війною, а інші війна особливо загострила. Ці теми сьогодні цікавлять усіх активних громадян України. Є діалоги, присвячені одеській проблематиці.

До речі, свій перший діалог про Україну автори опублікували до 30-ї річниці Незалежності України, а наступний, через рік, вже припав на розпал війни з російськими окупантами.

ДОЛЮ КРАЇНИ ВИРІШУЮТЬ НЕ ПРАВИТЕЛІ, А ДУХ ЇЇ НАРОДУ...

*Бесіда з філософом-оптимістом про Україну,
історію її Незалежності, сьгоднішні проблеми
і безумовно щасливе майбутнє*

Прапор одеситів вносять у Верховну Раду (24 серпня 1991 року).

Особливо представляти Євгена Акимовича читачам «Прес-кур'єра» немає потреби. Він автор п'ятнадцяти наукових і науково-популярних книг, багатьох газетних публікацій, які свого часу друкувалися у нашій газеті під рубрикою «Кафедра Євгена Акимовича» і стали основою серії його книг «Нариси української культури». У них автор досліджував найважливіші історичні віхи суспільного життя, культури і духовності України. Дуже глибоко вивчав він феномен української нації і українські національні традиції, чому присвятив окремі праці. І це закономірно, бо Євген Акимович – філософ за фахом. У 1982 році закінчив аспірантуру Інституту філософії Академії наук СРСР, кандидат філософських наук, доцент, багато років викладав в Одеському національному економічному університеті. З 1989 по 1993 рік був співголовою Одеського крайового руху, потім очолював Всеукраїнську громадську організацію «Демократична коаліція».

Напередодні 30-річчя Незалежності України «Прес-кур'єр» попросив Євгена Олександровича поділитися думками з приводу деяких питань, які хвилюють наших читачів.

— Минає 30 років від історичного дня ухвалення «Акта проголошення незалежності України», але й сьогодні доводиться чути, що значною мірою ця подія була випадковою...

— В історії не буває випадковостей. Славетний американський політолог Збігнев Бжезінський стверджував: *«Найбільша геополітична подія XX століття – проголошення незалежності України...»*. А до цього додав: *«Я абсолютно переконаний, що обдарованість, наполегливість українського народу, його відчуття історичної перспективи сприятимуть успіхові цих не легких перетворень. І я нітрохи не сумніваюсь, що ви є на доброму шляху до Європи...»*.

Вся історія України – то історія боротьби за незалежність, за свою державу і свободу.

27 лютого 1494 року Київ отримав Магдебурзьке право — статус самоврядування. Цей статус надав місту Великий князь Литовський Олександр. Згодом за Магдебурзьким правом в Україні жили вже близько 300 міст. Це був великий цивілізаційний поштовх, практична інтеграція в Європу. Розквіт України тривав до 1654 року, коли Богдан Хмельницький фактично здав Україну Московії. Почався зворотний шлях з Європи до варварської Росії. 1835 року імператор Микола I відібрав у Києва Магдебурзьке право.

Британський журналіст-міжнародник Ланселот Лоутон 29 травня 1935 року виступив у Палаті громад Великої Британії та сказав: *«У давні часи, починаючи від IX століття, мешканці землі, відомої тепер як Україна, називали її Руссю, а себе руськими. Оскільки московини, цілком інший народ, присвоїли собі ці назви, то справжні руські люди вибрали своїй землі назву — Україна, а собі — українці. Вони мали повне право це зробити: нація має право назвати себе, і ця назва не вигадана...»*. Ланселот Лоутон, до речі, вважав, що Україна — це найважливіша країна для майбутнього Європи.

— Коли для Вас особисто питання про незалежність України було вирішено остаточно?

— Коли зародився Народний рух України. Саме Рух показав, що в Україні є достатньо сил, щоб вікова традиція нарешті була втілена у життя. Адже сталося те, чого неможливо було собі уявити: мільйони людей підтримали ідеї незалежності. А комуністичні ідеологи продовжували жити і діяти своїми методами — заборонити, не дозволяти. Навіть згадувати смішно.

Установчі збори Народного руху України відбулися 8-10 вересня 1989 року в Києві. А напередодні Одеська організація Руху не мала змоги провести свої установчі збори в рідному місті, оскільки Одеський обком компартії заявив, що в Одесі просто немає приміщення для проведення даної акції. Тоді молдовські демократи запропонували нам приміщення Будинку кіно в Кишиневі. Ми поїхали до Кишинева і там провели установчі збори Одеської організації НРУ. На цих зборах в кишиневському Будинку кіно були рухівські представники з Києва та інших областей України. Щира дяка братам-молдованам! А розголос про ситуацію в Одесі по всій країні був великий.

— Ви пам'ятаєте події 24 серпня 1991 року?

— Дуже добре пам'ятаю. Того дня вже о шостій годині ранку делегація Одеського крайового Руху (65 чоловік) двома автобусами приїхала до Києва.

Я був тоді співголовою Одеського Руху й тому очолював делегацію. Пам'ятаю багатьох з цих людей, вони були щирими патріотами України, чесними та порядними.

У штаб-квартирі НРУ нам вручили великий синьо-жовтий прапор, з яким ми промарширували до майдану перед Верховною Радою. Там відбувався величезний мітинг. Кияни і представники інших регіонів палко вітали одеситів, які принесли великий синьо-жовтий прапор на майдан. А через кілька годин народні депутати занесли цей прапор до Верховної Ради. Так була проголошена Незалежність України.

— **Сьогодні чимало людей розчаровані діями влади і починають сумніватися в перспективах незалежної української держави.**

— Не треба сумніватися: point of no return (точку неповернення) вже пройдено і ніхто не в змозі змінити курс України. Та й не у владі справа.

Французький психолог Гюстав Ле Бон справедливо стверджував: **«Долі народів визначаються їхнім характером, а ніяк не урядом»**. Ось і відповідь тим, хто починає сумніватися: долю країни вирішують не правителі, а дух її народу...

— **Як у цьому переконати рядового українця?**

— Є лише один шлях – освіта. Лауреат Нобелівської премії французький письменник Альбер Камю вважав: *«Існує у світі ще одна величезна сила, що рухається паралельно силі смерті та примусу, яка несе в собі впевненість. Ім'я цій силі – культура»*.

До речі, пересічна фінська сім'я витрачає третину доходів на купівлю книжок. Це гарантує фінській молоді в країні та у світі пристойну роботу і зарплату.

Цивілізовані люди та країни надають перевагу книжкам. Американський економіст Джон Гелбрейт підкреслював: *«Долар, інвестований в освіту, приносить прибутку більше, ніж долар, вкладений в будь-яку галузь промисловості»*.

Я говорю про освіту у широкому розумінні. Адже мало бути навіть кваліфікованим спеціалістом, треба бути цікавою, думаючою особистістю. Німецький філософ Фрідріх Ніцше вказував: *«Якщо ви хочете одружитися з жінкою, маєте перш за все подумати, чи зможете ви з нею до старості просто приємно розмовляти? Все інше у шлюбі минає, а більша частина спілкування належить розмові»*.

Нації, як і окремі люди, щоб бути щасливими, мають перш за все себе поважати. Самоповага диктує людині, що личить їй робити, застерігає від негідних думок та вчинків. Людина має підніматися до високої духовності та контролювати себе. Розпущеність — це крах особистості.

Перський поет Джалаледдін Румі ще у XII столітті писав: *«Коли я помру, шукайте мене не в землі, а в серцях освічених людей»*. Погодьтеся, чудові слова.

— **Не можу не запитати Вас про стосунки України і Росії. Ось Путін вважає, що українці і росіяни – один народ...**

— ...А дві третини української території – то споконвічно російські землі (сміється).

Про Путіна взагалі говорити не варто, а що український народ має зовсім іншу ментальність, ніж росіяни, це сумнівів не викликає. А що таке менталітет? Це — «спосіб мислення, бачення світу, світосприйняття, вдача». Ментальність народу визначає національний характер.

Історик Микола Костомаров ще у 1861 році опублікував статтю «Две русские народности», у якій робить спробу порівняльного аналізу української та російської ментальності, відмінності між якими остаточно формується вже у XII столітті. Цю відмінність Костомаров вбачав у багатьох рисах, серед яких такі: 1). У росіян панує загальність (Бог і цар) над особистістю, окремою людиною, а українець вище цінує окрему людину, ніж загал; 2). Росіяни – народ матеріальний, українці прагнуть «одухотворити весь світ»; 3). У суспільному житті росіян ціле панує над одиницею, загальне – над окремою людиною. Для українців такий порядок неможливий, вони цінують особисту свободу.

А в «Книзі буття українського народу» Микола Костомаров зауважив: *«І не любила Україна ні царя, ні пана, а скомпонувала собі козацтво...»*.

Український письменник Олесь Гончар на початку 1990-х років написав у щоденнику: *«Росію погубить ненависть, яку вона розпалює в собі, — ненависть до України»*.

Часом як аргумент «спільності» російського і українського народів наводять мовне питання. Так от, російський поет Сергій Єсенін зазначав: *«Наш отатаренный язык — лишь жалкая пародия на украинский язык, который безусловно славянский»*. Найближчою мовою до української є білоруська: вони мають 84 відсотки спільного коріння. Польська мова має спільного з українською 81 відсоток, натомість російська — лише 60. Пересічний росіянин практично не розуміє українську мову і це його дуже дратує. Тому кумедним на цьому тлі виглядає твердження російської влади про те, що українці та росіяни — один нарід.

Україна — це країна пульсуючої свободи. Тому не варто запитувати, чим українці відрізняються від сусідів.

— Прості люди хочуть не лише поліпшення свого життя сьогодні, але й розуміти перспективу нашої незалежної України...

— Сподівання на краще марне, якщо ми не будемо сьогодні вдосконалювати існування суспільства, нації, держави. Якщо ми зробимо все можливе для захисту громадянських прав, для гармонізації суспільних відносин в Україні, для утвердження соціальної справедливості — лише тоді ми створимо позитивну традицію, яку успадкують наші діти і онуки.

Ми маємо усвідомити себе європейським народом з тисячолітньою державницькою традицією, що має глибинне патріотичне та демократичне коріння. Кожний громадянин мусить усвідомити, що замість нього ніхто нічого не зробить. Демократична держава потребує свідомого громадянина, який, реалізуючи себе, допомагає тим самим суспільству та країні розвиватися та вдосконалюватися. Тоталітарна держава виховує підданого, тобто раба, який задовольняється малим та ще й дякує вождю та владі. Це ми вже проходили.

Європейська тенденція розвитку України ніколи не зникала. Вона послаблювалася, зокрема, внаслідок брутального втручання східного «брата», проте, як засвідчили НРУ, що привів Україну до незалежності, Помаранчева Революція 2004 року, Революція Гідності 2013-2014 років, Україна ніби вмирає з безодні та стверджує себе як волелюбна нація.

Чим глибше ми інтегруємося в Європу, тим складніше й драматичніше, але перспективніше й цікавіше наше життя. Натомість шлях до російського ординського рабства простіший. Там не буде складних проблем, але й життя не буде.

Я стверджую, що нинішній час — найкращий в історії України, тому що є піком української віковичної традиції боротьби за волю та незалежність.

(19 серпня 2021 року).

ВСЕ БУДЕ УКРАЇНА!

23 серпня 2022 року в Одесі, з нагоди Дня українського прапора, на Воронцовському маяку було розгорнуто величезне жовто-синє полотнище розміром 18 на 5 метрів. Ініціаторами цього стали організатори щорічного "Вишиванкового фестивалю", який 12 раз проводиться в Одесі. Прапор майорів на маяку 23 і 24 серпня.

Рік тому, до 30-річчя Незалежності України, «Прес-кур'єр» публікував бесіду з кандидатом філософських наук, доцентом Євгеном Олександровичем Акимовичем. Газета назвала його філософом-оптимістом, який особисто багато зробив для становлення і розбудови незалежної України і, незважаючи на проблеми, які переживала наша країна рік тому, свято вірить у безумовно щасливе майбутнє України.

І ось минув рік, Україна відзначає 31-у річницю своєї Незалежності. Але як змінилася Україна і весь світ за цей рік! Ми не могли собі уявити, що вже через півроку московія розв'яже проти України широкомасштабну війну з метою стерти нашу країну з карти світу, знищити український народ і поставить весь світ перед небезпекою третьої світової війни.

Як і чому це сталося? Чим закінчиться? Хто відповідь за тисячі смертей? Про це напередодні 31-ї річниці Незалежності України говорили головний редактор «Прес-кур'єра» Йосип Бурчо і постійний автор газети, доцент філософії Євген Акимович.

Йосип Бурчо.

— Погодьтеся, Євгене Олександровичу, рік тому ніхто не міг спрогнозувати такий розвиток подій. Так, розвідки західних країн і США попереджали про злочинні наміри кремлівського вождя, але керівництво України їм не вірило.

Це недавно визнав і президент Володимир Зеленський, правда, сказав, що партнери не давали конкретних даних. А ще він заявив, що якби людям розповідали про можливу війну раніше, то це призвело б до масштабної паніки, і захищатися було б важче. Ось цитата з його інтерв'ю WP:

«Я не кажу, чия це була ідея, але загалом наше внутрішнє відчуття було правильним: якщо ми посіємо хаос серед людей перед вторгненням, росіяни нас зжеруть... Одна справа, коли хаос контрольований... І зовсім інша ситуація, коли у вас немає військової ситуації чи надзвичайного режиму, а у вас є держава, якою керує величезна кількість різних чиновників та інституцій...».

Євген Акимович.

— Так, москалі підступно напали на Україну 24 лютого, але їх бажання захопити Україну не було для нас новиною. Сотнями років, починаючи з Переяславської ради 1654 року, коли Богдан Хмельницький фактично здав Україну московії, українці в десятках воєн проти північного сусіда виборюють власну свободу та незалежність. Достатньо згадати голодомори 1921—22, 1932—33, 1947—48-го років, коли від рук московської влади в пекельних муках загинули понад 10 мільйонів українців.

Коли 2014 року, після перемоги Євромайдану та втечі Януковича, путін напав на Україну, російська правозахисниця Валерія Новодворська застерігала: «Ох, даремно путін зв'язався з українцями. Він пробудив волелюбний дух ОУН і УПА. Українці знову згадали, що означає боротися за свободу і за свою честь. Тепер їх не зупинити».

Україна дратує московію, тому що Україна — країна пульсуючої свободи, рашка — країна глибинного рабства, яке триває віками. Вони не сумісні.

Маркіз Астольф де Кюстін мандрував росією три місяці 1839 року на запрошення імператора Миколи I. 1843 року у Парижі він видав книжку «Росія 1839 року», в якій назвав росіян нацією рабів. Книгу завершив словами: «Якщо ваші діти не люблять Францію, пошліть їх до росії. Вони повернуться патріотами».

Напад на Україну 24 лютого 2022 року став для московії катастрофою. Путін об'єднав проти себе весь цивілізований світ, який розглядає цю агресію як атаку на Європу. США, Велика Британія безпрецедентно рішуче підтримали боротьбу ЗСУ та всього народу проти кремлівських вбивць та вироdkів. Десятки країн побачили смертельну загрозу не лише для України, а й для Європи та усієї цивілізації.

Весь світ належно оцінив героїзм українського народу, українську армію сьогодні вважають найкращою в Європі. До речі, 14 серпня цього року центральне видання Польщі «Gazeta Wyborcza» помістила портрет головнокомандувача ЗСУ генерала Валерія Залужного на обкладинці видання та назвала його першим отаманом України.

Йосип Бурчо.

— До речі, 22 серпня генерал Залужний оприлюднив дані, що на війні проти російських загарбників загинули майже 9 тисяч українських героїв. А у травні президент Володимир Зеленський заявляв, що в боях з російськими окупантами на найскладніших напрямках на Сході країни може гинути від 50 до 100 українських військових. На початку червня радник керівника Офісу президента Михайло Подольяк повідомляв, що втрати українських військових зараз становлять від 100 до 200 людей щодня. Це неймовірно великі втрати, вічна слава

усім нашим Героям. Ворогів же гине значно більше: станом на 22 серпня, за 180 днів війни, українські захисники знищили – 45 400 російських військових, 1 919 танків, 1 032 артилерійські системи, 234 літаки і 198 гелікоптерів. Але путін продовжує твердити: все йде за його планом. Намагаючись продемонструвати всім, що він переможець, путін починає суперечити сам собі.

Розпочинаючи війну, він закликав демілітаризувати Україну. Але на другий день війни, коли росіяни відчули силу ЗСУ, звертається до українських військових з проханням... захопити владу і, по суті, сформувати хунту.

Не можна не погодитися з тим, що війна між Україною та росією — це війна не двох армій, це війна двох світоглядів. В одному зі своїх відеозвернень президент України Володимир Зеленський сказав: “Немає нічого отруйнішого від удаваного друга. Це слова великого українського філософа Григорія Сковороди. 24 лютого ми зрозуміли цю істину, коли удаваний друг розпочав проти України війну. Це війна не двох армій. Це війна двох світоглядів. Варварів, які обстрілюють музей Сковороди і вірять, що їхніми ракетами можна знищити нашу філософію. Вона їх дратує, вона їм чужа, вона їм лякає. Вона полягає в тому, що ми — вільні люди, які йдуть своїм шляхом. І на цьому шляху сьогодні ми ведемо війну і нікому не віддамо ані клаттика своєї землі”.

Євген Акимович.

— Україна — це країна пульсуючої свободи. Наша боротьба за свободу може палати як багаття, може стихати, але вона ніколи не вмирає. Українська боротьба за свободу — це *modus vivendi* — спосіб життя. 2014-го року відомий польський кінорежисер італійського походження Кшиштоф Зануссі, відповідаючи на запитання: “Яка різниця між Україною та росією?”, сказав одне слово: «Майдан!». Це дві абсолютно різні країни”.

Україна — це майданна країна. Ще в Київській державі 9-12 століття можновладці жили на околицях міста. Вони просто боялись народних майданів, що збирались у центрі Києва.

Генерал Джохар Дудаєв, президент Ічкерії, вбитий рашистами 1996 року, написав: “Самая большая ошибка — это пренебречь украинцами. Посчитать украинцев слабыми, обидеть украинцев. Никогда не обижайте украинцев. Украинцы никогда не бывают такими слабыми, как вам кажется. Не дай, Всемогущий Аллах, изгнать украинцев или отобрать что-то у украинцев. Украинцы всегда возвращаются. Украинцы вернуться и вернут своё. Но когда украинцы возвращаются, они не умеют рассчитать силу и применить её пропорционально. Они уничтожают всё на своём пути. Не обижайте украинцев. Иначе, когда украинцы вернутся на землю, где похоронены их предки, то живущие на этой земле будут завидовать мёртвым” (ред. — з книжки Джохара Дудаєва “Атака ичкерийского волка”).

Йосип Бурчо.

— Гарні слова президента Ічкерії. Але мене хвилюють інші дані: з 24 лютого 2022 року Державне бюро розслідувань розслідує 815 злочинів проти основ національної безпеки, а саме: 679 кримінальних проваджень за державну зраду, 104 — за колабораційну діяльність. 256 фігурантам повідомлено про підозру, 168 оголошено в розшук. А ще майже 1150 осіб перевіряються на причетність до державної зради та колабораційної діяльності. Але до суду за цими статтями направлено всього 22 провадження. І це теж про українців...

Євген Акимович.

— Не ці люди уособлюють Україну. Зрадники були і є серед всіх народів. Французький психолог Гюстав Ле Бон (1841 — 1931) влучно зауважив: “Долі народів визначаються їхнім характером, а ніяк не урядом”. Влада не буває доброю. Вона буває поганою або дуже поганою. Людина має любити не владу, а батьківщину.

Тарас Шевченко писав:

*О люди! Люди небораки!
Нащо здалися вам царі?
Нащо здалися вам псарі?
Ви ж таки люди, не собаки!*

Характер народу визначається великою мірою традицією: для москапів — це традиція рабства та приниження, для українців — це традиція свободи.

Історик Микола Костомаров (1817—1885) зауважив: “На дні кожного думаючого та недурного українця сплять Виговський, Дорошенко й Мазепа — й прокинуться, коли настане слухний час”. Ось це — про справжніх українців!

Йосип Бурчо.

— Сподіваюсь, усі погодяться з тим, що український народ не кровожерливий. Але ворогам спуску не дасть. З цього приводу як не згадати такий факт. Посол України у Казахстані Петро Врублевський кілька днів тому, 21 серпня, дав інтерв’ю казахському блогеру Діасу Кузаїрову, розповідав, звичайно, про війну в Україні і, говорячи про втрати ворога, сказав: “Намагаємося вбити їх якнайбільше. Чим більше ми вб’ємо росіян зараз, тим менше доведеться вбивати нашим дітям”. З цього приводу Міністерство закордонних справ Казахстану висловило йому протест.

Євген Акимович.

— Звичайно, українці мирні люди. Західні дослідники стверджують, що геній українського народу проявився перш за все в двох речах — у піснях та гуморі. Українці мають найбільшу у світі кількість народних пісень, що є неспростовним свідченням багатства української національної культури. 1944-го року Володимир Сосюра оприлюднив вірш “Любіть Україну”, за який радянське керівництво безпardonно переслідувало поета. В ненадрукованих рядках Сосюра писав: “ Любіть Україну, довіку любіть, як вітер, як трави, як води, та тільки нікому про це не кажіть, бо вб’ють вас при першій нагоді”.

Прикладом глибинного бачення долі України, ствердження її нездоланності та унікальності є вірш київського поета Леоніда Кисельова (1946 — 1968). В 22 роки він помер від хвороби крові, а 1963-го року, у віці 17-ти років, написав геніальні рядки:

*Я позабуду все обиды,
И вдруг напомнят песню мне
На милом и полузабытом,
На украинском языке.*

*И в комнате, где, как батоны,
Чужие лица без конца,
Взорвутся чёрные бутоны -
Окаменевшие сердца.*

*Я постою у края бездны
И вдруг пойму, сломаясь в тоске,
Что всё на свете — только песня
На украинском языке.*

Символом української культури є українська пісня. Смерть перемагає життя, натомість, пісня долає смерть, тому що пісня — це вічність.

Йосип Бурчо.

— Свою бесіду рік тому ви закінчили словами: «Я стверджую, що нинішній час — найкращий в історії України, тому що є піком української віковичної традиції боротьби за волю та незалежність». Ви не змінили своєї думки?

Євген Акимович.

— Звичайно, ні.

Україна — це країна любові. Чим живе Україна? Нашою любов'ю до неї. Народ, який вмiє любити, вмiє й воювати, тому що йому є за що воювати. Світ вражений мужністю та стійкістю українського народу. Звідси й така симпатія та підтримка всього цивілізованого товариства. Стриманий американський Пентагон заявив, що ЗСУ за десятибальною системою (від 2 до 10) набрали 12 балів. Бо Україна — нація героїв. Тому все буде Україна.

(25 серпня 2022 року).

СВОБОДА ПЕРЕМАГАЄ ЗАВЖДИ

У випуску № 28 від 25 серпня «Прес-кур'єр» опублікував діалог кандидата філософських наук, доцента Євгена Акимовича і головного редактора газети Йосипа Бурчо під заголовком «Все буде Україна!». Темою бесіди, звичайно, була війна путінської росії проти України, яка в День Незалежності, 24 серпня, тривала уже рівно півроку. Відзначалося, що весь світ вражений мужністю та стійкістю українського народу, тому й виявляє нашій країні величезну підтримку. Сьогодні пропонуємо продовження діалогу науковця і журналіста про витоки мужності українців проти рашистських загарбників.

Йосип Бурчо:

— Євгене Олександровичу, у своїх книгах ви постійно підкреслювали, що Україна має історичний досвід боротьби за свободу. Як свідчить успішне протистояння наших Збройних Сил російським окупантам, нинішнє покоління чудово продовжує справу своїх предків. Президент Володимир Зеленський, звертаючись до українських вояків з нагоди 200 днів повномасштабної війни росії проти України, відзначив: «Світ у захваті, ворог — у паніці. Україна пишається вами, вірить у вас, молиться за вас...». А в одному із вечірніх звернень до українців президент сказав: «Боротьба за незалежність — це боротьба всього народу, тільки так вона буває успішною. Саме такою, всенародною, вона є у нас в Україні. І саме тому Україна переможе. Народ перемагає завжди. І так само успішна боротьба за свободу у світі не може бути боротьбою лише окремих людей чи окремих держав. Це спільна робота, це результат, який досягається завдяки міцності й солідарності всіх, хто цінє свободу і хто не терпить тиранію. Свобода перемагає завжди».

Євген Акимович:

— Уся історія України — це перманентне намагання збудувати націю героїв, якою українців називають тепер у світі. Українцям притаманна глибина. Глибина — ознака людської достовірності. Ця риса не сьогодні з'явилася, вона результат тяжких історичних випробувань.

Видатний український письменник Іван Багряний (1906—1963) стверджував: «Людина — це найвеличніша з усіх істот. Людина — це найнещасніша з усіх істот. Людина — це найпідліша з усіх істот. Як тяжко з усіх трьох рубрик вибрати першу для доведення прикладом... Кров усе життя стоятиме мені в очах. В одну ніч було вимордовано в селі всіх стареньких господарів і священика, і організував ту ніч, — як і безліч таких ночей, — більшовизм в особі представників чека та більшовицького істреботряду...».

На пам'ятнику Івану Багряному на цвинтарі в місті Новий Ульм (Німеччина) викарбовані слова з його поеми «Мечоносці»:

*Ми є. Були. І будем Ми.
Й Вітчизна наша з нами.*

Я вже говорив, що Україна — це країна пульсуючої свободи. Наша боротьба за свободу може палати як багаття, може стихати, але вона ніколи не вмирає. Українська боротьба за свободу — це частина української традиції, наш спосіб життя.

У росіян та українців — різний світогляд, різна система цінностей, різні вектори розвитку. У росіян — вікове рабство, в українців — свобода. У путінській росії ідеал простий у своєму жахітті — захопити всі можливі країни, а потім нав'язати іншим народам властивий московитам дикунський спосіб життя. У нашого народу інший шлях.

1861 року історик Микола Костомаров надрукував у Петербурзі в журналі «Основа» статтю «Две русские народности», в якій дав порівняльний аналіз української та російської ментальності (способу мислення). Відмінність між двома ментальностями, на думку Костомарова, остаточно формується вже в XII столітті. Костомаров пише: «У росіян панує загальність (Бог і цар) над особистістю, окремою людиною. Українець вище цінє окрему людину, ніж загал».

Відомий американський політолог Збігнев Бжезінський (1928—2017) у книжці «Велика Шахівниця» (1997) пише: «Постання України як незалежної держави — одна з трьох найважливіших подій в Європі після краху у Першій світовій війні імперіалістичної Німеччини і Австро-Угорської імперії, поділу континенту внаслідок Другої світової війни... Україна за своїм історичним корінням та культурними традиціями є органічною частиною Європи та неодмінно повернеться в її лоно». Збігнев Бжезінський писав, що після Помаранчевої революції 2004 року історичні шляхи України та Росії, яка схиляється в бік авторитаризму та антизахідного курсу, остаточно розійшлися.

Йосип Бурчо:

— Недавно на сайті «Української правди» читав інтерв'ю третього президента України Віктора Ющенка. Дуже сподобались мені його слова про український народ. Ось кілька цитат:

«Якщо ми станемо нацією, яка говорить одним голосом, ми – непокорна нація світу, нам не страшний путін, ніхто, бо ми самодостатні...

Ми сьогодні перемагаємо не через те, що у нас краща зброя. Ми сьогодні знаходимося на злеті глибокого національного усвідомлення, ми знаходимося на злеті колосальної внутрішньої інтеграції...

В Європі не можна знайти націю, яка з такою відданістю боролася з російським фашизмом, з якою сьогодні боремося ми.

Українці сьогодні показують, що задля національної ідеї, задля української перемоги ми готові платити дуже велику ціну, тому що для нас не існує компромісу».

Євген Акимович:

— Українська нація — нація нескорених. А кожний з нас — це частка нації.

В одній з своїх книг я писав: «Життя завше грається з нами, натомість ми не маємо гратися з ним, тому що така наша гра погано для нас закінчиться. Життя вимагає чіткої, жорсткої, продуманої поведінки. Будь-яка розхлябаність, розпушеність віщують життєву поразку. Все, що робиться недбало, закінчується фатально. Все в наших руках».

Римляни вважали кожний вдалий рік «Annus mirabilis — рік чудес». Вдалі роки — це результат невпинної праці українського народу.

Ідеолог українського інтегрального націоналізму Дмитро Донцов (1883 — 1973) мав російське походження. Його дід був німцем, мама мала італійську кров. У вересні 1931 року у листі до Євгена Маланюка Дмитро Донцов писав: «Українця з мене зробили Гоголь, Шевченко, Куліш і Стороженко, яких я знаю з того часу, коли навчився читати, цебто з 6 років життя...».

Дмитро Донцов писав: «Націю може врятувати лише народження нової психології переможців, а не вічний стогін скривджених рабів та сльози».

Сучасні події свідчать, що Україна стала центром уваги всього світу. А історія свідчить, що Україна — це сильна країна сильних людей.

Канадський історик українського походження професор Орест Субтельний видав 1988 року в Торонто (Канада) фундаментальну книгу «Україна. Історія», в якій стверджував: «Українці — сильний народ. Вживали в будь-яких умовах. Канадці чи американці такого не витримали б».

Українці терпіти не можуть насилля до себе. Ця мирна і добра нація вміє постояти за себе, це триває протягом всієї української історії. Путін не знає історію і напад на Україну, сподіваючись за три дні взяти Київ. Він, звичайно, не

сподівався на такий шалений спротив українців. Наш народ так героїчно воює і перемагає, що зараз весь цивілізований світ на боці України та всіляко допомагає нам. Героїв люблять всі. Бути українцем стало модним та почесним.

Йосип Бурчо:

— А ще, я вважаю, світ допомагає Україні тому, що зрозумів: росія – це фашистська держава, а її реальна філософія – фашизм. І якщо Україна, не дай Боже, не переможе, цивілізацію очікують десятиліття темряви. Це, до речі, висновок професора Єльського університету Тімоті Снайдера, який у своїй колонці для *The New York Times* у травні цього року на конкретних прикладах довів, що росія повністю відповідає всім науковим критеріям фашистської держави. Його підтримують багато науковців.

У своїй колонці американський науковець пише: «Для президента рф «фашист» або «нацист» — це просто той, хто виступає проти нього чи його плану знищення України. Українці – «нацисти», бо не визнають себе росіянами й чинять опір».

А ще Тімоті Снайдер вважає, що фашисти, які називають інших людей «фашистами» — це фашизм, доведений до своєї нелогічної крайності, як культ нерозуміння. Це останній епізод, коли розпалювання ненависті створює реальність, а пропаганда стає чистою наполегливістю. Це апогей волі над розумом. Називати інших фашистами, будучи фашистом — основна путінська практика.

До речі, у росії вже почали відверто наслідувати фашистський рейх: голова ЛДПР Леонід Слуцький, виступаючи в Останкіно на церемонії прощання з Дар'єю Дугіною, дочкою відомого філософа-фашиста Олександра Дугіна, сказав слова: «одна країна, один президент, одна перемога». ЗМІ знайшли їх схожими з нацистським гаслом 30-х років (1938 року в Німеччині використовували гасло «Один народ, один рейх, один фюрер» в агітації до референдуму про аншлюс Австрії).

Євген Акимович:

— Фашизм в росії має глибоке підґрунтя. Ще 1935 року академік Іван Павлов (1839 — 1936), геніальна та напрочуд смілива людина, лауреат Нобелівської премії, писав радянському урядові: «Ви з величезним успіхом сієте по світу не революцію, а фашизм. До вашої революції фашизму у світі не було». А ще раніше, у 1918 році, Іван Павлов написав: «Если то, что делают большевики с Россией, есть эксперимент, то я для такого эксперимента пожалел бы дать даже лягушку». У 1932 році Іван Павлов зауважив: «При болезненной нервной системе, при её парадоксальном состоянии теряется восприимчивость к действительности, но остаётся благоприятность только к словам. Слово начинает заменять действительность. В таком состоянии находится всё русское население... Русский человек имеет такую слабую мозговую систему, что она не способна воспринимать действительность как таковую. Для неё существуют только слова. Её условные рефлексы координированы не с действительностью, а со словами». Фактично це фізіологічне обґрунтування фашизму в росії.

А видатний француз, генерал Шарль де Голль (1890 — 1970), президент Франції у 1958–1969 роках, казав так: «Російські люди ніколи не будуть щасливі, знаючи, що хтось живе краще за них. Але оскільки вони не здатні до прогресу, злість і фрустрація — є потайним душевним станом росіян».

Зауважу, що термін «фрустрація» у перекладі з латини означає обман, марне очікування. Фахівці визначають його як негативний психологічний стан,

що виникає у ситуації нездійснення якоїсь значущої цілі або неможливості задоволення важливої потреби. Це може бути соціальним підґрунтям фашизму.

Йосип Бурчо:

— Отже, не треба дивуватися, що путін так ненавидить Україну. Його політична мета – знищити Україну як державу, а українців – як націю. Тому, одночасно з масовими вбивствами мирних людей на тимчасово окупованих територіях, росія планує проводити примусову культурну асиміляцію переміщених українців у росії, щоб стерти їхню українську культурну ідентичність. Про це попереджає американський аналітичний центр Інститут вивчення війни (ISW). Він припускає, що саме таку мету переслідує путін, створюючи «адаптаційні центри» для «мігрантів», які проживають у росії.

До речі, понад 5 тисяч 500 дітей було викрадено та відправлено до рф від початку повномасштабного вторгнення в Україну. Про це днями повідомив генеральний прокурор Андрій Костін в інтерв'ю у програмі Face The Nation на телеканалі CBS. При цьому генпрокурор наголосив, що «викрадення та насильницьке виселення наших дітей до росії є елементом потенційного геноциду».

Але нічого не вийде у рашистів, бо перемога неодмінно буде на боці тих, хто бореться за свою свободу.

(22 вересня 2022 року).

УКРАЇНЬКА ПЕРЕМОГА БУДЕ СВІЖИМ ВІТРОМ ДЛЯ ДЕМОКРАТІЇ

Продовжуємо публікацію діалогу кандидата філософських наук, доцента Євгена Акимовича і головного редактора газети Йосипа Бурчо про долю України – і сучасну, і в історичному аспекті. Теми бесіди підказує саме життя і читачі «Прес-кур'єра».

Йосип Бурчо:

— Останнім часом відбулося багато важливих подій, які ще раз підкреслили злочинну сутність політики росії по відношенню до України. В першу чергу маю на увазі організовані окупантами за підтримки колабораціоністів фейкові референдуми у чотирьох регіонах України з метою їх анексії. Виступаючи у кремлі 30 вересня, путін плакав за Радянським Союзом і сказав, що «за вибором на референдумах жителів Донбасса, Херсонської і Запорізької областей – наша общая судьба и тысячелетняя история». А ще путін домовився до того, що Європа боїться розвитку і процвітання росії.

Очікувано лідери усіх країн Європейського Союзу опублікували спільну заяву, у якій рішуче відкинули та беззастережно засудили незаконну анексію росією Донецької, Луганської, Запорізької та Херсонської областей України.

А Міністерство закордонних справ України, зокрема, заявило: «Реалізуючи своє законне право на самооборону, Україна продовжить звільняти тимчасово окуповані росією території, відновлюючи свою територіальну цілісність у міжнародно визнаних кордонах, звільняючи своїх людей з окупації, захищаючи

своє право на існування як держави і нації. Україна забезпечить притягнення кремля до відповідальності за всі вчинені злочини».

Євген Акимович:

— Якщо хочеш вірно оцінити чиїсь дії, найперше маєш з'ясувати, з ким маєш справу. У даному випадку йдеться про путіна і росію.

Відома американо-британська публіцистка Енн Еплбаум (нар. 1964 року), авторка знаменитої книги «Гулаг», дає стислу характеристику московському лідеру: «путін — один із найбільших воєнних злочинців XXI століття». Цю думку поділяють більшість поважних сучасних аналітиків світу.

Енн Еплбаум пояснила, що «рашизм» краще за «фашизм» окреслює ідеологію і методи дій путінської росії в Україні. Енн Еплбаум далі пише:

«Мені не подобається термін «фашизм» у російському контексті. Лише з однієї причини: бо він нагадує більшості людей у світі про Голокост та масове вбивство євреїв. Це відволікає увагу. Слово «рашизм» тут доречніше, бо воно вказує, що маємо справу з особливою російською версією ідеології винищення, а відтак цей термін конкретніший і корисніший. У дійсності ж ми маємо справу з гіперімперіалізмом, або навіть краще — колоніалізмом. Це держава, яка ставить себе настільки вищою від сусідів, принаймні, якщо говорити про її еліту, що вважає, ніби має право стерти їх з лица землі, з карти світу, знищувати їх за власним бажанням, вбивати їхнє населення, а не лише солдатів. Ідеологія, яка дає їм виправдання для таких дій, є різновидом імперіалізму. «Ми — держава, що має право на існування, а вони — держава, що не має права на існування». Тож хоч би яке слово ми обрали, щоб описати цю ідеологію, ми маємо справу з імперською і геноцидною ідеологією винищення».

Йосип Бурчо:

— Але десятки років у росії експлуатувалася ідеологічна матриця про те, що українці пов'язані з росіянами спільною долею. Правда, українські «братя» вважались молодшими: слабкими та безпорадними, дурненькими та довірливими, не здатними подбати про себе та влаштувати власне життя.

Історик і публіцист Михайло Дубинянський пише в «Українській правді»: «Незмінно наголошувалося, що, втративши московську опіку, “братская Украина” потрапила в недобрі руки й потребує звільнення від гнобителів: американських агентів, жадібних олігархів та нечисленних русофобів-бандерівців.

Повномасштабне вторгнення в лютому 2022-го спочатку вкладалося в цю пропагандистську парадигму, і путін збирався повалити “зграю наркоманів та неонацистів, яка засіла в Києві та взяла в заручники весь український народ”.

Звідси мрії про переможний бліцкриг, про взяття Києва за три дні та про зустріч російських військ із квітами. Мовляв, брати ж не опиратимуться власному звільненню».

Окупантам дуже довелося швидко змінювати свої оцінки і шукати «виправдання» героїчному спротиву українців. І що ж вони придумали?

«Першою ластівкою, — пише Михайло Дубинянський, — стала горезвісна програмна стаття російського політтехнолога Ти-мофія Сергєйцева. У громадський простір було вкинуто думку, що “значну частину народу, найімовірніше, його більшість, освоєно і втягнуто нацистським режимом у свою політику”.

Мільйони українців стали вже не “жертвами нацистської верхівки”, а “нацистами” en masse. Не пригнобленими братами, а ворожими істотами, які несуть загрозу самому існуванню росії».

Євген Акимович:

— Ви торкнулися двох аспектів: історії українців та росіян і сучасних реалій. Давайте спочатку про перше. Бо історія світу — це минуле, сьогодення, майбутнє. Знаючи минуле, ми знаходимо багато цікавого про нинішні часи.

Професор мінералогії Кембріджського університету Едвард Даніель Кларк (1769-1822) писав у спогадах про мандрівку українськими землями у червні 1800-го року: «Українці — благородна раса, міцніші й красивіші, ніж московити. Чистіші, працювитіші, чесніші, щедріші, вихованіші, мужніші, гостинніші, набожніші й менш забобонні».

У жовтні 1800-го року Кларк повідомляє з Одеси матері: «В жодній країні не бачив стільки несправедливості, жорстокості, грабінництва, грубості й варварства, як у росії. Поспішаю залишити цю країну, бо при владі перебуває дурень чи безумець. Краще жити в нашій в'язниці, ніж в росії».

У спогадах професора Кларка відчувається справжня приязнь до українців. У мандрівника одразу складається враження про працювистість і охайність українців. Їхній посуд і начиння завжи вимиті, охайно складені. Кларк пише, що їхні житла відрізняються від темних, повних диму та смороду будинків московитів. Він робить висновок, що між двома народами ніколи не було нічого спільного.

Читаєш Едварда Кларка та бачиш, що за сотні років нічого не змінилося у відносинах між українцями та московитами. Кларк відвідав Крим та бачив, що росіяни руйнують мусульманські будівлі, водогони, канали, водограї. Московити поводяться, як вандали. Кларк, обурений побаченим, пише із Криму в листі до друга, що росіяни — людодіди. Ось вам і правда.

Йосип Бурчо:

— Людство завжди живе вірою в прогрес і сподівається на кращі зміни. Тому у міжнародних відносинах не прийнято проводити історичні паралелі, дорікати комусь за минуле.

Євген Акимович:

— Так у дипломатів прийнято. Але нам треба пам'ятати, з ким маємо справу, і усвідомлювати, що сьогодні Україна захищає весь цивілізований світ від рашистської росії.

Тімоті Снайдер, професор Єльського університету (США), якого ми вже цитували у попередньому діалозі, зауважив: «росія втілює фашизм, заявляючи, що бореться з ним, росіяни вчиняють геноцид, заявляючи, що хочуть йому запобігти. Ця пропаганда не зовсім неефективна: той факт, що Москва стверджує, що бореться з нацистами, відволікає багатьох спостерігачів від фашизму режиму путіна. І перш ніж північноамериканці та європейці зможуть хвалити себе за перемогу в битві наративів, вони мають звернути увагу на глобальний Південь... Попри те, що стверджує російська пропаганда, Москва частенько програє війни, кожен період реформ у сучасній історії росії відбувався після воєнної поразки. Українська перемога терміново необхідна, щоб запобігти подальшим смертям та звірствам в Україні. Але результат війни має значення для всього світу, не лише у фізичному царстві болю та голоду, але й у царині цінностей, де доступне можливе майбутнє. Український спротив нагадає нам, що демократія — це людський ризик і людські принципи, а українська перемога дала б демократії свіжий вітер».

Йосип Бурчо:

— Як тут не згадати поетесу Анастасію Дмитрук, яка у 2014 році, ще будучи студенткою, написала про росіян:

*Никогда мы не будем братьями!
Ни по родине, ни по матери.
Духа нет у вас быть свободными —
нам не стать с вами даже сводными.*

До речі, Михайло Дубинянський в «Українській правді» пише:
«Вважалося, що українцям треба стати для росії чужими — і тоді вона втратить інтерес до нас.

Потрібно відгородитися від Москви культурно-символічним частоколом — і тоді нас не чіпатимуть.

Потрібно, щоб українців не вважали за братів — і тоді Кремль дасть нашій державі спокій...

З'ясується, що ні, не дасть.

На жаль, механізми агресивної війни працюють інакше».

Євген Акимович:

— Не лише в механізмах війни справа. Головне — цивілізаційний вибір. Україна — це Європа. А в історії Європи та всього цивілізованого світу є символічна і вікопмна дата — 15 червня 1215 року. Ця дата має назву — «Велика хартія вольностей» та є першою написаною Конституцією Англії. Саме 15 червня 1215 року під тиском повсталого проти нього аристократії та більшості народу англійський король Іоанн (Джон) Безземельний скріпив власною печаткою «Велику хартію вольностей». 63 сторінки цього історичного документа гарантували права та привілеї феодалної верхівки, надання свободи дій іншим верствам населення. Натомість король був зобов'язаний триматися усталених норм права. Це був наріжний камінь нової правової системи. Почав діяти принцип: «Dura lex, sed lex — Закон суворий, але закон».

Розвитком Великої хартії вольностей була підписана 4 липня 1776 року Декларація Незалежності США. В основі ідеї декларації прав людини та громадянина положена концепція рівноправ'я та свободи, яка належить кожній людині від народження. Автором концепції був майбутній третій президент США Томас Джефферсон (1743-1826). Декларація Незалежності стверджувала за народом право на повстання та повалення деспотичного уряду та проголосила основні ідеї демократії: рівність людей, їхні необмежені права, серед яких — право на життя, свободу та прагнення до особистого щастя, до самореалізації.

Ось основа нашого вибору, тому й не можемо ми бути з росіянами братами.

(13 жовтня 2022 року).

УКРАЇНІ ПОТРІБЕН СПРАВЕДЛИВИЙ МИР

Продовжуємо публікацію діалогу кандидата філософських наук, доцента Євгена Акимовича і головного редактора газети Йосипа Бурчо про долю України – і сучасну, і в історичному аспекті. Сьогодні говоримо про тринадцяту зустріч учасників Валдайського дискусійного клубу, яка відбулася наприкінці жовтня і на якій кремлівський диктатор володимир путін виступив з черговою промовою.

Йосип Бурчо:

— На початку кілька слів для читачів, що собою представляє цей Валдайський дискусійний клуб.

Заснований клуб в 2004 році у Великому Новгороді, отримав назву від місця, де пройшла перша конференція – неподалік озера Валдай. Москва

заявляла, що заснувала «Валдай» для надання «незалежного та об'єктивного наукового аналізу політичних, економічних та соціальних подій у росії та світі». Фактично ж це кремлівська платформа для міжнародного піару, яка дозволяє президентові путіну пояснювати, а ще більше – виправдовувати, Заходу дії росії.

«Валдайський форум» — це шоу одного актора, якому одні ставлять попередньо узгоджені компліментарні запитання, а інші спікери грають роль фону, робить висновок Центр стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки. Цьогорічний спіч путіна справляє враження потоку нарікань слабкої ображеної людини. Виступ диктатора як завжди був сповнений брехні, плутанини і внутрішніх суперечностей. Головний російський злочинець вкотре підтвердив своє реноме українофоба, який веде колоніальну війну з застосуванням геноцидальних методів. А смислова частина виступу яскраво продемонструвала відірваність путіна від реальної картини світу.

Євген Акимович:

— Промова путіна на Валдайському форумі була спробою спотворити всім відомі факти про війну проти України. Так прокоментувала виступ речниця Європейської служби зовнішніх справ Набіла Массрالی, пише «Європейська правда». Дослівно вона сказала так: «Як на мене, ця промова не можна назвати інакше як орвеллівською. У промові путіна неправильне — це правильне, правильне — це неправильне, правда — це неправда, а неправда називається правдою». Речниця наголосила: «Дозвольте нагадати про деякі факти — що це росія веде протиправну неспровоковану агресивну війну проти України, що це російські збройні сили стоять за звірствами у Сирії та воєнними злочинами проти цивільного населення в Україні, проти жінок і дітей. Це факт, що росія кричуще порушує міжнародне законодавство і Хартію ООН, що ці дії росії загрожують миру й безпеці не лише у Європі — російська агресія створює відчутні наслідки для всього світу».

До речі, британський письменник Джордж Орвелл, який написав анти-утопію «1984», вважав, що ніщо не може бути нічого більш жадливого, ніж тотальне невігластво. Саме це й демонструє росія та її керівництво.

Йосип Бурчо:

— Сполучені Штати не побачили в промові володимира путіна в клубі «Валдай» нічого, що б вказувало на зміну російських стратегічних цілей. Про це журналістам сказала речниця Білого дому Карін Жан-П'єр. «У ній узагалі не було нічого нового, вона не вказує, що стратегічні цілі путіна змінилися. Він (путін) не хоче, щоб Україна існувала як незалежна держава-нація, і це очевидно як мінімум з того, що він почав спровоковану війну в Україні», — зазначила вона.

За словами представниці Білого дому, підхід США залишається незмінним: продовження підтримки України разом із іншими країнами світу, поки росія веде цю жорстоку війну.

Євген Акимович:

— Щоб розібратися у складних стосунках України з росією, слід подивитися на історію питання. Війна між країнами триває 400 років. Російський філософ Петро Чаадаєв (1794 — 1856), «пророк своєї вітчизни», писав: «В росии всё носит печать рабства — нравы, стремления, просвещение, и даже вплоть до самой свободы, если только последняя может существовать в этой среде». А ще Чаадаєв відмічав: «Иногда кажется, что россия предназначена

только к тому, чтобы показать всему миру, как не надо жить и чего не надо делать... Я предпочитаю бичевать свою родину, предпочитаю огорчати её, предпочитаю унижати её — только бы не обманувати её».

Сьогоднішнє російське керівництво вражає власною безграмотністю та недалекоглядністю. У лютому 2022 року Москва почала повномасштабний напад на Україну. Хвалилися захопити Київ за 3 дні, а війна триває вже понад 8 місяців. Світ вражений мужністю українців, називає Україну нацією героїв, тому й став на наш бік.

Йосип Бурчо:

— Неможливо зрозуміти логіку московських правителів.

Путін знову заявляє, що «єдиною реальною гарантією українського суверенітету» може бути тільки росія, яка «створила» Україну. Його заяви відкидають юридичний факт, що російська федерація визнала суверенітет України, і що український народ існує як окрема нація.

Увічнення Путіним наративу про те, що Україна і росія є єдиним народом, розділеним на різні держави довільними історичними обставинами, свідчить про його незмінну мету знищити українську державу і стерти поняття українського народу. Про це стверджують аналітики Інституту вивчення війни. Їх висновок такий: президент росії Володимир Путін продовжує відкидати ідею українського суверенітету, що є несумісним із переговорами між РФ і Україною, і переслідує мету знищити українську державу.

Евген Акимович:

— Та чого тут дивуватися. 2008-го року Путін назвав розпад СРСР найбільшою геополітичною катастрофою ХХ століття. Для його імперського світогляду це була справжня драма. Без України росія ставала східною деспотією. Путін демонструє повне незнання історії.

Під час зустрічі з президентом Франції Еммануелем Макроном у Версалі під Парижем він назвав королеву Франції Анну, молодшу доньку князя київського Ярослава Мудрого, «русской». Виявляється, він не знає, що 1051 року Анна Ярославна, донька Ярослава Мудрого та шведської принцеси Інгігерди, вийшла заміж за короля Генріха I та стала королевою Франції. Це відбулося за 100 років до заснування селища «Москва».

Йосип Бурчо:

— Хай Путін не знає історії, погано вивчав її у школі. Але він і про те, що сам робить, теж нісенітниця говорить. На прес-конференції ведучий уточнив, який план так званої «спеціальної військової операції», оскільки «суспільство не дуже розуміє».

Так він відповів лише загальними фразами й вдав, ніби ключові рішення приймає генеральний штаб збройних сил РФ. Дослівно Путін сказав: «План був і мета одна – допомога людям, які проживають на Донбасі. З цього ми виходимо. А що конкретно там планує генеральний штаб... ну, це потрібно... Я знаю, звісно, але це не той випадок, коли потрібно в деталях про це розмовляти».

Евген Акимович:

— Все він добре знає і розуміє. Та й світ його вже давно розкусив.

Недавно в Україні побував президент ФРН Франц-Вальтер Штайнмаєр, навіть був змушений ховатися в бомбосховищі під час повітряної тривоги на Чернігівщині. Колись він симпатизував росії, а тепер змінив риторичку.

Штайнмаєр, зокрема, заявляє: «Російський президент володимир путін у своїй імперській одержимості не просто порушив правила, а перевернув усю шавівницю та зруйнував увесь європейський безпековий порядок.

Говорячи про відчуття багатьма німцями «зв'язку з росією та її народом», президент ФРН зазначив, що «якщо поглянути на сьогоднішню росію, то тут вже немає місця старим мріям». «Сьогодні наші країни протистоять одна одній. Путін очолює армію загарбників, а українці захищають свою країну, яку будували тридцять років з моменту здобуття незалежності. Загарбницька війна росії зруйнувала мрію Горбачова про «спільний дім у Європі». Це наступ на закон, на принципи ненасильства та непорушності кордонів. Це напад на все, за що ми, німці, виступаємо», — сказав Штайнмаєр.

На цьому тлі німецький президент запевнив, що ФРН продовжуватиме підтримувати Україну «до тих пір, поки це буде потрібно» — у військовій, політичній та фінансовій сферах, але також при відбудові.

А говорячи про прагнення до миру, Штайнмаєр зазначив, що «перед обличчям зла доброї волі недостатньо. Бо ми маємо жорстокі атаки росії за останні вісім місяців: підлі та нелюдські. Уявний мир, який винагороджує такі дії, мир, який скріплює захоплення землі путініми, не є миром», — зазначив він. А ще додав, що українці, які щодня переховуються у підвалах від російських ракетних атак, «також хочуть миру, навіть більше, ніж ми». «Але вони мають рацію, коли кажуть: мир, якого ми прагнемо, має бути справедливим миром. Миром, який зберігає незалежність і свободу України. Несправедливий мир не є рішенням, оскільки він містить насіння нового насильства. До того, несправедливий мир зміцнить усіх тих у світі, чия жага влади не знає ні законів, ні правил».

Справедливі слова і правильні висновки. Україні потрібен саме справедливий мир.

(10 листопада 2022 року).

СВОБОДА — ЦЕ ЗАПОРУКА ГІДНОГО ЖИТТЯ

Цей діалог кандидата філософських наук, доцента Євгена Акимовича і головного редактора газети Йосипа Бурчо присвячений деяким аспектам ідеологічного протистояння України і російської імперії як в історичному, так і в сучасному аспектах.

Йосип Бурчо:

— Інколи доводиться чути, що у війні росії проти України винен один путін. Не можу з цим погодитися і підтримую позиції тих аналітиків, які вважають: протистояння значно глибше.

Наприклад, соціолог і публіцист Ігор Ейдман стверджує, що світогляд путінської верхівки формувалася не на книжках, а в «темних пітерських підворіттях, де можна було взяти на гоп-стоп лоха-ботаніка; на чекістських оперативних квартирах, де вони спочатку самі стукали, а потім вислуховували доноси інших; у розбірках і гульні бандитського Петербурга: відкати, розпили, терки, кров, кокаїн, дівчатка. Їх уявлення про світ знаходяться на рівні племені канібалів, підліткової банди, гангстерського угруповання. Однак вони не просто дикунки

— перманентне насильство, страх і безконтрольна влада зробили їх майже божевільними».

В підсумку Ейдман говорить про колективного путіна, світогляд якого базується на трьох параноїдальних ідеях: на готтентотській моралі (у світі панує закон джунглів, “слабких б’ють”, а сильний завжди правий); на маячні переслідування (головний одвічний ворог росії — Захід, насамперед США); і на маячня величі (Захід розвалив СРСР, користуючись слабкістю радянських вождів, а ми сильні, ми відновимо велику державу, будемо панувати скрізь, де правили російські царі і генсеки, це наші джунгли і тільки ми маємо право тут панувати).

А найбільше мені подобається висновок автора: їх можуть заспокоїти тільки санітари, бо домовитись про щось з носіями такої “ідеології” неможливо.

Євген Акимович:

— Я вже писав у своїй «Книзі мудрості», яка вийшла друком 2020 року, що нинішня війна України з росією — це не просто міждержавний конфлікт. Це війна двох цивілізацій — європейської та ординської.

У росіян та українців — різний світогляд, різна система цінностей, різні вектори розвитку. У росіян — вікове рабство, в українців — свобода. У путінській росії ідеал простий у своєму жажітті — захопити всі можливі країни, а потім нав’язати іншим народам властивий московитам дикунський спосіб життя. У нашого народу інший шлях.

Йосип Бурчо:

— Недавно прочитав, що академік російської академії наук та экс-сенатор Бурятії Арнольд Тулохонов у відкритому листі звинуватив українців у тому, що ті не можуть жити без благ цивілізації. “Ми, сибіряки, звикли жити без особливого достатку... Мій учитель академік В. А.Коптюг у важкі 90-ті роки говорив, що росіяни за потреби можуть купити мішок картоплі і цукру, заготовити дрова, самі відремонтувати будь-який прилад і жити далі. Зовсім інші потреби у наших супротивників, які не можуть жити без туалетного паперу, хамона, камамбера. Тепер ваша черга жити при свічках і палити багаття”, — написав російський академік.

Ось така сьогодні у росії інтелігенція...

Євген Акимович:

— Інтелігенти — це люди, в яких свідомість стала буттям. Вони живуть в основному духовними цінностями. Вони не крадуть, не беруть хабарі, не пхаються до влади, тому що вони не бидло. Інтелігенти співчують приниженим та знедоленим. Справжніми українськими інтелігентами були, наприклад, Григорій Сковорода (1722 — 1794) й Олександр Довженко (1894 — 1956).

Григорій Сковорода казав: «А мій жереб з голяками».

Олександр Довженко: «Я завжди — на боці бідних та нещасних». А ще Довженко заявляв: «Я не можу жити краще від свого народу» і наполягав: «За натурою своєю я не можу, не вмію бути задоволеним. Я — з нещасними, бідними, невлаштованими».

Він був сміливою людиною. У фільмі «Щорс» музичним супроводом були пісні січових стрільців, Довженко ризикував життям.

До речі, Чарлі Чаплін назвав Олександра Довженка «єдиним генієм, якого слов'янство дало світові у кіномистецтві».

Йосип Бурчо:

— Мені пригадалось стаття міністра культури та інформаційної політики України Олександра Ткаченка, у якій він говорив про прагнення росії привласнити собі культурні досягнення України, Навіть Тараса Шевченка назвали російсько-українським поетом. «Такі висловлювання дискредитують досягнення нашої Батьківщини. Це звичайна дезінформація, яка демонструє лише те, що «північні сусіди» вміють красти. Не лише територію, а і історію», — пише міністр.

А ще Олександр Ткаченко обурювався тим, що росія привласнила собі всі досягнення Миколи Васильовича Гоголя. Навіть у російській версії Вікіпедії ставиться під сумнів, що Гоголь — з фамілії українського гетьмана, а всі згадки про українську сторону життя письменника частіше ігноруються.

Євген Акимович:

— З усіх письменників, яких я читав протягом всього життя, найкращим для мене є Микола Гоголь. Можна відкрити будь-яку сторінку його творів і ти розумієш, що ти читаєш українського генія.

Микола Гоголь був прапраправнуком гетьмана України Петра Дорошенка та праправнуком гетьмана України Івана Скоропадського.

У нарисі «Роздуми Мазепи» Гоголь підтримував великого гетьмана, пояснюючи його боротьбу проти Петра Першого тим, що «волелюбна козацьця нація хотіла жити в своїй самобутній державі за своїми законами».

Французький письменник, академік Анрі Труайя (1911 — 2007) писав про Миколу Гоголя: «В очах західного читача двома стовпами російської літератури є Ф. М. Достоєвський і Л. М. Толстой, в очах російського читача обидва вони перебувають у тіні невисокого зросту чоловіка з довгим носом, пташиним поглядом і саркастичною посмішкою. Цей чоловік є, можливо, найекстраординарнішим генієм — самородком, якого коли-небудь знав світ. Серед письменників свого часу він постає як унікальний Феномен, котрий, дуже швидко позбувшись впливу інших, веде своїх шанувальників у світ фантазмагорій, у якому існує смішне і жахливе...».

Той факт, що Микола Гоголь є українцем, не заперечували й відомі російські культурні діячі.

Так, Володимир Даль (1801— 1872), автор тлумачного словника російської мови, підкреслював: «Творчество Гоголя можно понять, если помнить, что он до мозга костей малорос».

Російський історик літератури Семен Венгеров (1855 — 1920) відзначав: «...У Гоголя нет ни капельки любви к той жизни, которую он так беспощадно изобразил.... О Гоголе можно определённо сказать, что он горячо и пламенно не любил ни русских людей, ни русской природы. А вот для Малороссии, для малорусского быта, для малорусской природы, для малорусской истории, для Тараса Бульбы Гоголь имел в своем сердце неиссякаемый родник любви и снисходительности. Украину Гоголь окутал поэтическим флёром, а Россия для него одна лишь мерзость запустения, мёртвое царство мёртвых душ».

До речі, російський філософ Васілій Розанов, незважаючи на те, Гоголь писав російською мовою, казав: «Он не наш, Гоголь!».

Йосип Бурчо:

— Прикро, що сьогодні дуже багато представників російської інтелігенції розділяють погляди політичний лідерів країни-агресора. Інколи навіть не знаєш, як реагувати на маячню того ж Дмитра Медведєва, який навіть Київ назвав «російським містом», і погрожує «повернути» його. Для нього не важливо, що Київ був заснований у V столітті, а Москва – у XII столітті.

Як не вистачає росії таких інтелігентів, як, наприклад, американський історик і письменник, професор Єльського університету Тімоті Снайдер, якого ми з вами вже цитували у своїх діалогах. Так от, Тімоті Снайдер приєднався до команди амбасадорів фандрейзингової платформи United24, ініційованої президентом Володимиром Зеленським. Він став другим послом United24 після актора Марка Гемілла, який зосередить свої зусилля на зборі коштів для напряму “Оборона та розмінування”.

Тімоті Снайдер зустрічався з Володимиром Зеленським під час візиту до Києва у вересні. Нещодавно знаменитий історик виклав у вільний доступ свій курс лекцій для Єльського університету “Створення сучасної України”, який набрав майже 3 мільйони переглядів.

Ось позиція Тімоті Снайдера: «Я підтримую Україну, тому що вона має виграти цю війну. Українська перемога відкриє регіон і світ для демократії та дасть усім нам надію. Але наразі Україна під загрозою».

Значна частина України перебуває під окупацією. Агресор, порушуючи всі закони війни, прагне вбити мирне населення або позбавити його основних засобів до існування – їжі, води та електроенергії. Щоб захистити українців, захистити Україну й тим самим захистити цінності, ми маємо зупинити ці напади.

Я історик і науковець і в перспективі хочу збирати гроші на відновлення бібліотек, шкіл та університетів. Але зараз ми маємо зробити те, що є більш нагальним, а саме – зібрати кошти, щоб допомогти Україні захиститися від дронів-убивць. Тому я поставив собі за мету зібрати 1 250 000 доларів на захист від цих безпілотників».

Євген Акимович:

— Я вже писав, що доля країни залежить від кількості яскравих особистостей, яких вона має. Саме плідне спілкування між ними створює тканину гідного життя. Давньоримський філософ Сенека писав: «Vita, si uti scias, longa est — Життя є довгим, якщо вмієш ним користуватися». Довге продуктивне спілкування гідних громадян гарантує країні величне існування. Гідною є та країна, де громадяни беруть на себе відповідальність та ведуть свій корабель в напрямку свободи та творчого життя. Як казав давньоримський поет Вергілій:” Sic itur ad astra! — Так йдуть до зірок!”.

В історії народів визначальним чинником є традиція. В Україні традиція

свободи та демократії триває протягом всієї історії. В нашій країні вже в XVII столітті існувало громадянське суспільство — система не залежних від влади організацій і структур, створених громадянами, яка забезпечують демократичний розвиток народу та держави. Більшість тогочасних мешканців міст та сіл були письменними. Тисячі молодих українців вчилися в європейських університетах

Після підписання Богданом Хмельницьким зрадницької Переяславської угоди російська імперія захопила Україну і, згідно з московською традицією, почала знищувати все українське. В XIX столітті переважна більшість українських селян були неписьменними. Російські більшовики вбили мільйони українців. Енн Епллбом, англо-американська авторка “Історії Гулагу” зазначила: “Сталін знищив українців більше, ніж Гітлер євреїв”.

Та коли росія 2014 року напала на Україну, вона припустилася фатальної для себе помилки в оцінці характеру українського народу. З’ясувалося, що багато українців є героями, що козацька традиція живе в крові наших людей, які готові до загину боронити власну свободу та гідність. Французький філософ — екзистенціаліст Жан-Поль Сартр (1905 — 1980) казав: «Якщо свобода спалахнула одного разу в душі людини, далі навіть Боги безсилі». Саме українська свобода є вирішальним чинником, який кардинально відрізняє наш народ від східних агресорів. Наші вояки, що воюють з московськими окупантами, є сучасними героями, які стверджують подальший шлях України.

Історія людства — це поступова хода до свободи. Свобода — це запорука гідного життя. Свобода є головним критерієм оцінки життя людини, суспільства, держави. Георг Гегель писав, що на Сході всі люди — раби, і навіть сам монарх — теж раб. На Заході — давня традиція свободи. У стародавньому Римі казали: “*Vita sine libertate nihil est* — Життя без свободи — ніщо”. Тому вектор українського шляху — на Захід.

(8 грудня 2022 року).

УКРАЇНА — ЦЕ КРАЇНА ПУЛЬСУЮЧОЇ СВОБОДИ. РОСІЯ — КРАЇНА ВІЧНОГО РАБСТВА

Продовжуємо публікацію діалогів кандидата філософських наук, доцента Євгена Акимовича і головного редактора газети Йосипа Бурчо про актуальні аспекти протистояння України і російської імперії.

Йосип Бурчо:

— На календарі 20 грудня, і саме сьогодні виповнюється рівно 300 днів від початку широкомасштабного російського вторгнення на територію України. Уже ніхто в світі не сумнівається, що агресія росії проти України провалилася, а задумуваний путіним бліцкриг, перетворився на затяжну м’ясорубку, яка вже знищила майже 100 тисяч російських солдатів й практично перемолола кадрову російську армію. Якщо бути точним, то станом на 20 грудня у загарбницькій війні проти України росія вже втратила 99 230 військових, 281 літак,

266 гелікоптерів, 2 995 танків, 16 кораблів і катерів, багато іншої військової техніки.

Але в Кремлі не мають наміру визнавати свій провал та готові далі жертвувати людськими життями. Міноборони рф вже закупило півмільйона пакетів для транспортування нових трупів, а кремлівське керівництво готується оголосити в січні 2023 року загальну мобілізацію.

Євген Акимович:

— Не забуваймо, що агресія неонацистської московії проти України триває вже 8 років. 2014-го року вони напали на нашу країну, захопили Крим та Донбас. А 24 лютого рашисти почали тотальне вторгнення в Україну. Хвалилися захопити Київ за три доби. Отримали добряче по морді. Уже десяти місяців українці чинять героїчний спротив північним варварам і весь світ вражений мужністю та героїзмом нашого народу.

Президент США Джозеф Байден заявив, що буде допомагати нашій країні стільки, скільки буде потрібно. США, Велика Британія, Польща та ще 50 країн надають Україні військову, економічну та гумантарну допомогу. Путінській московії жодна країна не допомагає, кремлівський диктатор опинився в ізоляції.

Йосип Бурчо:

— До речі, заступник начальника Головного управління розвідки Міноборони України Вадим Скібіцький каже, що володимир путін тричі відкладав повномасштабне вторгнення в Україну, а ініціатором нападу була федеральна служба безпеки рф. Саме фсб переконала путіна в тому, що росія достатньо підготувалася до вторгнення і підштовхнула його до атаки.

Україна вистояла і за 10 місяців завдала кремлю низку поразок, унаслідок яких було звільнено значні території. Але, як застерігає генеральний секретар НАТО Столтенберг, немає жодних ознак того, що путін “відмовився від своєї загальної мети – контролю над Україною”.

Євген Акимович:

— Путінська московія приречена на поразку. Ще 2013-го року 80 відсотків українців, як пишуть соціологи, вважали росіян братнім народом. Тепер таких лише 2%. Таким є “вагомий” внесок Путіна в «дружбу народів».

Навесні 2014 року, після нападу московії на Україну, Настя Дмитрук з Ніжина, якій тоді було 23 роки, надрукувала вірш:

*Никогда мы не будем братьями.
Ни по родине, ни по матери.
Духа нет у вас быть свободными.
Нам не стать с вами даже сводными.*

Пророчими виявилися її слова.

Йосип Бурчо:

— І все ж авторитет путіна в росії високий...

Євген Акимович:

— Так, за даними московського “Левада — центру” до путіна позитивно ставляться 83 відсотки росіян. Але то не авторитет політика чи державного діяча. Це результат «тоталітарного» виховання народу, який не спізнав щастя свободи. Вся історія свідчить, що Україна — це країна пульсуючої свободи, а Росія — країна вічного рабства.

У цьому можна пересвідчитися і на прикладі ставлення росіян до диктатора і тирана Сталіна.

Так от, з захопленням та повагою до Сталіна відносяться 46 відсотків московитів. Половина росіян позитивно ставляться до встановлення пам’ятника Сталіну. Соціологи відзначають, що число прихильників Сталіна за останні 10 років зросло майже вдвічі. 39 відсотків московитів вважають Сталіна найвидатнішою особистістю. Тобто Росія за своєю сутністю залишається сталінською.

До речі, на державному рівні діяльність Сталіна в росії ніколи не була за-суджена, а 56 % росіян шкодують про розпад СРСР.

Йосип Бурчо:

— У наших діалогах вже давалася оцінка ущербності ідеологічних поглядів путінської верхівки, зокрема я посилався на висновки соціолога і публіциста Ігоря Ейдмана. Хотів би навести ще одну думку цього автора, яка дуже пасує до сьогоднішньої теми.

Євген Акимович:

— Щоб бути путіністом і підтримувати агресію проти України, пише Ейдман, недостатньо бути тільки підлим або дурним, потрібно поєднувати ці якості. Якщо людина підла, але розумна, вона не може не розуміти, що путінський режим війну з Україною і фактично з усім вільним світом програє, а отже, підтримувати його не вигідно і, в перспективі, небезпечно. А чесним, нехай навіть не дуже розумним людям, чесність не дозволить підтримувати путінську ваханалію насильства і злодійства.

Йосип Бурчо:

— У нас останній діалог цього року, незабаром Новий рік і Різдво. Це час, коли люди чекають прогнозів на майбутнє, сподіваються на кращі зміни.

Ми з вами не астрологи і не будемо вдаватися до пророкувань, але хотілось би навести думки авторитетних людей про те, що нас чекає у ближньому майбутньому.

Журналісти Politico, наприклад, опублікували матеріал, у якому західні чиновники розповіли про своє бачення війни в Україні. Зокрема, вони вважають, що ані Київ, ані Москва, яка розв'язала велику війну, не бачать сенсу вести перемовини і не збираються здаватися. Ситуація йде до глухого кута. Путін занадто загруз у війні і вже не може піти назад, оскільки ситуація може призвести до падіння його режиму. Можливо, війна не завершиться, допоки він залишається при владі.

Генеральний секретар НАТО Єнс Столтенберг підкреслює, що глава країни-окупанта росії Володимир Путін готується до тривалої війни. Він закликав Захід до довгострокової військової підтримки України. За його словами, Києву потрібно допомагати зброєю, доки Путін не зрозуміє, що він не здатен здобути перемогу на полі бою. Столтенберг вважає, що "найімовірніше, ця війна закінчиться за столом переговорів, як і більшість воєн", але будь-яке рішення має забезпечити "перемогу України як суверенної, незалежної держави".

Видання The Washington Post вважає, що Путін ризикує втратити підтримку маріонеткових лідерів у Донецькій області через неспроможність росіян витіснити українські війська, а російська влада все частіше залучає чеченських чиновників та військовослужбовців для формування адміністративних органів на окупованих територіях, що свідчить про підготовку до посилення репресій проти цивільного населення. А ще газета пише, що деокупація Криму може призвести до використання Володимиром Путіним ядерної бомби, а невирішення питання півострова може призвести до десятилітнього конфлікту.

А що скажете ви?

Євген Акимович:

— Мені здається, дуже багато уваги приділяється хворобливим погрозам Путіна використати атомну зброю. Це типовий примітивний шантаж, притаманний московським правителям.

Україна захищає весь цивілізований світ. Українська армія знищує московських окупантів, натомість рашисти бомблять наші міста і села, вони б'ють по енергетичним мережам, залишаючи українців без світла і тепла. Тобто вони намагаються знищити український народ.

Європа і світ це розуміють і посилюють підтримку України. Рада Європейського союзу виділяє Україні 18 мільярдів доларів. Надходить нове озброєння з Німеччини, Великобританії, Іспанії та інших країн. В Естонію прибула піхотна рота армії США. Сполучені Штати надсилають до України потужний ЗРК "Петріот".

Ви знаєте, конгрес США відкриває кожне засідання молитвою за Україну. Це яскравий символічний акт підтримки нашого народу. Всі західні країни одночасно підтримують Україну, яка стала центром уваги всього світу. Підтримка України безпрецедентно зростає. За останні місяці у світі півтора мільйона людей відкрили для себе українську мову та почали вивчати її.

Так, є версія, що Путін у січні збирається кинути 200 тисяч своїх військ на Київ. Думаю, він сам не вірить в успіх цієї авантюри, оскільки Київ тепер набагато краще укріплений, ніж 24 лютого. А героїчний спротив ЗСУ на чолі з блискучим генералом Валерієм Залужним та всього нашого народу переконує, що кремлівських окупантів чекає ганебна поразка.

Ось у це я щиро вірю.

(22 грудня 2022 року).

БРЕХЛИВА РОСІЯ МОЖЕ СТАТИ КОЛОНІЄЮ КИТАЮ

Черговий діалог кандидата філософських наук, доцента Євгена Акимовича і головного редактора газети Йосипа Бурчо про боротьбу України проти російської імперії відбувся на межі двох років. А це час, коли люди аналізують пройдений етап і висловлюють побажання на добре майбутнє. Для України, звичайно, найвищою метою є перемога над кремлівською ордою.

Йосип Бурчо:

— Кінець 2022 року увінчала дуже знаменна подія історичного значення – візит президента України Володимира Зеленського до Сполучених Штатів, під час якого він зустрівся з президентом США Джоозефою Байденом і виступив в американському Конгресі.

За підсумками візиту лідер США оголосив про новий пакет військової допомоги для України на суму 1,85 мільярда доларів, який уперше передбачає передачу системи протиповітряної оборони Patriot. Сподіваємося, що потужна підтримка США, Європи й усього цивілізованого світу дозволять Україні у 2023 році здобути остаточну перемогу, про яку ми всі мріємо.

Євген Акимович:

— Звичайно, військова допомога нам необхідна, і ми віримо, що обсяги її будуть тільки зростати. Але я хотів би привернути увагу до надзвичайно важливого морального аспекту. Президент США Джо Байден опублікував відео за підсумками візиту президента України Володимира Зеленського, у якому висловив своє здивування, яке притаманне всьому світові, мужністю та силою українського народу. «Україна та український народ надихають не лише нас — вони надихають світ», — заявив він.

Показовою є і заява нинішнього посла США в Україні Бріджит Брінк, яка сказала: путін не розуміє, що українці зроблені з заліза. Думка американського амбасадора — це погляд керівництва США.

Як дотепно сказав один добродій, українці дуже не люблять, коли їх б'ють. Вони не просто не люблять, а й починають чинити такий шалений спротив, що агресор вельми шкодує про свій вчинок.

Путін напав на Україну, вважаючи, що наш народ на нього чекає. Це традиційна російська імперська помилка: вважати, що багато народів мріють піти під руку москвитів. Це триває століттями, протягом яких росія була острахом Європи.

Йосип Бурчо:

— Саме так – століттями. Я погоджуюся з тими оглядачами, які твердять: оточення володимира путіна системно дезінформує його про ситуацію на фронті в Україні, намагаючись не повідомляти йому погані новини. Видання *The Wall Street Journal* пише, що кожного ранку путін отримує письмове зведення з фронту, в якому акцент завжди робиться на успіхах, а невдачі згладжуються.

Усе це справді так. Але, як ми вже не раз зауважували в наших діалогах, причини поведінки путіна мають світоглядні й історичні коріння. А деякі дослідники відверто натякають на його проблеми з психікою.

Ось такі цікаві факти. З осені у церквах РПЦ почали молитися за путіна ще й як за царя. Патріарх кирил (гундяєв) прирівняв кремлівського вождя до архангела Михайла. У розданих окупантам молитовниках президента рф називають «архістратигом – ватажком небесного війства». На пропагандистському релігійному телеканалі «Спас» показали, як священники, які приїхали на окупований Донбас, роздали путінським терористам «військові» молитовники. Над молитвою намальовано хрест, а довкола нього автомати Калашникова. У самій же молитві окупантів закликають молитися за путіна зі словами «Даруй верховному головнокомандувачу володимиру, мужньому архістратигу та боголюбному правителю російському, перемогу».

Погодьтеся, це відверта шизофренія як тих, хто подібне робить, так і тих, хто таке дозволяє.

Втім, найближче оточення путіна таке саме, або ще й гірше. На весь світ «прославився» своїми хворобливими заявами заступник голови ради безпеки рф дмитро медведев, а згадуваний вже піп гундяєв у новорічному привітанні оголосив росію «богообраною країною, яка має навчити весь світ жити за її зразком».

Євген Акимовч:

— А як вам заява російського диктатора про те, що «рф завжди хотіла бути частиною цивілізованого світу». Чи не саме для того вона 24 лютого розпочала повномасштабну агресію проти України? Цей підлий неспровокований напад росіяни цинічно назвали «спеціальною військовою операцією». Що сказати з цього приводу, ще в Біблії (Книга Йова, 38, 11) читаємо: "Nec plus ultra!" — Далі нікуди!

Національною ідеєю росіян є брехливість. «Залізний канцлер» Німеччини (1871-1890) Отто фон Бісмарк сказав перед початком Берлінського конгресу 1878 року: «Ніколи не вірте росіянам — росіяни не вірять навіть самі собі».

2014-го року москалі напали на Україну, захопили частину Донбасу та Крим. Московити вважають, що Крим їхній. Нагадаємо історію.

Кримське ханство існувало у 1441-1783 роках на території Криму та Північного Причорномор'я. Згідно з переписом 1666 року на території ханства мешкало 180 тисяч мусульман (турки, татари) та 920 тисяч християн (українці, греки, вірмени, поляки). Кримсько-татарська культура зазнавала потужного впливу європейської. Відомий французький філософ Ален Безансон (нар. 1932 р.) пише, що у той час, коли улюбленою розвагою московської аристократії було спостерігати танець ведмеда на розжареному листі заліза, при дворі кримського хана ставили п'єси Мольєра.

Часто північних сусідів називають кацапами. Московський цар Іван IV Грозний напав на татарське місто Казань. Татари чинили спротив і московити пообіцяли зберегти їм життя, якщо вони складуть зброю. 5 жовтня 1552 року татари склали зброю, але москалі всіх вбили. З тих пір їх стали йменувати " кацапами". Кацап — з арабської — м'ясник, живодер.

Йосип Бурчо:

— На жаль, з такими сусідами нам доводиться мати справу. Але ми всі віримо у перемогу, яку забезпечують наші Збройні Сили. А для цього нам потрібна підтримка і допомога надійних партнерів і добрих друзів. Як технічна, так і дипломатична. Мені сподобалась заява начальника Головного управління розвідки Міноборони України Кирила Буданова про Крим: «Крим буде повернуто комбінованим шляхом: і силою, і дипломатією. Але без сили нічого не буде. Наші підрозділи зайдуть туди зі зброєю в руках».

А щодо майбутнього росії, тут я розділяю думку секретаря РНБО Олексія Данілова, що росія може стати "колонією" однієї з сусідніх країн. В ефірі телемарафону нещодавно він сказав: «Якщо хтось вважає, що 2023 рік буде легким, що в росіян уже все закінчилось і все буде добре – я не поділяю таку точку зору. Справа в тому, що в росіян можуть з'явитися власники. Ми на сьогоднішній день спостерігаємо, що певна країна-сусід вже поступово забирає рф під себе, тому що у неї там є свої інтереси...».

До речі, на питання, чи має він на увазі Китай, секретар РНБО відповів: "Я маю на увазі ті процеси, які відбуваються. На них треба дуже уважно звертати увагу".

(5 січня 2023 року).

ЗА ЗЛОЧИНИ ПРОТИ УКРАЇНИ КРЕМЛЬ ПОСТАНЕ ПЕРЕД МІЖНАРОДНИМ ТРИБУНАЛОМ

Перший місяць 2023 року був сповнений багатьма важливими подіями в Україні і світі, які мають безпосереднє відношення до героїчного протистояння українського народу московським окупантам. Серед них і прийняті рішення про створення Міжнародного трибуналу для розгляду злочинів особисто путіна і всієї кремлівської верхівки проти України, які мають усі ознаки геноциду. Саме ця тема стала головною у черговому діалозі кандидата філософських наук, доцента Євгена Акимовича і головного редактора газети Йосипа Бурчо.

Йосип Бурчо:

— Загарбницька війна росії проти України триває вже більше 240 днів, 24 лютого буде рік з часу повномасштабного вторгнення московських окупантів. Світ продовжує дивуватися мужності і стійкості українського народу.

У своєму зверненні до українців 22 січня, у День Соборності, президент Володимир Зеленський підкреслив: «Наша Україна єдина, бо сильна. Сильна, бо єдина». А ще він сказав, що День Соборності передає наступним поколінням українців дві мудрості: якщо не припиняти боротьби — рано чи пізно єдину й незалежну державу буде відновлено; якщо не досягти справжньої єдності — незалежність буде втрачено.

Прошло вже 104 роки, як на Софійському майдані у Києві було проголошено Акт злуки Української Народної Республіки і Західноукраїнської

Народної Республіки, але значення цієї історичної події не стирається часом.

Євген Акимович:

— Ви згадали чергову річницю Дня Соборності, а я хотів би привернути увагу читачів до постаті одного з головних учасників тих подій – Симона Петлюри, який стояв того дня на Софійському майдані поруч з Володимиром Винниченком.

Симон Петлюра (1879 — 1926) був видатним діячем українського визвольного руху (його вбив 25 травня 1926 року у Парижі агент НКВС Самуїл Шварцбург). Петлюра писав: *«Найбільшою перешкодою для визнання суверенності України є гіпноз самого імені Росія. Цей гіпноз треба розвіяти, особливо в Америці (Північні Штати) та Франції. Справу поділу Росії треба поставити як справу покою цілого світу, як справу європейської рівноваги та реально-матеріальної вигоди держав»*.

Петлюра чітко визначає поняття патріотизму. Патріотизм — це активна любов до своєї Вітчизни, до свого народу. Це чин, акція, благородне стремління кожного сина народу заслужити це ім'я. Пасивна любов до краю, любов у запічку — не є патріотизмом. Лише любов до рідного народу є джерелом до всесвітнього братерства. Любов до власного народу вчить любити й інших.

Симон Петлюра віддав життя за українську справу. Він казав: *«Та кров, що пролита для цієї великої мети, не засихає. Тепло її завжди теплом буде в душі нації, завжди відіграватиме роль непокоючого, тривожного ферменту, що нагадує про нескінчене і кличе до продовження розпочатого»*.

Лідер Польщі Юзеф Пілсудський (1867 — 1935) заявив свого часу: *«Петлюри народжуються раз на 200 років»*. За місяць до своєї смерті Пілсудський зізнався: *«Я програв своє життя. Мені не вдалося створити вільну від росіян Україну»*. Пілсудський знав Росію — він відсидів у Сибіру 10 років за царизму.

Поет Володимир Сосюра (1898 — 1965) написав:

*І пішов я тоді до Петлюри,
Бо у мене штанів не було,
Скільки нас отаких погід муру
Од червоної кулі лягло.*

*Ми пройшли золотими ланами.
Крізь огонь і синяву пройшли.
Та навіки, навіки над нами -
Оселедець, погони і шлик.*

Йосип Бурчо:

— Безперечно, День Злуки став одним з визначальних моментів нашої Незалежності. Сьогодні Україна знову бореться за те, щоб залишатися вільною державою, і воює знову з московськими окупантами, які хочуть знищити український народ як націю. При цьому мети своєї не приховують, ніякими методами і засобами не гребують.

На боці України весь цивілізований світ і ми, безперечно, переможемо у цій жорстокій війні. А російським рашистам не уникнути покарання за всі злочини проти України. Кремлівські вожді постануть перед міжнародним

трибуналом, їх чекає доля нацистських правителів Третього Рейху. І це вже не розмови і пропозиції, міжнародна правова система реально готує новий Нюрнберзький процес над путіним і його оточенням.

Євген Акимович:

— Це буде закономірний фінал для кремлівських злочинців. Але перед тим як розповісти, в чому світ звинувачує їх і як планує притягти до відповідальності, варто нагадати читачам деякі факти про міжнародний судовий процес, проведений 1946 року в Нюрнберзі учасниками антигітлерівської коаліції (також відомі як союзники, альянті) після поразки нацистської Німеччини у Другій світовій війні. Тоді на лаві підсудних опинилися лідери Третього Рейху за підготовку та вторгнення в інші країни та вбивство мільйонів людей.

Друга світова війна почалася 1 вересня 1939 року з нападу нацистської Німеччини на Польщу. Між 1939 і 1945 роками Німеччина захопила багато країн Європи. У 1945 році Велика Британія, США, Радянський Союз та Франція домовилися скликати в Нюрнберзі суд над нацистами. 29 серпня 1945 року союзники оприлюднили список 24 нацистських злочинців. Їх звинувачували у злочинах проти миру, злочинах проти людяності, у військових злочинах.

Нюрнберзький трибунал тривав 374 доби, відбулося 402 судових засідання. 1 жовтня 1946 року було виголошено вирок. До смертної кари через повішення були засуджені Герінг, Кейтель, Ріббентроп, Кальтенбруннер, Розенберг, Франк, Борман. До довічного ув'язнення засудили Гесса, Функа, Редера. Страти відбулися в ніч проти 16 жовтня 1946 року у будинку Нюрнберзької в'язниці. Герінг отруївся незадовго до страти.

Йосип Бурчо:

— Суд над сьогоднішніми російськими злочинцями теж не забариться. Ось я підібрав стисло хроніку подій на цю тему.

Вже 3 березня 2022 року прокурор Міжнародного кримінального суду в Гаазі Карім Хан заявив, що після звернення 39 держав-членів суду розпочинає повномасштабне розслідування злочинів, пов'язаних із військовою агресією росії проти України.

У жовтні 2022 року нижня палата парламенту Нідерландів підтримала резолюцію із закликом створити в Гаазі спеціальний трибунал для суду над президентом росії владіміром путіним та іншими причетними до воєнних злочинів в Україні.

Через місяць президентка Єврокомісії Урсула фон дер Ляєн заявила, що ЄС пропонує створити спеціалізований суд за підтримки ООН для розслідування та судового переслідування злочину агресії росії.

11 грудня 2022 року прокурор Міжнародного кримінального суду Фату Бенсуда оголосила щодо завершення попереднього розслідування у справі "Ситуація в Україні". Бенсуда заявила, що існують розумні підстави вважати, що широкий діапазон діянь, скоєних в контексті ситуації в Україні, становлять воєнні злочини та злочини проти людяності в межах юрисдикції Міжнародного кримінального суду.

8 січня 2023 року високопоставлені британські політики з різних політичних кіл у спільній заяві підтримали вимогу про створення спеціального трибуналу для розслідування дій росії у зв'язку зі злочином агресії проти України.

12 січня 2023 року перша заступниця міністра закордонних справ України Еміне Джапарова анонсувала винесення на голосування в Генеральній Асамблеї ООН резолюції про створення спеціального трибуналу щодо злочину агресії росії.

16 січня 2023 року міністерка закордонних справ Німеччини Анналена Бербок заявила, що її країна має намір притягти російське керівництво до відповідальності за розв'язану проти України війну за допомогою міжнародного спеціального суду.

19 січня 2023 року Європарламент проголосував за резолюцію, яка закликає до створення спеціального міжнародного трибуналу для переслідування злочину агресії росії проти України.

А 26 січня 2023 року Парламентська асамблея Ради Європи ухвалила рішення, яким затвердила свої вимоги щодо створення спеціального трибуналу щодо злочину агресії росії. Також асамблея наголосила, що відповідальними за злочин агресії мають бути представники керівництва і росії, і білорусі.

Як бачимо, весь світ прагне трибуналу над агресорами.

Євген Акимович:

— Хочу звернути увагу на те, що Верховна Рада України вже 14 квітня 2022 року ухвалила постанову про геноцид росії в Україні. У документі зазначено, що дії російської влади та заяви російських високопосадовців свідчать *«про існування офіційної політики російської держави щодо невизнання права українського народу на самоідентифікацію, самовизначення і, як наслідок, на існування»*.

Також у постанові наголошується, що дії російських сил на території України проти цивільного населення *«здійснюються з наміром знищити, повністю або частково, український народ як окрему національну спільність»*.

А 1 червня 2022 року незалежну оцінку діям росії представили міжнародні експерти, які звинуватили рф в порушенні кількох статей Конвенції ООН про геноцид. Звинувачення підкріплюються численними доказами, включаючи приклади масових вбивств мирних жителів, насильницьких депортацій та антиукраїнської риторики, що використовується найвищими російськими офіційними особами. Про це йдеться у доповіді «Незалежний правовий аналіз порушення російською федерацією Конвенції про геноцид в Україні та обов'язку запобігти» Інституту стратегії та політики New Lines (США) та Центру прав людини Рауля Валленберга (Канада).

Міжнародні експерти детально аргументують свою позицію. Зокрема, вони звертають увагу на те, що російські високопосадовці та коментатори державних ЗМІ неодноразово заперечували існування окремої української ідентичності, маючи на увазі, що ті, хто ідентифікують себе як українці, загрожують єдності Росії або потурають нацизму, і тому заслуговують на покарання. Це є конкретним індикатором геноциду, відповідно до критеріїв ООН щодо оцінки ризику масових звірств.

Те ж саме і з кремлівським гаслом «денацифікації». Російські посадовці та державні ЗМІ неодноразово посилаються на «денацифікацію» як одну з головних цілей вторгнення і застосовують риторику, мета якої зобразити ціле покоління українців як нацистів і смертельних ворогів, перетворюючи їх на легітимну чи необхідну мішень для знищення.

Йосип Бурчо:

— Суд проти росії вже йде. 25 січня Європейський суд з прав людини оприлюднив проміжний вердикт у так званій “великій справі щодо Донбасу”. Це рішення стало абсолютною, безперечною перемогою України.

Суд підтвердив, що з квітня 2014 року росія здійснює військове вторгнення до Донецької та Луганської областей; що з травня 2014-го контроль рф на окупованих територіях став абсолютним; що влітку рф перейшла до повномасштабного перекидання військ на Донбас. Отже, росія несе повну і необмежену відповідальність за те, що відбувалося на окупованих нею землях.

На думку редактора «Європейської правди» Сергія Сидоренка, тепер юридично доведено, що війна рф з Україною триває вже майже дев'ять років. ЄСПЛ став першим міжнародним судом, який на підставі доказів, поданих Україною, юридично довів окупацію росією частини Донбасу з 2014 року. Досі рішення про це ухвалювали лише політичні органи.

Формально Європейський суд з прав людини ще не завершив розгляд справи, винесення фінального рішення забере ще кілька років. Однак конкретно у цьому процесі головним був саме нинішній, “проміжний” етап.

Якщо пояснювати спрощено, то відповідальність за масові злочини на території іншої держави настає у разі, коли суд доводить, що ця територія є окупованою, а держава-відповідач є окупантом.

І саме цей суд юридично підтвердив, що навесні 2014 року росія здійснила збройну агресію проти України на території Донецької та Луганської областей, а ближче до кінця літа розпочалося масштабне вторгнення, яке росія досі заперечує.

А звідси випливає і абсурдність тверджень путіна, що метою вторгнення 24 лютого 2022 року було прагнення «допомогти» Донбасу.

Міжнародна судова система проти злочинів росії запрацювала. Справа це не швидка, але можна не сумніватися: путін зі своїм оточенням опиниться на лаві підсудних.

(2 лютого 2023 року).

СПРАВЖНЯ ПЕРЕМОГА УКРАЇНИ – ЦЕ РОЗПАД РОСІЇ

24 лютого виповнився рік повномасштабної війни путінської росії проти незалежної України. Це був рік героїчного спротиву українського народу російським окупантам, які принесли на нашу землю нескінченні страждання. Нашу боротьбу за збереження своєї свободи підтримує увесь цивілізований світ. Сьогодні усім зрозуміло, що перемога України буде безперечною і вона вже дуже близька. Тому особливо актуальним є нині усвідомлення того, що вважати перемогою у війні проти кремля, яким стане світ після вигнання рашистських окупантів з української землі. Це й стало темою чергового діалогу кандидата філософських наук, доцента Євгена Акимовича і головного редактора газети Йосипа Бурчо.

Йосип Бурчо:

Україна вірила у перемогу над російськими військами з першого дня війни, вірили в Україну і її численні друзі. З їх допомогою наші Збройні Сили не лише зупинили ворога, а й уже звільнили половину окупованих рашистами територій і зараз готуються до контрнаступу. Сподіваємося на повну перемогу уже в цьому році.

Євген Акимович:

Агресія росії проти України, яка почалася 24 лютого 2022 року, знаменувала криваве розлучення, яке фашистська московія влаштувала вільній Україні.

Вивчаючи історію України та росії, доходиш висновку, що протягом всього часу обидва народи мали різні тенденції розвитку. Україна завше тяжіла до Європи, московія — до ординського іґа. Тому сьогодні такою безпрецедентною є підтримка світовими країнами боротьби України за свободу. Президент найпотужнішої країни світу Джозеф Байден часто повторює, що він вражений мужністю та відвагою українців. *«Ми стоїмо з народом України. Ми будемо стояти з вами стільки, скільки буде потрібно»*, — заявив він у промові перед Конгресом 8 лютого.

Йосип Бурчо:

Ви згадали промову Байдена перед Конгресом “Про стан держави”. А наступного дня в інтерв’ю PBS NewsHour він підтвердив свої висновки: *“У путіна немає жодного шансу — він вже втратив Україну”*.

Євген Акимович:

Дуже прорахувався кремлівський диктатор. США, Велика Британія, Європейський союз та й усі цивілізовані країни світу надають Україні величезну військову і гуманітарну допомогу. Погляньте, що відбувається в ці дні. Розширюється коло країн, які постачають танки Україні. 100 бронемашин дають нашим ЗСУ Німеччина, Нідерланди, Данія. В черговий раз в Рамштайні (назва військової американської бази в Німеччині) 55 західних країн збиралися для допомоги Україні в боротьбі проти московської навали. Прем’єр Великої Британії Ріші Сунак заявив, що його країна постачатиме Україні ракети дальньої дії.

Радянський Союз був завше загрозою для всього світу, він провів десятки воєн в усьому світі та підтримував найбільш реакційні режими. В Радянському Союзі мешкало 330 мільйонів громадян, в сучасній росії — 140. Хоча росія не така потужна, як СРСР, рівень її агресивності не знизився. Тому всі цивілізовані країни об'єдналися в розумінні того, що московія перетворилася на головну загрозу миру у світі. Останнім часом, після нападу росії на Україну, США витратили на гуманітарну, економічну та військову допомогу величезну суму — 110 мільярдів доларів. Заступник держсекретаря США у справах європейської політики Вікторія Нуланд заявила, що США підтримують ракетні удари по війсьним базам росії в криму. Це викликало справжню істеріку в кремлі.

Путін хотів завоювати світ, а в результаті практично всі країни виступили проти рашистської московії. Україна стала популярною в усьому світі. Америкаські діти граються на вулицях в українців.

Йосип Бурчо:

Тим часом путін у зверненні до депутатів федеральних зборів і держдуми рф 21 лютого твердив, що так звана «спеціальна військова операція» йде за планом. А ще він заявив, що «перемоги росію на полі бою неможливо».

Євген Акимович:

Він може говорити все, що йому заманеться. Українська армія успішно освоює стандарти НАТО, одержує на озброєння сучасну зброю і техніку. Керівник Об'єднання начальників штабів США Марк Міллі прилітав до Варшави на зустріч з головнокомандувачем ЗСУ Валерієм Залужним. Це історична подія. Вищі військові керівники США та України воліють мати безпосередні контакти між собою.

А 13 лютого головнокомандувач ЗСУ Валерій Залужний спілкувався телефоном із верховним головнокомандувачем Об'єднаних збройних сил НАТО в Європі та командувачем ЗС США в Європі генералом Крістофером Каволі.

Йосип Бурчо:

Дуже важливо, що наші партнери у війні проти путінської росії розуміють перемогу над окупантами так само, як і Україна. Адже є конкретні умови, за яких рф буде завдано поразки. На думку голови Офісу президента Андрія Єрмака, головні умови такі: повна деокупація всіх територій України, у тому числі Донбасу і Криму; виплата репарацій росією; міжнародні гарантії, які не дозволять рф знову вчинити напад.

Єрмак заявив, що таке бачення перемоги узгодили з міжнародними партнерами, зокрема зі США.

Євген Акимович:

На Мюнхенській безпековій конференції, яка відбулася в Німеччині 17 – 20 лютого, держсекретар США Ентоні Блінкен заявив, що Україна героїчно воює та знищила 200 тисяч московських окупантів. Україна перемагає за підтримки десятків країн, а Росія опинилася в повній ізоляції.

А ще Ентоні Блінкен заявив, що Вашингтон готовий до того, що Київ сам визначатиме обриси завершення російсько-української війни.

“Ми підтримаємо те рішення про майбутнє України, яке ухвалить українці. Але ми всі маємо щире зацікавлення у тому, щоби це був справедливий мир і стійкий мир”, — заявив Блінкен.

Йосип Бурчо:

Є й більш радикальні погляди на завершення війни. Наприклад, секретар РНБО України Олексій Данілов у статті в «Українській правді» пише: *«Справжня Перемога України – це розпад росії, зникнення її як цілісного суб'єкта історії і політики»*.

Росія – це не тільки проблема України, це проблема, яка розповзлась гангреною, загрожуючи цілому світу».

У своїй статті Данілов підкреслює, що росія – це потворне породження кривавої азійської імперії і вона стає усе агресивнішою. Вона пройшла шлях від “жандарма Європи” до “імперії зла”, а у новому столітті реанімувала труп срср і, використовуючи його ядерний арсенал, погрожує світу апокаліпсисом.

*«Ідеологія путінізма – це форма сучасного фашизму (рашизму) з його ідеологією расової зверхності, – наголошує Данілов. – Виходячи з вищевикладеного, Україна має привчати світ до думки, що **росія не має зберегтися в тих межах і в тому стані, в якому вона зараз існує**. Вона має бути трансформована у такий спосіб, щоб назавжди зник ризик відродження російських халпальних інститутів і рефлексій, притаманних серійним гвалтівникам і рецидивістам зі сталим синдромом неповноцінності»*.

На думку Данілова, для рф буде необхідно, але замало просто пройти цикл дерашизації, роззброєння, покаяння і критичного переосмислення минулого, а також деолігархізації і депутатизації системи влади. Враховуючи негативний історичний досвід, є небезпека, що через певний час росія знову повернеться у старе криваве стійло, тому процес має бути набагато глибшим і складнішим, з результатами, які дають гарантію високої надійності. Це може бути тільки розпад фейк-федерації.

До речі, секретар РНБО не один так думає. Наприклад, професор політичних наук Ратгарського Університету США Олександр Мотиль теж вважає, що результатом поразки окупантів може стати розпад російської федерації на частини. В інтерв'ю ТСН професор описав декілька сценаріїв, за якими можуть розвиватися події всередині рф після поразки у війні.

“Росія може розпастися на частини, може відбутися громадянська війна, чи взагалі війна між різними частинами росії. Я особисто переконаний, що це не лише можливо, а й дуже правдоподібно. Це вже не просто фантазія, яка могла б за певних обставин здійснитися. З кожним днем вона стає чимраз більш реальною”, – вважає він.

Натомість російський диктатор володимир путін, на думку Мотіля, триматиметься за свою владу до останньої секунди: *“Як ми бачимо й знаємо з війни в Україні, він готовий на все: пожертвувати самим російським народом, аби триматися при владі. І він вже це, до речі, й робить»*.

Але закінчити сьогоднішній діалог я хотів би не прогнозами, а даними реальних соціологічних опитувань, які соціологічна група «Рейтинг» оприлюднила 21 лютого.

Так от, спогади людей про 24 лютого 2022 року говорять про шок, розгубленість, невизначеність, неготовність.

Попри це через рік повномасштабного вторгнення, віра в перемогу становить 95%. Більшість (63%) вважають, що для перемоги потрібно не менше півроку, або ж і більше часу.

Щодо можливого примирення з росіянами, то у лютому 2023-го кількість тих, хто вважає неможливим примирення, становила майже 60%. Кожен десятий допускає примирення через 10-15 років, чверть – через 20-30 років. У найближчі кілька років – лише 4%. Ось так думають українці.

(2 березня 2023 року).

ОДЕЩИНА ПОЗБУВАЄТЬСЯ МАРКЕРІВ «РУССКОГО МІРА»

Верховна Рада 21 березня ухвалила Закон «Про засудження та заборону пропаганди російської імперської політики в Україні і деколонізацію топонімії». Згідно з законом, Україну очищать від символів, зображень і пам'ятників, пов'язаних з російською імперською політикою. Міста й села, вулиці та площі, організації й підприємства, названі на честь тих, хто здійснював чи оспівував російську колонізацію, буде перейменовано. Музейні експозиції та освітні програми зазнають докорінних змін. Про ці та інші аспекти гуманітарної деколонізації України ведуть бесіду кандидат філософських наук, доцент Євген Акимович і головний редактор газети Йосип Бурчо.

Йосип Бурчо:

— Безперечно, цього закону чекали українці. Адже його метою є захист національних інтересів і національної безпеки України. Закон відзначає, що "століття російського панування на українських землях супроводжувалися системними заходами, спрямованими на асиміляцію українського народу, заборону та викорінення української мови та культури, руйнування його традицій, духовної культури та етнічної самобутності, а також систематичними масовими репресіями, наслідком яких стало знищення мільйонів людей". А метою нинішньої російської агресії "є позбавлення українського народу незалежності і суверенітету та повернення його до стану залежності, як було за часів російської імперії та СРСР".

На противагу цій російській політиці новий закон проголошує продовження відродження національної пам'яті українського народу й захист українського культурного й інформаційного простору, започаткованого законами про Голодомор, про вшанування борців за незалежність України, про декомунізацію та про заборону пропаганди російського нацистського тоталітарного режиму.

Євген Акимович:

— Ця проблема важлива для всієї України, а особливо для південних регіонів. Російські казки про новоросію, пропагандистські штампи про те, що Одеса – російське місто, а Севастополь – місто їхньої слави – усе це насаджувалося протягом сотні років і спрямоване на утвердження імперського панування росії над українськими землями.

Усього кілька слів про Одесу.

Одеса — українське місто на березі Чорного моря. Одеса — третє найбільше місто країни після Києва та Харкова. До речі, станом на 1 січня 2022 року кількіть населення нашого міста становила 1 мільйон 10 тисяч мешканців. А ось дані про національний склад населення Одеси згідно з переписом 2001 року: українців — 61,6 відсотка, росіян – 29, євреїв — 1,2 відсотка.

Йосип Бурчо:

— Але ж погодьтеся, в Одесі дуже багато маркерів «руського міра» — у географічних назвах, у найменуваннях вулиць, у пам'ятниках. Ми ж тільки недавно позбулися пам'ятника Катерині II і Суворову, здається, вже немає жодного Леніна. Але роботи ще дуже багато. Зокрема, як повідомив член історикотопонімічної комісії, історик та краєзнавець Олександр Бабич, у планах міської влади перейменувати близько двохсот вулиць, два райони та ще низку топонімічних назв. На засідання комісії 2 березня було винесено 94 питання. За підсумками засідання було вирішено перейменувати Суворівський район на Пересипський. Також розглядалися варіанти Лиманський та Миколаївський. Малиновський район пропонується перейменувати на Хаджибейський, а додаткові варіанти назв — Степовий та Молдавський.

Також вирішено, що парк Перемоги матиме алеї, присвячені різним родам військ України, а також Національній поліції, Національній гвардії, Добровольцям тощо.

Євген Акимович:

— Звичайно, роботи багато, бо «руський мір» в Одесі насаджувався цілеспрямовано і, як я вже казав, століттями. А якщо звернутися до історичних джерел, можна перекоонатися, що російського тут дуже мало.

Одеса має багату історію та багато пам'ятних місць. А з ким вони переважно пов'язані?

Наприклад, Потьомкінські сходи, збудовані в 1837 — 1841 роках. Головний архітектор цього пам'ятника історії — італієць Франц Боффо — (1867), який і помер в Одесі.

А перлина архітектури Одеський театр опери та балету? Сучасна будівля була створена 1887 року австрійським архітектором Фердинандом Фельнером та німецьким архітектором Германом Гельмером в стилі нового віденського бароко.

Загальновідомо, що активну участь у розбудові Одеси, яку росія вважає своїм містом, брали іноземні митці.

До речі, деякі дослідники стверджують, що в середині XIX століття домінуючою мовою в Одесі була італійська.

Йосип Бурчо:

— Мова завжди була першим аргументом для проросійських провокаторів. А сьогодні українську мову назвали рідною 57,8 % мешканців Одещини. Це заявила недавно представниця уповноваженого із захисту державної мови на півдні України Ярослава Вітко-Присяжнюк на брифінгу у Медіацентрі

Україна–Одеса. За її словами, російську рідною назвали під час опитування лише 28,8 відсотка, ще 5,4 % жителів області вважають рідною інші мови.

Правда, опитування засвідчило, що лише 25 відсотків респондентів спілкуються виключно державною мовою кожен день, а 60% розповіли, що розмовляють у побуті російською. Це прикро, звичайно. Та й від показників по всій Україні одесити ще відстають: у масштабах країни 82,9% українців назвали рідною українську мову, а лише 10,2 – російську. Але нічого, час і умови працюють на Україну. Зокрема, усі, хто хоче вдосконалити мову, можуть звернутися у мовні клуби, які функціонують у місті. Наприклад, освітній курс проєкту “Єдині” з переходу на українську мову триває 28 днів. Навчатися можна у 5 локаціях по всьому місту.

Характерно, що одним із чинників для переходу одеситів на українську мову стала повномасштабна війна росії проти України.

Євген Акимович:

— Одеса українське місто ще й тому, що саме українські козаки на чолі з Антоном Головатим відвоювали фортецю Хаджибей від османців, на місці якої й була побудована Одеса. Кілька слів треба сказати про цього українського героя.

Козацький кошовий отаман Антін Головатий (1732–1797) був видатним діячем українського національно-визвольного руху, командувачем Чорноморської козацької флотилії. Alma mater (мати-годовниця — так називають навчальний заклад, який закінчила людина) Антіна Головатого була Києво-Могилянська академія. Головатий був не тільки освіченою людиною, він мав також неабиякий літературний хист, писав вірші й пісні, співав і добре грав на бандурі. 1764-го року у складі військової делегації від Січі побував на коронації Катерини II, був представлений імператриці, співав для неї та був нагороджений пам’ятною срібною медаллю.

Йосип Бурчо:

— Я читав статтю одеського історика Тараса Гончарука, у якій згадувалося про те, що у 1790 році, отримавши титул «великого гетьмана» Катеринославського та Чорноморського козацьких військ, Потьомкін надавав землі між Дністром та Південним Бугом і чорноморці їх активно освоювали. Тоді Антон Головатий заснував село Головкивку — теперішнє місто Біляївка.

Євген Акимович:

— Головатий був видатною людиною. У відомому вірші Тараса Шевченка «До Основ’яненка» читаємо:

*Наш завзятий Головатий
Не вмере, не загине:
От де, люде, наша слава,
Слава України.*

Дуже добре, що одесити шанують пам’ять про отамана Головатого. На його честь в районі Пересипу названо вулицю, а у центрі міста, в Старобазарному сквері, поставлено чудовий пам’ятник кошовому отаману.

Йосип Бурчо:

— Фортецю Хаджибей відвоювали козаки на чолі з отаманом Головатим, інші козаки потім будували на тому місці Одесу. Довелось мені читати статтю про це.

Виявляється, після того, як Хаджибей був узятий, багато козаків не знали, чим себе зайняти. Осавул Федір Черненко скаржився віце-адміралу Йосипу де Рібасу, що «козаки хитаються пусто», а дехто від неробства навіть наймається на службу до вчорашніх супротивників — турків. Тоді де Рібас домігся дозволу використовувати козаків «при проведенні водяних робіт у новопризначеній при Хаджибеї гавані».

Керівником проекту де Рібас призначив осаула Черненка. До кінця серпня 1794 року під його початком зібралося 434 «особи козачого звання». З них було створено окрему команду, яка брала найактивнішу участь у будівництві міста.

Для козаків-будівельників спеціально спроектували квартали на Пересипу і вони дуже непогано облаштувались у місті: вже за кілька років багато хто з них «завів в Одесі господарство та домобудівництво». А сам Федір Черненко заснував хутір у районі села Дальник. Пізніше цю місцевість ще довго називали урочищем Черненка.

Євген Акимович:

— Героїв у нас багато, ось їх і треба вшановувати.

Йосип Бурчо:

— Як історичних, так і сучасних. Приємно, що починаємо це усвідомлювати. Наприклад, у Стрюківській громаді Березівського району перейменували вулицю Сергія Лазо на вулицю Степана Бандери. А ще в селах громади є вулиці на честь Героїв Небесної Сотні, Героїв Крут, Січових Стрільців, Незалежності. Раніше це були вулиці Горького, Маршала Жукова, Червоноармійський провулок. У Доброславській громаді тепер є вулиці Захисників Маріуполя та Романа Шухевича. І такі повідомлення дуже радують, бо свідчать, що Одещина виривається з російського духовного полону.

(6 квітня 2023 року).

З КРИМУ ВСЕ ПОЧАЛОСЯ, В КРИМУ ВСЕ І ЗАКІНЧИТЬСЯ

У середині квітня в столиці Румунії відбулася Перша Чорноморська безпекова конференція у межах «Міжнародної кримської платформи», яка зібрала представників понад 50 країн та організацій. Україну на конференції представляли перша заступниця міністра закордонних справ Еміне Джапарова та міністр оборони Олексій Резніков. У режимі онлайн до конференції долучився міністр закордонних справ України Дмитро Кулеба, який у своєму виступі, зокрема, наголосив, що безпека регіону може гарантуватися тоді, коли Чорне море, як і Балтійське, стане фактично внутрішнім морем НАТО, коли більшість країн цього регіону входитимуть до Альянсу.

Звичайно, це буде в майбутньому, а сьогодні, коли ось-ось розпочнеться контрнаступ ЗСУ, особливо актуальним є перспективи звільнення окупованого Криму, який росія перетворила на військову базу і використовує як платформу терористичних нападів на Україну.

Це й стало темою чергового діалогу кандидата філософських наук, доцента Євгена Акимовича і головного редактора газети Йосипа Бурчо.

Йосип Бурчо:

— Очевидно, сьогоднішню бесіду варто почати з історичного екскурсу, бо серед міфів, покликаних закріпити «російське первородство» на півострові, теза «Крим — це споконвічно російська земля» є першою серед рівних. «Споконвічно російська» в даному випадку означає «споконвічю (тобто буквально «з початку часів»), що належить російським». І якщо вдасться переконати світ, що Крим — це російська етнічна територія, росія отримає додатковий аргумент на переговорах щодо статусу півострова.

Євген Акимович:

— З античних часів за півостровом закріпилася назва Таврика, яка походить від найдавніших племен таврів, що населяли південну частину Криму. Сучасна назва «Крим» стала поширеною тільки після XIII століття, ймовірно за назвою міста Кирим, яке було резиденцією намісника хана Золотої Орди. У VI столітті до н. е. грецькі колоністи засновують на території Криму поселення Пантікапей, Феодосію та кілька інших. У східному Криму виникла Боспорська держава, столицею якої був Пантікапей — сучасне місто Керч. Для захисту від набігів скіфів наприкінці II ст. до н.е. Боспор та Херсонес Таврійський стають частиною Понтійського царства.

В часи римського панування Крим пережив економічне піднесення.

У другій половині XVIII століття російська імперія прагнула забезпечити свої південні терени та домогтися виходу до Чорного моря. Почалася боротьба за Крим.

Йосип Бурчо:

— Ви стисло нагадали давню історію Криму. А які події розгорталися на півострові на початку XX століття?

Євген Акимович:

— Є багато джерел про той час, я хотів би привернути увагу читачів до книги кримського історика Сергія Громенка «Забута перемога. Кримська операція Петра Болбочана 1918 року».

Український військовий діяч, полковник армії УНР Петро Болбочан (1883 — 1919) очолював Кримську операцію проти більшовиків з метою встановлення на території

півострова української влади та взяття під контроль Чорноморського флоту. 105 років тому, у квітні 1918-го, українці вже звільняли півострів, разом із кайзерівською армією та кримськими татарами вибили звідти більшовиків.

Кримська група Армії УНР під орудою Петра Болбочана, виконуючи таємний наказ уряду УНР – випередити німецькі війська, захопила Крим, взяла Джанкоюю, а 24 квітня і Симферополь. З листопада 1918 року Болбочан керував обороною північно-східної України.

Попри успіхи Болбочана, півострів не став перлиною в короні Української Республіки. На кораблях Чорноморського флоту хоч і підняли український прапор, але майорів він там недовго. Бо німці змусили уряд Грушевського відкликати з півострова українські підрозділи. А потім незалежність України взагалі була поставлена на паузу, а боротьба за неї тривала довгі та криваві десятиліття.

Йосип Бурчо:

— Розкажіть вже коротко і про те, як Крим став українським у 1954 році.

Євген Акимович:

— 19 лютого 1954 року Президія Верховної Ради СРСР прийняла указ про передачу Криму до складу Української РСР. Мотивація передачі півострова не містила жодної згадки про «подарунок» Україні до 300-ліття Переяславської Ради, ані про укріплення таким чином дружби України та росії (всі ці міфи придумали згодом). Справа йшла про абсолютно практичні речі: «Враховуючи територіальне тяжіння Кримської області до Української РСР, спільність економіки та тісні господарські і культурні зв'язки між Кримською областю і Українською РСР». Це не моя інтерпретація, а цитата з указу президії ВР СРСР.

26 квітня 1954 року сесія Верховної Ради СРСР затвердила зміни до Конституції РРФСР та УРСР щодо складу їх територій. Так Крим законодавчо став частиною України.

Пізніше виник популярний до цієї пори міф, що «Хрущов передав Крим Україні», або його анекдотична версія: «Хрущов раптом по п'яні віддав Крим».

Крим став частиною України тому, що за 9 років після війни Москва нічого не зробила для покращення життя кримчан. Головну проблему півострова — нестачу води — не могли вирішити ані Кримське ханство, ані російська імперія, ані російська федерація. Це зробила Україна, збудувавши в 1961-1971 роках Північно-Кримський канал. Він постачав воду з Каховського водосховища. Це дозволило розвивати сільське господарство, закладати сади там, де раніше їх не було. Виникла нова галузь — промислове ставкове рибицтво. Коштом України збудоване житло, навчальні заклади, водосховища, дитячі спортивні табори, готелі, театри. автовокзали, пансіонати та лікувальні заклади.

У складі радянської України Кримська область перебувала з 1954 по 1991 року. До складу незалежної України Крим увійшов у статусі автономної республіки.

Після розпаду Радянського Союзу Україна та росія підписали кілька нових договорів, які визнавали територію держав станом на 1991 рік.

Сьогодні АР Крим має міжнародно-правовий статус території України, тимчасово окупованої росією.

Йосип Бурчо:

— До речі, про окупацію криму росією. Одним із найпоширеніших фейків кремлівської пропаганди є твердження про те, росія не окупувала Крим, це, мовляв, було «воз'єднання». Цю відверту брехню спростовує хронологія реальних подій у Криму на початку 2014 року.

Так от, рішення про проведення так званого «референдуму» ухвалили на засіданні Верховної Ради Криму 27 лютого 2014 року. На той момент будівля парламенту вже була захоплена військовими без розпізнавальних знаків. До зали журналістів не пустили, тож невідомо, чи був кворум для ухвалення такого рішення і як депутати голосували під дулами автоматів.

До речі, у 2015 році один із керівників операції із захоплення Криму Ігор Стрелков (Гіркін) зізнався що 27 лютого депутатів доводилося «зганяти» на голосування.

На сам «референдум» виносилося два запитання: «Ви за возз'єднання Криму з росією на правах суб'єкта російської федерації?» та «Ви за відновлення дії Конституції Республіки Крим 1992 року та за статус Криму як частини України?». Жодне з них не передбачало можливість залишитися Криму в складі України.

Конституція Криму 1992 року передбачала широкі права автономії для півострова. Немов це окрема держава зі своїми державними органами, яка «здійснює на своїй території всі повноваження за винятком тих, які добровільно делегує Україні».

«Референдум» є незаконним і з точки зору українського законодавства. Відповідно до ст. 73 Конституції України, питання про зміну території вирішуються лише на всеукраїнському референдумі. Чи бути Криму в складі України, мали вирішувати всі регіони — голосування самих лише кримчан недостатньо для такого рішення.

Насправді кримський «референдум» відбувався без міжнародних спостерігачів, які могли б фіксувати порушення. При цьому кримські журналісти та учасники голосування неодноразово заявляли що бюлетені масово видавали одним і тим самим людям, їх також видавали людям із російськими паспортами.

Євген Акимович:

— Світ усе це бачив, розумів і реагував відповідно. У 2014 році Венеціанська комісія одноголосно прийняла рішення, яким визнала нелегітимним референдум у Криму, оскільки він порушує, окрім Конституції України, ще й базові міжнародні принципи щодо територіальної цілісності та суверенітету суб'єктів міжнародного права.

Ні Україна, ні Європейський Союз, ні США не визнали результати голосування на кримському «референдумі». Рада Безпеки ООН 27 березня 2021 року видала резолюцію на підтримку територіальної цілісності України. Європейський Союз дотримується жорсткої політики невизнання результатів незаконного «референдуму». Економічні санкції, накладені ЄС на росію після анексії Криму та війни на Донбасі, не скасовували з 2014 року.

Але у цивілізованого світу у 2014 році бракувало волі силою зупинити окупанта.

17 березня 2014 року, після введення в Крим російських військ та взяття ними під контроль основних військових та урядових об'єктів, путін підписав указ про визнання Республіки Крим незалежною державою, а за день пізніше — договір про включення Криму до складу російської федерації.

Офіційно Крим визнають частиною росії лише шість країн світу: Венесуела, Нікарагуа, Сирія, Афганістан, Північна Корея та Куба. Анексія Криму неодноразово засуджувалась резолюціями Генеральної Асамблеї ООН.

Йосип Бурчо:

— Сьогодні настав час звільнити Крим від окупантів. Очевидно, це буде військовий шлях, але, як заявила недавно постійна представниця президента в Криму Таміла Ташева, не виключається і «політико-дипломатичний елемент для мінімізації втрат серед цивільного населення, військових, руйнування цивільної інфраструктури». Та росія не хоче комунікувати на тему політико-дипломатичного врегулювання, каже вона. Ташева запевняє, що «Стратегія деокупації та реінтеграції тимчасово окупованого Криму» буде готова вже влітку.

Та все ж експерти сходяться на думці, що без бою росія півострів не покине, тому почала готувати анексований Крим до українського контрнаступу. Окупанти вже побудували там цілу мережу окопів і загороджень. Крим можна тепер вважати «однією з найбільш укріплених» територій у зоні війни, наголошує видання *The Washington Post*.

Але це не лякає ЗСУ. Ось я підібрав з цього приводу думки експертів.

Якщо західні партнери постачатимуть ЗСУ зброєю з такою ж швидкістю, як і в січні-березні 2023 року, то Україна вже восени зможе повернути під свій контроль півострів Крим, переконаний полковник запасу, військовий льотчик-інструктор Роман Світан.

Колишній командувач військами США в Європі Бен Ходжес вважає, що звільнення Україною Криму змінить стратегічну ситуацію на полі бою. На думку Ходжеса, найбільш перспективний напрямок для ЗСУ — удар по так званому «сухопутному коридору» окупантів РФ, який веде до окупованого Кримського півострова.

Військовий експерт Сергій Грабський заявив, що сили оборони України реально зможуть звільнити Крим протягом 5-7 місяців після того, як на окупованому півдні буде розсічений російський так званий «сухопутний коридор». Російські війська опиняться в блокаді на Кримському півострові.

Євген Акимович:

— І все ж, на жаль, ще знаходяться політики, які прагнуть ставити під сумнів питання приналежності Криму, хочуть використати українську територію для задобрення окупантів...

Йосип Бурчо:

— Маєте на увазі інтерв'ю китайського посла у Франції?

Євген Акимович:

— Так, а ще заяву президента Бразилії...

Йосип Бурчо:

— Я ці випадки окремо досліджував за матеріалами ЗМІ і хотів би читачам дещо деталізувати.

21 квітня посол Китаю у Франції Лу Шай в інтерв'ю французькому телеканалу TF1 сказав, що країни колишнього СРСР «не мають ефективного статусу в міжнародному праві, тому що немає міжнародної угоди, яка б надала конкретну форму їх статусу суверенних країн».

А про приналежність Криму Україні Лу Шай сказав: «Це залежить від того, як ви дивитесь на це питання. Є історія. Крим із самого початку належав Росії. Це Хрущов подарував Крим Україні за часів Радянського Союзу».

Така заява обурила не лише Україну, а й весь світ. Були різкі відповіді з боку провідних світових лідерів, а МЗС Латвії, Литви та Естонії викликали китайських послів у цих країнах для роз'яснень.

Вже 24 квітня Міністерство закордонних справ Китаю відхрестилося від слів свого дипломата і заявило, що Китай поважає суверенітет усіх пострадянських держав. А про Крим ми вже все сказали вище.

З президентом Бразилії Луїс Інасіу Лула да Сілва, давно відомим своєю проросійською позицією, ситуація дещо інша. Він хоче позиціонувати себе як «шукач миру» і на зустрічі з журналістами в Бразилії 6 квітня запропонував Україні поступитися Кримським півостровом росії, щоб покласти край війні.

Звичайно, його позицію гостро засудили у світі, а МЗС України заявило, що Україна не торгує своїми територіями.

Після негативної реакції бразильський лідер пом'якшив свої коментарі, а під час візиту до Португалії та Іспанії засудив порушення Росією територіальної цілісності України.

Подібні «миротворці» можуть, на жаль, ще з'являтися, тому Україні не можна зволікати із визволенням Криму.

«Прес-кур'єр» уже розповідав про оприлюднений секретарем РНБО Олексієм Даніловим документ «12 кроків деокупації Криму», який розробляє апарат РНБО України із залученням широкого кола фахівців та експертів. «Крим – це Україна! У Криму живуть наші громадяни, громадяни України, які чекають на повернення додому! Ми ніколи про них не забували і не забудемо про мільйони очей, які з надією і вірою дивляться вбік Перекопського перешийка», — написав секретар РНБО.

З цим не можна не погодитися.

(4 травня 2023 року).

НАШ ІНФОРМАЦІЙНИЙ ФРОНТ

Тема сьогоденного діалогу кандидата філософських наук, доцента Євгена Акимовича і головного редактора газети Йосипа Бурчо дещо своєрідна – про інформаційну безпеку України і місце одеських мас-медіа у цій важливій справі. При цьому було домовлено зосередити увагу переважно на проблемах друкованих ЗМІ. Звичайно, на вибір теми діалогу вплинуло й те, що 6 червня відзначається День журналіста України.

Йосип Бурчо:

— Одразу хотів би зауважити, що у цій темі важливим вважаю все: не лише наявність достатньої кількості газет і журналів, а й їх зміст, ідейну спрямованість, творчий рівень. А ще – забезпечення економічних, технічних, організаційних умов, які необхідні для того, щоб газети могли функціонувати

і своєчасно потрапляти до передплатників і читачів. Тільки так ЗМІ можуть виконувати свої функції і бути дійовою складовою частиною інформаційної безпеки України.

Хочу нагадати, що Стратегія інформаційної безпеки України була затверджена указом президента Володимира Зеленського 28 грудня 2021 року, тобто за два місяці до повномасштабного вторгнення путінських військ в Україну. У ній підкреслено, що інформаційна безпека України – це складова частина національної безпеки України. А ще зроблено висновок, що інформаційна політика російської федерації є загрозою не лише для України, але й для інших демократичних держав.

Євген Акимович:

— Я у цьому ніколи не сумнівався, а 24 лютого 2022 року весь світ переконався: росія – країна-агресор. Ось тільки сам агресор дуже прорахувався, напавши на Україну.

Йосип Бурчо:

— Але готувався ворог ґрунтовно. Ніхто не стане заперечувати, що російська пропаганда напередодні війни мала в Україні дуже розгалужену мережу. У затвердженій Стратегії інформаційної безпеки прямо стверджується, що спеціальні інформаційні операції російської федерації спрямовуються на ключові демократичні інституції, а спеціальні служби держави-агресора намагаються посилити внутрішні протиріччя в Україні, застосовують технології гібридної війни проти України, у тому числі моделі і механізми інформаційного втручання.

Євген Акимович:

— Усе це так. Але погодьтесь, що коли путінські варвари почали повномасштабну агресію проти України, вони розраховували воювати з армією, а зіткнулися з лютим опором усього українського народу. Бо за роки незалежності в Україні потужно розвивалося громадянське суспільство і в цьому теж була велика заслуга української демократичної преси.

Я пригадую, як у далекому вже 1990 році давав інтерв'ю двом чудовим журналістам газети «Чорноморська комуна» (нині це видання «Чорноморські новини») Леоніду Міщенку і Василю Радченку-Субичу «Моя концепція — громадянське суспільство». У публікації йшлося про те, що майбутнє України саме за громадянським суспільством. Бо громадянське суспільство ґрунтується на високій культурі, пропагує позитивні ідеали. Римляни казали: «*Quid libris utilius atque dulcius?* — Що може бути кориснішим та приємнішим від книг?».

А освічений народ – це вільний народ, який не залежить від державного апарату і сам визначає долю країни. Саме громадянське суспільство (добробати, волонтери) ще у 2014 року зупинили московську навалу. Французький психолог Гюстав Ле Бон справедливо стверджував: «Долі народів визначаються їхнім характером, а ніяк не урядом».

Усі ці глибинні суспільні зміни й стали джерелом героїчного спротиву окупантам, і в цьому я теж бачу важливу роль української преси.

Йосип Бурчо:

— Цікава деталь: попри війну Україна піднялася в рейтингу свободи преси — з 106-го на 79-те місце. Це переважно пов'язують із зменшенням впливу олігархів.

А росія у цьому році опустилася на 9 позицій і займає 164 місце. Останні позиції в рейтингу займають країни Азії – на 180-му місці Північна Корея, на 179 — Китай, на 178 — В'єтнам.

Але в категорії безпеки Україна посідає передостаннє місце в світі. Це пов'язано з військовими злочинами росії проти працівників ЗМІ в Україні.

За даними Інституту масової інформації, за рік та два місяці з початку повномасштабного вторгнення росія скоїла 509 злочинів проти журналістів та медіа в Україні. А ще переважно через війну з 24 лютого 2022 року в Україні припинили свою роботу 233 медіа.

Євген Акимович:

— Я щиро співчуваю всім журналістським колективам, які постраждали під час війни з російськими окупантами. Сподіваюся і вірю, що ворог отримає по заслугах. Але сьогодні питання про те, як бути друкованим засобом, як виживати в сучасних умовах? Ці проблеми ви знаєте з особистого досвіду, тому ваша думка важлива.

Йосип Бурчо:

— Звичайно, треба розрізняти проблеми редакцій газет, які опинилися під тимчасовою окупацією, і яким просто доводиться жити в умовах постійних обстрілів. Перші, на жаль, змушені були припинити свій вихід. Другі мають можливість виходити, але війна дуже позначилася на їх діяльності.

Я буду говорити про ситуацію з друкованими ЗМІ в Одесі, яку знаю особисто.

Так от, сьогодні одеські газети, як би вони себе не називали – щоденні, з виходом двічі на тиждень і т. п. – можуть друкуватися лише раз на тиждень: у середу, з датою виходу четверга. Бо так вирішило керівництво друкарні – працюємо раз на тиждень. Не стану сперечатися, з економічної точки зору це, можливо, правильне рішення. А як бути газетам, які обіцяли своїм передплатникам вихід двічі на тиждень? Відповіді не має.

Але ми говоримо про друк газет, а головне – коли вони потрапляють своїм передплатникам. Звичайно, це уже сфера “Укрпошти”, яка згідно з договорами з редакціями зобов'язалася своєчасно доставляти газети передплатникам і за це утримала з передплатної ціни відповідну суму грошей. А як виконує свої зобов'язання?

Знаєте, я кожного року з'ясовував у знайомих і приятелів, коли вони отримали передплачену ними газету «Прес-кур'єр». Відповіді були різними, бо хтось стежив за цим, хтось ні. А цього року я вирішив змінити свою систему конт-ролю за доставкою «Прес-кур'єра» і ...передплатив її самому собі. Так от результат: з початку 2023 року у мою поштову скриньку жодного разу не принесли передплачену мною газету. Звичайно, я ходив у відділення зв'язку, запитував, у чому справа? Відповідь була наївно простою: на цій ділянці немає листоноші! Що ж мені робити, коли мені принесуть мої газети (крім «Прес-кур'єра» я мав отримувати ще й «Голос України»)? Мені кажуть: коли знайдемо листоношу, тоді й отримаєте свої газети.

Євген Акимович:

— Я теж передплатник «Прес-кур'єра», маю на поштовому відділенні свою скриньку, але перших двох номерів газети також не отримав...

Йосип Бурчо:

— Я про те говорю, що редакції можуть готувати (і роблять це!) чудові за змістом видання, але якщо їх не доставляють передплатникам, зусилля журналістів зводяться нанівець.

Не можу не згадати випадку, коли у липні 2022 року, у розпал війни, керівництво друкарні заборонило доставляти у газетну експедицію для наступної доставки читачам віддруковані тиражі всіх газет Одеської області. Чому? Бо нові керівники друкарні вирішили, що порушені якісь вимоги порядку укладання договорів на друк. Цілий тиждень всі віддруковані газети просто лежали у газетному цеху, їх не відправляли передплатникам. Такого грубого порушення свободи розповсюдження преси в Одесі не було за всі роки незалежності України. Ми досі не знаємо, хто конкретно в умовах війни посмів дати таке протизаконне розпорядження і яке покарання поніс за свої дії. Це ж прецедент, який може повторитися.

Євген Акимович:

— А зміст одеських газет вас задовольняє?

Йосип Бурчо:

— До змісту друкованих видань претензій немає, усі газети у нас сьогодні працюють на перемогу над московським ворогом. Але щоб вони могли виконувати свою функцію і надійно тримати свій інформаційний фронт, їм потрібна допомога влади, перш за все фінансова. Бо рекламний ринок не працює, газети у роздріб практично не продаються, залишається традиційна передплата. Але якщо редакціям будуть ставити палки у колеса, якщо передплачені газети не будуть своєчасно доставлятися читачам, втратимо останню надію зберегти друковану пресу. Адже вже сьогодні тиражі одеських газет дуже мізерні: багато видань мають наклад менше тисячі примірників, а деякі ледве до сотні дотягують...

Євген Акимович:

— Мені не подобається ваш песимістичний настрій. Не заперечую, проблем у одеських газет багато, і війна не сприяє їх вирішенню. Але згадайте, колись і про театри казали, що вони не зможуть конкурувати з телебаченням, та вони вижили! Так, я переконаний, буде і з друкованими газетами. Бо їх основа — творчість. А творчість — це фізична молодість та духовне безсмертя. Творчість — це вихід за межі звичайного буденного життя. Творчість — це ознака яскравої особистості, наявність божественного в людині. Творчість є вищим призначенням людини.

Свого часу я був у добрих стосунках з редактором газети «Юг» Юлієм Мазуром (1937—2000), він допомагав видавати нашій організації «Демократична дія» аналітичні вісники. Як щиро він переживав за газету, за Україну!

А перегляньте газету «Чорноморські новини», де редактором чудовий журналіст Іван Мельник. Хіба така газета може зникнути?

Я переконаний, що майбутнє у одеської преси є, і війна тільки загартує і журналістів, і читачів.

(1 червня 2023 року).

ФОРМУЛА МИРУ МОЖЕ БУТИ ТІЛЬКИ УКРАЇНСЬКА

Не варто заперечувати банальну думку про те, що будь-яка війна колись закінчується мирними перемовинами. Питання в іншому: яким буде мир? Чи понесе агресор належне покарання, чи чесно і справедливо, на підставі дотримання міжнародного права, буде вирішено причини, що призвели до війни? Про це розмірковують у черговому діалозі кандидат філософських наук, доцент Євген Акимович і головний редактор газети Йосип Бурчо.

Йосип Бурчо:

— Наша газета вже неодноразово розповідала про запроповану Україною формулу миру. У середині листопада 2022 року президент Володимир Зеленський на саміті G20, що пройшов на острові Балі в Індонезії, представив українську формулу миру, яка складається з 10 пунктів (радіаційна, ядерна, енергетична і продовольча безпека, звільнення усіх полонених, виведення російських військ, недопущення ескалації, повернення справедливості, дотримання Статуту ООН, фіксація закінчення війни). По суті, Україна вперше сформулювала офіційне бачення завершення війни.

А 23 лютого, на річницю широкомасштабної війни росії проти України, Генеральна Асамблея ООН переважною більшістю голосів схвалила запроповану Україною “формулу миру”: за резолюцію проголосувала 141 держава-член ООН, ще 32 утримались під час голосування (зокрема Іран, Казахстан і Китай), а сім країн виступили проти: Білорусь, КНДР, Еритрея, Малі, Нікарагуа, росія і Сирія.

Євген Акимович:

— Разом з тим останнім часом різні країни заявляють, що хочуть бути миротворцями і нібито мають свої рецепти для досягнення миру...

Йосип Бурчо:

— Здається, уже можна скласти список ініціатив, але усі вони переважно представляють собою набір гарних слів і добрих намірів, за якими нічого не стоїть. Це стосується позиції і Китаю, і Бразилії, і групи африканських країн, і Угорщини, і навіть Папи Римського Франциска. Думаю, читачам буде цікаво почути стислий огляд їх миротворчих пропозицій.

Євген Акимович:

— Можна, але загалом треба виходити з того, що Європейський Союз, Сполучені Штати, Великобританія, Канада та й усі інші провідні країни світу однозначно засуджують військову агресію Москви проти України і неодмінною умовою мирних переговорів вважають виведення російських військ з території України у її міжнародно визнаних межах. У тому числі з Донецька, Луганська і Криму, не кажучи вже про окуповані території Херсонської і Запорізької областей. Така позиція цивілізованого світу. А ініціативи нових миротворців переважно виходять із абстрактних бажань «досягти миру за всяку ціну». Такий підхід лише грає на руку кремлівському диктатору Путіну, який вже заплутався у своїх брехливих тезах про причини і цілі розв'язаної ним війни проти України. Він їх щоразу прагне нав'язати усім, з ким зустрічається.

Ось і на зустрічі з африканською делегацією Путін твердив, що його логіка щодо війни проти України нібито є “бездоганною” з точки зору міжнародного права і статуту ООН. Мовляв, усе в рамках 51-ї статті статуту ООН.

Йосип Бурчо:

— А насправді?

Євген Акимович:

— Твердження Путіна про те, що Україна напала на Росію, є безграмотною цинічною брехнею. 2014 року Московія напала на Україну та захопила Крим, окупувала частину Донецької та Луганської областей. Україна бореться за свою незалежність від Московії уже 400 років.

Йосип Бурчо:

— А що можна сказати про позицію групи африканських країн, делегація яких 16 червня побувала у Києві? Президент ПАР Сиріл Рамафоса навіть сформулював 10 основних “складових” позиції країн Африканського Союзу щодо українсько-російської війни. Це: війна має бути врегульована дипломатичним шляхом; необхідна деескалація по обидва боки; гарантія безпеки для всіх країн; повага суверенності держав і народів відповідно до статуту ООН; забезпечення експорту зернових і добрив обома країнами; гуманітарна підтримка тих, хто став жертвами війни; обов'язковий обмін полоненими, включно з поверненням дітей; післявоєнна відбудова і допомога постраждалим через війну.

Євген Акимович:

— І що крім гарних слів і добрих побажань містить цей заклик делегації африканських країн? А ще, закономірно, африканські країни наполягають на постачанні збіжжя та добрив на африканський континент. Виходить, усі країни бережуть власні інтереси і тягнуться до тих країн, які здатні їм допомогти.

Йосип Бурчо:

— У Євросоюзі окрему позицію щодо війни в Україні займає Угорщина. Відомі заяви прем'єра Віктора Орбана, що Україна, мовляв, не може перемогти Росію, тому треба припинити постачання їй зброї. Тоді війна швидко закінчиться.

Євген Акимович:

— По-перше, Україна ніколи не ставила собі за мету захопити Москву чи вийти на лінію Уралу. Ми хочемо одного: вигнати окупантів зі своєї території, яка є міжнародно визнаною.

А щодо позиції прем'єра Угорщини Віктора Орбана, то він явно підтримує Москву в цій агресивній війні. Орбан ніби співчуває українцям, але лейтмотивом його промов є впевненість, що українці не можуть виграти цю війну, тому мають припинити спротив. Але українці перш за все мають думати про перемогу на московськими варварами, нас цікавить доля нашої країни.

Йосип Бурчо:

— А що скажете про позицію Китаю. Це великий гравець на світовій арені, від його позиції дуже багато залежить. Є така інформація, що спецпредставник Китаю у справах Євразії Лі Хуей під час турне Європою заявив європейським урядам, що їм потрібно закликати до припинення вогню в Україні зі збереженням за Росією нових територій, що увійшли до її складу. Про це повідомлялося в *The Wall Street Journal* з посиланням на західних чиновників.

Євген Акимович:

— Як відомо, 24 лютого 2023 року Китай представив свій мирний план завершення війни із 12 пунктів. Серед них є і такий: повага до суверенітету всіх країн, припинення військових дій, зменшення стратегічних ризиків, сприяння післявоєнній відбудові...

Але ця формула, по суті, є лише декларацією про наміри, на цьому зійшлася переважна більшість українських експертів під час круглого столу «Формула миру Володимира Зеленського та перспективи її реалізації».

З приводу можливих заяв представника Китаю під час турне Європою. Достеменно не відомо, до чого він закликав, але ж і йому відповідали належним чином: наприклад, влада Німеччини в ході цього турне звернулася до уряду Китаю із закликом вплинути на Росію і переконати її негайно і повністю вивести війська з України.

Треба розуміти, Китай у цьому конфлікті психологічно на боці Москви. Натомість Китай претендує на східну частину Москви аж до Уралу.

Йосип Бурчо:

— Хочу звернути увагу на останні заяви китайського посла при Європейському Союзі Фу Цуна: він сказав в інтерв'ю кільком ЗМІ, зокрема Al Jazeera, що не виключає підтримки Пекіном прагнення України відновити територіальну цілісність, повернувшись до кордонів станом на 1991 рік. Може це, нарешті, зміна позиції Китаю?

Євген Акимович:

— А може продовження китайської «гри» в мир...

Йосип Бурчо:

— Кілька слів про позицію Ватикана. Папа Римський Франциск неодноразово засуджував російське вторгнення в Україну і закликав до миру. У своїх виступах він часто називає українців мучениками і страждальцями. Одночасно він не вважає Росію єдиною винуватицею війни і намагається знайти якісь зовнішні сили, які нібито підштовхнули Кремль до нападу.

До речі, за результатами соціопитування прагнення Папи Римського припинити війну за будь-яку ціну підтримують усього 9% українців, 10% вважають, що він працює в інтересах РФ.

Євген Акимович:

— Треба розуміти, що католицька церква традиційно намагається стояти “над битвою”. Тому нейтралитет західної церкви став традиційною позицією невтручання в складні міжнародні проблеми.

Так, Папа Римський Франциск засуджує агресію московії та одночасно звинувачує зовнішні сили, які провокують подальшу ескалацію конфлікту. «Українська правда» повідомляє, що відповів міністр оборони Німеччини Борис Пісторіус на слова єпископського вікарія Оснабрюцької єпархії Тео Пауля, який заявив, що Україна може чинити опір російській агресії “ненасильницьки”. Так от, німецький міністр, звертаючись до вікарія, заявив: “Скажіть про це людям у Бучі. Я не можу говорити їм про ненасильницький опір, у мене на очі навертаються сльози люті”. А ще Пісторіус підкреслив, що в перспективі підтримує ідею миру, однак яким шляхом до нього прийти, має вирішувати Україна.

Йосип Бурчо:

— Є підстави вважати, що Ватикан відходить від своєї тези “мир за будь-яку ціну”. Папа Римський тепер вже не звинувачує НАТО у війні, не захищає росіян. Про це свідчить візит в Україну 5–6 червня кардинала Дзуппі. До речі, візит відбувся наступного дня після теракту на Каховській ГЕС, після прориву дамби. Він мав зустріч з президентом України. Сам ватиканський представник був шокований, що в такій ситуації президент знайшов час, щоб зустріти особистого посланника Папи Франциска. І тоді ж кардинал Дзуппі заявив, що його задача – не якась миротворча місія, а радше слухання, щоб покращити розуміння, де Ватикан може і де Ватикан повинен допомогти Україні в реалізації “10 пунктів миру”. Ватикан тепер розглядає це як дорожню карту і долучається до певних пунктів. Це і повернення полонених, а в першу чергу – повернення незаконно вивезених росіянами українських дітей. До того ж експерти твердять, що якщо проаналізувати риторику кардинала Дзуппі за останній час, то там з’явилася фраза “справедливий мир”. Мова про концепцію, яка полягає у тому, що мир має базуватись на відновленні справедливості.

Євген Акимович:

— Будемо сподіватися, що Ватикан сприятиме пошуку реальних шляхів до миру.

Йосип Бурчо:

— Завершити нашу сьогоднішню бесіду хотів би словами президента Володимира Зеленського під час спілкування з представниками ЗМІ в межах другої зустрічі Європейської політичної спільноти в Молдові: «Війна на нашій землі, тому формула миру може бути тільки наша». Президент вважає, що українська формула миру не є остаточною і передбачає простір для дипломатії, якщо «ти не розмовляєш ракетами, як росія».

«Люди з інших континентів не стоять осторонь, а хочуть долучитися, щоб закінчити війну. Вони мають повне право висувати свої ініціативи, і ми будемо вдячні, якщо вони придуть до нас, не нав’язуючи, а пропонуючи. Це і є діалог», – додав президент
(6 липня 2023 року).

ЗА ЩО ПУТІН МСТИТЬ ОДЕСІ?

З самого початку війни російська пропаганда говорила про особливе ставлення володимира путіна до Одеси. Він, мовляв, це місто любить і не допустить військової наруги над ним. Та й сам кремлівський диктатор, очевидно, чекав від одеситів покори. Тому постійно підкреслював, що Одеса йому не байдужа. На свято, наприклад, клав квіти саме до знака Одеси, а коли мова заходила про пам'ятник цариці Катерині, переконував, що його в Одесі ніхто не посміє зачепити. Це, можливо, й стало останньою краплею у терпінні одеситів, і вони проголосували за знесення монумента.

Одесити, як і всі українці, ніколи не вірили у порядність російських окупантів. А події другої половини липня переконали їх, що путін сьогодні особливо ненавидить наше місто, відверто хоче помститися за свої зруйновані мрії, не може змиритися з остаточною втратою Півдня України. Про це розмірковують у черговому діалозі кандидат філософських наук, доцент Євген Акимович і головний редактор газети Йосип Бурчо.

Йосип Бурчо:

— Одеса потерпала від російських бомбардувань з першого дня війни. Тривалий час ми жили під загрозою висадки морського десанту, аж поки Збройні сили України не відкинули окупантів з Миколаївщини і не звільнили Херсон. Ракетний терор міста й області і після того не припинявся, але останнім часом ворог прагне просто знищити Одесу. Що сталося?

Євген Акимович:

— Останні інтенсивні бомбардування свідчать про те, що путін, м'яко кажучи, розчарувався в Одесі. Роками Москва пропагувала ідею Одеси як російського міста, мешканці якого тільки і мріють про прихід рашистів, як визволителів від київського гніту. В одному з діалогів ми вже говорили про російські казки про новоросію, про пропагандистські штампи щодо того, що Одеса – російське місто. Усе це насаджувалося протягом сотні років і було спрямоване на утвердження імперського панування росії над українськими землями. А в підсумку це все виявилось, як кажуть в Одесі, пшиком, і тому путін біситься.

Йосип Бурчо:

— І переходить усі межі. Я хочу процитувати російського державного діяча Альфреда Коха, який, правда, з 2015 року проживає у Німеччині. Ось що він написав вранці 24 липня:

«Я не знаю, чи є у світі місто, яке вплинуло на російську культуру більше, ніж Одеса. Залишимо осторонь хрестоматійні сюжети про Пушкіна в Одесі. Але те, що Одеса дала світові Ахматову, Бабеля, Багрицького, Олешу, Ільфа, Петрова, Катаєва, Жванецького... Одного цього достатньо, щоб зрозуміти: вся російська література 20 століття неможлива без Одеси. А сюди треба ще додати й Буніна, Купріна, Паустовського, які довго жили в Одесі. Як можна собі уявити російську культуру без Ріхтера, Ойстраха, Гігельса, Утьосова?»

І тепер росія бомбить Одесу. Її порт. Її старовинні особняки та храми, її будинки, сквери та вулиці... Путін не хоче, щоб Одеса займалася тим, чим вона займалася з моменту свого заснування – торгувала зерном. Тому він її бомбардує».

У цьому, очевидно, вся суть: росія обстрілює українські порти, намагаючись зупинити експорт зерна. За останні сім днів Росія випустила по Одещині 75 ракет та 100 безпілотників більш як на \$280 млн. Ці атаки завдали значної шкоди портам і перешкоджають експорту зерна, що є одним із основних джерел доходу для України.

Не випадково росія розпочала свій ракетний терор по портовій інфраструктурі Одеського регіону одразу після її виходу з зернової угоди. Аналітики видання Forbes підрахували, що впродовж семи днів (після 17 липня), на мирні міста Одещини окупанти випустили 75 ракет різного типу та 100 БпЛА. Їхня сумарна вартість становить 280 мільйонів доларів.

У наслідку цих ударів у зернових терміналах було знищено щонайменше 460 тисяч тонн зерна.

Євген Акимович:

— У кожного окупанта на меті передусім загарбання територій і матеріальних цінностей. Але цього разу московити підірвали Спасо-Преображенський кафедральний собор — головний храм Одеси та десятки будівель культурного значення в центрі Одеси. Цим рашисти показали своє звірчаче обличчя. Це ще один доказ того, що для московських окупантів не існує ні Бога, ні віри, ні душі.

Користуючись матеріалами сайту Одеської єпархії, хочу коротко нагадати історію цього храму.

Його вперше почали будувати 228 років тому на честь Миколи Чудотворця. Проектування споруди доручили архітекторові та військовому інженерові Вікентію Ванрезанту. Роботи фактично почались у 1803 році після того, як градоначальником Одеси став герцог де Рішельє.

Урочисте освячення церкви відбулось 25 травня 1809 року.

У 1825 було затверджено проект дзвіниці, розроблений італійцем Джованні Фраполлі. У 1841 році архітектор Деолаус-Генріх Гейденрейх розробив проект трапезної частини, що об'єднала дзвіницю і стару церкву.

Наприкінці ХІХ століття у соборі проводилися часткові реконструкції, а у 1894 році – капітальний ремонт.

Окупанти не вперше підривають одеську святиню – такий злочин уже скоювали майже 90 років тому. 2 березня 1932 року більшовики закрили собор. А вже у 1936 році підірвали дзвіницю та собор, розграбувавши його перед цим.

Після завершення радянської окупації, у 1990-х роках українські фахівці провели розкопки і знайшли старий фундамент собору. У 1999 році Кабмін вніс одеський собор до "Програми відтворення видатних втрачених пам'яток історії та культури України".

З 2000 по 2005 роки Спасо-Преображенський собор відбудували, і вже 6 січня 2005 року відбулося освячення нижнього храму на честь одеського святиителя Інокентія.

21 червня 2010 року верхній храм Одеського кафедрального Спасо-Преображенського собору освятив предстоятель російської православної церкви кирил гундяєв. Той самий, що у 2022 році благословив російську війну проти України і вихваляв російських загарбників, які вирушали воювати проти українців.

Йосип Бурчо:

— Хотів сказати, що то парадокси сьогодення, але ж ні, це скоріше закономірне прагнення окупанта знищити все, що не може захопити.

До речі, російські рашисти, побачивши реакцію світу, почали спростовувати свої дії вночі 23 липня, кажуть що по собору не стріляли.

Євген Акимович:

— Так вони ж досі твердять, що не нападали на Україну 24 лютого 2022 року! А з приводу терористичного удару 23 липня, то країна-агресорка спочатку офіційно заперечувала свою причетність, а пізніше, виправдовуючись, традиційно “призначила” винною українську протиповітряну оборону.

Йосип Бурчо:

— Це питання дуже принципове і в ньому варто розібратися детально. Оскільки ми з вами не є військовими експертами, хочу звернутися до аналізу на сайті «Думська net».

Так от, вночі 23 липня ворог спрямував на Одесу 19 ракет — чотири «калібри» (усі збиті), п'ять крилатих «іскандерів» (усі збиті), два балістичні «іскандери-М» (два прильоти), три Х-22 (три прильоти) і п'ять «оніксів» (п'ять прильотів).

Далі хочу зацитувати публікацію з «Думської net» з незначними скороченнями.

«На думку фахівців, у собор влучив один з «оніксів». Логіка проста: «іскандери» і «двадцять другі» гарантовано знищили б храм повністю. Завдані руйнування характерні якраз для «онікса», який несе вдвічі менше вибухівки, ніж «іскандер», і вчетверо менше, ніж Х-22.

Зараз основна ціль ворога — портова інфраструктура, через яку проходять логістичні маршрути «зернової ініціативи». Зрозуміло, що собор до неї не належить. Не є він і військовим чи енергетичним об'єктом. Усе свідчить на користь того, що ракета відхилилася від траєкторії.

Згідно з офіційними даними, радіус відхилення від цілі у «високоточних» ракет рф — до 600 метрів. У реальності трапляється, що «виріб» падає за кілометр і більше від об'єкта.

Щоб зрозуміти, як ракета могла влучити в собор, треба розібратися з принципом її наведення.

Розробники цієї зброї заклали досить простий принцип наведення. Ракета запускається з курсом у напрямку цілі (інерціальна система наведення). Коли вона набирає висоту 10 тисяч метрів, вступає в роботу радіолокаційна головка самонаведення. Вона ловить ціль на дальності близько 70 км — це крейсер, есминець або група кораблів. Після захоплення цілі «Онікс» спускається до висоти близько 15-20 метрів і на величезній швидкості у два махи рухається залишок шляху.

Над гладкою морською поверхнею подібний алгоритм добре працює, проте в умовах щільної забудови ракета не може вибрати ціль, тому назвати її високоточною не повертається язик. Також ракета не може маневрувати, тобто зміна курсу на ціль відбувається в невеликих межах.

Спробуємо розібратися, як рухалася ракета в нещасливу ніч 23 липня.

«Онікс» запустили з Криму з мобільної пускової установки комплексу «Бастіон» у напрямку одеського порту (з початковим курсом приблизно 310 градусів). Коли

ракета набрала швидкість і піднялася на велику висоту, головка самонаведення захопила ціль, однак це був не порт, не крейсер і не авіаносець, а дзвіниця Спасо-Преображенського собору — найвища точка в центральній частині Одеси, висота 72 метри від рівня землі.

У місті чимало будівель, вищих за цю дзвіницю, але від самого початку інерціальна система ракети отримала курс, якому вона слідувала основну частину польоту. Головка самонаведення довгий час не могла захопити ціль. І тільки наблизившись до Одеси приблизно на 20-30 км, змогла вибрати в заданому напрямку найвищий об'єкт — собор, після чого підкоригувала курс і вразила його.

Є ще варіант, що головка самонаведення переплутала, якщо можна так сказати, обриси собору з профілем бойового корабля. Відомо, що в її бортову обчислювальну машину (БОПМ) закладено електронні портрети всіх сучасних класів кораблів, тож зіставлення картинок могло видати мізкам ракети таку цілевказівку. При вигляді збоку радіолокаційна картинка храму з дзвіницею і куполами на тлі рівномірної підстильної поверхні цілком схожа на обриси надбудов крейсера або есмінця.

Загалом же ворогові глибоко начхати на те, куди потрапить запущена ракета — у храм, житловий будинок чи дитячий майданчик — він творить терор, особливо не замислюючись про наслідки».

Погодьтеся, наведені аргументи дуже переконливі.

Євген Акимович:

— Хочу додати до цього й позицію Міністерстві оборони України. Там заявили, що країна-агресор росія спеціально використала для атаки на Одесу в ніч проти 23 липня неточні ракети, зокрема ракети Х-22. Окупаційні війська зробили це навмисне.

Такий тип ракет, стверджують експерти, має всього 50% ймовірність ураження цілі. Фактично це означає, що навіть якщо ракети були націльні на військові чи інші об'єкти інфраструктури в Одесі, вони могли влучити в них лише випадково. Ті, хто наказував і запуслав їх, чудово це розуміли, вважають в Міноборони. А ще у відомстві підкреслили, що удар росії по історичному центру Одеси — воєнний злочин, усіх, хто до нього причетний, буде притягнуто до відповідальності. І хай так буде!

Йосип Бурчо:

— Хочу ще зіслатися на думку військово-політичного оглядача групи "Інформаційний опір" Олександра Коваленка. Він називає дії росіян усвідомленим терором, який прикриває російська пропаганда, використовуючи стандартну методичку — мовляв, українці самі себе обстрілюють неякісними ракетами ППО, які падають самі собою. Хоча загальновідома низька якість саме російських ракет.

А ще Коваленко стверджує, що наразі російські ракети виробляють, не перевіряючи їх на роботу систем і помилки. Через це якість ракет стала ще гіршою. Але російське командування обстрілює Одесу, знаючи про проблеми з їхніми ракетами і чудово розуміючи, що направляючи ракету на порт, вона з високою ймовірністю відхилиться і потрапить в історичний центр, житлові будинки або архітектурні пам'ятки, зауважує експерт.

До речі, одеська влада звернулася до ЮНЕСКО, і її місія вже прибула до Одеси. Фахівці відвідали Спасо-Преображенський собор, побували на вулиці Преображенській, 4, на Військовому узвозі. Місія буде фіксувати наслідки атак росіян, документувати їх злочини, визначати збитки, завдані культурним цінностям Одеси.

Євген Акимович:

— Дуже важливий момент: Комітет всесвітньої спадщини ЮНЕСКО вніс історичний центр Одеси до переліку Всесвітньої спадщини. Відповідне рішення було ухвалено 25 січня в Парижі. Отже, ансамбль Приморського бульвару, Театральна площа, вулиці Дерибасівська, Гоголя, а також морський торговий порт перебувають під захистом. Процедурою передбачено, що якщо військові дії зашкодять об'єктам ЮНЕСКО, то їхнє відновлення буде відбуватися за наступною процедурою: визначення завданих збитків; збір матеріалів до міжнародного суду; суд накладає на обвинувальну сторону зобов'язання по компенсації витрат на відновлення.

Дуже сподіваємося, що саме так і буде. Але, на жаль, останнім часом світова спільнота розчарована пасивною позицією ООН щодо агресивної політики московії. Аналогічної політики часто притримується й підструктура ООН – ЮНЕСКО, спеціалізована установа ООН з питань освіти, науки та культури. Вона мала б активніше захищати культуру України, зокрема Одеси. Адже умисне знищення культурних об'єктів може бути прирівняне до воєнного злочину. Це визнає Рада Безпеки Організації Об'єднаних Націй, постійним членом якої є російська федерація. Настав час відповідати їй за свої злочини.

Йосип Бурчо:

— Наостанок хочу нагадати висновок виконавчого директора Українського інституту майбутнього Вадима Денисенка. На брифінгу у Media Center Ukraine — Odesa на початку року він обнародував результати свого дослідження: путін – соціопат. А соціопату, переконаний експерт, нікого не шкода, і якщо буде така можливість, він знищить будь-яке місто заради своєї божевільної ідеї. І мова не тільки про українську Одесу, російські міста він теж не пожаліє.

(3 серпня 2023 року).

ПУТІН ШАНТАЖУЄ СВІТ ГОЛОДОМ

На світовому аграрному ринку Україна відіграє дуже важливу роль. У 2021 році вона посіла сьоме місце у світі за обсягами виробництва пшениці та шосте за виробництвом кукурудзи.

Початок повномасштабного вторгнення росії 24 лютого 2022 р. призвів до окупації або блокади українських портів на Чорному та Азовському морях і до припинення українського аграрного експорту, бо майже 90% його йшло через порти. Це спричинило різке зростання світових цін на аграрну продукцію.

Щоб пом'якшити наслідки цієї ситуації, у липні 2022 року за посередництва Туреччини та Організації Об'єднаних Націй було укладено Чорноморську зернову ініціативу зі створення «зернового коридору» для безпечного вивезення зерна через три порти Чорного моря – «Одеса», «Чорноморськ» та «Південний».

Росія постійно чинила перешкоди реалізації цієї міжнародної гуманітарної місії, а майже через рік, 17 липня 2023-го, взагалі припинила в ній участь і погрожує збройним нападом на судна, які продовжуватимуть перевезення продуктів з України.

Про діяльність зернової ініціативи та її результати, про перспективи забезпечення експорту українського зерна з Одещини в умовах війни розмірковують у черговому діалозі кандидат філософських наук, доцент Євген Акимович і головний редактор газети Йосип Бурчо.

Йосип Бурчо:

— Рік тому український агросектор опинився в пастці: збережені на весну залишки аграрії не могли вивезти через російську агресію, а тут почалися нові жнива. У липні Україна мала на експорт понад 20 млн тонн врожаю минулого сезону, а вивозити могла в кращому випадку 3 млн тонн на місяць.

Ситуацію врятувала “зернова ініціатива”, яка попри песимістичні очікування запрацювала 1 серпня 2022 року.

Євген Акимович:

— Давайте одразу внесемо ясність у деякі моменти, бо інколи доводиться чути, що зернова угода – це домовленість між ООН, Туреччиною, Україною і РФ про морські коридори для вивезення українського зерна, підписана 22 липня 2022 року. Але це не так.

Насправді було укладено дві угоди: одну підписали Україна, Туреччина, ООН; про іншу угоду домовилися Росія, Туреччина та ООН. Отже, Україна не мала жодних домовленостей з Росією.

Для української сторони було принципово, аби не склалося враження, що Україна сіла за стіл переговорів із РФ. Тому навіть на церемонії підписання угоди 22 липня у стамбульському палаці Долмабахче українська делегація не перетиналася із російською. Кожна зі сторін підписала свій примірник договору.

Важлива деталь – росія підписала з ООН у цей день два документи. Другим був Меморандум про взаєморозуміння з ООН. Цим документом ООН обіцяла сприяти продовженню Росією комерційного постачання продовольства і добрив до країн, що потребують цієї продукції; усуненню перешкод для РФ, які можуть виникнути у сферах фінансів, страхування та логістики; а також добитися винятків для сільгосппродукції та добрив з-під дії антиросійських санкцій. Термін дії меморандуму – три роки. Але меморандум не є юридично зобов'язувальним документом. ООН лише пообіцяла «докласти зусиль» до виконання бажань Росії. Це важливо пам'ятати, бо коли росія заявила, що призупиняє угоду, вона фактично порушила угоду з Генеральним секретарем ООН Антоніо Гутеррішем і президентом Туреччини Реджепом Таїпом Ердоганом. А не з Україною.

Йосип Бурчо:

— До цього питання ми ще повернемося. Хочу нагадати, що одразу після підписання угод в Стамбулі росія завдала ракетного удару по Одеському порту. Правда, зернова інфраструктура того разу серйозно не постраждала, але це був перший дзвіночок.

Як відомо, перший балкер пішов зерновим коридором 1 серпня минулого року. Останнє судно в рамках зернової угоди вийшло з Одеси 16 липня – це був балкер, який останнім

отримав російський дозвіл на завантаження та пройшов через Босфор до Одеси. Далі — окупанти заблокували прохід цивільних кораблів до України.

Що вдалося за цей час зробити?

Євген Акимович:

— За даними ООН, за час дії угоди Україна експортувала 32,8 мільйона тонн зернових та олійних культур, в основному — кукурудзу та пшеницю. Це більше як половина загального обсягу сільгоспекспорту за минулий сезон (58 мільйонів тонн).

За даними Українського клубу аграрного бізнесу, у червні 2023 року Україна експортувала 5,3 мільйона тонн агропромислової продукції. При цьому, через морські порти було експортовано 2 млн тонн продовольства.

А за останні 11 місяців 45 країн отримали 32,5 мільйона тонн українського продовольства. Ще додаткові 25 мільйонів тонн світ не отримав через саботаж росії. Але і при всіх цих показниках, за даними ООН, вдалось знизити світові ціни на продовольство на 22%.

За усіма показниками, зернова угода була вигідною для всіх — для України, безперечно, для країн, які потребували продовольчої підтримки, для світової економіки загалом.

Йосип Бурчо:

— Тільки не для росії, бо коли вона погоджувалася на участь у зерновій угоді, мала свій прихований інтерес. І полягав він у тому, щоб використати зерновий шантаж для прориву накладених на неї світовою спільнотою економічних санкцій за агресію проти України. І для цього вона вирішила поставити світ перед фактом реального голоду. Тому й задумала позбавити Україну можливості вивозити своє зерно до країн Азії та Африки, які його дуже потребували.

Уже після закінчення першого 120-денного періоду дії угоди рф заявила про вихід з угоди. Формальною причиною зробила атаку українських морських безпілотників на кораблі у севастопольській бухті, що сталася за кілька годин до цього. Через п'ять днів повернулася до угоди після втручання ООН і Туреччини. Далі угоду нібито продовжили ще на 120 днів, але рф почала відвертий шантаж: або виконання умов меморандуму, або кінець угоди.

Євген Акимович:

— Нагадайте читачам, чого ж вимагала росія...

Йосип Бурчо:

— О, вимоги росіян великі. Щоб повернутися до зернової угоди, москва захотіла одержати цілий список пільг і поступок.

Наприклад, вона вимагала від світової спільноти підключити до міжнародної системи SWIFT підсанкційний "Россільгоспбанк". А ще вона поставила умову відновити роботу аміакопроводу "Толятті-Одеса", щоб навіть в умовах війни мати пряму допомогу від України в експорті своїх добрив за кордон. Крім того, захотіла відновити завезення до росії західної сільгосптехніки, розблокувати рахунки російських компаній, пов'язаних із виробництвом і транспортуванням продовольства і добрив і т. д.

Усе це й дало підстави провідному дипломату Євросоюзу Жозепу Боррелю сказав про росію: "Вони використовують голод як зброю. Це одна з найгірших речей, які путін міг зробити".

Але рішення рф про вихід із зернової угоди не стало сюрпризом, адже в особі росії людство має справу з терористами, які не лише вбивають і катують, а й шантажують, застосовуючи найганебніші методи.

Євген Акимович:

— І ось 17 липня 2023 року росія вийшла із «зернової угоди». А вже 18 липня ворог почав потужно обстрілювати порти Одеси та області. За підрахунками журналістів Forbes

Ukraine, лише з 18 по 24 липня РФ атакувала Одещину щонайменше 75 ракетами та 100 БпЛА. Ці атаки, за даними видання, коштували Росії 280 мільйонів доларів США. І все це заради шантажу світу.

Йосип Бурчо:

— Я зібрав повідомлення ЗМІ про те, якою була реакція на припинення Росією зернової угоди. Всі вимагали її продовження.

Цікавий момент. Після виходу з “зернової угоди” РФ вдалася до гри в “рятувальника Африки” та запропонувала Буркіна-Фасо, Зімбабве, Малі, Центральноафриканській республіці та Еритреї поставити безоплатно по 25-50 тис. тонн зернових протягом 3-4 місяців. Ці обсяги можна завантажити на невелике морське судно. Тож не дивно, що африканські країни проігнорували цю пропозицію кремля.

До речі, за останні роки російська федерація нічого не робила для боротьби з голодом в країнах Африки. Про це красномовно свідчить той факт, що торік для Африки призначалось лише 5% російського експорту зернових.

Водночас, Україна за півроку існування ініціативи Grain from Ukraine безплатно поставила в такі бідні країни, як Сомалі, Ефіопія, Кенія та Ємен, понад 170 тис. тонн зерна.

Євген Акимович:

— Довідково для читачів. Як частина Чорноморської зернової ініціативи, програма Grain from Ukraine («Зерно з України») полягає у прямих закупівлях розвинутими державами українського зерна та транспортуванні його до країн, яким загрожує голод. Увесь процес координує Всесвітня продовольча програма ООН.

Grain from Ukraine 15 листопада 2022 року ініціював президент Володимир Зеленський. Програма реалізується в партнерстві з World Food Program під егідою ООН. Сумарно країни-партнери надали майже 200 мільйонів доларів на її фінансування. Майже 500 тис. тонн гуманітарних вантажів із пшеницею Україна відправила до нужденних та голодних країн. З них — 170 тис. тонн цієї культури було відвантажено в межах гуманітарної програми Grain from Ukraine.

Йосип Бурчо:

— Варто підкреслити, що продовольча безпека є одним з елементів української формули миру. Ще минулого року Володимир Зеленський заявив: «Російська агресія вдарила по нашому народу, по всіх народах Європи й по багатьох народах світу. Тому наша гуманітарна ініціатива Grain from Ukraine разом із чинною експортною зерновою ініціативою є абсолютно своєчасною й потужною відповіддю на створену Росією загрозу. Вірю, що нашої спільної відповіді – України й наших партнерів – буде достатньо, щоб зняти гостроту продовольчої кризи та врятувати мільйони людей від голоду, а отже, десятки країн – від соціального хаосу».

Суть української гуманітарної ініціативи була проста і прозора: відправити з українських портів принаймні 60 суден із зерном до країн, які найбільше потерпають від продовольчої кризи й потребують термінової допомоги. Це такі країни, як Ефіопія, Судан, Південний Судан, Сомалі, Конго, Кенія, Ємен та інші.

Євген Акимович:

— Але це не вписувалося в плани путіна...

Йосип Бурчо:

— Доведеться без путіна рятувати світ від голоду. І Україна, здається, вже знайшла вихід, проклавши новий коридор для суден на західному узбережжі Чорного моря. Його, очевидно, й буде використано для експорту зерна.

Нагадаю, що ВМС України 10 серпня оголосили про нові тимчасові маршрути для цивільних суден, які рухаються до або з портів Чорного моря. Коридор спочатку планувався

для виходу цивільних суден, які застрягли в портах “Чорноморськ”, “Одеса” та “Південний” з початку повномасштабного вторгнення росії.

І от нарешті 16 серпня з Одеського порту вийшов контейнеровоз Joseph Schulte (прапор Гонконг), а 26 числа тимчасовим морським “коридором” скористався балкер PRIMUS (під прапором Ліберії). Ці судна залишалися в Одесі з кінця лютого минулого року.

А 1 вересня з одного з портів Одеси вийшли ще два іноземні судна. Це балкери Anna-Theresa (під прапором Ліберії) і Ocean Courtesy (з прапором Маршаллових островів). Вони попрямували до румунського порту “Констанца” і в болгарське місто Варна. Згодом Володимир Зеленський повідомив: «Ще два судна успішно пройшли нашим тимчасовим “зерновим коридором”. Україна відновлює справжню свободу судноплавства в Чорному морі. Свобода вимагає рішучості».

(7 вересня 2023 року).

МІЖНАРОДНИЙ СУД ООН: СПРАВА ПРО ГЕНОЦИД

У «Прес-кур’єрі» від 2 лютого 2023 року був опублікований діалог кандидата філософських наук, доцента Євгена Акимовича і головного редактора газети Йосипа Бурчо під заголовком «За злочини проти України кремль постане перед міжнародним трибуналом». У ньому йшла мова про те, що нині Україна бореться не лише за те, щоб залишатися вільною державою, а й відстоює право на саме існування українського народу як нації, яку хочуть знищити окупанти. На боці України весь цивілізований світ і ми, безперечно, переможемо у цій жорстокій війні, і рашистам не уникнути покарання за всі злочини і кремлівські вожді врешті-решт постануть перед міжнародним трибуналом. Але хоч судова система проти злочинів росії запрацювала, справа це не швидка і має багато колізій. Одна із них розглядалася у вересні в Міжнародному суді ООН.

Йосип Бурчо:

З 18 по 27 вересня 2023 року Міжнародний суд ООН провів слухання у справі, повна назва якої звучить так: “Звинувачення в геноциді відповідно до Конвенції про запобігання злочину геноциду і покарання за нього: Україна проти РФ”. У головному

суді ООН зустрілися дві воюючі сторони, окрім того, до позову України приєдналися 32 інші країни, що є безпрецедентною подією. Вони окремо представили свої позиції. Це всі країни-члени Євросоюзу, крім Угорщини, а також Ліхтенштейн, Велика Британія, Канада, Австралія та Нова Зеландія.

Українська сторона вимагає притягти Москву до відповідальності за спотворення поняття «геноцид» для виправдання нападу: росія заявляла, що намагалася запобігти геноциду на сході України. Київ відкинув це твердження, пославшись на Конвенцію ООН про геноцид, яка не допускає вторгнення з метою його запобігання.

По-перше, українська сторона категорично заявляє, що на її території не було геноциду, через яку росія, словами її президента Володимира Путіна, вторглася в Україну. *«Російська федерація неправдиво стверджує, що в Луганській і Донецькій Україні було місце акту геноциду, і на цій підставі визнала так звані «Донецьку народну республіку» та «Луганську народну республіку», а потім оголосила й розпочала «спеціальну військову операцію» проти України»*, — ідеться в позові.

По-друге, Київ просив суд *«встановити, що росія не має законних підстав для проведення заходів на території України і проти неї з планування запобігання та покарання за нібито геноцид»*.

По-третє, українська сторона сама звинувачує РФ у *«плануванні актів геноциду в Україні»* і стверджує, що росія *«навмисно вбиває представників української національності та завдає їм серйозних каліцтв»*.

За словами експертів, уперше головне питання не виникає у звинуваченнях у геноциді, а в звинуваченнях у неправомірних звинуваченнях у геноциді. Це — суть справи, однак до її розгляду поки що не дійшло. Центральне питання нинішнього етапу якраз і виникає в тому, що чи можна суду розглянути цей спір по суті.

Росія в суді повторює пропаганду, до якої вже всі звикли — говорять і про нацистів, і про «державний переворот» у 2014-му році, показують фотографії пам'ятників Степану Бандері та Роману Шухевичу.

Росія звинувачує Україну в тому, що та не попередила, що збирається звертатися до суду, а відтак росія нібито не знала, що Україна вбачає порушення в діях Москви.

Інший аргумент, який наводить росія — нібито здійснивши повномасштабне вторгнення, вони послали не на конвенцію про геноцид, а на своє право на самооборону.

Однак, оголошуючи про початок вторгнення 25 лютого 2022 року, президент Росії Володимир Путін сказав: *«Мета спецоперації — захист людей, які протягом восьми років зазнають знущань, геноциду з боку київського режиму»*.

Про геноцид також неодноразово говорили і писали інші російські посадовці. Зокрема нещодавно Дмитро Медведєв заявив, що СВО має тривати *«до остаточної перемоги над тими, хто вісім років піддавав власний народ знущанням та знищенню»*.

А ще російська делегація доводить, що розслідування слідчого комітету РФ щодо українських політиків, які нібито «скоюють геноцид на Донбасі», не грають важливої ролі, бо слідчий комітет не представляє Росію на міжнародному рівні.

Аргументи російської сторони викликали обурення міжнародних журналістів, які висвітлюють процес.

Українську позицію доносив очільник делегації, посол з особливих доручень МЗС України Антон Кориневич. Він наголосив, що росія не надала суду жодних доказів і використовує брехню як привід для агресії і загарбання.

«Росія перевернула конвенцію про геноцид з ніг на голову. Міжнародна спільнота ухвалила конвенцію, щоб захищати. Росія використовує конвенцію, щоб знищувати», — заявив Кориневич.

Тепер суд вирішує, чи має він повноваження розглядати цей спір по суті. Це може тривати кілька місяців. І якщо суд таки вирішить слухати справу, то сторони знову подаватимуть свої меморандуми і цей процес може затягнутися вже на роки.

Євген Акимович:

— Давайте нагадаємо читачам про цей суд як інституцію.

Міжнародний суд є головним судовим органом Організації Об'єднаних Націй. Він був створений на підставі Статуту ООН у червні 1945 та розпочав свою діяльність у квітні 1946. Суд складається з 15 суддів, обраних на дев'ятирічний термін Генеральною Асамблеєю та Радою Безпеки Організації Об'єднаних Націй. Суд розташований у Палаці миру в Гаазі (Нідерланди).

Суд виконує подвійну роль: по-перше, відповідно до норм міжнародного права, він ухвалює судові рішення стосовно суперечок, з позовами щодо яких звертаються країни. Такі ухвали мають обов'язкову силу та не підлягають оскарженню зацікавленими сторонами. По-друге, Суд надає консультації з правових питань, поданих йому належним чином уповноваженими органами Організації Об'єднаних Націй та відповідними установами.

Нинішні слухання поки не стосуються суті справи — суд має спершу вирішити, чи має він право розглядати позов. Росія запевняє, що ні.

Йосип Бурчо:

— Зауважимо, що вереснєве слухання – це продовження розгляду, що почалося у лютому – березні 2022 року.

24 лютого 2022 року, оголошуючи про початок так званої «спеціальної військової операції», президент росії путін пояснив, що метою вторгнення є «захист людей, які протягом восьми років піддаються знущанню, геноциду зі сторони київського режиму».

На третій день вторгнення, 26 лютого, Україна звернулася до Міжнародного суду ООН у Гаазі зі скаргою, що росія невірно трактує Конвенцію про запобігання геноциду і використовує надмірну силу.

Україна наполягла, що Конвенція ООН не дозволяє використовувати воєнне вторгнення як засіб запобігти геноциду. Суд розглянув звернення Києва у терміновому порядку і менш ніж за 3 тижні – 16 березня 2022 видав наказ, що *«російська федерація повинна негайно припинити військові операції, які вона розпочала 24 лютого 2022 року на території України»*.

Але росія не виконала наказ і заперечує право суду розглядати цю справу.

Євген Акимович:

— Вереснєві слухання не просто продовження торішніх. Це черговий етап і в ньому росія, яка проігнорувала перші слухання, вирішила взяти участь. Тому графік засідань передбачав: 18 вересня свої аргументи представляє росія; 19 вересня – Україна; 20 вересня з власними аргументами виступили 32 країни, які долучилися до справи і підтримують аргументи України про те, що суд має юрисдикцію для розгляду справи. А 25 і 27 вересня відбувся другий раунд аргументів відповідно від росії і України.

Йосип Бурчо:

— У ЗМІ, особливо по телебаченню, було чимало сюжетів з відкритих слухань у суді ООН. Наприклад, представник України Антон Кориневич відзначав: *«Росія веде війну проти своєї країни в ім'я цієї жахливої брехні про те, що Україна здійснює геноцид проти власного народу»*.

Він закликав Міжнародний суд вирішити, що він має юрисдикцію розглядати справу в повному обсязі, і врешті постановити, що росія повинна виплатити репарації за вторгнення в Україну під вигаданим приводом.

А представник росії Геннадій Кузьмін твердив, що *«правова позиція України безнадійно помилкова»*. Він стверджує, що якщо Україна наполягає на тому, що геноциду не було, *«не може бути порушення»* Конвенції ООН про геноцид і, отже, справа має бути закрита.

Євген Акимович:

— Росіяни зумисне заплутують справу. А історик зі світовим ім'ям Тімоті Снайдер все розставляє на свої місця: вся війна росії проти України базується на принципі, що України не існує. Ось що він сказав в одному з своїх інтерв'ю:

«У їхньому розумінні немає України, немає українців, немає української культури. Є лише росія, велика російська історія, велика російська культура. Тож ідея полягала в тому, щоб прийти до вас і вбити або депортувати найактивніших українців, і тоді «щасливі» українські селянські маси просто визнали би, що вони – росіяни.

Росіяни справді вважали, що всі навколо хочуть бути росіянами.

Але виявилось, що це не так. І коли план не спрацював, вони вирішили, що причина в тому, що вони вбили замало українців, треба більше і більше... Якщо ставиш за мету знищити всіх в Україні, крім тих, хто хоче бути росіянами, то згодом розумієш, що таких – зовсім небагато. А ти вже опинився в абсолютно геноцидній ситуації.

Та особливість цього геноциду – що про нього відкрито говорять на російському телебаченні, у медіа.

Коли вони починали війну, то відкрито говорили в ефірі, що це – колоніальна місія. Що вони збираються вбити еліту, посадити когось у табори, і тоді решта країни піде за ними. Це вже був геноцид. Але далі це почало наростати».

Йосип Бурчо:

— Читачів, напевне, цікавить питання, скільки часу триватиме суд. Думка юристів така: у вересні завершилися слухання у рамках першого етапу, коли суд має вирішити, чи є підстави застосувати до відповідача тимчасові заходи. Тимчасові заходи – це заходи, які суд може вимагати від відповідача на час розгляду справи.

Якщо узагальнити, то Україна просить суд зобов'язати росію на час розгляду справи не підтримувати бойовиків на Донбасі, а також не дискримінувати неросіян у Криму. Українська сторона очікує, що рішення щодо тимчасових заходів можуть ухвалити до кінця квітня.

Другий етап – юрисдикційна стадія, коли суд вирішуватиме, чи належать порушені Україною у рамках позову питання до його компетенції. І третій етап – розгляд справи по суті.

На думку експертів, суд триватиме 5-6 років.

(5 жовтня 2023 року).

ШІСТЬ СОТЕНЬ ДНІВ НАШОЇ НЕЗЛАМНОСТІ

16 жовтня була 600-та доба широкомасштабної війни рф проти України. 600 днів Сили оборони відважно боронять нашу землю від навали російських окупантів, у важких боях повертають український прапор на звільнені території і знищують ворога. Звертаючись до українського народу в шістьсотий день нападу кремля, президент України Володимир Зеленський написав на своїй сторінці в соцмережі: «Воля, яка не здається, здобуває свободу. Свобода, яка спирається на єдність, завжди перемагає. Головне – не втрачати часу. Не втрачати єдності. Не давати сумнівам роз'їсти волю. Щодня додавати Україні сили. Щодня знищувати окупанта. Щодня робити все, щоб майбутнє українців належало тільки самим українцям. Дякую всім, хто б'ється та працює заради

свободи України! Вічна й світла пам'ять кожному і кожній, хто віддав своє життя, щоб наш народ зберігся».

Безперечно, результатом війни буде повна перемога України і звільнення всіх окупованих рашистами територій. Але 600 днів війни – це привід підбити певні підсумки героїчного спротиву московським окупантам, визначити головні чинники нашої неминучої перемоги над ворогом. Про це сьогодні розмірковують кандидат філософських наук, доцент Євген Акимович і головний редактор газети Йосип Бурчо.

Йосип Бурчо:

— Один з найвідоміших сучасних українських і американських істориків, професор, директор Гарвардського українського наукового інституту Сергій Плохій вважає, що напад росії на Україну — це найбільша війна в Європі з кінця Другої світової, на ній здійснюється найбільша кількість військових лочинів, які сталися в Європі з 1945 року. Вплив цієї війни великий не тільки на Україну, не тільки на відносини і сьогоднішні, і в майбутньому між Україною і росією, але також на Європу і на світ.

На його думку, Україна фактично завойовує сьогодні своє місце на карті Європи.

Перед початком повномасштабної війни було дуже багато розмов про те, що ця війна може початися. Але Україна сприймається тільки як жертва цієї агресії. І на певному рівні Україна залишається жертвою агресії. Війна, розпочата росією, — це неспровокована війна. Але Україна відмовилася бути жертвою. Тобто Україна чинить супротив і робить це надзвичайно ефективно. І фактично це є перепустка в історичному розумінні цього слова. Перепустка на те, щоб стати повноцінним членом і Європейського Союзу, і взагалі міжнародного співтовариства.

Євген Акимович:

— Україна доводить світу, що незалежність 1991 року — це не просто щось, що на неї впало, що це не є випадковість. Україна показала і довела, що вона залишилася на карті Європи.

Війна путінської росії проти України реально почалася ще у 2014 році. А 24 лютого 2022 року московія відкрито напала по всьому фронту на Україну. Московити кинули на нашу Батьківщину більшу частину власної армії — а саме, 400 тисяч окупантів.

Але то була її велика помилка. Ще відома російська правозахисниця Валерія Новодворська застерігала: *“Ох, даремно путін зв'язався з українцями. Він пробудив*

волелюбний дух ОУН і УПА. Українці знову згадали, що означає боротися за свободу і за свою честь. Тепер їх не зупинити”.

Йосип Бурчо:

— З першого дня повномасштабного вторгнення росії України довела, що ми мужня і згуртована нація, із залізною волею та великою жагою до життя. А росія з перших днів війни намагається виправдати своє вторгнення.

Євген Акимович:

— Про яке виправдання може йти мова! Агресивна політика московії, спрямована на знищення українців, має глибоке історичне коріння. Американський історик Джеймс Мейс (1952 — 2004) зазначав:

“Дослідження історії Голодомору варто починати з Петра I...”.

Йосип Бурчо:

— Я, звичайно, згоден з вами. Але хотів би звернути увагу на сучасну риторику росії.

Так от, рф продовжує виправдовувати своє вторгнення, посилаючись на право на самооборону і заявляє про те, що своє рішення вона ухвалювала відповідно до статті 51 Статуту Організації Об'єднаних Націй, що передбачає право держав на самооборону. Бачите, яке лицемірство.

До речі, нещодавно москва в контексті війни в Ізраїлі послалася на рішення Міжнародного суду ООН, аби довести, що право на самооборону не може бути застосоване у випадку з державою-окупантом. А саме такою державою щодо України є росія.

При цьому росія, за словами постійного представника України при ООН Сергія Дворника, не виконує наказ Міжнародного суду ООН від 16 березня 2022 року про припинення воєнних дій рф в Україні.

Поводження москви він назвав “виставою, маніпуляцією, лицемірством і цинізмом”. Це *“дуже жалюгідна вистава... намагаючись звинуватити жертву збройної агресії в отриманні засобів захисту, росія вже більш як рік отримує іранські безпілотники і зараз готова стати навколішки перед північнокорейським режимом, щоб випросити додаткову зброю і боєприпаси для продовження агресивної війни проти України”*. І що дивує, росіяни у своїй масі продовжують підтримувати свого диктатора путіна.

Євген Акимович:

— А чого тут дивуватися. Протягом всієї своєї історії московія намагалася захоплювати чужі землі. За підрахунками полярного дослідника Фрітьофа Хансена, Росія, починаючи з 1550-го року, збільшувалася кожні 7 років на територію, що дорівнювалася за розміром його вітчизні — Норвегії. Вже тоді народ підтримував владу у загарбницькій політиці. Ця “єдність партії та народу” була притаманна московії протягом століть. Агресивність та культ сили об'єднували всю країну. Не випадково посланник Сардинського королівства при дворі російського імператора Олександра Першого Жозеф де Местр саме в Петербурзі написав відомі слова: *“Toute nation a le gouvernement quel merite — Кожний народ має уряд, на який заслуговує”*. Ці слова Жозефа де Местра здаються напрочуд влучними, коли ми бачимо підтримку московитами нацистської політики путіна.

Йосип Бурчо:

— Але доля війни в підсумку вирішується на полі бою. Нападаючи на Україну, росія планувала війну як колоніальну експедицію до “туземців”, де за два тижні можна буде все вирішити. А в підсумку українці розвіяли міф про «другу найсильнішу армію світу».

Не будемо перелічувати втрати росіян, читач може скористатися даними розміщеної тут таблиці, а ось про ключові висновки за підсумками 600 днів війни, сказати треба.

Австралійський генерал-майор у відставці Мік Раян зробив стратегічний зріз війни станом на 600-й день повномасштабного вторгнення і визначив, як змінилася Армія України, який досвід отримала, які адаптації здійснила.

По-перше, Україна веде війну як загальнонаціональне зусилля, використовуючи цілий ряд військових, дипломатичних, інформаційних, технологічних і суспільних засобів. Важливо, що ці зусилля є демократичними, а Україна воює за законами війни і відповідно до міжнародного права. Це важливо для легітимності всередині країни і міжнародному співтоваристві.

По-друге, на думку Мік Раяна, Україна, схоже, розробила свій власний унікальний спосіб ведення війни. Він є конгломератом совєтської, західної та української культур, концепцій, організацій і технологій.

По-третє, інновації та адаптація з нуля допомогли практично забезпечити критичну перевагу над ворогом.

На 600-й день, каже експерт, ми маємо чітке уявлення про те, як українці змінили баланс між тактичними і стратегічними діями з початку широкомасштабного російського вторгнення.

Як підсумок, генерал-майор Мік Раян радить країнам НАТО активно вчитися у українців, щоби підготувати свої армії до сучасної війни.

Євген Акимович:

— Це висновки військової людини. А політик, президент США Джо Байден, заявляє, що українці завоювали симпатії прогресивного людства власною непоступливістю та завзятістю. На жаль, за це багато українців поплатилися життям.

До речі, слідчі Національної поліції зафіксували понад 97700 кримінальних проваджень за фактами вчинення воєнних злочинів рф за 600 днів війни, повідомив міністр внутрішніх справ Ігор Клименко. Серед зареєстрованих злочинів більшість – це порушення законів та звичаїв війни. За цим фактом відкрито 83490 проваджень. Ще 9200 – це посягання на територіальну цілісність і недоторканність України. Понад 3400 – колабораційна діяльність. І ще понад 200 – державна зрада. Це теж у списку «результатів» російської агресії. Тому цілком справедливо, що Парламентська асамблея НАТО одноставно визнала злочини росії проти України геноцидом, а режим в рф – рашизмом.

Йосип Бурчо:

— І ці злочини, на жаль, тривають. Нагадаю лише кілька з них, що сталися у жовтні. 5 жовтня рашисти вгнали по селу Гроза Куп'янського району Харківської області. Удар прийшовся на кафе, де був поминальний обід. Внаслідок обстрілу загинули 59 місцевих мешканців. Кажуть, що росіяни вбили кожного десятого жителя села Гроза: за відкритими даними, там мешкала 501 людина.

21 жовтня внаслідок удару російської ракети під Харковом загинули шість працівників «Нової пошти», згодом у лікарні померла сьома людина.

А ось останнє повідомлення: в окупованій Волновасі Донецької області російський солдат розстріляв дев'ятьох мирних жителів, серед яких була сім'я з двома дітьми – тіла знайшли у приватному будинку.

За усі ці злочини російські терористи обов'язково будуть покарані.

А я наостанок хочу звернутися до слів президента Володимира Зеленського, який у 600-й день війни написав на своїй сторінці в Telegram: *“Україну не здолати, бо не здолати наших людей. Підтримуйте й дякуйте всім, хто працює заради людей, хто захищає життя. Наші рятувальники, лікарі, волонтери, поліцейські, працівники кому-*

нальних служб, енергетики — ті, без кого не було б нормального життя. Усі заслужують на вдячність. Хто на бойових постах, на бойових завданнях. Хто рятує наших військових після поранень. Хто тренує. Хто ремонтує техніку і забезпечує діяльність наших бойових бригад”.

Україна перемаже!

(2 листопада 2023 р.)

НАСТАВ ЧАС ОЧИСТИТИ ДУХОВНУ СФЕРУ ВІД РОСІЇ

Верховна Рада 19 жовтня проголосувала у першому читанні за законопроект № 8371 про заборону релігійних організацій, пов'язаних із рф. Проектом пропонується внести зміни до Законів України «Про свободу совісті та релігійні організації», «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань», передбачивши положення щодо унеможливлення діяльності в Україні релігійних організацій, керівний центр (управління) яких знаходиться за межами України в державі, яка здійснює збройну агресію проти України.

Що стало причиною прийняття такого законопроекту, яка його подальша доля в стінах парламенту і до яких змін може призвести його остаточне схвалення? Про це розмірковують кандидат філософських наук, доцент Євген Акимович і головний редактор газети Йосип Бурчо.

Йосип Бурчо:

— Для початку давайте уточнимо, як з'явився цей законопроект і що він конкретно передбачає? Бо доводиться інколи читати, що Україна ставить за мету просто заборонити Українську православну церкву Московського патріархату, що призведе до порушень свободи совісті і віросповідань. Інші, навпаки, твердять: давно треба було заборонити УПЦ МЦ!

Євген Акимович:

— Все треба робити по закону. У даному випадку варто пам'ятати, що ще 1 грудня 2022 року Володимир Зеленський увів у дію рішення РНБО щодо заборони діяльності в Україні релігійних організацій, афілійованих із центрами впливу в росії. Тобто мова йде не конкретно про УПЦ, а про будь-яку релігійну організацію. Відповідний законопроект Кабінет міністрів вніс до Верховної Ради 19 січня 2023 року. Передбачалося, що депутати розглянуть його у травні, але голосування відбулося аж 19 жовтня. Далі будуть додаватися правки. Коли саме буде голосування у другому читанні – поки невідомо.

Ось як виглядає статистика голосування 19 жовтня, вона дуже показова і свідчить про протистояння у парламенті.

Так от, «за» – 267, «проти» – 15, «утрималися» – 2, не голосували – 17 депутатів. При цьому майже всі голоси «проти» були від групи «Платформа за життя та мир» (11 голосів). Фракція «Слуга народу» дала 175 голосів «за», один депутат утримався, 12 – не голосували.

Законопроект підтримали 26 із 27 членів «Європейської солідарності» (одного нардепа не було), а також 18 із 20 членів фракції «Голос» (двоє були відсутні).

У «Батьківщині» законопроект підтримали 17 нардепів, 7 – були відсутні. Група «Довіра» дала 12 голосів (7 відсутні), «За майбутнє» – 8 голосів (один не голосував та 8 були відсутні). Законопроект також підтримали 10 позафракційних нардепів. Більшість депутатів (12) групи «Відновлення України» були відсутні на голосуванні, 3 були «проти», один – «утримався», один – не голосував.

Йосип Бурчо:

— Звичайно, на результатах позначилися ідеологічні переконання депутатів. Але першою «образилася» УПЦ МЦ. Там стверджують, що законопроект не відповідає Конвенції з прав людини та Конституції України і «за своїм змістом направлений на заборону Української православної церкви та порушує права на свободу віросповідання громадян України, які належать до УПЦ». При цьому хочуть всіх перекопати, що вони не мають ніякого відношення до Російської православної церкви. Мовляв, Собор УПЦ, який відбувся у монастирі Феофанія у Києві 27 травня 2022 року, висловив незгоду з позицією патріарха Кірила щодо війни в Україні і вніс принципові зміни до статуту про управління УПЦ. У тому числі було видалено і положення про поминання патріарха Кірила в храмах УПЦ. Таким чином, мовляв, з 27 травня 2022 року УПЦ відмежувалася від Московського патріархату.

Але це, м'яко кажучи, не відповідає дійсності. Про це свідчить і позиція багатьох ієрархів УПЦ, і юридичний аналіз статутних документів.

Євген Акимович:

— В УПЦ МП стверджують, що вони є абсолютно самостійною церквою. Але ось читаємо **«Висновок релігієзнавчої експертизи Статуту про управління Української православної церкви на наявність церковно-канонічного зв'язку з Московським патріархатом»**, зроблений Державною службою України з етнополітики та свободи совісті за рішенням РНБО. Так от, експертна група дійшла таких висновків:

«Прийняття нової редакції статуту про управління УПЦ (від 27.05.2022) та постанови Собору УПЦ не призвели до розриву церковно-канонічного зв'язку Української православної церкви із Російською православною церквою.

УПЦ відносно РПЦ має церковно-канонічний зв'язок частини з цілим. Відносини УПЦ з РПЦ не є відносинами однієї самостійної (автокефальної) церкви з іншою самостійною автокефальною церквою. УПЦ також не має статусу ав-

тономної Церкви, який би визнавався іншими церквами, а, отже, з точки зору еkleзіології та канонічного права, є структурним підрозділом РПЦ».

Йосип Бурчо:

— Хочу додати, що з такими висновками згодні й багато представників УПЦ. Про це свідчить звернення священнослужителів до митрополита Онуфрія, підписи під яким уже поставили понад 150 представників духовенства УПЦ.

З'явилось звернення після чергового терористичного обстрілу Одеси у липні 2023 року, коли прямим влучанням балістичної ракети у вівтар було зруйновано кафедральний Спасо-Преображенський собор Одеської єпархії. Ось рядки з цього звернення:

«Минуло більше року відтоді, як Ви ініціювали й провели Собор УПЦ, покликаний вирішити проблему подальшого функціонування Української православної церкви. Ця проблема виникла у зв'язку з сатанинською агресією росії проти України та її народу й всебічною підтримкою цієї агресії повнотою РПЦ та особисто її предстоятелем – патріархом Кірілом.

На жаль, як показав час, рішення, прийняті на Соборі, виявилися половинчастими і такими, що давали простір для абсолютно протилежних трактувань. У підсумку Собор у Феофанії поставив більше запитань, як дав відповідей.

Вам добре відомо, що попри соборні рішення кожен, хто бажав, продовжував поминати патріарха Кіріла, доволі однозначні висловлювання на рахунок єдності з РПЦ лунали від окремих ієрархів УПЦ.

Зі свого боку постійним підливанням масла у вогонь займався так званий «великій господін і отець», котрий у безлічі своїх абсолютно політизованих проповідей (а інших у нього й не буває) займався апологією російської агресії та звеличуванням російського окупанта. При всьому цьому в москві за ліпшої нагоди наголошували, що УПЦ залишається частиною РПЦ, а наше священноначалля, за великим рахунком, не намагалося переконати у зворотному ні українців, ні росіян.

Тож лишалося тільки констатувати, що реального розриву з РПЦ не відбулося».

Євген Акимович:

— Думки всіх важливі, але головне – що думають звичайні прості люди. От результати опитування Київського міжнародного інституту соціології (КМІС), проведеного влітку цього року.

Виявилось, що дві третини українців, або 66%, вважають, що діяльність Української православної церкви, яка перебуває в єдності з Московським патріархатом, необхідно заборонити.

19% опитаних гадають, що повністю забороняти цю організацію не слід, але держава має встановити контроль та нагляд за УПЦ (МП).

І ще цікавий момент: майже на 10% зросла кількість українців, які вважають, що держава в тій чи іншій мірі має втрутитися в діяльність УПЦ (МП).

Йосип Бурчо:

— Це закономірно, адже за даними СБУ, з початку повномасштабної агресії рф відкрито 68 кримінальних проваджень щодо представників УПЦ (МП), з яких 16 – митрополити церкви. Серед викритих злочинів – 20 фактів держзради та колабораціонізму. Тому й зрозуміла стурбованість тих священників УПЦ, які закликають Онуфрія «до негайного скликання Собору УПЦ, де має відбутися остаточний розрив із РПЦ з одночасним засудженням позиції патріарха Кіріла та підлеглого йому духовенства як відносно путінської загарбницької війни, так і в

зв'язку з анексією українських єпархій. Це не тільки збереже нашу Церкву, але й дасть їй моральне право на подальше існування в Українській Державі».

Євген Акимович:

— Звичайно, марно ображатися на законопроект, треба стати такою церквою, яка потрібна українському народу. Бо суть проекту змін до законодавства України має дуже чітку мету – *“протидіяти спробам держави-агресора використовувати релігійні організації в Україні для цілей агресії”*. Але він не передбачає прямих заборон, у ньому прописана чітка процедура заборони релігійних організацій і вона, до речі, дуже складна.

Згідно з нею, Державна служба з етнополітики та свободи совісті спочатку має встановити, що певна релігійна організація має свій центр у росії. Після цього служба видає припис церкві, щоб виправити цю ситуацію. Якщо цього не стається, то ДЕСС подає на цю конкретну юридичну особу позов до суду, який вже і має ухвалити рішення про заборону. Судовий процес може тривати довго, а до реальної заборони від моменту ухвалення закону можуть пройти роки. Особливо якщо врахувати, що УПЦ як юридичної особи не існує, а є окремі одиниці, проти яких треба позиватись: Київська митрополія (головна), єпархії (понад пів сотні) та окремі парафії (тисячі). І таких юридичних осіб загалом близько 9 тисяч. Усі релігійні організації, належність яких до держави-агресора не буде встановлена судом, зможуть продовжувати свою діяльність.

Йосип Бурчо:

— Та все ж це питання в Україні дуже хочуть заполітизувати. У цьому переконув інформація, поширена нещодавно рухом «ЧЕСНО». Виявляється, 44 депутати вимагають у голови Верховної Ради звернутися до Венеціанської комісії щодо висновку про урядовий законопроект № 8371, який, мовляв, пропонує заборонити московську “церкву” в Україні. Підписантами цього звернення є переважна більшість членів раніше забороненої проросійської фракції “ОПЗЖ”. Майже половина підписантів — це нардепи “Слуги народу”, по одному представнику “Батьківщини” та групи “За майбутнє”, а також позафракційні депутати.

Підписантами звернення стала низка одіозних нардепів: Юрій Бойко, Сергій Львовичкін, Максим Бужанський, Артем Дмитрук, Євген Шевченко, Георгій Мазурашу, Павло Халімон та інші.

Автором ініціативи є перший заступник голови фракції “Слуги народу” Андрій Мотовиловець, також підписи під зверненням поставили ще троє заступників голови фракції — Артем Культенко, Ольга Савченко та Максим Ткаченко. Крім того, серед підписантів голова податкового комітету Данило Гетманцев та Євгеній Брагар, який зараз виконує обов'язки голови комітету з питань свободи слова замість Нестора Шуфрича”.

Автори звернення називають пропозицію заборонити церкву – спробою *«обмежити право громадян України та свободу світогляду і віросповідання»*. Також зазначили, що *«державна не має права вказувати, в яку церкву ходити віруючим громадянам України»*.

Прикро, що ці депутати так і не розібралися у суті законопроекту № 8371, а їх звернення може значно відкласти розгляд документа у другому читанні.

(7 грудня 2023 р.)

ОДЕЩИНА: ХРОНІКА ВІЙНИ

01.05 – 31.07.2022 року

Росія проти Одеси

– «Знову й знову російські війська доводять, що одесити – такі ж вороги для росії, як і всі інші українці. Знищено злітну смугу одеського аеропорту. Ми її, звісно, відбудуємо. Але Одеса ніколи не забуде таке російське ставлення до неї».

– «Російські війська завдали чергового ракетного удару по Одесі. Зруйнували гуртожиток. Вбили хлопчика 14 років. Поранили дівчину 17 років, у неї – осколкове поранення. Що це взагалі? Для чого? Чим російській державі загрожували ці діти й гуртожиток? А ось так вони воюють. Ось і все».

(Із звернень Президента України Володимира Зеленського).

Ракетні удари по місту

Ввечері 2 травня російські війська нанесли черговий ракетний удар по Одесі. За даними пресслужби оперативного командування “Південь”, цього разу влучили в об’єкти міської інфраструктури, зокрема пошкоджено одну з релігійних споруд.

Як згодом з’ясувалося, ракетною пошкоджено житлову будівлю, в якій на момент атаки перебувало 5 людей. 15-річний хлопець загинув, ще одна неповнолітня дитина з пораненнями доставлена в лікарню.

Ракетний удар зніс дах церкви Московського патріархату, повідомив секретар РНБО Олексій Данилов у ефірі телемарафону.

Російські війська стріляли по Одесі з території тимчасово окупованого Криму, застосувавши ракету “Онікс”, яку випустили з берегового ракетного комплексу “Бастіон”.

А ще під час цієї атаки на Одесу армія рф використала, крім ракет, безпілотний літальний апарат з функцією ураження. Про це повідомила начальник об’єднаного координаційного пресцентру сил оборони півдня України Наталя Гуменюк.

Ворог продовжує терор

Російські війська втретє за тиждень вдарили ракетами по мосту через Дністровський лиман. Про це повідомили в Одеській військовій обласній адміністрації.

“По Одещині нанесено ракетний удар трьома ракетами. Ворог продовжує нищити непрацюючий міст через Дністровський лиман. Інформація про пошкодження та потерпілих уточнюється”, — повідомило оперативне командування “Південь”.

Ввечері 28 квітня українськими підрозділами ППО були збиті три російські ракети над Одеським районом. Про це повідомив очільник Одеської ОВА Максим Марченко.

Марченко подякував військовим за бездоганну роботу. Також очільник ОВА нагадав, що вночі ворог намагався здійснити повітряну розвідку об'єктів інфраструктури, використовуючи БПЛА, який також був збитий українськими підрозділами.

Речник оперативного командування “Південь” Владислав Назаров у Facebook повідомив: “У морі зафіксовано активізацію сил ворожого флоту. Після нанесення нами чергового удару по Зміїному, десантними швидкісними катерами типу “Раптор” противник намагався здійснити евакуацію та поповнення особовим складом своїх підрозділів, що лишаються на острові”.

Він додав, що решта російських кораблів та підводний човен продовжують тримати загрозу ракетного удару по території України на високому рівні.

«Затяжна»

комендатська година

У зв'язку з можливими провокаціями російських спецслужб 2 травня, очільник Одеської обласної військової адміністрації Максим Марченко 29 квітня підписав розпорядження про заведення на території Одеси «затяжної» комендантської години – з 22-ї години 1 травня до 5-ї ранку 3 травня.

«Згідно з розпорядженням... забороняється перебування людей протягом цього часу на вулицях та в інших громадських місцях без спеціальних перепусток і посвідчень», — зазначив у відеозверненні речник ОВА Сергій Братчук.

Він наголосив, що на території Одеської області режим комендантської години залишається без змін, тобто з 22 години до 5 години.

Громадський транспорт в Одесі у період комендантської години функціонувати не буде. Так само буде повністю зупинена робота залізничного та автобусних вокзалів міста, про що заздалегідь поінформовані перевізники Одеської та інших областей, а також перевізники Румунії, Болгарії, Молдови та Польщі.

Протягом «затяжної» комендантської години в Одесі працюватимуть лише підприємства безперервного циклу виробництва та організації критичної інфраструктури, станції швидкої допомоги, ДСНС тощо.

«Укрзалізниця» скасувала на період дії подовженої комендантської години — з 1 по 3 травня — курсування поїздів до Одеси.

В Одесі готували провокації

Силовики зірвали плани росії щодо дестабілізації ситуації в Одесі у річницю трагедії 2 травня.

Працівники ГБР та поліції провели масштабну спецоперацію з виявлення організаторів та виконавців можливих диверсій та провокацій. Вони перевірили десятки людей з криміналітету та потенційних колаборантів, які могли під керівництвом спецслужб росії дестабілізувати ситуацію в регіоні.

Голова Європейської ради відвідав Одесу

Голова Європейської ради Шарль Мішель 9 травня побував в Одесі.

“Я прибув святкувати День Європи в Одесі”, — написав він у Твіттері.

Шарль Мішель прибув в Одесу разом із прем'єр-міністром України

Денисом Шмигалем. Вони провели зустрічі з очільником Одеської обласної військової адміністрації Максимом Марченком та мером Одеси Геннадієм Трухановим.

Під час перебування в Одесі очільника Європейської ради Шарля Мішеля по місту російські окупанти завдали черговий удар.

“Незважаючи на присутність президента Європейської ради, російські військові знову завдали ракетного удару по Одеській області. Ось таке воно справжнє ставлення росії до Європи, щоб не говорили в москві”, — сказав з цього приводу президент України Володимир Зеленський.

Моряк з Ізмаїла збив винищувач

Військовий моряк з Одещини Дмитро Томілов ліквідував ворожий винищувач з ПЗРК «Ігла» та отримав медаль «За військову службу Україні». Про це повідомили у пресслужбі ВМС ЗС України.

Дмитро народився та виріс в Ізмаїлі. Після закінчення 9 класу навчався в Ізмаїльському військово-морському ліцеї з посиленою військово-фізичною підготовкою, потім вступив до університету. На другому курсі підписав контракт та став членом екіпажу одного із суден Військово-Морських сил ЗС України.

Під час фахової підготовки здобув суміжну спеціальність — оператор переносного зенітно-ракетного комплексу (ПЗРК). Саме з ПЗРК «Ігла» і був збитий ворожий літак.

До речі, старий радянський ПЗРК коштує 60–80 тисяч доларів, а знищений ним сучасний літак – понад 40 мільйонів доларів.

Відзнака від президента

Президент Володимир Зеленський нагородив Одеську 28-у окрему механізовану бригаду імені Лицарів Зимового Походу почесною відзнакою «За мужність та відвагу».

Згідно з президентським указом військових нагородили на знак відзнаки мужності та героїзму особового складу військових частин Сухопутних військ Збройних Сил України, виявлених під час захисту державного суверенітету, незалежності, територіальної цілісності України, а також з нагоди Дня піхоти.

Під прицілом «Рів'єра»

Пізно ввечері 9 травня в Одесі оголосили повітряну тривогу. У ході ракетного обстрілу росіяни випустили по місту сім ракет з літаків стратегічної авіації. В наслідок обстрілу сталася пожежа в торговельно-розважальному центрі «Рів'єра». Одна людина загинула, п'ятеро дістали поранення.

За словами міського голови Одеси, окупанти “демільтаризували” працююче підприємство, де йшов робочий процес. Внаслідок завданого удару одна людина загинула, кілька людей отримали поранення середньої тяжкості.

“Нічого спільного з військовою інфраструктурою це підприємство не має”, — наголосив Геннадій Труханов.

Травневий терор

7 травня в Одесі чотири російські ракети влучили у цивільне підприємство у житловому районі, ще дві — у раніше зруйновану злітно-посадкову смугу аеродрому. Про це із посиланням на ОК “Південь” повідомила у Телеграмі пресслужба Одеської міської ради.

“По Одесі завдано ракетний удар 6 ракетами із застосуванням стратегічної авіації. 4 ракети влучили в приватне підприємство з виготовлення меблів. У житловому районі ударною хвилею та уламками понівечено багатоповерхові будинки поряд”, — йдеться у повідомленні.

Ще дві ракети знов нанесли ураження по пошкодженій раніше злітно-посадковій смузі та приводу керування польотами Одеського аеропорту.

У ніч із 7 на 8 травня росіяни випустили по Одещині вісім ракет, дві з яких було збито силами ППО. Ще шість ударили по різних об’єктах в області.

Пошкоджено приватні будинки цивільного населення, об’єкти критичної інфраструктури. Є постраждалі серед місцевих мешканців.

За даними Департаменту ЖКГ міськради, 252 квартири постраж-

дали від ракетного обстрілу Одеси. Комунальні служби займаються очищенням території від вибитого скла та рам. На затягування віконних прорізів пішло 1800 кв. метрів.

8 травня рашисти вдарили по Одесі з акваторії Чорного моря трьома крилатими ракетами. Одну збив підрозділ ППО. Дві інші влучили в житловий район, зруйнувавши зони відпочинку.

На місці влучання виникла пожежа, яку ліквідовано силами чотирьох спеціальних машин та 15 рятувальників. Постраждалих немає.

9 травня по Одещині було нанесено черговий ракетний удар: 3 ракети типу “Кинджал” випущено з літака стратегічної авіації Ту-22.

Зафіксовано влучання в об’єкти туристичної інфраструктури. Зруйновано 5 будівель. Пожежу ліквідовано, постраждали 2 особи, які доставлені в лікарню.

А ще 9 травня ворог наніс по території Одеської області ракетний удар чотирма ракетами типу “Онікс” з ракетного комплексу “Бастіон”, який розташований на тимчасово окупованій території Автономної республіки Крим.

* * *

Прокуратура взялась розслідувати масовані ракетні удари по Одеській області, що мали місце 9 травня, за фактом порушення законів та звичаїв війни.

За даними слідства, 9 травня 2022 року збройні сили рф, нехту-

ючи нормами міжнародного гуманітарного права, завдали масованих ракетних ударів по об'єктах цивільної та туристичної інфраструктури на Одещині.

Від вибуху ворожої ракети на території складського приміщення у Суворовському районі Одеси один чоловік загинув, ще двоє — отримали поранення. Внаслідок обстрілу та пожежі суттєвих руйнувань зазнали складські та адміністративні приміщення.

У результаті обстрілу Одеського району пошкоджено та зайнялося близько 1000 м кв будівлі торговельно-розважального центру, трьох мирних мешканців госпіталізовано до лікарні з пораненнями. Вибуховою хвилею пошкоджено фасади та вікна житлових будинків поруч з місцем події.

Також ворожих атак зазнала туристична інфраструктура у Білгород-Дністровському районі. Зруйновані та пошкоджені 5 будівель бази відпочинку та будівлі малого приватного бізнесу. Внаслідок ракетної атаки троє мирних мешканців отримали множинні поранення.

“Будь-які військові об'єкти на даних територіях відсутні”, — наголосили у прокуратурі.

10 травня росія в черговий раз здійснила ракетний обстріл пошкодженого мосту через Дністровський лиман на Одещині. Про це повідомило Оперативне командування “Південь”.

“По Одещині знов спрямована крилата ракета.

Ворог продовжує атаки по вже пошкодженому мосту через Дністровський лиман”, — говориться в повідомленні.

Це вже четверта ракетна атака по цьому мосту за останній час.

16 і 17 травня російські окупанти знову завдали ракетного удару по мосту через Дністровський лиман. в Одеській області. Про це повідомило оперативне командування “Південь”.

“Вночі зафіксовано ще 2 влучання крилатих ракет у вже понад два тижні непрацюючий міст через Дністровський лиман. Міст пошкоджений настільки, що ремонтні роботи потребуватимуть тривалого часу і витрат. Але наразі їх проведення неможливе, як і експлуатація мосту”, — ідеться у повідомленні.

Знешкоджено міни і бомби

В Одесі під час шторму 14 травня на берег винесло російські морські міни.

Наступного дня сапери підірвали їх на безпечній відстані. Про це повідомив у Телеграмі начальник Одеської обласної військової адміністрації Максим Марченко.

Речник Одеської ОВА Сергій Братчук нагадав, що гуляти на пляжах, купатися у Чорному морі зараз небезпечно для життя.

Рятувальники Одещини знешкодили дві авіабомби ФАБ-500, які виявили після однієї з повітряних тривог. Про це повідомили в пресслужбі ДСНС України в Одеській області.

Боеприпаси не розірвалися, тож знешкоджувати їх довелося рятувальникам. Через це мешканці Авангардської громади могли чути вибухи.

ФАБ-500 — це розроблена в СРСР 500-кілограмова авіаційна

бомба загального призначення з фугасною боеголовкою.

Ворог цілитися в інфраструктуру

Усереду, 11 травня, російські війська нанесли ракетний удар по Одеській області, постраждалих та руйнувань немає.

“Ворог наніс ракетний удар по одному з районів нашої області. На щастя, постраждалих та руйнувань немає”, — повідомив голова Одеської ОВА Максим Марченко у Telegram.

“Ворог намагається зруйнувати нашу інфраструктуру, щоб унеможливити її подальше використання. Але підрозділи Протиповітряної оборони завжди готові захистити Одещину від ворожих атак”, — підкреслив він.

Голова ОВА також попросив мешканців області не ігнорувати сигнали повітряної тривоги.

Найбільше переселенців – у Болградському та Ізмаїльському районах

В Одеській області офіційно на облік як внутрішньо переміщені особи стали 66 тисяч 902 особи, з них 23 042 дітей та 2368 осіб з інвалідністю. Про це повідомив перший заступник начальника Одеської обласної військової адміністрації Борис Волощенко під час зустрічі з головою Одеського офісу Моніторингової Місії ООН з прав людини в Україні Крассіміром Янковим.

За його словами, кожного дня кількість внутрішньо переміщених осіб, які стають на облік, збільшується в середньому від 400 до 3000 осіб.

«Найбільша кількість переселенців розміщувалась на території Болградського та Ізмаїльського районів. Перенасиченість пояснюється тим, що ці райони є прикордонно-транзитною зоною і багато людей, які прибували та прибувають, розміщуються там на короткостроковий термін для подальшого перетину кордону. Але на сьогодні усі райони Одеської області мають можливість приймати та розміщувати переселенців», — пояснив чиновник.

Триває контрдиверсійна робота

В Одесі та області тривають роботи з виявлення ворожих диверсійних груп. За підсумками заходів були затримані кілька громадян, і нині їх причетність до ДРГ уточнюється. Про це повідомив спікер Одеської обласної військової адміністрації Сергій Братчук.

«Хочу нагадати, що в регіоні постійно проводиться контрдиверсійна робота. За підсумками цієї роботи затримано кількох осіб, причетність яких до диверсійно-розвідувальних груп противника зараз уточнюється. Проводяться відповідні оперативно-слідчі дії», — йдеться в заяві.

Також він розповів, що в зоні постійної уваги знаходиться ділянка державного кордону з придністровським регіоном Молдови — з територією невизнаної “ПМР”, підконтрольної рф.

Продукти зі зруйнованого супермаркету роздали громадам

Через серйозні пошкодження магазину, який був розташований у зруйнованому росіянами

торговельному центрі «Рив'єра», припинив свою діяльність і керівництво прийняло рішення віддати запаси продуктів людям. Про це повідомили в у Чорноморській та Красносільській громадах.

Продукти короткотривалого зберігання: молоко, сметану, сир, м'ясні вироби і консерви, — людям роздали зразу. А із продуктів довготривалого зберігання формують стратегічний запас для жителів громади.

Слід зазначити, що ТРЦ «Рив'єра» один з найбільших торгово-розважальних центрів Одещини з магазинами одягу, фудкортом, супермаркетом, боулінгом та кінотеатром, який кожен день приймає тисячі відвідувачів.

Не будіть Змієбаївку!

Російські військові зміцнюють сили на острові Зміїний. Про це повідомив у ранковому зведенні 25 травня речник Одеської обладміністрації Сергій Братчук.

“Ніч пройшла без обстрілів. Загроза ворожих ракетних ударів — висока. Рашисти зміцнюють сили на острові Зміїний”, — сказав він.

Братчук додав, що у Криму на північно-західному напрямку з'явилися ракетні комплекси С-400.

“Ой, не будіть Змієбаївку, ординці!” — наголосив речник ОВА.

Адмірал не допоможе...

До ворожого угруповання в Чорному морі з Севастополя висунувся новітній російський корабель “Адмірал Макаров”, повідомляє ОК “Південь”.

“За сталою традицією безпілотник-розвідник типу “Орлан-10”, піднятий над Херсонщиною, влучною роботою наших підрозді-

лів “заземлений” в розрахунок безповоротних втрат ворожих сил”, йдеться в повідомленні.

“На Одещині ситуація стабільна і контролювана. Але враховуючи, що до угруповання в Чорному морі з 7 великих десантних кораблів та 2 ракетних, з Севастополя висунувся один з новітніх кораблів чорноморського флоту “Адмірал Макаров”, слід враховувати, що вірогідність ракетних ударів ще підвищується”.

Окупанти поширюють фейки

Російські окупанти поширюють фейки про розміщення в Одесі Збройних сил України для виявлення їхньої реальної дислокації. Про це повідомив спікер Одеської обласної військової адміністрації Сергій Братчук.

Він зазначив, що інформаційна безпека – важлива складова перемоги України та закликав не реагувати на фейки, які активно почали поширювати “сили інформаційно-психологічних операцій” російської федерації.

“Знову в центрі уваги — Одеса і регіон. Багато фейків стосуються розміщення ЗСУ. Вони закидаються для того, щоб користувачі соціальних мереж потім при обговоренні могли вказувати конкретні адреси, де розташовуються наші підрозділи, які належать до сил оборони та виконують бойові завдання”, — сказав Братчук.

* * *

Міністерство оборони російської федерації продовжує розповсюджувати недостовірну інформацію про розміщення озброєння та військової техніки в школах Одеси. Про це повідомила директорка департаменту освіти та науки Одеської міської ради Олена Буйневич.

За її словами, окрім школи №40, яка раніше вже опинялася в зведеннях міністерства, тепер згадують школи №14 та №71.

“Там довкола висотки. Острівці приватного сектора та великі “чешки”, “хрущовки”, типові для спальних районів. Там немає жодних “вогневих позицій, бронетехніки та артилерії”. Там є сторож, директор, вчителі”, — зазначила посадовиця.

Росіяни мріють захопити та окупувати Одесу

Керівниця пресцентру сил охорони та оборони оперативного командування “Південь” Наталія Гуменюк повідомила на брифінгу у медіацентрі “Україна – Укрінформ” 25 травня, що місто Одеса залишається у пріоритетах ворога до захоплення та окупації.

“Одеса залишається у пріоритетах ворога омріяною до захоплення, омріяною до окупації, але вона така само омріяна для мирного життя самими одеситами.

Корабельні угруповання ворога переформовуються, посилюються, перевозять вантажі, намагаються облаштувати певні позиції, в тому числі і на острові Зміїний.

У Криму розгортають додаткові дивізії протиповітряної оборони, оскільки ворог уже усвідомлює, що ураження його кораблів – це не химера, це абсолютно можливо. Тому вони намагаються також і захищатися”.

За словами Гуменюк російські кораблі з ракетами продовжують перебувати в акваторії північно-західної частини Чорного моря і продовжують нести загрозу не лише південному регіону, а й усій Україні своїми ракетними ударами.

Вона додала, що ОК “Південь” зафіксувало декілька пусків ракет саме з моря у різні регіони України.

При цьому Гуменюк підкреслила, що сили оборони півдня стримують агресію ворога на миколаївсько-херсонських рубежах.

“Сухопутний сценарій у нас під контролем, морський сценарій ми відстежуємо і готуємо певні моменти для ворогів. Повітряний сценарій залишається таким, що ми в очікуванні відповідного озброєння, яке дозволить нам краще захистити небо. Хоча протиповітряна оборона Одеси і так досить сильно травмує ворога”, — відзначила керівниця пресцентру.

* * *

Кількість суден-ракетоносіїв в Чорному морі зменшилася на декілька кораблів. Судна, що загрожували Одеській області відійшли в район тимчасово окупованого Криму. Про це вранці 31 травня повідомило оперативне командування “Південь”.

За даними командування, наразі в морі чатує один корабель з ракетами, проте з метою забезпечення підрозділів рашистів на острові Зміїний, до острова прямують десантний катер “Дюгонь” та два десантні швидкісні катери “Раптор”.

При цьому надводні кораблі противника обережно тримають дистанцію від материкової України, остерегаючись ракетного ураження.

Ворог вкотре вдарив по мосту

30 травня рашисти знову обстрілювали Одещину стратегічною авіацією і вкотре запустили ракети по мосту через Дністровський лиман. За інформацією Оперативного командування “Південь”, орки випустили з літаків Ту-22 ракети Х-22.

Одну з ракет знищили сили протиповітряної оборони, інша — влучила у міст через Дністровський лиман. Міст не працював ще після попередніх атак.

Голова Одеської ОВА Максим Марченко зазначив, що міст зазнав додаткових пошкоджень. На щастя, постраждалих немає.

Пляжі стали небезпечними

30 травня, опівдні, на узбережжя Одещини винесло морську якірну міну. Про це повідомила пресслужба Оперативного командування “Південь”.

Військові припускають, що ворожу міну зірвало з кріплення і винесло на берег внаслідок шторму.

“На щастя пляж системно патрулюється і відпочивальників не було. Небезпечну знахідку знешкоджено фахівцями підривної команди ВМС ЗСУ. Після вивезення в безпечне місце, військові спеціалісти здійснили контрольований підрив міни”, — йдеться в повідомленні.

Цей випадок ще раз підтверджує, що купатися або з інших причин знаходитися на узбережжі — небезпечно!

Можемо потопити весь чорноморський флот РФ

Україна отримала протикорабельні ракети Nauroon. Про це повідомив речник Одеської

військової адміністрації Сергій Братчук.

“А так виглядає робота ракети Nauroon, які вже отримала Україна. Чудова, між іншим, протикорабельна ракета! Її ефективність була продемонстрована під час випробувальних пусків та у бойових умовах.

Після виконання стартової гірки ракета знижується до висоти 15 м над рівнем моря і далі здійснює маршовий політ. Потім знижується до 2 метрів і вражає ціль.

За оцінками американських фахівців, для виведення з ладу авіаносця знадобиться влучення в нього п’яти ПКР “Nauroon”, для знищення крейсера — чотирьох, а есмінця — двох; одна ракета здатна заподіяти серйозних руйнувань при попаданні в невеликий корабель або катер. Наприклад, в Перській затоці ракетами Nauroon були потоплені два іранські кораблі.

Наразі нам передано стільки “Гарпунів”, що ми можемо потопити весь ЧФ РФ. Чому б ні?” — розповів Сергій Братчук.

На безриб’ї і рак риба

Росіяни намагаються витягти з Чорного моря свій потоплений катер “Раптор”, повідомляє Об’єднане командування “Південь”.

“Корабельні угруповання в Чорному морі тримають актуальною загрозу ракетних ударів, а під її прикриттям намагаються організувати рятувально-підйомні роботи біля острова Зміїний із вилучення з-під води ураженого десантного швидкісного катера типу “Раптор”, йдеться в повідомленні.

Відчутно зменшену кількість корабельно-катерного складу чорноморського флоту рашисти намагаються підлатати “потопельниками”. Як зазначається, після підняття

“Раптора” росіяни планують відправити його в пункт базування Донузлав.

Ворог поцілів у складські приміщення

Речник оперативного штабу Одеської обласної військової адміністрації Сергій Братчук розповів, що кілька днів ворог обстрілював Одещину з невеличкими перервами, саме з літаків стратегічної авіації, а 3 червня був вихід ракет з Чорного моря. Ймовірність завдання ракетних ударів по Одещині залишається дуже високою

Сергій Братчук відзначив інтенсивність обстрілів та повідомив, що пізно у вечір 3 червня ворог намагався завдати ударів з Чорного моря, за попередньою інформацією, з підводного човна, але одну ракету знищено над Одещиною і три над Миколаївщиною.

А 4 червня вранці ворог здійснив обстріл одного з районів Одеської області. «Денацифікація» відбулася зі складським приміщенням. На жаль, є двоє постраждалих людей, їм надали відповідну медичну допомогу. Цей обстріл був здійснений з літаків” – зазначив речник оперативного штабу Одеської ОВА.

Росія змінила тактику атак з моря

Із початку повномасштабного вторгнення російські війська випустили по території України понад 300 крилатих ракет із кораблів у Чорному морі, але тепер частіше вдаються до ударів протикорабельними ракетами. Про це повідомили Військово-морські сили Збройних сил України 6 червня.

“У результаті наших активних дій по ураженню морських сил

противника корабельне угруповання чорноморського флоту РФ було відкинуто від українських берегів на відстань більше сотні кілометрів.

Намагаючись відновити контроль над північно-західною частиною Чорного моря, противник був змушений змінити тактику: розгорнув в Криму та у Херсонській області берегові ракетні комплекси “Бал” та “Бастіон”; перекидає додаткові сили на острів Зміїний.

Залишається загроза нанесення ракетних ударів з морського напрямку. З початку вторгнення ворожі кораблі та підводні човни здійснили пуски більше 300 крилатих ракет по українській території”, — говорить ся у заяві.

Як зазначають українські ВМС, зараз “інтенсивність ударів крилатими ракетами “Калібр” знизилась, в той же час противник почав бити по наземних об’єктах протикорабельними ракетами, основне призначення яких ураження бойових кораблів та суден”.

Припускають, що РФ використала значний обсяг сучасної ракетної зброї та змушена застосовувати застарілі типи ракет, запасів якої достатньо для ударів по території України.

Тим часом, угруповання орієнтовно з 30-ти кораблів та підводних човнів продовжують блокаду цивільного судноплавства.

З початку повномасштабного вторгнення флот противника здійснив ураження 9-ти цивільних суден, одне з яких затонуло. Два цивільних моряки загинули.

Зараз в акваторії Чорного моря перебуває до 12 великих десантних кораблів, проте більше третини з них знаходяться на ремонті.

Після знищення силами ВМС ЗСУ трьох десантних катерів типу “Раптор” та десантного катеру типу “Серна” угруповання противника

налічує до 15 десантних катерів різного типу.

ВМС України зосереджуються на обороні та деблокуванні українських портів, захисті морського узбережжя, підтриманні контролю за акваторією Дніпро-Бузького та Дністровського лиманів, річок Дунай та Дніпро, у тому числі в районі міста Київ та Чернігів.

За твердженням ВМС, чф рф втратив повний контроль над північно-західною частиною Чорного моря і та перетворилася на “сіру зону”.

“Разом з тим, противник перейняв нашу тактику та намагається повернути контроль на північно-західною частиною Чорного моря за рахунок берегових ракетних комплексів та крилатих ракет повітряно-морського базування”, – йдеться в повідомленні.

На острові Зміїний росія розміщує засоби ППО

Активність росії на захопленому українському острові Зміїний сприяє блокаді українського узбережжя та перешкоджає відновленню морської торгівлі, у тому числі експорту українського зерна. Про це свідчать дані британської розвідки, інформує Цензор.НЕТ із посиланням на ZN.ua.

Як зазначається, після втрати крейсера “москва” у квітні, російські війська, ймовірно, перемістили численні засоби протиповітряної оборони на острів Зміїний у західній частині Чорного моря, включаючи системи SA-15 і SA-22.

“Цілком імовірно, що ця зброя призначена для забезпечення протиповітряної оборони російських військово-морських кораблів, які діють навколо острова Зміїний”, – вказують аналітики.

Обіцянкам путіна не атакувати Одесу вірити не можна

Україна не вірить словам путіна не використовувати торгові шляхи для нападу на Одесу. Про це у Twitter повідомив глава МЗС Дмитро Кулеба, інформує Цензор.НЕТ.

“Путін каже, що не буде використовувати торгові шляхи для нападу на Одесу. Це той самий путін, який сказав канцлеру Німеччини Шольцу та президенту Франції Макрону, що не нападатиме на Україну — за кілька днів до початку повномасштабного вторгнення в нашу країну.

Ми не можемо вірити путіну, його слова порожні”, — йдеться в повідомленні.

«За мужність та відвагу»

Президент України Володимир Зеленський нагородив 160-у зенітну ракетну Одеську бригаду почесною відзнакою «За мужність і відвагу». Відповідний указ глава держави підписав 15 червня.

Почесну відзнаку «За мужність і відвагу» отримали також 40 та 831 бригади тактичної авіації, 96 зенітна ракетна Київська бригада, 11 зенітний ракетний полк, 223 зенітний ракетний полк імені Українських Січових Стрільців, 14 радіотехнічна бригада.

ВМС знищили російський буксир

Військово-морські сили Збройних сил України повідомили 17 червня про знищення російського буксира «Василий Бех», який доставляв боєприпаси во-

рожому угрупованню на острові Зміїному в Одеській області.

“В акваторії Чорного моря було уражено буксир чорноморського флоту під час транспортування ним на острів Зміїний боєприпасів, озброєння та особового складу чорноморського флоту. Навіть наявність на борту зенітно-ракетного комплексу “ТОР” не завадило Військово-Морським силам України ЗС України демілітаризувати російських загарбників”, — зазначили у ВМС.

Побудований на астраханському судноремонтному заводі буксир «Васи́лий Бех» водотоннажністю 1605 тон був прийнятий до складу чорноморського флоту РФ у 2017 році. Екіпаж 33 особи. За попередніми даними 23 — поранені, 10 зникли безвісті.

Ворожий флот знову переформатувався

Ворожий російський флот вкотре переформатував ескадру, яка блокує порти Одеської області та загрожує людям ракетами, зменшивши кількість суден-ракетноносіїв та великих десантних кораблів. Про це повідомили в оперативному командуванні “Південь”.

За даними військових, на ранок 15 червня біля узбережжя нишпорили наразі два ракетних кораблі та один підводний човен, спорядженні 20 крилатими ракетами. Станом на попередній день ескадра складалася з чотирьох ракетних кораблів, озброєних 32 ракетами.

Щодо великих десантних кораблів, то їх поменшало на два.

Ракети вдалося знищити

Кораблі російського чорноморського флоту 14 червня, у

проміжку часу з 12:20 по 13:20, вдарили трьома ракетами по території України з акваторії моря. Про це повідомили у пресслужбі Командування повітряних сил Збройних сил України.

Там зазначили, що ракети, імовірно “Калібр”, вдалося знищити. Зокрема одну із ракет знищили з переносного зенітно-ракетного комплексу в районі відповідальності Повітряного командування “Центр”, дві — зенітними ракетними комплексами, у зоні відповідальності Повітряного командування “Захід”.

Зраднику оголошено підозру

Працівники Державного бюро розслідувань повідомили про підозру у державній зраді колишньому капітану 2 рангу військової частини, що дислокувалась в Автономній республіці Крим, а нині командує російського фрегата “Адмірал Макаров”.

Як зазначають слідчі ДБР, у 2014 році він зрадив присязі та залишився у захопленій російськими окупантами частині, відмовившись передислокуватися до Миколаївської області. Вінничанин присягнув збройним силам РФ та продовжив службу в російському чорноморському флоті.

Дезертир повернувся в Україну у 2022 році з окупантами. Корабель під його командуванням здійснював запуски крилатих ракет по Миколаєву та Одесі.

Наразі слідчі ДБР зібрали достатньо доказів та повідомили колишньому українському військовому підозру у державній зраді (ч. 1 ст. 111 КК України). Санкція статті передбачає покарання у вигляді позбавлення волі до 15 років.

Повістки на пляжах...

Оперативне командування “Південь” пояснило нещодавні випадки отримання повісток до територіальних центрів комплектування і соціальної підтримки (колишні військкомати), які отримали відпочивальники на пляжах Одеської області, намаганням нагадати про заборону відвідування пляжів під час війни.

Як зазначили у командуванні, оскільки попередження, заборона та роз’яснювальна робота, щодо безпеки використання узбережжя і прибережних вод для відпочинку та іншого застосування на Одещині, навіть після трагічних випадків, на жаль, не мають переконливого результату, патрульною поліцією та співробітниками центрів комплектування проводились спільні рейди.

Правоохоронці намагалися переконати одеситів та гостей міста не порушувати норми правового режиму воєнного стану, заборону відвідування узбережжя й купання в морі. Однак механізми притягування до відповідальності за порушення норм правового режиму воєнного стану відсутні, тож військові, видаючи повістки поціновувачам пляжного відпочинку та купання, намагалися нагадати, що в країні йде війна, і сили громадян призовного віку можуть бути потрібні в організації охорони й оборони України.

Знищено 2 крилаті ракети

Уночі 18 червня Збройні сили України збили дві російські крилаті ракети, які окупанти випустили з території тимчасово окупованого Криму. Про це повідомив речник голови Одеської ОВА Сергій Братчук у Telegram.

За даними ОК “Південь”, ворог атакував Одещину крилатими ракетами “Онікс”.

Речник голови ОВА підкреслив, що загроза ракетного удару залишається дуже високою.

Росіяни втекли зі Зміїного

30 червня, після артилерійських, ракетних та авіаційних ударів ЗСУ, росіяни залишили острів Зміїний. Під час відступу окупанти втратили щонайменше один зенітно-ракетний комплекс, ракетну систему залпового вогню, вертоліт, катер та ще деяку техніку. Про це розповів речник оперативного командування “Південь” Владислав Назаров.

“Завершуючи екстрену евакуацію особового складу з острова Зміїний, рашисти знищували військову техніку, документацію та майно. За уточненими даними, внаслідок наших ракетно-артилерійських ударів знищено зенітно-ракетний комплекс “Тор”, один з маломірних катерів, причіп з дизелем, радіолокаційну станцію та польовий склад боєприпасів. А самі рашисти під час відступу підірвали транспортно-зарядну машину до ЗРК “Тор”, реактивну систему залпового вогню “Торнадо-Г” і над морем втратили гелікоптер”, — заявив він.

Для прикриття евакуації супротивник виконав понад 20 вильотів авіації із Криму.

Українські військовослужбовці контролюють острів Зміїний за допомогою озброєння та авіації, але у планах – встановлення фізичного контролю над островом. Про це повідомив на брифінгу заступник начальника Головного оперативного управління Генштабу Олексій Громов.

Свою втечу зі Зміїного окупанти прагнули видати як “жест доброї волі”. Але всі аналітики це заперечують.

Наприклад, високопосадовець Міністерства оборони США заявив: “Ми розглядаємо цей розвиток подій як таке, що українці дуже успішно чинили значний тиск на росіян, у тому числі із застосуванням ракет “Гарпун”, які вони нещодавно придбали”.

Пентагон вважає, що взяття Зміїного під контроль ЗСУ є полегшенням захисту Одеси, а також можливістю відкривати морські шляхи без контролю росії.

Борис Джонсон став почесним громадянином Одеси

Прем'єр-міністр Великобританії Борис Джонсон отримав звання почесного громадянина Одеси. Про це мер Одеси 1 липня Геннадій Труханов розповів в інтерв'ю ВВС.

“Ми дуже високо цінуємо допомогу вашої країни, вашого прем'єр-міністра. Тому мною було підписано розпорядження про нагородження Бориса Джонсона почесними знаками імені Григорія Маразлі I, II, III ступенів”, — повідомив мер. Таким чином Джонсон автоматично отримує звання почесного громадянина Одеси.

За словами Труханова, якби вся світова спільнота зайняла таку

ж позицію, як народ Британії – українці давно перемогли б окупантів.

“Це боротьба усієї цивілізованої спільноти з фашизмом версії 2.0, і в цій боротьбі пан Джонсон стане першим почесним громадянином міста — підданим Великобританії, за весь час існування нагороди — з 1862 року”, — зазначив Геннадій Труханов.

Ворог посилюється у Чорному морі

Російська федерація збільшила угруповання кораблів у Чорному морі. Вони оснащені десятками крилатих ракет. Про це повідомив представник Одеської військової адміністрації Сергій Братчук у Telegram.

За його словами, в акваторії Чорного моря тепер перебувають чотири надводні кораблі. Також там присутні два підводні човни.

Загалом на бортах усіх суден перебуває 40 ворожих крилатих ракет морського базування “Калібр”.

Раніше стало відомо, що в акваторії Чорного моря російські терористи привели в готовність до ракетних ударів по об'єктах на території України три носії високоточної зброї.

Сумарний залп тоді складав до 20 крилатих ракет морського базування “Калібр”.

Ракетний удар росії по Сергіївці

За інформацією командування українських військ, 1 липня 2022 року три літаки повітряних сил росії Ту-22М3 розпочали політ з Волгоградської області до Криму, а через 1,2 тис. км випустили три ракети Х-22 (призначені для поразки авіаносців) у напрямку Білгород - Дністровського

району на курортне селище Сергіївка.

Одна ракета потрапила у 9-поверховий житловий будинок, повністю зруйнувавши один під'їзд. Дев'ятиповерховий житловий будинок було збудовано за чеським проектом у 1970-х роках. У будівлі проживало понад 150 осіб. Російська ракета вразила цокольний поверх і вбила всіх мешканців під'їзду з першого до четвертого поверху. Серед 106 квартир у будинку було зруйновано 105. Пожежа з житлового будинку перекинулася на вбудований магазин.

Дві інші ракети вразили Будинок відпочинку. У закладі, який перебував у власності Міністерства охорони здоров'я Молдови, проходили медичну реабілітацію діти із проблемами здоров'я.

У всіх будинках у радіусі до двох кілометрів від місця удару вибуховою хвилею вибило шибки.

Під час російської атаки в житловому будинку було вбито не менше 16 людей, а на базі відпочинку — не менше 5 (включно з дитиною). 38 людей було поранено (серед них — шість дітей та вагітна жінка).

За фактом ракетного удару відкрито кримінальне провадження про порушення законів та звичаїв війни, пов'язане з умисним вбивством (частина 2 статті 438 Кримінального кодексу України).

На місці завданого росією ракетного удару на Одещині про-

вели слідчі дії іноземні експерти-криміналісти Atrocity Crimes Advisory Group та українські військові експерти. Про це повідомила генпрокурор України Ірина Венедиктова.

За її словами, на місці вибухів вилучено частинки ракет, зроблено необхідні виміри для встановлення траєкторії їхнього польоту, отримано відео з камер спостереження.

* * *

Уряд Німеччини назвав подію військовим злочином. Офіційний представник уряду ФРН Штеффен Хебештрайт зазначив: «Це ще раз жорстоко показує нам, що російський агресор свідомо мириться із загибеллю мирних жителів... Напади на мирних жителів — це військовий злочин. Президент росії володимир путін і винні повинні понести відповідальність».

Атаки з повітря

Росіяни 3 липня випустили з винищувача Су-30 ракету Х-31 – вона потрапила в господарську будівлю прибережної бази відпочинку у Білгород-Дністровському районі. Про це повідомило ОК “Південь”.

Як зазначається, пожежі та значних руйнувань не було, загиблих та постраждалих немає.

Крім того, ворожі бомбардувальники Су-24 під прикриттям винищувача Су-30 завдали двох бомбових ударів по Зміїному.

ППО збила три ракети

Сили протиповітряної оборони опівдні 5 липня збили над Чорним морем три ракети Х-59, спрямовані у бік портів Чорноморська та Очакова. Про це повідомляє Оперативне командування “Південь”.

«Ворог продовжує обстрілювати територіальні громади вздовж

лінії зіткнення та тилових районів наших сил. З використанням авіації опівдні ворог атакував ракетами Х-59 портову інфраструктуру Очакова та Чорноморська. Завдяки влучній роботі сил ППО усі три ракети ліквідували над морем», — йдеться у повідомленні.

Ворог атакував ангари із зерном

Ворог двічі атакував Одеську область у ніч проти 7 липня. Про це йдеться в офіційному повідомленні ОК “Південь”.

Удар 2 ракетами вночі припав на 2 сільськогосподарські ангари, які зруйновані. В одному з них зберігалося близько 35 тонн зерна, йдеться у повідомленні.

За попередніми даними, жертв немає.

Ракети підірвались над морем

Вранці 8 липня ворог намагався здійснити ракетний удар по області двома ракетами в напрямку чорноморського узбережжя, ракети підірвались над морем у повітрі, повідомив голова ОВА Максим Марченко.

А ще 8 липня було знешкоджено дві морські міни. Це чергове нагадування моря про небезпеку несвідомим громадянам, які незважаючи на попередження та заборону, продовжують влаштовувати запливи у прибережних водах Одещини.

Ворог бив по узбережжю

11 липня російські війська завдали чергового ракетного удару по Одеській області.

Начальниця пресцентру сил оборони півдня України Наталія Гу-

менюк на брифінгу повідомила, що відбулась ракетна атака по Одещині ракетами Х-31 з літаків Су-30. Є влучання в житловий будинок у приморському селищі в регіоні. Будинок зруйновано, та ще кілька сусідніх будинків пошкодженні вибуховою хвилею. Пожеж не виникало. Постраждалих нема.

Загалом ворог бив по узбережжю. Також є влучання в об'єкт портової інфраструктури.

Ще 3 ракети Х-31 були спрямовані по сільськогосподарських угіддях регіону. Пожеж не виникало. Постраждалих нема.

Росіяни влучили ракетною у порожній корабель

Одна з ракет, яку росіяни випустили по Одещині 7 липня, влучила в порожній танкер “Millennial Spirit” під прапором Молдови, який дрейфує в територіальному морі.

Речник Одеської військової адміністрації Сергій Братчук з посиленням на офіційне повідомлення ОК “Південь” у Telegram заявив: “Під час чергового авіаційного удару по Одещині з літака Су-30 випущено 2 ракети Х-31. Одна влучила в танкер “Millennial Spirit” під прапором Молдови, який дрейфує в територіальному морі без екіпажу із залишками дизпалива на борту”.

Допомогти Україні, захистити Одесу

12 липня глава МЗС Греції Нікос Дендіас з робочим візитом прибув до Одеси та зустрівся з начальником Одеської обласної військової адміністрації Максимом Марченком, провів зустріч з представниками грецьких товариств Одеси, відвідав Одеський

національний академічний театр опери та балету, а в Одеській національній науковій бібліотеці підписав Меморандум про взаєморозуміння між Генеральним консульством Греції та Державним архівом Одеської області щодо цифровізації архівів, що становлять інтерес для Греції.

Нікос Дендіас, перебуваючи в Одесі, заявив, що Афіни мають намір звернутися до Міжнародного суду в Гаазі з проханням розслідувати військові злочини, які вчинила армія росії не лише в Маріуполі, а й в Одесі та Одеській області.

“Греція проситиме Міжнародний суд розслідувати військові злочини, що сталися у Маріуполі, бо наша країна має особливий інтерес до цього міста через грецьку громаду, яка налічує там понад 100 тисяч людей. Окрім того, я проситиму своїх колег в Альянсі зробити все, що вони можуть, щоб не лише допомагати Україні, а й захистити Одеську область і Одесу, щоб ваше прекрасне місто не спіткала така ж доля, як Маріуполь”, – додав він.

Зруйновано свиноферму

Вночі 13 липня ворог наніс ракетний удар по Одещині, зруйнована будівля свиноферми, людських втрат нема, повідомило ОК «Південь».

Імовірно відбувся пуск ракети “Калібр” з акваторії Чорного моря.

Виниклу пожежу оперативно ліквідовано силами ДСНС, на місці працювала слідчо-оперативна група Національної поліції, порушено кримінальне провадження за ч. 1 ст. 438 Кримінального кодексу України — порушення законів та звичаїв війни.

ППО збила ракету

У п’ятницю, 15 липня, російські війська обстріляли Одеську область трьома ракетами.

Голова Одеської ОВА Максим Марченко у відеозверненні повідомив: “Противник наніс ракетний удар по області трьома ракетами. Одна ракета була збита нашим підрозділом Протиповітряної оборони”.

Максим Марченко повідомив, що постраждалих внаслідок удару немає.

На пляжі підірвався чоловік

На одному із пляжів Одеської області 15 липня підірвався чоловік, який вирішив скупатися в морі.

Речник Одеської військової адміністрації Сергій Братчук повідомив: “На одному з пляжів Одещині на свій день народження молодий чоловік підірвався на міні, порушуючи всі заборони і вимоги пішов купатися. Підірвався з травматичною ампутацією голови”.

Глава ОВА Максим Марченко додав згодом, що трагедія сталася в Затоці.

Братчук закликав населення не ігнорувати повітряні тривоги і утриматися від відвідування пляжів у цьому літньому сезоні.

Оперативне командування “Південь” повідомляє, що штормовий стан моря створює передумо-

ви до посилення мінної небезпеки. Тому зірвані з кріплення міни може приносити до узбережжя.

Пожежу на складі гасили майже 6 годин

Вранці 16 липня росіяни в черговий раз вдарили по Одесі з використанням літаків стратегічної авіації Ту-95 з напрямку Ставропілля. Про це повідомляє Оперативне командування "Південь".

Внаслідок влучання ракети Х-101 у склад виробничо-торгівельної компанії спалахнула пожежа на площі 1000 квадратних метрів.

В командуванні також додали, що виникла загроза наближення вогню до вибухонебезпечних речовин (лако-фарбувальні).

За даними прокуратури, внаслідок ракетного обстрілу Малиновського району Одеси вогнем охоплено декілька складських приміщень. Також пошкоджено низку інших споруд, прилеглих до місця вибуху, у яких вибито вікна та пошкоджено стелю. Зайнялася пожежа, її гасили майже 6 годин.

Речник Одеської військової адміністрації Сергій Братчук повідомив, що охоронці складу не постраждали, бо по сигналу повітряної тривоги перейшли до укриття.

За даними прокуратури попередньо встановлено 1 потерпілу особу: внаслідок влучання ворожого

снаряду, 30-річного чоловіка поранено уламками в область голови.

Ракети летіли з моря

Оперативне командування "Південь" повідомляє, що в понеділок, 18 липня, росія завдала по Одещині ракетного удару.

За даними військових, об 11.00 у понеділок три літаки Су-35 з акваторії Чорного моря випустили 4 ракети повітряного базування.

"Одну ракету збито над морем. Дві влучили у об'єкт військової інфраструктури. Ще одна влучила в міст через Дністровський лиман, який ворог продовжує нищити з квітня, відколи міст і не функціонує.

Постраждалих немає", говорить в повідомленні.

Потрібна гуманітарна зона навколо Одеського порту

19 липня Одесу відвідав голова парламентського комітету Великої Британії з оборони Тобайяс Еллууд, повідомляє Одеська ОВА. Відбулась його зустріч з начальником Одеської обласної військової адміністрації Максимом Марченком.

Під час зустрічі обговорили ситуацію в Одеському регіоні з огляду на військову агресію, а також визначили подальші напрями поглиблення двосторонньої українсько-британської співпраці на регіональному рівні. Начальник Одеської ОВА висловив подяку британській стороні за всебічну підтримку України та надану практичну безпекову допомогу.

Поставки Великою Британією зброї для захисту і оборони української землі та посилення боєздатності нашої армії дуже важливі для нас, підкреслив Максим Марченко.

Він детально ознайомив Тобайяса Еллвуда з жахливими наслідками російських ракетних ударів по території Одеси та Одеської області.

Тобайяс Еллвуд висловив думку щодо необхідності створення навколо Одеського порту схваленої ООН гуманітарної зони для того, щоб забезпечити експорт зерна і запевнив Максима Марченко у непохитності позиції британської сторони щодо підтримки України.

Ворог повернув десантні кораблі

В Чорному морі знов чатують два ракетних кораблі із 16 крилатими ракетами “Калібр”, а також три великих десантних кораблі.

Про це повідомили 18 липня в оперативному командуванні “Південь”.

Тож, як і раніше, залишається висока вірогідність ракетних ударів, а також вже звичайна після штормів підвищена мінна небезпека у прибережних зонах — на морі два дні був шторм, міни можуть дрейфувати, зокрема й до берегу.

Під час штормів ворогу довелося сховати десантні кораблі, залишивши один з двох, хоча ракетносіїв не зменшував. Тож тепер росіяни повернули великі десантні кораблі та трохи підсилили ескадру.

Країна-терорист воює з мирним населенням

Серед ночі на 19 липня росіяни завдали чергового ракетного удару по Одещині. Спікер Одеської ОВА Сергій Братчук повідомив: «Одещина. Ракетна атака. Країна-терорист “традиційно” воює з мирним населенням. Триває рятувальна операція».

Згодом заступник начальника Одеської районної військової адміністрації Олексій Мацулевич повідомив, що в населеному пункті під Одесою виникла пожежа внаслідок ракетного удару. Два будинки горять, два зруйновані вщент, в багатьох повибивало вікна. Ракети також влучили в Будинок культури і школу.

Під ранок Сергій Братчук уточнив: росіяни випустили по Одещині 7 крилатих ракет типу “Калібр” з акваторії Чорного моря – одна була збита ППО, решта шість влучили по селу. Зайнялася пожежа на площі 300 кв. м. Залучалось 95 рятувальників, 16 одиниць техніки.

Шестеро людей, зокрема дитина, постраждали внаслідок російського ракетного удару.

“Внаслідок влучання сталося руйнування і загоряння 3 приватних будинків і 2 надвірних споруд. Пошкодження отримали ще кілька приватних садиб, автівки, школа, Будинок культури”.

* * *

Серед ночі 20 липня ворог завдав по Одещині удару двома ракетами, імовірно Х-59, із застосуванням літаків Су-35. Одна з ракет була знищена силами ППО. Про це повідомило ОК «Південь».

Атака на Затоку

Рано-вранці у вівторок, 26 липня, російська армія завдала удару по Одеській області 13 ракетами з акваторії Чорного моря.

Речник командування Повітряних сил ЗСУ Юрій Ігнат на брифінгу повідомив: “Спершу було завдано ударів літаками Су-35 або Су-30 (базування аеродром Ахтубінськ, рф) з акваторії Чорного моря. Близько пів на п'яту три таких літаки завдали ударів п'ятьма ракетами Х-59 пере-

важно по Одеській області (зокрема в район Затоки).

Через пів години близько 5 години ранку одразу 10 літаків Ту 22 МЗ (дальні бомбардувальники, район їхнього базування біля півночі України – аеродром Шайковка) перелетіли в Чорноморський регіон і звідти теж завдали 8 ударів ракетами Х-22. Переважно це по Одещині, район Затоки, де знаходиться всім відомий міст”.

Згодом Офіс генерального прокурора повідомив, в результаті ракетного удару зруйновано 5 житлових будинків, 15 баз відпочинку та 80 торгівельних павільйонів в курортному селищі Затока Білгород-Дністровського району. Постраждали і 60 дачних ділянок. Під вогнем окупантів також опинився населений пункт в Одеському районі. Там значних руйнувань зазнала база відпочинку на річці Дністер.

Рятувальники ліквідували пожежі, які трапились внаслідок ракетних ударів російських нацистів, всього залучалось десять одиниць пожежно-рятувальної техніки та 42 рятувальника.

На територіях, які опинилися під ракетним обстрілом, немає ніяких військових об'єктів. Відкрито кримінальне провадження за фактами порушення законів та звичаїв війни (ст. 438 КК України).

Президент Володимир Зеленський у своєму зверненні відзначив: «Окупанти знову вдарили по Одеській області, знову – ракетами по звичайних будинках. Ракетами, які

призначені для знищення військових кораблів та інших значних цілей. Саме такою важкою зброєю російська армія руйнує звичайний приватний сектор поблизу моря. Люди там жили, відпочивали... І ми за це будемо обов'язково бити у відповідь...».

«Іскандер» із тепловими пастками

31 липня окупанти атакували Одеську область двома ракетами типу «Іскандер», випущеними із тимчасово окупованого Криму. Як повідомило оперативне командування “Південь”, ворог вперше випустив ракети цього типу по території Одеської області. Від розливу ракет у повітрі розлетілися так звані теплові пастки.

«Вони схожі на снаряд, що не розірвався, або мають форму дротика з помаранчевим хвостом. Це досить небезпечна річ, оскільки має високу температуру горіння і може спричинити масштабні опіки», — повідомили у ОК «Південь» і додали, що кілька таких пасток викликали спалах сухої трави в Одеському районі.

Як повідомляє військова адміністрація, противник потрапив у кар'єр, розташований на території однієї з громад району.

Польові міні-кухні для бійців

Одеські волонтери налагодили виготовлення польових міні-кухонь для захисників на передовій. Компактна конструкція розрахована для приготування їжі для 20 бійців.

Майстерня виготовила вже понад 40 кухонь для ЗСУ, проте від військових надійшов запит на випуск ще щонайменше 50 таких виробів.

Україна відновлює експорт зерна

Після кількох місяців розмов про деблокаду українських портів, 13 липня в Стамбулі вперше зібралися делегації України, ООН, Туреччини та росії. 22 липня сторони схвалили план розблокування трьох портів на Чорному морі, які у 2021 році обробляли 70% товарообігу України. Хоча Україна з перших днів великої війни спрямувала свої експортні потоки із заблокованого росією моря на суходіл, повністю компенсувати портові обсяги поставок не вийшло. Тимчасом брак зерна на світовому ринку спричиняє голод у країнах Африки та Близького Сходу. Тож деблокада портів, з одного боку, є питанням української економіки, яка втрачає мільярди через неможливість експорту, а з іншого – питання масштабу гуманітарної кризи. Як працюватиме вивезення зерна через деблоковані порти?

Про що домовилися в Стамбулі

Оскільки дипломатичні відносини з рф Україна розірвала в перший день військового вторгнення, жодних угод з агресором, крім мирної, підписано бути не може.

У Стамбулі укладено два дзеркальні документи з назвою “Ініціатива щодо безпечного транспортуван-

ня зерна та продуктів харчування з українських портів”, сторонами яких є Україна – ООН – Туреччина та рф – ООН – Туреччина.

Угода передбачає, що українське зерно відправлятиметься з трьох портів, розташованих в Одеській області: “Південного”, Чорноморського та Одеського.

Для цього рф взяла на себе зобов’язання не нападати на цивільні судна, які йтимуть спеціальним коридором, а також на три згадані порти. Жодні військові кораблі, літаки чи безпілотники не можуть наближатися до цього коридору.

Аби дістатися портів, суднам потрібно пройти водами Чорного моря, які заміновані задля захисту Одещини від нападу ворога з моря.

Україна погодилася частково розмінувати море та облаштувати безпечний прохід за маршрутами, розробленими спільно з українськими військовими. Такі коридори узгоджені з усіма сторонами.

Розмінують підходи до портів українські Військово-морські сили. Угода передбачає, що до цього процесу може залучатися мінний тральник іншої країни.

У своїх територіальних водах судна до портів буде супроводжувати українська сторона. При цьому на території та в акваторії України не повинно бути ні росіян, ні російських суден.

Моніторинг ризиків, нагляд та координацію виконання угоди візьме на себе Спільний координаційний центр під егідою ООН, створений у Стамбулі. До нього увійшли по одному топпосадовцю від кожної сторони.

Центр реєструватиме та перевірятиме торговельні судна, які прямують в Україну, і визначатиме для них графік руху.

Каменем спотикання в переговорах було бажання рф одноосіб-

но перевіряти пусті судна, які йтимуть до українських портів, бо ними нібито можуть перевозити зброю від західних партнерів. За узгодженим механізмом, балкери перевірятимуть, проте робити це будуть не росіяни, а спеціальні інспекційні групи.

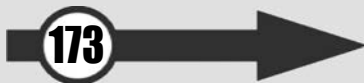
Угода діятиме 120 днів з дати підписання з автоматичним продовженням на такий же період, поки хтось з підписантів не захоче її зупинити чи змінити.

Пляжі відкривати не будуть

Керівництво Одеської області спільно з міською радою Одеси вирішило не відкривати пляжі для відпочинку цього літнього сезону. Про це повідомив голова Одеської обласної військової адміністрації Максим Марченко.

«Слід пам'ятати, що війна триває, а окупанти завдають ракетних ударів по області, вбиваючи мирних мешканців. І великі скупчення людей де завгодно потенційно дуже небезпечні. ... Головне наше завдання – це збереження життя та здоров'я мешканців області. Тому спільно з міською радою було ухвалено рішення не відкривати пляжі», – заявив Марченко.

На пляжах Одеси та області встановили нові огорожі, які блокують доступ до моря, повідомив чиновник. Він закликав мешканців області з розумінням поставитися до вимог адміністрації, спрямованих на безпеку.

Історії війни

Близько 11:30 24 лютого до острова Зміїний, що за 120 км від Одеси, підійшли два російських військових кораблі — крейсер «москва» та патрульний корвет «василий быков». Росіяни оголосили по радіо вимогу до бійців Ізмаїльського прикордонного загону, що були на острові: вимкнути засоби зв'язку, вишикуватися та скласти зброю.

Українці відмовилися. За деякий час з крейсера звернулися до прикордонників повторно. Цей радіодіалог став історичним (передаємо мовою оригіналу):

«Я русский военный корабль. Предлагаю сложить оружие и сдатьсь во избежание кровопролития и неоправданных жертв. В противном случае по вам будет нанесен бомбово-штурмовой удар. Как поняли, прием?» — запитали вороги.

«Русский корабль, иди нах*й», — відповіли українці.

Героїчних подій, що обростають легендами, було чимало за 650 днів війни. Розповідаємо про окремі з них.

«ВОРОГ ДУЖЕ ХОЧЕ ЗАХОПИТИ ОДЕСУ, АЛЕ ЦЬОГО НЕ БУДЕ»

На всіх імовірних картах російського вторгнення, що публікувалися в західних ЗМІ ще до початку війни, Одеса завжди була позначена як одна з основних цілей Росії. З окупованого Криму ворожі війська збиралися зайти в Херсонську область, потім піти на Миколаївську і далі рушити на Одеску. Так кремль хотів захопити сухопутний коридор уздовж Чорного моря.

З Миколаївської області росіян вже вибили на східні кордони. Одеса та Одеська область періодично потерпають від обстрілів. Але через місяць після старту «спецоперації» окупанти поки так і не зуміли прорватися в цей регіон. Про те, яка зараз ситуація в Одесі і як вона готується давати відсіч противнику в інтерв'ю РБК-Україна розповів мер міста Геннадій Труханов.

— Яка зараз ситуація в Одесі і як місто готується давати відсіч російським військам? Питаю про ту інформацію, яку можна говорити публічно.

— Зараз в Одесі обстановка спокійна, але водночас напружена. Тому що ми очікуємо напад, люди хвилюються. Ми розуміємо, що в планах ворога Одеса займає окреме місце. Це такий собі ласий шматок для них. Вони дуже хочуть захопити Одесу, але цього не буде, тому що і ми підготувалися, і наші Збройні сили підготували оборону.

Місцева і військова влада згуртувалися. Ми побудували барикади, встановили протитанкові їжаки. Вся Одеса і одесити об'єдналися. Ми провели соціологічне опитування, яке показало, що понад 90% жителів вважають це війною, а не якоюсь спецоперацією, як вони кажуть.

Це широкомасштабна війна, в якій вбивають мирне населення, знищують наші міста та інфраструктуру. Понад 90% одеситів це чітко розуміють. Як кажуть у нас в Одесі: у нас таке не їдять. Маю на увазі ці казки, які розповідають у Росії.

На даний момент у нас мирно та спокійно. Але, наприклад, два дні тому обстріляли з моря приватний сектор, дачі. Слава Богу, ніхто не загинув. Одна людина отримала легкі поранення. Але сам факт, що стріляли. Адже це ж не ракети прилетіли, а снаряди. І напевно з тієї артилерійської системи, з якої їх випускали, навідники бачили, куди вони стріляють, що поруч не військові об'єкти. І ось цей цинізм і брехня найбільше дратує – наскільки вони все спотворюють, брешуть, насамперед своєму народу.

— Яка ситуація з формуванням територіальної оборони в Одесі і чи є черги в ТРО і у військкомати?

— Не буду зі зрозумілих причин говорити, скільки у нас і чого сформовано. Але є повна взаємодія з військовою адміністрацією та командирами бригад. Місто зі свого боку оперативнo виконує всі свої завдання і функції. Охочих вступити в територіальну оборону багато. Ті, хто підійшов, вже знаходяться в рядах ТРО. Ті, хто не потрапив – чекають у резерві, якщо потрібно буде поповнити її ряди.

— Приблизно два тижні тому ви говорили, що є загроза наступу на Одесу з боку Придністров'я. Зараз ви бачите таку загрозу?

— Я міркую тактично, як міркують військові. У нас є побоювання – про це, зокрема, кажуть військові та експерти – що Одесу можуть оточити. Це, по-перше, з моря підійти флотом. По-друге, якщо прорвуть оборону з боку Вознесенська і Миколаєва. А я впевнений, що не прорвуть, тому що наші Збройні сили б'ються там стійко.

І, звичайно ж, з точки зору військової науки ворогу було б на руку відкрити ще один напрямок – з Придністров'я. І таким чином з трьох сторін оточити Одесу – атакувати наші оборонні позиції, лінію оборони і взяти Одесу в кільце. Тому ми не виключаємо, і військові не виключають, що це можливо, оскільки на кордоні з нами знаходиться угруповання військ Росії в Придністров'ї.

— Ми бачимо, що ті міста, які ворог взявся атакувати, зараз страждають від нестачі продуктів харчування, палива. Ви робите запаси продовольства і палива, щоб уникнути можливої кризи?

— Звичайно. Ми сьогодні формуємо стратегічні запаси продуктів тривалого зберігання, заготовляємо стратегічні запаси медикаментів і, звичайно ж, паливно-мастильних матеріалів. Також нарощуємо наші можливості з заміни електропостачання, тобто альтернативні джерела у вигляді генераторів. Насамперед ми встановлюємо їх в медичних установах, в соціальних об'єктах. Вже практично все підготовлено. І крім того, про всяк випадок готуємо запаси дизельних генераторів.

— Чи є у вас приблизні підрахунки того, скільки людей евакуювалися та поїхали з Одеси?

— За даними телефонних операторів ми розуміємо, що в межах 200 тисяч осіб виїхали. Це здебільшого жінки та діти. Чоловіки залишаються в Одесі.

— До Одеси приїжджають люди з міст, де складніша ситуація і які знаходяться під обстрілами?

— Звичайно. Ми налагодили відносини з Миколаївською військовою адміністрацією і з мером міста Миколаїв. Ми відправляли туди автобуси, допомагаємо евакуювати людей. Через Одесу пройшли вже тисячі біженців. Це здебільшого діти, літні люди, жінки.

Мене зворушила до глибини душі така картина, коли ми приймали перший ешелон – три автобуси ми вивезли, коли активно атакували Миколаїв. Люди виходили з кульочками, з документами, з дітьми на руках, собачками, кішками. Більше нічого при собі не було – ні змінного одягу, ні запасних речей – взагалі нічого.

І найстрашніше, коли питаєш у них: «А куди ви їдете?» А вони дивляться і у відповідь: «А куди можна, куди ви порадите?» Тобто люди їхали в нікуди, тримаючи на руках восьмимісячну дитину. Це страшно.

Або коли з дітьми, які вже розуміють, що відбувається – п'ятирічні, шестирічні діти. Коли привітався, розмовляєш з дитиною і питаєш: «Куди ви їдете?» – «Я не знаю. Мам, а куди ми їдемо?» Тобто вони вийшли з дому і навіть не знають, куди вони прямують. Це дуже складно і дуже страшно.

— **Чимало експертів стверджують, що планований бліцкриг путіна провалився саме через те, що у нього були помилкові оцінки про настрої українців, його погано інформували. У тому числі, ймовірно, путін також розраховував, що в Одесі є сильні проросійські настрої. І тому вона стане для нього не надто складною «здобичкою». Скажіть, чи є такі настрої або сепаратистські прояви в Одесі?**

— Це взагалі окрема тема для розмови: що говорили про Одесу, що говорили загалом про Україну. Так, Одеса – це інтеркультурна столиця України. Це місто понад 130 національностей, всіх релігійних конфесій. Це дійсно унікальне українське місто. Ми добре знаємо свою історію. А вони, напевно, її погано знають.

Указ про заснування нашого міста був підписаний Катериною II, наступним кроком було будівництво нашого міста. А будувала його практично вся Європа – французи, італійці, голландці, греки відкрили наше місто. Про це потрібно знати, а не виривати слова з історії.

Тому з Одесою у росії сталася помилка і переоцінка можливостей. Так, можливо, вони дивилися на досить високі рейтинги ОПЗЖ, яка орієнтувалася і орієнтується на росію. Але в цьому якраз і прорахунок. Одна справа – бути опозиційною партією і займатися політикою. І зовсім інше – влаштовувати державні перевороти і сприяти окупації країни. І нехай вони на мене не ображаються, але сьогодні ми бачимо тотальний вихід депутатів з цієї партії, тому що вони розуміють різницю.

Тому вони справді допустили помилку. Місяць війни – і жодне місто не стоїть перед ними з хлібом і сіллю чи квітами. Мирні люди виходять зупиняти бронетехніку, машини. Мені б дуже хотілося, щоби ті солдати і офіцери, які сьогодні прийшли на нашу землю, побачили це. Подзвонили і розповіли рідним і близьким. Подивилися, що вони роблять і в кого вони перетворилися сьогодні – в окупантів.

Те, чим вони так довго пишалися – досягненнями в Великій вітчизняній війні, Другої світової війни – це все перекреслено. Ніколи радянські солдати не були загарбниками. Їхня позиція була в тому, що вони ведуть звільнення – звільнили Європу від фашизму.

А що ж ви зараз робите? Вбиваєте наших людей, руйнуєте наші міста та інфраструктуру. Хто потім буде це відновлювати? Де на це гроші взяти? Ви там у себе розберіться спочатку. Те, що ви відбудували Москву і Санкт-Петербург – це не означає, що ви відбудували всю Росію. Від'їдьте на 100 кілометрів углиб і подивіться, що там твориться. І ви хочете сказати, що ви нам щастя принесете?

— **Багатьом мерам і головам громад окупанти пропонували і пропонують здати їхні міста. Чи надходили вам такі пропозиції – здати Одесу, не чинити опір, співпрацювати?**

— Мені не пропонували і не пропонуватимуть, бо добре мене знають. Для мене немає слова сепаратизм. Для мене є слово зрада. Я ніколи не зраджу свою маму. Я ніколи не зраджу своє місто. І ніколи не зраджу тих

людей, які за мене голосували, які мене висували. Я рекордсмен Одеси з обрання мером міста. Жоден мер Одеси не обирався три рази поспіль. Це колосальна довіра, розумієте? І я не маю права її підвести.

У 2019 році до мене надійшла пропозиція увійти в іміджеву п'ятірку партії «Опозиційна платформа — За життя» під час виборів до Верховної ради. Тоді я абсолютно прямо відповів відмовою. У мене вже на той час була створена одеська партія. Це перша одеська партія, створена мером. І яка протягом восьми років користується величезною довірою одеситів.

— **Ваша особиста думка: яким може бути шлях припинення цієї війни? Її можливо завершити досягненням якихось компромісів в переговорному процесі чи потрібно рухатися до перемоги на полі бою, тобто військовим шляхом?**

— Мені б хотілося, щоби світова спільнота, Європа подивилися трохи під іншим кутом на те, що відбувається. Я абсолютно згоден з нашим президентом Володимиром Зеленським в тому, що сьогодні Україна знаходиться на передовій. Ми сьогодні стоїмо на передовій колективної безпеки в Європі.

І тут питання не тільки в ціні на газ та енергоносії. Питання в тому, що немає ніякої колективної безпеки. Той, у кого більше танків, літаків і ракет, може сьогодні диктувати свої умови і створювати устрій Європейського Союзу в тому числі.

І звичайно ж, перший, найбезпечніший спосіб – це дипломатичний вплив, загальна оцінка, можливо, навіть поглиблення нинішніх санкцій, які сьогодні начебто працюють, але начебто і не працюють. Тому що люди на Заході хвилюються, що у них ціни на бензин підвищилися. Але коли в міста прилітають ракети, тоді вже стає не до бензину і цін на газ.

Що стосується військового шляху – так, я вважаю, що сьогодні Збройні сили України показали, наскільки вони потужні. Ми показали всьому світу, що наша молода держава за 30 років зуміла досягти дуже багато чого. Можливо, нам сьогодні не вистачає танків, літаків і ракет. Але те, що ми перевершуємо по духу всіх – це вже, я впевнений, визнав весь світ.

З кожним днем люди дізнаються більше правди про цю війну, з кожним днем дають оцінку. Наведу приклад. Щоранку і щовечора я розмовляю зі своєю мамою. Вона мене запитує: «Синочку, як це може бути? Як це росіяни могли напасти на українців? Може, я чогось не знаю?» Я кажу: «Мам, ти все знаєш. З розуму вони зійшли просто».

Тому ми повинні боротися за кожне місто і кожну вулицю. Думаю, що ті солдати теж поставлені в складне становище. Я закінчив військове училище, у мене військова освіта, офіцер. І я не уявляю собі того лейтенанта, капітана, командира, сержанта, якому дають ціль і він знає, що він стріляє по мирному місту, по житловому кварталі.

Я не можу собі уявити, чим їх там опоїли, якою інформацією забезпечили, що вони діють таким чином. У мене все ж залишається велика надія на те, що у них щось перевернеться в свідомості. Не може ж вся нація перетворитися на вбивць? Якщо один збожеволів, то не можуть же збожеволіти всі. Я віруюча людина, щоранку читаю молитву і прошу Богородицю напоумити цих людей, відкрити їм очі.

Ульяна БЕЗПАЛЬКО.
РБК-Україна.
(31 березня 2022 року)

РОСІЙСЬКИЙ ВІЙСЬКОВИЙ КОРАБЕЛЬ ПІШОВ НАХ*Й!

14 квітня російське державне медіа «РІА Новини» з посиланням на міністерство оборони росії повідомило, що російський крейсер «москва» затонув після тривалої пожежі на борту, поки його буксирували до Севастополя. У російському міноборони наполягають, що корпус корабля зазнав сильних ушкоджень внаслідок детонації боєприпасів на борту. Це офіційна версія Росії. Як і все, що походить від кремля, це лише половина правди.

А вся правда в тому, що ввечері 13 квітня «москва» була вражена українськими протикорабельними ракетами «Нептун», які спричинили крейсеру серйозні пошкодження. Про це одним із перших заявив голова Одеської обласної адміністрації полковник Максим Марченко.

«Він пішов саме туди, куди його послали наші прикордонники на острові Зміїний!» – написав Марченко.

(До речі, знаменитий вислів українських прикордонників «Російський військовий корабель, іди нах*й» був адресований саме крейсеру «москва»).

За версією кремля загинуло 37 членів екіпажу крейсера. Ще близько ста людей поранено. Є й зниклі безвісти — їхня точна кількість невідома. І це також не вся правда.

Загалом на судні перебували близько 500 осіб. Станом на вечір 14 квітня було відомо про 58 врятованих моряків. Про це повідомив колишній депутат держдуми російської федерації Ілля Пономарьов. Враховуючи ці цифри, врятувати вдалося лише 10% екіпажу. Серед загиблих – командир судна Антон Купрін.

Ракетний крейсер «москва» був флагманом чорноморського флоту росії, на якому здійснювалося управління з'єднаннями військових кораблів, розвідка, протиповітряна та протиповітряна оборона, а також ракетні обстріли по Україні. Корабель було введено в експлуатацію у грудні 1982 року. На цьому кораблі радянський президент Михайло Горбачов їздив на переговори з президентом США Джорджем Бушем-старшим на Мальту 1989 року. Також судно було залучено до бойових дій росії проти Грузії у 2008 році, а також посилення російського військового контингенту в Сирії.

За даними Forbes, ракетний удар по «москві» завдав росії збитків на 750 млн доларів. Таку вартість видання розраховувало, порівнявши вартість крейсера того ж класу «Україна», який 1995 року коштував 720 млн.

До цього найдорожчою втратою росії вважався десантний літак Іл-76, вартість якого оцінюється в 86 млн. доларів. Наступний за вартістю — потоплений у порту Бердянська російський десантний корабель «Саратов» — 75 млн. доларів.

Ххх

У британській розвідці вважають, що після того, як росія втратила два великі кораблі у війні проти України, влада може переглянути свої позиції в Чорному морі. У відомстві наголосили, що крейсер «москва», будучи флагманом чорноморського флоту росії, грав ключову роль як командний корабель та вузол протиповітряної оборони.

(21 квітня 2022 року).

ЯК ПІШЛА НА ДНО «МОСКВА»

*Невідомі деталі знищення флагмана
чорноморського флоту росії*

13 квітня 2022 року дві українські ракети «Нептун», запущені з території Одеської області, потопили флагман чорноморського флоту росії крейсер «москва». «Українська правда» провела десятки інтерв'ю з представниками української військової сфери і відтворила в деталях цю історичну подію, яка безперечно вплинула на хід війни росії проти України і наблизила нашу безумовну перемогу над кремлівськими рашистами.

Бойове хрещення «Нептуна»

Майже ніхто про це не знає, але перше бойове застосування «Нептунів» відбулося аж ніяк не у квітні, а в перші дні повномасштабного вторгнення росії.

Саме тоді три російські десантні кораблі висунулись із портів у Криму й рушили в бік українського узбережжя в Миколаївській області. Висадка військ рф в цьому районі давала їм плацдарм для атаки і на Миколаїв, і на Одесу.

Саме для ураження цих кораблів було випущено три перші «Нептун».

«Перші пуски були з півдня Одеської області, а стріляли в напрямку Миколаєва. Тому ракети мусили пройти над Одесою і, щоб це було безпечно для міста, їх пустили не на висоті 5-6 метрів над водою, як це має бути, а десь на 120 метрах. Очевидно, що росіяни їх засікли і швидше за все знищили. Цікаво, що вони навіть збили свій же літак, який в тому районі полював на «Нептун», – розповів УП співрозмовник у військових колах, дотичний до проекту «Нептун».

Який точно це був день, встановити не вдалося, але це сталося не пізніше 26 лютого. Саме в той день Генштаб випустив офіційне повідомлення про те, що російський військовий корабель збив власний літак над Чорним морем.

Жоден із «Нептунів» тоді не вразив свою ціль, але, як переконують співрозмовники УП, російські десантні кораблі, заскочені самою можливістю подібних ракетних ударів, розвернулись і дременули в Крим.

Їхнє «здивування» можна зрозуміти. Адже «Нептунів» на кінець лютого на озброєнні ЗСУ не мало бути.

Після успішних державних випробувань у 2020-му, «Нептун» прийняли на озброєння, але в реальності проект поставили на паузу. Лише під кінець того року, зокрема після зустрічі керівника КБ «Луч» Олега Коростельова і Володимира Зеленського, на особисту вимогу президента на «Нептун» знайшли гроші.

Перший повноцінний комплекс на новому шасі від «Татри» був зібраний у серпні 2021 року перед парадом до 30-ої річниці Дня Незалежності.

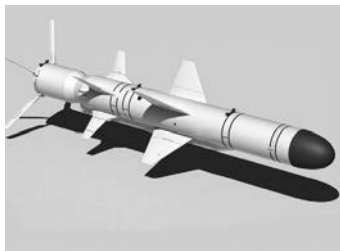
На параді показали повний склад комплексу: рухомий контрольний пункт, універсальну самохідну пускову установку, транспортно-заряджачі машини та тягачі.

Однак між показом на параді та надходженням в армію минули довгі місяці. У грудні 2021-го командувач Військово-морських сил ЗСУ Олексій Неїжапа в сюжеті військового телебачення анонсував, що перший дивізіон «Нептунів» має надійти в армію лише навесні 2022 року.

Але навіть у грудні не було ще самих ракет. За даними УП, перші ракети, замовлені державою для армії, виїхали на Одесу тільки у 20-х числах лютого 2022-го. Буквально за кілька днів до повномасштабного вторгнення їх вивезли із заводу в Києві, який після того росія уже тричі обстрілювала своїми ракетами.

На щастя, їх встигли поставити на бойове чергування, і саме вони вберегли Миколаїв від згаданих вище російських кораблів.

Хто хотів осліпити «Нептуна»?

Перше застосування «Нептунів» залишило у військових двояке враження. Екіпажі комплексів проходили навчання у розробників ракет, і після лютневих пусків у військових зародились тривожні сумніви. Щось було не так.

«Для операторів найбільше розчарування, коли їхні ракети просто десь зникають і нікуди не влучають. Тому після перших пусків, десь у березні, в оператора, який відповідав за комплекс, почалась в доброму сенсі якась параноя. Він наказав перевірити всі ракети – вузол за вузлом», – розповідає один зі співрозмовників УП у військових колах, знайомий із ситуацією.

Для перевірки з київського КБ «Луч», яке є головним розробником ракети, приїхала група спеціалістів, яка виявила дуже підозрілу закономірність: на всіх ракетах виведена з ладу одна деталь, через яку ракети не детонували,

як мали б. Вони все полагодили, й одразу наступний пуск, дві ракети – в яблучко.

Все це виглядало не інакше як спланована диверсія. Правда, джерела «Української правди» в КБ «Луч» не схильні до версії про умисне шкідництво.

«Нас постійно викликають щось полагодити чи перевірити. Це специфіка продукту така. Ракета ж наповнена дуже чутливою електронікою, для неї навіть на етапі простого транспортування є багато небезпек. Не думаю, що була якась диверсія», – переконує співрозмовник УП на підприємстві-розробнику ракети.

Водночас інші два незалежні одне від одного джерела, зокрема в армійському керівництві, припускають, що ракети могли пошкодити навмисно.

Знайти і потопити «москву»

13 квітня близько 16 години дня оператор комплексу «Нептун» із промовистим але наразі засекреченим українським прізвиськом отримав дуже несподівані дані на радарях.

Його звичайний радар показував, що десь за 120 кілометрів від берега стоїть велика ціль. Подібного розміру об'єкт в цьому секторі Чорного моря міг бути тільки один – крейсер «москва».

Але як звичайний радар міг показувати загоризонтну ціль на такій відстані? Як переконують не під запис українські ракетники, на бік захисників стала сама природа.

Через те, що над морем стояли щільні хмари, сигнал від радара відбивався від них до поверхні води, а від води назад до хмар.

«У нас на момент вторгнення не було загоризонтних радарів, і росія про це знала. Але так як хмари стояли дуже низько і сигналу із цього коридору між водою і хмарами нікуди було подітись, то радар несподівано добив аж до «москви», – пояснює співрозмовник УП.

Росіяни були настільки впевненими у власній недосяжності для українських сил, що, як припускають наші співрозмовники, ймовірно, навіть не активувували системи ППО. Хоча навіть увімкнені вони б мали великі проблеми з «Нептунами».

«Нептун» – це тихоходна ракета на рідкому паливі, яка підкрадається до корабля непомітно до самого останнього моменту. Аж поки уже не пізно. Її звичайні системи ППО майже не бачать, бо вона летить над самою водою», – пояснює в розмові з УП співрозмовник з-поміж членів РНБО.

У західній пресі існує своя версія подій.

За даними «The New Yorker», 13 квітня Україна відправила запит у європейський центр НАТО з проханням підтвердити координати цілі й отримала звіт підтвердження. А видання «The New Yorker» переконувало, що для виконання запиту України було задіяно американський літак-розвідник «Р-8 Посейдон», який і надав точні координати. Таку ж інформацію надавало профільне видання «Navy Recognition».

Щоправда, в українських військових колах скептично ставляться до надмірного перебільшення ролі союзників.

«Всі ці історії про те, як «великі дяді» допомагають нам – це тільки на руку росії. Насправді ми самі здатні вирішувати задачі неймовірної

складності. Ну ви правда думаєте, що знайти крейсер «Москва» було складно? Це 120-метрова гора заліза й електроніки в маленькому Чорному морі. Вона пробивається будь-якими супутниками в будь-якому діапазоні. Ми її постійно бачили і фіксували», – обурюється один зі співрозмовників УП в колах армійського командування.

«У нас є дані з кількох десятків супутників, от зараз Притула ще прикупив. Проблема була не в тому, щоб знайти «Москву», а в тому, щоб її дістати», – додає він.

І 13 квітня російський крейсер несподівано сам зайшов у зону ураження українських ракет. Щойно його зафіксували, близько 16-ої години відбулося два пуски «Нептунів», які один за одним вилетіли в бік «москви».

Але найцікавіша фаза операції почалась якраз після того, як ракети понеслися у море.

За розрахунками ракетників, політ «Нептунів» на таку відстань мав скласти трохи більше 6 хвилин. Але як дізнатись, чи влучили ракети?

Як переконують співрозмовники УП, знайомі з ходом операції, оператори «Байрактарів» відмовлялись вилітати для верифікації влучання: над хмарами вони б нічого не побачили, а летіти під хмарами – це 100% збиття.

«Тому ніхто не знав, чи вдалося влучити. Але потім прийшли дані, що «Москва» влучила повний вперед. Це значило, що щось таки сталося. З траєкторії було видно, що крейсер хотів сховатися за «вишки Бойка». Це великий металевий об'єкт, і коли летить ракета, то вона захопить спершу вишку як ціль, а корабель за нею буде в безпеці», – розповідає не під запис співрозмовник УП в середовищі ракетників.

Паралельно з тим до «москви» одночасно з різних боків кинулось чотири кораблі. Але саме тоді на морі почався несподіваний шторм, і будь-які рятувальні операції дуже ускладнилися.

Коли українські військові зрозуміли, що з Криму до «москви» вийшов буксир, то їм стало очевидно: ситуація на крейсері критична.

Один із чільних нинішніх силовиків написав тієї ночі журналістам УП: «москва – все».

* * *

Наступного дня шторм на Чорному морі затих. Хмарне небо полегло, вітри вляглися. Єдиним, що порушувало післяштормову ідилію, був важкий чорний силует, який проглядався з відстані навіть десятків кілометрів.

Здавалося, що якийсь випадковий синій кит раптом заплив у Чорне море і тепер спливає, щоб знайти дорогу назад.

Насправді цей «кит» не спливав, а поступово ішов на дно. Підбиту двома «Нептунами» «москву» бачили сотні російських моряків з інших кораблів, які могли лише безпорадно кружляти навколо.

Навіть добукирувати завалений на лівий борт крейсер до Криму було уже неможливо.

Перші критичні години були втрачені через шторм.

Сама природа ніби допомогла Україні відправити флагман окупаційного флоту туди, куди її послали захисники острова «Зміїний» ще 24 лютого, у перший день повномасштабного вторгнення.

Роман РОМАНЮК.

(«Українська правда». Друкується з скороченнями).
(2 лютого 2023 року).

ЧИ ГОТУЄ РОСІЯ ШТУРМ ОДЕСИ

і що стоїть за атаками ворога на місто і область

Проваливши операцію із захоплення всієї України, в кремлі, принаймні на час, вирішили зменшити свої амбіції. Російське командування змістило фокус на схід і південь, очевидно, в надії хоча б там домогтися більшого прогресу.

І мова йде не просто про сухопутний коридор до Криму, відсутність якого роками доставляла окупанту багато незручностей. Географія апетитів росії простягається ще далі. На всіх начерках карт майбутнього нападу пересування противника на півдні досягало Одеси та Одеської області, що представляють для нього особливий інтерес.

В останні тижні інтенсивність ракетних обстрілів цього регіону зростає. Експерти вважають, що ці удари і підвищена активність ворога поруч з областю може бути елементом комплексної атаки, до якої готується агресор.

Тривожні знаки

Можна назвати відразу кілька причин, чому для росії важлива Одеса. По-перше, через неможливість підпорядкувати собі всю Україну «одним кидком» путін може спробувати згодувати своїй аудиторії іншу, більш скромну перемогу. Поки все бачиться так, що кремль хоче відродити **проект так званої «новоросії»**, який має охопити окуповані південно-східні території. І Одеська область в цих імперіалістичних «мріях» займає особливе місце.

«Росіяни чомусь вважають, що історія Одеси починається з 1794 року. Ймовірно, агресор живе з якимось пунктиком, міфом про імперську Одесу та іншими міфами про Одесу, з якими, на щастя, вона вже активно

прощається», – сказав РБК-Україна спікер Одеської обласної військової адміністрації Сергій Братчук.

У разі захоплення цієї області агресор може прокласти собі **ще один шлях – у Придністров'ї**, яке з 1992 року фактично знаходиться під впливом росії. Зона підконтрольних рф територій буквально досягне кордонів Молдови, на яку у кремля, судячи з усього, також є плани, і Румунії – члена НАТО.

Третій фактор – прагнення кремля **відрізати Україну від моря**, тим самим послабивши нашу економіку. Одеський порт – один із ключових, через які країна веде торгівлю зі світом. Зараз там заблоковано 10 суден з мільйонами тонн аграрної продукції, які повинні були відправитися в країни Африки, Азії та Європи. За словами прем'єр-міністра Дениса Шмигала, блокування росією морських портів України вже привело до різкого зростання цін на пшеницю, кукурудзу і соняшникову олію на світових ринках.

«Блокада морських портів, зокрема Одеського порту – це ключове завдання. Сьогодні Росія створює умови для всесвітньої продовольчої кризи. Глава Євроради Шарль Мішель під час зустрічі з нашим прем'єр-міністром в Одесі говорили саме про це – як розблокувати Одеський порт, щоби наше зерно прямувало на експорт в країни Північної Африки, Близького Сходу», – пояснив виданню Братчук.

Мішель зустрівся зі Шмигалем в Одесі 9 травня, коли в Євросоюзі відзначають День Європи, а в рф – День перемоги. Вдень противник почав обстрілювати місто з авіації і ракет, президенту Євроради довелося спускатися в укриття. Тільки за вечір 9 травня, поки в москві та інших російських містах лунали святкові салюти, агресор випустив по Одесі сім ракет.

Регулярні обстріли міста і області тривають протягом останніх тижнів, починаючи з великодньої суботи, коли росіяни влучили в будинок, убивши при цьому мирних жителів.

Що також важливо для розуміння планів ворога щодо Одеської області – це спроби агресора знищити міст над Дністровським лиманом, який з'єднує південну частину регіону – так звану Бессарабію – з більшою територією області. Перша ракетне влучення сталося 26 квітня, четвертий удар – 10 травня.

Одеська область – на сьогодні логістичний і транспортний вузол для постачання гуманітарних вантажів з Європи, каже Братчук. Вдаривши по мосту, росія, ймовірно, хоче відрізати Одесу від цих поставок і в тому числі ускладнити забезпечення всієї України, вважає спікер ОВА.

Крім того, якщо агресор знищить цей міст, то наші війська в українській Бессарабії будуть відрізані від підкріплення, поставок техніки, озброєння і забезпечення.

«Тоді атакою з Придністров'я можна було б ускладнити нашу ситуацію і оголосити про створення так званого південнобессарабського плацдарму і звідти погрожувати і Одесі, і Молдові», – допустив полковник запасу ЗСУ, військовий експерт Сергій Грабський. До слова, в 2014-2015 році москва вже пробувала створити на південній частині області так звану «бессарабську народну республіку» за зразком «днр/лнр».

Сама по собі Одеса – це також логістичний хаб, де зберігається продовольство, і куди з'їжджаються люди з більш небезпечних регіонів.

Відомо, що один із ударів по місту ввечері 9 травня припав на ТРЦ, ще один – на склад з готовою продукцією широкого вжитку. Так що масовані удари по самій Одесі – це також можуть бути спроби підірвати забезпечення міста.

У цьому контексті потрібно згадати, що знищення продовольчих складів і зерносховищ – типова тактика окупантів під час або перед облогою міст. Такі випадки фіксувалися і в Київській, і в Чернігівській областях, а зовсім недавно – в Северодонецьку і підконтрольній Україні частині Луганської області.

Всі останні обстріли і удари по мосту можуть означати тільки те, що росіяни збираються висадити морський десант, каже військовий експерт Михайло Жирохов. Ця висадка може відбутися в південній частині Одеської області – в тій, що знаходиться за мостом через Дністровський лиман.

Далі варіантів розвитку подій може бути кілька. Перший гіпотетичний сценарій – вороже угруповання пробивається в Придністров'ї, щоб звідти завдати удару по Молдові. Другий варіант – десантники можуть атакувати Одесу і область.

«Якщо подивитися на хронологію подій, то пару тижнів тому була заява одного з генералів російської армії про те, що вони будуть наступати на Миколаїв і далі виходити на Одесу. Потім ми побачили досить дивні заварушки в районі Придністров'я буквально перед початком травневих свят. І це також збіглося з примітною активністю в Одесі та Південній Бессарабії», – зазначив Грабський.

Паралельно росіяни намагаються зміцнити свій гарнізон на захопленому острові Зміїний в Чорному морі, який знаходиться в 40 кілометрах від південної берегової частини Одеської області. Окупанти хочуть створити там пункт управління і встановити засоби ППО. Таким чином, проглядається план підготовки наступу на Одесу, каже Грабський.

Але як росіяни розраховують повернути цю десантну операцію – до кінця неясно, зазначив Жирохов. У цього задуму є занадто багато прогалин.

Чи є загроза для Одеси

З перших тижнів війни місцева влада і військові побоювалися, що окупанти спробують оточити Одесу, розташовану біля моря, зробивши комплексну атаку. З одного боку – наступ по суші. Його проведе наземне угруповання з Херсонської області, якому потрібно пробитися через Миколаїв або Вознесенськ, чи російський контингент з Придністров'я. Або ж обидва угруповання одночасно. З іншого боку противник проведе висадку морського десанту. Інакше – окремо – кожен з них буде розбитий нашими військами.

Основна атака відводилася сухопутним військам з херсонського напрямку, каже Грабський. Але ось уже два місяці як окупанти застрягли в боях на кордоні між Херсонською та Миколаївською областю. Співвідношення ворожих сил і засобів виключає можливість наступу від Херсона в бік Миколаєва, вважає Грабський.

Для атаки з Придністров'я у росіян також не вистачає живої сили і техніки. Збільшити місцевий контингент, перекинувши додаткові сили на аеродром в Тирасполі, агресор не може. По-перше, тому що Україна напевно не пропустить їх через свій повітряний простір. А робити це через Румунію кремль навряд чи ризикне.

Ще один пункт – висадка морського десанту. Робити це в Одесі занадто проблематично, тому що ворог зазнає величезних втрат. Тим більше – якщо проводити морську висадку без підтримки з суші. Саме тому як потенційний плацдарм окупанти, ймовірно, вибрали південну частину області.

«Але перша проблема цього плану – це відсутність ППО. Після того як флагман Чорноморського флоту – крейсер «москва» – був потоплений, у них немає прикриття ППО. Тому зараз вони намагаються взяти під повний контроль і встановити стаціонарні системи на острові Зміїний, які могли б забезпечити повітряне прикриття десанту», – пояснив Жирохов.

Друга проблема – в окупантів дуже обмежені сили і засоби для висадки, вважають експерти. За словами Грабського, до кінця дня 23 лютого в Чорноморському басейні було 11 російських десантних кораблів. Їхня загальна десантна спроможність становила дві бригади або приблизно до 10 тисяч осіб, уточнив експерт. Але зараз вона скоротилася вдвічі.

«Перекидати одну бригаду проти мільйонного міста – це безглуздя навіть для російської армії. Висаджувати їх десь в Бессарабії, не маючи узгодженої атаки з інших напрямків, зокрема з миколаївського і Придністров'я – це також дурість», – упевнений Грабський.

В результаті удару, нанесеного нашими силами, по порту Бердянськ, один великий десантний корабель «Саратов» потонув, а ще два – отримали пошкодження. Плюс щонайменше ще два кораблі російського флоту знаходяться в ремонті, уточнив Грабський.

«Динаміка подій була дуже активною. Але в Придністров'ї не вистачає сил і засобів. Можливість проведення десантної операції практично виключена після потоплення крейсера «москва» і ослаблення потенціалу російського флоту. Сухопутний удар переноситься на невизначений час. Залишається тільки один із елементів – це ракетний обстріл», – зазначив експерт.

Без підготовленого ґрунту для наступу агресор навряд чи зможе цими ракетними ударами як-небудь змінити військову обстановку в місті. І, схоже, масований обстріл Одеси і області в останні дні мав би відповідати штурму міста, вважає Грабський. Він допустив, що ворог завдав ці удари через збій в координації між різними видами російських військ.

Тобто сухопутні удари не здійснені, а обстріл ракетами командування просто забуло скасувати. Можливо, за внутрішнім планом наступу окупанти вже мали наступати на Одесу і тому слідували за раніше прописаною злочинною вказівкою.

В обласній військовій адміністрації не беруться повністю виключати ймовірність висадки ворожого десанту в регіоні. Як пояснив Братчук, такий ризик залишається завжди, поки існує чорноморський флот росії. Але поки активної підготовки з боку противника не спостерігається, уточнив спікер Одеської ОВА.

Що стосується Придністров'я – там є активність: місцеві проводять військові збори і намагаються залучити людей в свою так звану «армію». За словами Братчука, сили в області знаходяться в боеготовності, а військове керівництво прорахувало всі варіанти і напрямки можливої атаки.

(19 травня 2022 року).

«ОСТРІВ НАДІЇ»

Як вийшли захисники «Азовсталі»

9-го травня 2022-го року погляди світу були прикуті до святкування Дня перемоги на червоній площі у Москві.

Невисокий, сутулий, можливо смертельно хворий диктатор Росії стояв на трибуні та зачитував із аркуша свою промову про «важливість миру», поки його льотчики-артилеристи-танкісти-ракетники продовжували занурювати сусідню країну в жахиття війни.

Без перебільшення всі світові видання вслухались у слова промови, з острахом чекаючи «оголошення війни», «загальна мобілізація», «ядерний удар»...

А тим часом за тисячу кілометрів на південь від Москви, у Маріуполі, загони російської армії після невдалого ранкового штурму не менш пильно вдивлялись у зовсім іншу картину.

На територію взятого в облогу заводу «Азовсталь», який росія щодня от уже кілька тижнів без зупинок бомбардувала і штурмувала, в повній тиші (!) під'їхало кілька броньованих машин із маркуванням армії РФ.

Із території заводу їм назустріч вийшли командири українських підрозділів, які обороняли цей останній клаптик неокупованого Маріуполя, сіли в авто і виїхали з міста в бік російського штабу.

За кілька годин після цього автомобілі повернулись на «Азовсталь», Редіс та інші командири маріупольського гарнізону перебігли з машин у поруйновані корпуси заводу – і війна почалася знову. Ніби нічого й не відбулося.

Насправді за ці кілька годин без обстрілів сталася дуже важлива річ – українська та російська делегації за участі самих оборонців Маріуполя домовились про вихід військових із кривавого місива, на яке росія перетворила «Азовсталь».

Тема захисту Маріуполя – одна з найбільш емоційно важких на цій війні. Як і одна з найбільш невисвітлених. Цей текст не має претензій

відповісти на всі запитання, які накопичилися навколо теми Маріуполя та «Азовсталі».

Швидше це – перше наближення, спроба зафіксувати по гарячих слідах поворотні точки найбільш трагічної історії першого етапу повномасштабної російської агресії.

«Українська правда» зби́рала дані у всіх ключових відомств, залучених у порятунок людей з «Азовсталі». Всі вони погодились говорити лише не під запис. Очевидно, що багато з розказаного не увійшло у текст, аби не нашкодити життю українських бійців і, часом, пам'яті мертвих.

Блокада

У великої трагедії під назвою «Блокада Маріуполя» є два головні розділи: «Чонгар» та «Волноваха».

“Причин блокади було дві. Перша – це незбагнений прорив росіян із Криму, який ніхто не зупинив. Як так сталось, що російські колони з Криму вперше зупинились аж у Мелітополі, коли у них просто закінчилась соляра?

Друга річ, після якої облога Маріуполя стала неминучою – це втрата Волновахи (останній укріпрайон перед Маріуполем на півночі). Після важких боїв, коли росіяни стерли це місто з лиця землі, наші мусили звідти відійти. А інших опорних точок у нас не було, на яких можна було б зупинити оточення Маріуполя», – пояснює не під запис один із українських силовиків, який був у комунікації з «Азовом».

Критичність кримського прориву, природу якого ще доведеться детально з'ясувати, полягала у тому, що таке стрімке просування ворога змусило оточені українські сили залишити свої роками укріплювані позиції, та переїститись у ще не пристосоване для війни місто.

«Якщо би всі міста, починаючи з Генічеська, Мелітополя та Бердянська, так само стійко тримали оборону й давали бій противнику, тоді би він точно не дійшов за чотири дні з Криму до Маріуполя. Так як цього не сталося, ми опинилися в оточенні», – пояснював ситуацію в інтерв'ю УП командир «Азова» Денис Прокопенко.

В межах Маріуполя, де без підготовки й злагодження одночасно сконцентрувалось одразу кілька бойових підрозділів ЗСУ, полк «Азов», прикордонники, нацгвардійці, звичайні поліцейські та СБУшники, головною проблемою стала відсутність єдиного командування.

Кожен силовий підрозділ на першому етапі блокади отримував накази по власній вертикалі з Києва, що призводило до певної дезорганізації та не найефективнішого використання доступних ресурсів. Цю нескоординованість компенсували надзусиллями та героїзмом. Але вона забирала головне – час, життя оборонців і боєприпаси.

«Щоб зрозуміти, що насправді відбулося в Маріуполі, треба почути правдиву історію кожного окремого роду сил, які боронили місто. Принаймні для того, щоб більше не повторювати таких помилок», – пояснює один із співрозмовників УП в розвідці, який був залучений до вирішення «маріупольського кейсу».

Врешті концентрація ворожих військ і зброї навколо Маріуполя стала настільки критичною, що українські сили, демонструючи височезний

військовий вишкіл, з важкими боями за кожен дім мусили поступово відступати на найбільш вигідні позиції. Такою позицією, з безліччо ходів і перепон, з масою сховищ і капітальних захисних споруд стала сумнозвісна «Азовсталь».

«Але коли зайшли на завод, то до інших військових проблем додалася ще одна – кілька тисяч цивільних. Ці люди уже були там, вони з перших днів ходили у сховища заводу ховатись від бомб і обстрілів. Це звичайні місцеві люди, працівники «Азовсталі», їхні діти і родини, просто люди, які жили поруч», – розповідає співрозмовник УП, який сам був на заводі.

Деблокада

«Деблокада Маріуполя була можливою на перших етапах, але з кожним днем ставала все менш реальною. Якби в перші тижні знайшлись достатні сили на прорив, звільнити хлопців можна було б. Втримати місто – навряд, але визволити своїх можна», – розмірковує один зі співрозмовників УП у верхівці силового блоку.

Президент Зеленський і верхівка командування армії, за даними УП, теж поділяли обережний оптимізм щодо можливості деблокади.

Саме тому одна спроба деблокади була не лише спланована, а й втілена у життя. Як вдалося з'ясувати УП, після кількох тижнів кривавої блокади Маріуполя під загальним командуванням ГУРУ з району Гуляйполя в бік Маріуполя вирушила група, яка мала прорватись у місто.

У складі цього підрозділу була частина ГУРівців, частина військових із ЗСУ, частина бійців «Азову», включно з лідером «Нацкорпусу» Андрієм Білецьким.

«Планувалось, що їм там танків і броні дадуть більше 80 одиниць. Але коли прийшлося до діла, то зібрали всього кілька танків, БМП і БТРів – до 20 штук. Але група висунулась в бік Маріуполя. Проїшла якись 10-15 км, нашттовхнулась на шалений захист і мусила відступити», – розповідає один із співрозмовників УП, знайомий із ходом операції.

Для успішності деблокади на підтримку українських сил мав би відбуватись одночасний зустрічний прорив маріупольського гарнізону. Це стало нереально після однієї події.

«36-а бригада морської піхоти, дії якої не піддаються ніякому логічному поясненню... Спочатку один батальйон раптово здався в полон, це було ще 4-го квітня. В результаті чого ми втратили на той час єдиний шлях сполучення між «Азовом» та 36-ою бригадою. Потім несподівано командир 36-ої бригади прийняв рішення, нікого не попередивши, просто піти на прорив у невідомому напрямку і тим самим втратив багато людей. Так само багато людей було кинуте напризволяще, і вони просто потрапили в полон», – згадував в інтерв'ю Прокопенко.

«А морпіхи здались з танками, із РСЗВ, із боєприпасами... І дуже послабили сили оборони. Можна було б іще довго триматись із таким ресурсом», – розповідає інший співрозмовник, близький до «Азова».

«Їх теж треба зрозуміти. Жити під щоденними обстрілами, які ніколи не припиняються, з мінімумом їжі-води... На таке не всі здатні, чисто психологічно. Важко навіть уявити, наскільки це страшна реальність. Тому командир прийняв рішення таке, яке прийняв», – додає інший співрозмовник УП у розвідці.

Як би там не було, рішення командира морпіхів Баранюка мало дуже негативні стратегічні наслідки для решти оборонців.

Після цього стало ясно, що деблокада малими силами з неокупованої території навіть на одному напрямку неможлива. У захисників «Азовсталі» лишився тільки один варіант – самостійний прорив із Маріуполя. Хоча і він варіантом не був.

Екстракція

Переговори про якийсь варіант порятунку маріупольського гарнізону, який би не передбачав бойових дій, почалися ледь не одразу після повної блокади міста.

Найбільш рання спроба України витягнути своїх із Маріуполя, про яку відомо УП, датується 29-м березня.

Того дня, після очного етапу мирних переговорів у Стамбулі член української делегації міністр оборони Олексій Резніков мав зустріч із турецьким президентом Реджепом Тайїпом Ердоганом.

Предмет тих перемовин можна окреслити досить екзотичним словом екстракція, про яке до подій у Маріуполі в Україні знали хіба любителі історії та збройних конфліктів.

Якщо говорити загально, екстракція – це форма військової евакуації, коли війська зі зайнятих ворогом територій вивозять у безпечну зону.

Якщо говорити конкретно, то Україна просила Туреччину вивезти своїми кораблями з Маріуполя поранених і цілих українських військових на свою територію. Частина – на лікування, частину – на довгу «гостину» аж до кінця війни.

Путін, як розповідають в українській делегації, спершу поставився до такої ідеї серйозно і з готовністю, але потім, із незрозумілих поки причин, навідріз відмовився і перейшов до своєї формули «цивільні виходять, військові – здаються».

Пропозиція Туреччини не раз виникала в публічній площині. До втілення турецького плану теж намагались долучитись європейські лідери, які ще розмовляють з путіним.

На початку травня подібну ініціативу висунув президент Швейцарії.

Список тих, з ким тільки президент, не рахуючи інших людей і організацій, намагався знайти дипломатичне рішення для захисників Маріуполя, включав без перебільшення всіх світових топлідерів: від президента США до Папи Римського.

Проте навіть коли весь світ просив Путіна не більше не менше – просто бути людиною, російський президент залишався незрушним: «цивільні виходять, військові – здаються». Причиною цьому може бути не відсутність емпатії в путіна, а ширша гра, в якій він робив ходи, пересуваючи тіла по дошці «Азовсталі».

Вертольотні поставки

Поки політичні верхи шукали глобальне рішення, захисники «Азовсталі» мали інші, більш приземлені потреби. Щоб дочекатись домовленостей, їм треба було як мінімум чимось воювати і лікувати поранених.

Маріуполь – це місто-порт, ледь не на половину оточене морем. І те, що раніше було воротами у світ, тепер стало тюремною стіною – постачати бодай щось у місто морем Україна не могла.

Як не могла цього зробити і по суші, захопленій російськими військами. Залишався єдиний варіант – небо. У повітрі над Маріуполем панували російські винищувачі та бомбардувальники, але це був єдиний шлях, яким можна було спробувати дістатися до захисників «Азовсталі».

За поставки підкріплення і забезпечення в Маріуполь відповідало Головне управління розвідки МОУ. Для польотів використовували армійські вертольоти Мі-8.

Як розповів керівник ГУРУ Кирило Буданов, до захисників із допомогою літали 16 військових гелікоптерів Мі-8, а одного разу вони привезли на завод 72 бійців полку «Азов».

Загалом, за даними УП, відбулося 7 таких вертольотних місій. Вночі, на супер малих висотах, по маршруту, де, за розвідданими, була можливість обійти ППО, вони летіли в Маріуполь. Туди везли медикаменти, боєкомплект, їжу і воду. Назад завантажували важких поранених.

Як вдалося з'ясувати УП, кілька вертольотів у таких місіях Україна втратила.

Цікаво, що російські пропагандисти заявляли про збиті українські вертольоти, президент Зеленський захоплювався мужністю українських пілотів, але деталей ніколи не публікували.

За єдиним винятком: українські військові виклали інтерв'ю з одним із пілотів, на групу якого якраз була здійснена атака.

Останній, сьомий політ із забезпеченням відбувся, за даними УП, десь на межі квітня-травня, днів за 20 до повного виходу захисників з «Азовсталі».

Вихід з «Азовсталі»

«Завжди складно зазирнути в голову росіянам і зрозуміти, що там коїться. Але я думаю, що той міжнародний тиск і контекст, в якому ситуація з «Азовсталлю» сприймалась, змусила їх зрозуміти, що вони можуть увійти в свідомість кількох поколінь як чисті фашисти. І це змусило їх піти на якісь домовленості», – переконує в розмові з УП один із чиновників Офісу президента з оточення Андрія Єрмака.

«Плюс президент чітко сказав, що ми вийдемо з будь-яких переговорів, якщо захисників Маріуполя знищать», – додає він, відповідаючи на питання, а що ж врешті змусило Москву погодитися на вихід із маріупольської кризи.

Перший, до речі, більш-менш робочий варіант звільнення українського гарнізону напрацьовувався за участі глави української переговорної групи Давида Арахамії.

«У квітні Давид домовився, що росія готова всіх випустити, міг навіть приїхати особисто Бортніков (глава ФСБ) у Маріуполь, щоб під його гарантії всіх із «Азовсталі» вивести. Тоді поранені мали йти одразу в Енергодар у госпіталь, а всі, хто цілий – десь би зібрались, і їх – зразу на обмін», – розповідає УП співрозмовник із оточення Зеленського, дотичний до переговорів.

«Але оборонці заводу, Редіс та інші відмовились. Вони вірили, що задача в полон однозначно для них означатиме смерть. Ми тут з Києва не могли ж їх нагинати і змушувати. Ми кажемо, що «ок, вам там видніше, що для вас краще», – додає співрозмовник.

Після фсб тема Маріуполя перейшла до російського Головного розвідувального управління ГШ і їхніх українських візаві в особі ГУР МОУ. Останні

отримали справи від віцепрем'єрки Ірини Верещук, на яку скаржились самі «азовці».

Розвідники зуміли організувати переговори набагато більш динамічно, хоча, що саме сприяло цьому, встановити УП не вдалось.

І відкладати вихід із «Азовсталі» було фізично неможливо.

Як розповідали бійці із заводу в переписках із журналістами УП, в останні дні перед виходом щоденно гинуло до 30 людей, кількість поранених була ще вищою.

На «Азовсталі» склалась критична ситуація з водою, захисникам доводилось пити технічну воду, часто з батарей. І навіть її було по склянці в день на кількох людей.

Найкритичніша ситуація склалась із санітарними проблемами. Відсутність антибіотиків, свіжого повітря і стерильних інструментів призводила до гнійних інфекцій навіть через незначні поранення.

На початку травня почалися перші етапи звільнення оточених на «Азовсталі» людей – спочатку росіяни погодилися випустити цивільних, які пережили тижні жаклих бомбардувань, і чію присутність РФ спершу заперечувала як таку.

9-го травня відбулися згадані на початку статті переговори, де українські захисники домовлялися про умови свого виходу.

«Категорично не можна називати це «здалися в полон». Морпіхи з меткомбінату Ілліча – вони здались у полон. Але про захисників «Азовсталі» так казати нечесно.

По-перше, вони не склали зброю перед росіянами. Усі бійці з «Азовсталі» здали зброю своїм офіцерам, перед виходом віддавали зброю командирі, він тиснув їм руку, дякував за службу, перепрошував за те, що не перемогли, і тоді тільки бійці йшли до росіян», – розповідає один зі співрозмовників із середовища розвідників.

Але не це було головною вимогою українців. Наші розвідники та бійці насамперед добивалися, щоб за їхнє утримання виключно відповідальність несло ГРУ – так військові отримували шанс на дотримання щодо них Женевської конвенції, доступ міжнародних організацій тощо.

«Морпіхи, які здалися «ДНР», сидять в колоніях, куди нікого не пускають. Що там з ними відбувається, страшно навіть уявити. І на відміну від полонених морпів, про яких ніхто нічого не знає, у нас є повний список людей, які вийшли з «Азовсталі», завірений російським генералом», – пояснює джерело в ГУРі.

«Усі, хто вийшов із «Азовсталі» зараз перебувають у Оленівці (СІЗО в смт під Донецьком – УП). Там 2449 наших людей», – додає інший співрозмовник у розвідці.

Загалом же домовленості з росіянами виявились конкретними та простими: бійці мають залишитись живі, ніяких тортур, окреме компактне утримання тих, хто вийшов із «Азовсталі», і підготовка їх для обміну.

Були правда і неочікувані деталі, як можливість залишити собі один Starlink, щоб мати зв'язок із рідними та керівництвом країни.

«Ми домовились, що бійці – рядові й офіцери, зможуть жити разом, хоч за звичаєм їх мали інтернувати окремо. Свої лікарі зможуть оглядати бійців, свої кухарі, якщо лишилися – зможуть готувати із того, що буде. Вони всі будуть разом. Ми назвали для себе цю історію «Острів надії», – резюмує співрозмовник УП у розвідці.

Співрозмовник із близького оточення Зеленського визнає, що реальність виявилася гіршою за домовленості, але точно не гіршою за життя під неспинними бомбардуваннями:

«Зрозуміло, що Starlink у наших одразу забрали, умови утримання не дуже, але ми маємо контакт із нашими людьми там, і вони кажуть, що їх не катують принаймні. Якись ліки є і так далі.

Далі треба готуватись до обмінів. Зараз ще всіх мертвих із «Азовсталі» заберемо, не хочемо їм навіть мертвих лишати».

Роман РОМАНЮК.

*(«Українська правда». Друкується з незначними скороченнями).
(23 червня 2022 року).*

ПОВЕРНЕННЯ АЗОВЦІВ

8 липня 2023 року до України повернули п'ятьох командирів оборони «Азовсталі», яких після звільнення з російського полону у вересні 2022 року за домовленостями з РФ мали утримувати в Туреччині до кінця війни.

Бійці повернулися разом з президентом Володимиром Зеленським, який був з візитом у Стамбулі. Додому повернулися заступник командира полку «Азов» Святослав Паламар (позивний «Калина»), командир «Азова» Денис Прокопенко (Редіс), старший офіцер Олег Хоменко, в.о. командира 36-ї окремої бригади морської піхоти Сергій Волинський (Волина) і командир 12-ї бригади НГУ Денис Шлега.

СПЕЦОПЕРАЦІЯ «ЗМІЇНИЙ»

*ССО розповіли ексклюзивні подробиці
висадки на острів*

30 червня росіяни втекли з острова Зміїного після ударів українських військ, але назвали це «жестом доброї волі». А 7 липня українські військові повернули прапор України на острів Зміїний, який кілька місяців перебував під контролем російських військ. Деталі спецоперації розкрила прес-служба Сил спецоперацій.

Вночі 7 липня до острова Зміїний на підводних носіях підійшли бойові плавці 73 морського центру СпП ім кошового отамана Антіна Головатого ССО України. За допомогою спеціального обладнання вони обстежили прибережну зону на наявність протичовнових та протидесантних мін.

Після встановлення проходу для човнів основної групи вони подали сигнал для продовження операції.

Першими на острів зійшли інженери, які розчищали прохід від мінних загороджень та пасток для решти групи.

Після виходу на плато острова група приступила до виконання завдань: огляду місцевості, фіксації та збору даних про ворожу техніку, озброєння та матеріально-технічні засоби противника, завезені ним на Зміїний.

Під час виконання завдання зведена група встановила українські прапори у різних частинах острова. Також над Зміїним замайорів стяг 73-го центру спеціального призначення ССО України.

В той час, коли наші воїни виконували завдання, російські судна почали маневрування в напрямку Зміїного. Виконавши задачу, зведена група

покинула острів. Після цього росіяни завдали ракетного удару по Зміїному, влучивши у пірс. Група українських воїнів у повному складі неушкодженою повернулася на базу.

Планування та керівництво операції здійснювало командування 73-го окремого морського центру спеціального призначення. Воїни цього центру склали основну частину зведеної групи. Також до безпосередньої участі в операції були залучені інженери 59-ї окремої мотопіхотної бригади, бійці ГУР МО та 801-го окремого загону ВМС України».

Президент Володимир Зеленський подякував українським захисникам, які звільнили острів Зміїний від російських загарбників. В своєму відеозверненні він сказав: «Хочу подякувати за завершальний етап боротьби за Зміїний – там встановлений наш національний прапор. Два місяці тривала ця операція.

Розвідка, Сили спеціальних операцій, «альфівці» СБУ, прикордонники, артилеристи, Військово-морські сили, Повітряні сили.

І нехай тепер кожен російський капітан – чи то корабель чи літак – бачить український прапор на Зміїному та знає, що наша держава не зламати».

Завдяки звільненню острова Зміїний від окупантів з'явилася можливість використання гирла Дунаю з метою вивезення агропродукції, зокрема зерна. Про це повідомила Адміністрація морських портів України.

«З огляду на звільнення від російських військ острова Зміїний і скупчення великої кількості суден в очікуванні проходження каналом Суліна, можливе використання каналу гирла Швидке суднове ходу Дунай-Чорне море для заходу/виходу суден, що перевозять агропродукцію», – сказано в заяві АМПУ.

Донедавна для виходу в Чорне море судам із Дунаю доводилося користуватися вузьким каналом Суліна на території Румунії. Тепер, після звільнення Зміїного, для перевезення агропродукції відкрився гирло Швидке, яке проходить через Ізмаїл, Кілію та Вилкове.

На відміну від Суліни, де рух судів односторонній і лише у світлий час доби, українським каналом суду можуть ходити цілодобово та одночасно в обидві сторони.

В АМПУ зазначили, що вже перші буксири компанії «Краншип» із баржами вже зайшли по гирлу Швидке з моря до Кілії.

Відкриття навігації на українській частині дельти Дунаю дозволить уникнути скупчення суден на Суліні та прискорить експорт українського зерна.

(21 липня 2022 року).

ЗЕЛЕНСЬКИЙ ВІДВІДАВ ОСТРІВ ЗМІЇНИЙ

Президент України Володимир Зеленський у 500 день російського вторгнення відвідав острів Зміїний.

«Зміїний. Вільний острів вільної України. Вдячний усім, хто бився тут проти окупантів. Вшанували пам'ять героїв, які віддали своє життя в цій битві – одній із найважливіших за час повномасштабної війни. Слава кожному і кожній, хто воює заради безпеки в нашому Чорному морі!» — написав президент.

Зеленський підкреслив, що невеликий клаптик суходолу посеред Чорного моря – це великий доказ того, що Україна поверне собі кожну частину своєї території.

«Хай свобода, якої хотіли для України всі наші герої різних часів та яку належить вибороти саме зараз, буде шаною усім, хто віддав життя заради України. Ми обов'язково переможемо. Обов'язково», – додав глава держави.

(3 серпня 2023 року).

ЕКОЦИД РОСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ І СВІТУ

У своєму відеозверненні до учасників саміту G20 на Балі 15 листопада президент України Володимир Зеленський, презентуючи План досягнення миру з 10 кроків, окремим, восьмим, кроком виділив екоцид росії проти України і всього світу. На підтвердження своїх висновків він навів конкретні дані. «Мільйони гектарів лісу спалені обстрілами. Майже 200 тисяч гектарів нашої землі забруднені мінами й снарядами, які не розірвалися... Просто уявіть це: унаслідок російської агресії загинули 6 мільйонів свійських тварин. 6 мільйонів! Це офіційні дані. Знищено щонайменше 50 тисяч дельфінів у Чорному морі. Тисячі гектарів ґрунту забруднено шкідливими речовинами. Більшість із них – це родючі ґрунти. Були родючі ґрунти», – з боєм відзначив глава держави.

Війна – це перш за все людські страждання, біль утрат і величезні руйнування. Проте жертвами війни є не лише люди, а й довкілля. Від війни потерпає природа і живі істоти, які стають її «мовчазними жертвами». Военні дії порушують функціонування усіх природних систем життєзабезпечення, впливаючи на цілісність функціонування біосфери, стан природних ресурсів, темпи їх відтворення тощо. Не буде перебільшенням стверджувати, що війна – це чинник широкомасштабних, комплексних і довготермінових екологічних загроз, ризиків і катастроф.

З 24 лютого 2022 року Україна фіксує злочини російської армії не лише проти життя людей, а й довкілля. Все голосніше звучить слово “екоцид”, екологічний тероризм.

Екоцид — це вчинення будь-яких протизаконних або шкідливих дій, які добре усвідомлюються тими, хто їх вчиняє, і хто розуміє, що навколишньому середовищу завдається серйозна, незворотня і довгострокова шкода.

Дослівно слово екоцид означає (від грец. *οικος* — будинок і лат. *caedo* — вбиваю) – вбити, зруйнувати свій дім. Тільки сьогодні наш дім знищує сусід, який вирішив, що він хоче тут жити. Війна в Україні призводить до метеорологічних, погодних та кліматичних змін, а від забруднення постраждають і інші країни, зокрема росія та білорусь, які зараз чинять ці злочини. Адже екоцид спричиняє масове руйнування цілих екосистем, які необхідні для підтримки всіх видів життя на Землі в довгостроковій перспективі.

До речі, стаття 441 Кримінального кодексу України визначає екоцид як масове знищення рослинного або тваринного світу, отруєння атмосфери або водних ресурсів, а також вчинення інших дій, що можуть спричинити екологічну катастрофу. Винним загрожує позбавлення волі на строк від восьми до п'ятнадцяти років.

Наразі вже відомі такі страшні цифри екоциду:

- **182 880** м кв ґрунту забруднено шкідливими речовинами;
- **2 365 129** м кв землі завалені залишками знищених предметів та боєприпасів;
- **680 618** тонн нафтопродуктів згоріло за час обстрілів, що призвело до значного забруднення повітря;
- **23 286** га лісу було спалено ракетами чи снарядами – на відновлення частини лісових площ знадобиться щонайменше 10 років.
- **7 155 689** м кв об'єктів знищено, зокрема й критичної інфраструктури, що також завдало значних збитків навколишньому середовищу України.

З перших днів війни в Україні було створено Оперативний штаб при Державній екологічній інспекції України для формування переліку всіх порушень у сфері охорони навколишнього природного середовища та притягнення росії до відповідальності.

Також Міністерством захисту довкілля та природних ресурсів України за підтримки Міністерства цифрової трансформації України та інших партнерів на національній онлайн-платформі «ЕкоСистема» створено окремих офіційний ресурс «ЕкоЗагроза» для збору та фіксації інформації про екологічні загрози в режимі реального часу.

Центр екологічних ініціатив «Екодія» створив інтерактивну карту, де структуровано подає екологічні злочини рф, починаючи з 24 лютого.

Згідно з даними Оперативного штабу з фіксації екозлочинів рф довіллю України станом на початок листопада завдано збитків на понад 1,35 трлн гривень. Внаслідок дій країни-терориста щодня через лісові пожежі, горіння нафтопродуктів і загоряння промислових об'єктів у повітря потрапляють небезпечні речовини. З початку великої війни кількість таких викидів перевищила 67 млн тонн, проти 2,2 млн тонн у 2021 та 2020 роках.

Зазначається, що вже постраждало 3 млн га лісів, а це майже третина лісового фонду нашої держави. Деякі з них — втрачені назавжди. Близько третини території України потребуватиме розмінування, на що знадобиться щонайменше 10 років

За даними міністра захисту довкілля та природних ресурсів України Руслана Стрільця, станом на початок листопада в Україні вже було зафіксовано 257 випадків екоциду. Це і підриви складів паливно-мастильних матеріалів, сховищ нафтопродуктів з відповідними наслідками для довкілля. Це і авіаудари по підприємствах, які використовують небезпечні хімічні речовини у виробництві. Це і пошкодження та руйнування очисних споруд, і вилив стоків у наші водойми, а також пошкодження ґрунтового покриву, горіння лісів – особливо на територіях природно-заповідного фонду.

У російській окупації залишаються 8 заповідників та 10 національних природних парків. Зокрема, у зоні ризику опинилися 2,9 млн га Смарагдової мережі, території якої є значною частиною природоохоронної мережі Європи і яка охороняється у межах законодавства ЄС та Ради Європи.

Також під загрозою знищення перебуває 16 об'єктів, які захищаються Рамарською конвенцією про водно-болотні угіддя, площею майже 600 тис. га. Ці території мають міжнародне значення, як середовища водоплавних птахів.

Наприклад, водно-болотне угіддя «Архіпелаг Великі і Малі Кучугури» площею 7 740 га нині деокуповане, втім, через близьке розташування до лінії фронту перебуває під загрозою знищення.

«Ці цифри можуть зростати, адже на частині територій досі тривають бойові дії, а решта перебуває під окупацією чи очікує на розмінування», – кажуть в організації.

Забруднення річок внаслідок російської агресії також може торкнутися і сусідніх країн. Адже ми ділимо великі річки, такі як Дунай, Дністер, Прут, Тиса і Західний Буг з країнами-сусідами: Польщею, Угорщиною, Румунією та Молдовою.

«Наразі спрогнозувати всі можливі наслідки та назвати остаточну шкоду, завдану довкіллю від агресії РФ, неможливо, — стверджує міністр захисту довкілля та природних ресурсів Руслан Стрільць. — Ми фіксуємо всі злочини рашистів та підраховуємо збитки, щоб виставити окупанту рахунок у міжнародному суді. Одне може сказати точно, відновлення потребуватиме десятиліть років».

Величезної шкоди наносить війна морській екосистемі. Ще у квітні українські науковці виявили понад 1000 кв. км шару нафти та нафтопродуктів на поверхні Чорного моря, що з'явилися внаслідок діяльності російської авіації та військових суден. Подібні екологічні злочини, постійна робота

сонарів підводних та надводних російських човнів, пересування кораблів чорноморського флоту РФ, особливо тих, які використовують гідролокатори, призвели до значного скорочення популяції морських ссавців. Доктор біологічних наук Іван Русев повідомив про ймовірних п'ятдесят тисяч загиблих ссавців. Таку цифру співробітники заповіднику «Тузлівські лимани» отримали завдяки моніторингу узбережжя за допомогою експертів з Румунії, Болгарії, та публікаціям по всіх чорноморських країнах.

Фото та відеодоказами підтверджено наразі понад дев'ятсот загиблих дельфінів, з них – сто двадцять чотири в Україні. Про це повідомив провідний науковий співробітник Інституту зоології імені Шмальгаузена Павло Гольдін. А на берег викидає тільки п'ять-десять відсотків мертвих тварин. У науковому світі триває дискусія про причини трагедій та йде підрахунок загиблих ссавців. Науковці сходяться в одному – втрати багатотисячні.

Доктор біологічних наук Іван Русев найвірогіднішою причиною загибелі китоподібних у Чорному морі вважає вплив сонарів або гідролокаторів, які є на військових кораблях. Від румунських екологів йому вдалось дізнатись, що у 50% загиблих дельфінів було уражено кістки внутрішнього вуха. Дослідження проводили через комп'ютерну томографію, і це підтверджувало гіпотезу про сонари. Тобто, ссавці отримують сильну акустичну травму, яка призводить до їх загибелі.

Якщо вчені доведуть, що загибель дельфінів справді пов'язана з воєнними діями, то це матиме довготривалі наслідки. Тоді акустичні травми зачепили не тільки дельфінів, але й інших морських тварин. Хтось гине одразу, а хтось може загинути за кілька років.

Прагнучи зменшити наслідки катастрофи, екологи та вчені заповідника «Тузлівські лимани» планують створити Центр з реабілітації дельфінів, які постраждали від війни чи браконьєрських дій. У центрі створять умови для відтворення популяції 3-х видів чорноморських дельфінів. Згідно з проектом, ссавців доглядатимуть у великому за площею морському резерваті в Чорному морі.

Українці справедливо вимагають покарати росію за екологічні злочини. Громадська організація UAnimals створила відповідну петицію і адресувала її до ООН та Європейського парламенту.

«Ми закликаємо Європейський парламент, Організацію Об'єднаних Націй, парламенти держав-партнерів, міжнародні організації та інституції засудити дії Росії, сприяти припиненню злочинів екологічного характеру, запровадити додаткові санкції проти РФ, сприяти відновленню екологічної безпеки України та її навколишнього середовища, а також допомогти у поновленні української екосистеми під час війни та у післявоєнний час, в тому числі задіявши інструмент репарацій», – йдеться у заяві UAnimals.

Сподіваємося, кріну-агресора буде притягнуто до відповідальності, бо проблема російського екоциду стосується усього світу. Тому президент

Володимир Зеленський на кліматичному саміті в Єгипті запропонував створити платформу для оцінки збитків довкіллю від війни.

«Маємо знайти й спільні відповіді на всі екологічні загрози, створені війною. Без цього не буде повернення до нормального, стабільного життя, і відлуння війни ще довго зберігатиметься – у вибухах мін, які забиратимуть життя дітей і дорослих, у забрудненні води, ґрунтів та атмосфери», — відзначив президент України у своєму зверненні до лідерів G20.

А найперше – природі, як і всій Україні, потрібен справедливий мир. І ми віримо в перемогу.

Ліна КОВАЛЬЧУК,
доктор медичних наук.
(24 листопада 2022 року).

Довідка.

Українська екосистема має велике значення для Європи:

- охоплює 35 відсотків біорізноманіття Європи;
- тут мешкає понад 70 тисяч біологічних видів;
- 29 % території України складається із природної рослинності, а також окультуреної природної рослинності (наприклад, доглянуті пасовища та живоплоти);
- 16% території України складають ліси;
- по Україні протікають майже 63 тисяч річок;
- на території України розташовані 11 % Карпатського гірського масиву, де проростають третина всіх видів рослин Європи;
- Дніпро є четвертою за довжиною річкою в Європі;
- у Червоній книзі України, документі, який відстежує сучасний стан рідкісної фауни та флори, а також видів, що зникають, в останньому виданні за 2021 рік зареєстровано 687 видів тварин та 857 видів рослин, які перебувають під загрозою зникнення.

ЧОМУ УКРАЇНА ПРОПУСТИЛА АРМІЮ РФ З КРИМУ В ЛЮТОМУ 2022 РОКУ

Чонгарська протока і вузький перешийок, що з'єднує Кримський півострів з материковою частиною, вважали практично непереборними перешкодами при вмілій організації оборони. А мережа зрошувальних каналів, що тягнеться всією областю, перетворювалася на природні перешкоди для просування військової техніки.

Військові та експерти вважали, що Україна встигне підготувати оборону ключових міст на півдні країни до того моменту, коли супротивник встигне дістатися до них.

Але мости через Чонгар та канали не були підірвані. І рано-вранці 24 лютого російські війська змогли спокійно, не зустрічаючи особливих перешкод, переїхати адміністративний кордон з Кримом і автомобільними трасами зробити блискавичний кидок.

Російські підрозділи проїхали понад 100 км буквально за кілька годин та взяли під контроль Нову Каховку. До опівдня вони були біля Антонівського мосту на підході до Херсона. За кілька днів вони захопили територію, більшу за Швейцарію.

*23-річний Євген Пальченко керував обороною Антонівського мосту,
Герой України.*

На вторгнення чекали 22 лютого

22 лютого о 19:15 Олексію Данілову, секретареві РНБО України передають червону папку із секретною інформацією. У ній ішлося, що життю президента загрожує небезпека. Відповідно до протоколу, він поінформував президента, прем'єр-міністра та голів силових структур.

Але навіть тоді керівництво країни не оголосило воєнний стан і не розпочало загальну мобілізацію. Коли наприкінці 2021 року лідери західних країн заявляли про те, що росія накопичує свої війська біля кордону з Україною та планує повномасштабне вторгнення, влада країни закликала не піддаватися «маніпуляціям» і зберігати спокій.

Однак Олексій Данілов в інтерв'ю ВВС заявив, що найвище керівництво країни детально знало про вторгнення і навіть про його дату.

«Ми очікували на початок вторгнення 22 лютого, і у нас є юридичне підтвердження, що так воно і планувалося», — пояснює Данілов, розгортаючи мапу, захоплену у начальника штабу Псковських десантників під Києвом.

«У нас стояло завдання в жодному разі не допустити паніки всередині країни. Уявіть собі, виходить президент і заявляє, що через два тижні у нас буде війна. Тоді почався б процес хаосу, яким ніхто не міг би керувати. І це те, на що розраховувала російська федерація», — вважає Данілов.

Але якщо влада до подробиць знала плани Кремля, то чому Херсонську область так швидко захопили? Чому тоді Чонгар та інші мости на Херсонщині не підірвали?

Данілов, із посиланням на розслідування тих подій, що триває, сказав, що відповіді на ці питання ми обов'язково отримаємо. «І ми не приховуємо [провал], ми не прибираємо його в закриту скриньку».

На запит ВВС щодо розслідування подій у Херсонській області на початку вторгнення Служба безпеки України та Державне бюро розслідувань не відповіли.

Вже після вторгнення Генеральний штаб ЗСУ заявив, що Чонгарський міст був замінований, але співвідношення сил було 15:1. Однак саме через таке співвідношення сил і треба було підірвати мости.

Запізніла підготовка

Попри це, влада не починала розгортати територіальну оборону. Але багато резервистів, які воювали на Донбасі раніше, розуміли, що «щось буде», розповідає Василь, який тоді був командиром взводу тероборони у місті Олешки.

«15 лютого мене викликають у військкомат і кажуть, що [оскільки влада нічого не робить], то необхідно потихеньку самоорганізуватися. Хоча б мати розуміння скільки людей можуть стати до зброї в разі чого. Це була ініціатива нашого військкомату, яка ні до чого не зобов'язувала, це не була мобілізація».

До Олешківської комендантської роти набрали 60 людей. Вони не мали ані зброї, ані бронешитів, ані зв'язку, ані транспорту. І ніхто не розумів, як вони можуть протистояти штурмовим дивізіям російської армії.

Але ЗСУ також готувалися. У лютому на полігон біля національного парку Олешківські піски перекинули частину 59-ї мотопіхотної бригади, яка постійно дислокується у Вінниці. Їм видали боекомплекти та паливо для техніки, хоча за розповідями танкістів, машини були заправлені лише на половину від того, що потрібно для ведення активних бойових дій.

За кілька днів до вторгнення одну з танкових рот 59-ї бригади разом з піхотою висунули ближче до Криму.

У цей час військові з 80-ї десантно-штурмової бригади зі Львова проходили навчання у Миколаївській області. Ці дві бригади в результаті й кинули на відбиття російських військ 24 лютого. Але вони не були доукомплектовані. У підрозділах бракувало людей.

Відступ української армії

Рано вранці 24 лютого росія почала завдавати ракетних ударів по військових базах, складах та аеропортах України. Авіація почала обстрілювати розташування танкового батальйону 59-ї бригади в Олешківських пісках. Командир роти старший лейтенант Євген Пальченко отримав наказ висуватися в село Сергіївка біля Нової Каховки із шістьма танками та обороняти міст через канал.

«Коли ми їхали до Сергіївки, дорогою їхали колони у зворотний бік. Усі наші збройні сили, виходить, відходили і рухалися у бік Антонівського мосту. А ми їхали в інший бік, і ніхто не розумів, що відбувається».

Коли ми прибули до Сергіївки, мій навідник каже мені: «Бачу техніку супротивника». Я йому: «Це наші чи противник?» Він відповідає: «Не знаю, але на ній буква Z». Я говорю: «Це точно не наші», і даю всім шести танкам команду відкрити вогонь. Ми підбиваємо танк, БМП. Ми підбиваємо техніку, перегороджуємо міст і противник відходить. У цей момент мені дзвонить начальник штабу і дає команду терміново вирушити до населеного пункту Олешки, бо їх там беруть у кільце.

В Олешках Пальченко отримав нове завдання — прориватися через Антонівський міст, який уже контролювали російські військові. Війська ЗСУ спішно відступали, але могли залишитися в оточенні, якщо не розчистити міст.

Щойно Пальченко повідомив командира батальйону, що міст узятий, військові починають переправлятися на правий берег Дніпра. «Буквально дві години техніка просто йшла і йшла, — розповідає Пальченко. — Ціла купа пораниених була, КАМАЗи, люди зверху, знизу їхали. Багато було вбитих. Просто вивозили людей. Цивільні теж були у цій колоні».

Якщо перехід через міст зайняв дві години, то Україна сконцентрувала серйозні сили в Херсонській області. Але очевидно, що Київ не був готовий до такого блискавичного прориву з боку Криму. У результаті українські війська змушені були відступати з першої години вторгнення.

Російські війська, мабуть, розраховували на те, що вони зможуть швидко пересуватися. Швидкість мала важливе значення, і тому їхня тактика

Генерал-майор Дмитро Марченко

полягала в тому, щоб оминати великі міста, брати їх в оточення і рухатися далі.

У своєму інтерв'ю BBC у серпні 2022 року генерал-майор Дмитро Марченко, який керував обороною Миколаєва, розповів, що за планом у російських військових було два дні на оточення Миколаєва і три дні на Одесу. Цю інформацію вони з'ясували з карти, захопленої у начальника штабу парашутно-десантного полку.

«І вони не збиралися спочатку заходити в місто, — каже Марченко. — Вони збиралися піти через Баштанку на Вознесенськ, зробити велике кільце, потім його звузити до меж міста. Вони розуміли, що ми підірвемо Варварівський міст, і планували зробити три поромні переправи. І мали кожною переправою пройти по 2 БТГ (батальйонні тактичні групи) для того, щоб підійти до Одеси та забезпечити висадку десанту».

Захід не вірив в Україну

Після того, як російські війська почали завдавати ракетних ударів і перейшли кордон з Україною, першим серед західних лідерів, кому зателефонував президент Зеленський, був Борис Джонсон, на той момент прем'єр-міністр Великої Британії. У Лондоні в цей час було 4 ранку.

«Західні країни, за великим рахунком, не вірили, що Україна може вистояти. Вони думали, що ми протримаємося три-п'ять днів», — розповідає Данілов.

Саме тому партнери зі США та інших країн не хотіли надавати важкого озброєння. Пам'ять про повернення талібів в Афганістані була ще свіжою, і вони побоювалися, що їхня зброя опиниться в руках російських військових.

«А що західні лідери радили вже після початку вторгнення?» — питаю я.

«Вони нам пропонували партизанську війну», — відповідає Данілов.

Саме це запропонував військовий комісар групі тероборони в Олешках, коли вранці 24 лютого російський десант почав висаджуватися біля Антонівського мосту, фактично їх відрізавши.

Василь та його група розуміли, що це рівносильно самогубству. Росіяни мали списки всіх, хто служив на Донбасі. «Вони б нас просто перестріляли», — пояснює він.

В Олешках офіс СБУ, за словами Василя, вже був покинутий, а його працівники виїхали до того, як місто було оточене. «Зброю з райвідділу поліції також вивезли», — каже Василь.

У результаті вони наважуються на човні вплав перебратися на правий берег Дніпра.

Ситуація у Херсоні була гнітючою. Відділи поліції закриті. Співробітники військкомату ходили у цивільному одязі. Ніхто не займався виразною обороною.

Не було жодної комунікації між місцевою владою та населенням, розповідає Костянтин Риженко, журналіст із Херсона, який пробув пів року під окупацією.

«Не було чіткої інформації про те, в якому стані зараз перебуває місто, в якому стані хоча б плюс мінус перебувають сили оборони, щоб люди

могли розуміти, до чого готуватися. Внаслідок цього люди не знали, що їм робити, і тоді більшість людей самоорганізовувалася. Якись люди взяли на себе відповідальність та формували загони місцевої територіальної оборони».

Вранці 1 березня вони вийшли обороняти місто з автоматами та коктейлями Молотова. Коли вони зібралися у Бузковому парку, на них висунулася бронетехніка супротивника, і майже всі там загинули.

Плану оборони не було

Миколаїв міг повторити долю Херсона. Але сталося диво, і, як багато місцевих жителів потім розповідали, ім'я цього дива — генерал Марченко.

«25 лютого о 04:00 ранку заїжджаю до Миколаєва, і я, м'яко кажучи, був засмучений. Жодного блокпосту, жодного патруля, жодного військового, жодного поліцейського. Порожнє місто, повністю порожнє. О 04:00 ранку — заходь і бери», — розповідає Марченко.

«Поїхав військовими частинами. Заїхав до 79-ї бригади, до своєї рідної. Заїхав до 36-ї. Запитую: «Яке у вас завдання?» Вони кажуть: «Кругова оборона військової частини». Я кажу: «Ви що не розумієте, що якщо танки зайдуть у місто, то ваша кругова оборона [паде]?»

«На момент 26 лютого плану оборони міста немає, який мав бути ще 23 числа. Його просто не було фізично. Коли запитали де він, мені сказали: «Ми ще карту не склеїли». Я кажу: «Ви нормальні люди? Херсон захопили, а ви ще карту не склеїли?»

І все-таки у Миколаєва було те, чого не було у Херсона — час. Військові частини 59-ї та 80-ї бригади вели нерівні бої з противником, виграючи, нехай і лічені, дні для підготовки оборони Миколаєва.

Битва за Антонівський міст

Після того, як танк командира батальйону підбили, Євген Пальченко залишився за старшого офіцера боронити Антонівський міст. Під шквальним вогнем танкісти змушені були відступити ближче до села Молодіжне, зазнаючи тяжких втрат. За словами старшого лейтенанта Пальченка, від батальйону залишилася одна рота.

До опівдня 25 лютого Антонівським мостом вже переправлялися російські десантники й важка техніка. На правому березі вони одразу вступали у бій із танковою групою Пальченка та іншими підрозділами, кинутими на захист мосту.

Але сили були нерівними. Авіація закидала їх бомбами, а невдовзі російська артилерія почала обстрілювати всю територію. У Пальченка та інших танкістів закінчуються снаряди.

Йому наказують відходити до Миколаєва. Але коли вони вже під'їжджали до міста, його групу розвертають назад і дають вказівки повертатися до Антонівського мосту. На той час туди підтягнулася українська артилерія, яка відкрила вогонь по скупченню техніки на лівому березі.

Наступного дня — 26 лютого — українські війська відступають до Чорнобаївки, яка згодом стане знаменитою після багаторазових ударів по російських силах у цій місцевості.

Мобілізація Миколаєва

Оборона Миколаєва увійде до підручників історії, бо вона стала поворотним моментом на війні. Саме тут вперше захлинувся блискавичний наступ російських військ і, зустрівши запеклий опір, вони згодом були відкинуті.

Після прибуття до міста генерал Марченко почав швидко мобілізувати людей та закликати всіх охочих долучитися до оборони. Основні підрозділи 79-ї бригади були на Донбасі, а 36-та вела запеклі бої у Маріуполі. Але за пару днів, маючи 120 людей, які залишалися у військовій частині 79-ї бригади, змогли набрати понад 1500.

«Ми їх одягли, погнали на полігон, обстріляли, — розповідає генерал Марченко. — Там багато хто прийшов, хто у 2014-му воював, тобто підготовка була».

Генералу Марченку вдалося згуртувати та включити в оборону всіх — поліцію, нацгвардію, тероборону. Місто було поділено на чотири частини, були призначені відповідальні. У кожному підрозділі створили протитанкові резерви — групи з гранатометами, які мали висунутись, якщо до міста увійдуть танки.

Проблема була у комунікації. Як дізнатися, з якого боку російські війська заходять до міста?

На допомогу приходить губернатор Миколаївської області Віталій Кім. Він збирає людей, які на кожному перехресті на в'їзді до міста організовують сигнальні пости з купами шин та запальною сумішшю. У разі підходу танків шини мали підпалити, що послужило б сигналом і орієнтиром для протитанкових груп.

Звичайні люди

Взаємодія цивільних та військових структур стала одним із головних факторів успіху.

«У Віталія Кіма був чудовий контакт із людьми і в нас все робилося швидко та організовано. Він каже: «Що треба? — Потрібні екскаватори». Екскаватори швиденько виїхали, почали рити. «Що треба? — Бетонні блоки і варити їжаки». Через пів дня блоки стоять і їжаки розставляються».

Місцеві жителі постійно дзвонили до адміністрації та передавали інформацію про пересування ворога. Всі ці дані відмічали на карті та координати передавали артилеристам.

На відміну від Херсонщини, на Миколаївщині два з трьох мостів через зрошувальні канали підірвала група спецназу, яку створили нашвидкуруч на чолі з депутатом Верховної Ради Романом Костенком, учасником боїв за Донецький аеропорт.

Третій міст заминували й навели на нього артилерію. До цього мосту почала стікатися вся російська техніка, що проривається до Миколаєва. Коли перший танк заїхав на канал, міст висадили у повітря, й артилерія почала крити всіх навколо цього переїзду.

Коли передова група росіян прорвалася до Вознесенська, генерал Марченко кинув усі сили на те, щоб відрізати їх від основної групи.

Просування через Вознесенськ захлинулося, оскільки міський міст через річку Мертвоводи був підірваний. Після триденних боїв під

натиском десантників з 80-ї бригади передова група росіян змушена була відступити. І їх уже зустрічали з боку Миколаєва та розбивали.

«Коли ми їх відбили, — згадує генерал Марченко, — у нас був такий переломний момент, коли ми повірили в себе, коли бійці зрозуміли, що вони пручаються, що [росіяни] бояться, що вони починають тікати. Ми почали брати полонених, ми почали захоплювати їхню техніку. І на ось цьому ентузіазмі, я тоді казав усім, що треба їх відштовхувати. І ми їх відтіснили від міста на адміністративний кордон із Херсоном».

«Цього всього було б неможливо досягти, якби весь народ не став на захист», — каже генерал Марченко.

«Просто звичайні люди разом із солдатами копали окопи. Мисливці з рушницями стояли на блокпостах. Взяти хоча б Баштанку — про них фільм можна знімати. Вони по 30 полонених брали за день, техніку ворога палили, забирали техніку».

Завдяки успішній обороні Миколаєва, російський десант так і не зміг висадитися в Одесі. Успіх на цій ділянці надав також плацдарм для подальшого визволення Херсона.

Але історія Миколаєва також показує той факт, що катастрофічного провалу на Херсонщині можна було уникнути. Підрив мостів, рання мобілізація, своєчасне розгортання військ на рубежах, ефективна комунікація та планування оборони міст — все це могло б дати зовсім інший результат російського вторгнення на півдні України.

Абдужаліл АБДУРАСУЛОВ, ВВС.

(Джерело: <https://censor.net/ua/r3401716>).

Друкується з скороченнями).

(6 квітня 2023 року).

ПІДРИВ КАХОВСЬКОЇ ГЕС – ЧЕРГОВИЙ ЗЛОЧИН ОКУПАНТІВ

6 червня світ сколихнув новий воєнний злочин російських військ – підри्व Каховської ГЕС у Херсонській області, що спричинило масштабну гуманітарну, екологічну та економічну катастрофу.

За даними на 20 червня на території, яку контролює Україна, загинула 21 людина, з них п'ятеро через прицільні постріли росіян. Ще 28 отримали поранені, з них 16 – наші ліквідатори.

Підірвавши водосховище, російські окупанти не стали масово евакуйовувати жителів окупованого лівобережжя. Точну кількість загиблих на окупованих територіях встановити наразі неможливо. Відомо, наприклад, що понад 500 жителів Олешок Херсонської області загинули за два тижні після підриву. «Центр національного спротиву» повідомляє, що окупанти евакуювали із затоплених територій тільки тих, хто отримав російський паспорт.

Негативні наслідки екоциду для дикої природи проявляться на площі не менш як 5000 км² (зона затоплення та зона осушення). Осушення дна Каховського водосховища, витік води з нього та затоплення територій нижче зруйнованої греблі вплинуло на рибну та наземну фауну, птахів, придонну фауну, рослинний світ, рідкісні біотипи на території природно-заповідного фонду та Смарагдової мережі, а також на водно-болотні угіддя міжнародного значення та спричинило затоплення річок.

Затоплення населених пунктів, включно з розміщеними в них вигрібними ямами, сільськогосподарськими землями, автозаправками і іншими джерелами забруднень, означає потраплення у море нетипово великого обсягу забрудників, що вплине на різні групи живих організмів – від планктону до китоподібних.

Вибух дамби Каховського водосховища унеможливілює транспортування вантажів по Дніпру нижче Запоріжжя (ДніпроГЕС).

Тобто, повністю закриває можливість перевалки зерна річковим транспортом (Дніпром) і, як наслідок, впливає на розвиток послуги рейдової перевалки вантажів. А це своєю чергою впливає на загальну пропускну спроможність українських морських портів.

Орієнтовна сума шкоди, завданої російськими нацистами навколишньому середовищу внаслідок підриву дамби Каховської ГЕС, склала 146 мільярдів гривень, заявив міністр охорони довкілля та природних ресурсів України Руслан Стрілець. Уряд оцінює дії окупантів як екоцид і домагатиметься такої кваліфікації теракту в міжнародних судах.

Чому окупантам вигідний цей теракт?

Підриг споруд Каховської ГЕС був здійснений близько 3-ї год. ночі 6 червня, ймовірно, бійцями 205-ї мотострілецької бригади збройних сил рф. За даними української розвідки, основні роботи із замінування росіяни провели ще навесні минулого року, одразу після захоплення станції.

Російські війська захопили Каховську ГЕС в перші години вторгнення 24 лютого 2022 року. За даними української розвідки, вони відразу ж почали мінувати греблю.

Факт того, що греблю найімовірніше саме підірвали зсередини, а не зруйнували ракетним ударом, підтвердив BBC військовослужбовець, що спеціалізується на вибухових речовинах. Характер пошкоджень ГЕС, за його словами, вказує на те, що споруди станції були заміновані в декількох місцях. Ймовірно, використали декілька тонн тротилу.

«Це була правильна закладка в правильних місцях для максимального руйнівного ефекту», — розповів BBC військовий експерт.

Ракети для систем «Вільха» чи HIMARS, які використовують ЗСУ, мають бойову частину лише близько 100-200 кг. Для руйнування міцної конструкції греблі потрібно в сотні разів більше. Наприклад, в 1941 році для підриву кількох прольотів ДніпроГЕС радянським військам довелося використати близько 20 тонн вибухівки.

Підриг гідротехнічних споруд з військовою метою – не нове слово у військовій справі. Найбільш відомий, вже згаданий вище, випадок стався на ДніпроГЕС в Запоріжжі у серпні 1941 року, коли радянська армія стрімко відступала під натиском німецьких військ.

Вже після початку повномасштабного вторгнення в Україну практику радянських військ перейняли російські збройні сили. За півтора року війни вони встигли атакувати ракетними ударами декілька гідротехнічних споруд.

Найбільш руйнівними були вересневі атаки на греблю Карачунівського водосховища в Кривому Розі, що призвели до стрімкого підняття рівня води в річці Інгулець і підтоплення житла.

Керівник військових програм Центру глобалістики «Стратегія XXI» Павло Лакійчук каже: затоплення територій – це відпрацьований прийом оборонних дій російської армії.

Тренування такого маневру вони, наприклад, відпрацьовували в Криму, розповідає експерт, який тривалий час служив на півострові. За легендою навчань, десант військ НАТО висаджувався біля Євпаторії та Феодосії і затримати їх мало підтоплення територій.

Такою самою логікою російське командування керувалося і зараз при підриві Каховської ГЕС, впернений Лакійчук. Це має суттєво загальмувати можливі наступальні дії українців на цьому напрямку.

Херсонський напрямок вважався одним з перспективних напрямків «великого українського контрнаступу». Рух по окупованій території лівобережжя Херсонщини – це найкоротший шлях до кримських перешийків. Досягнувши їх, українська армія змогла б зруйнувати вщент всю логістику противника на півдні.

Щоб не допустити цього кремль мав постійно утримувати свої війська на першій лінії оборони, що простягалась вздовж Дніпра на окупованому лівому березі Херсонської і частково – Запорізької областей. Тепер ці позиції були затоплені.

«Це було зроблено зі стратегічною метою», – пояснює ВВС Україна колишній заступник начальника штабу Військово-морських сил України Андрій Риженко. Затоплення узбережжя Дніпра не дозволяє перемістити значні сили української армії через широкую водну перепону.

«Наступ ЗСУ на херсонському напрямку щонайменше до осені тепер неможливий», – підтверджує Павло Лакійчук.

По-перше, російські війська знищили останній мостовий перехід через Дніпро на Херсонщині, який теоретично ЗСУ могли використати для переміщення техніки на лівий берег. По-друге, масштабне затоплення населених пунктів суттєво дестабілізує ситуацію в регіоні. До цього ж додаються екологічні і потенційні загрози ядерного характеру через проблеми з охолодженням реакторів Запорізької АЕС.

Але найголовніше – рф фактично виключає лівобережну Херсонщину як потенційну арену для українського наступу. І тепер може відвести більшу частину своїх військ звідти для посилення позицій біля Мелітополя, Бердянська або в Донецькій області.

Українське військово-політичне керівництво запевняє, що дії російських військ не зупинять наступ ЗСУ. Управління стратегічних комунікацій ЗСУ заявляє, що «підступні дії противника, які створюють соціальну та економічну кризу, не зупинять Сили оборони України, які готові звільнити окуповані території».

Відлуння для Одеси

Ситуація з пляжами і якістю морської води в Одесі стрімко погіршується — до берега продовжує прибивати різноманітне сміття, а проби, відібрані біля узбережжя, свідчать про наявність у воді різних видів глистів, грибків і захворювань. Науковці, своєю чергою, говорять про втрату цілого покоління риб і потенційну можливість швидкого виникнення гнильних процесів у прибережних водах.

Міська та обласна влада продовжує акцентувати увагу одеситів і гостей міста на неприпустимості купання на одеських пляжах а також від споживання риби і морепродуктів чорноморського походження. Йдеться про рачків, мідії, рапани та рибу. Усе це пояснюється незадовільним станом морської води.

Гідробіологи фіксують зміну кольору прибережних вод: якщо ще зовсім недавно вони мали зелений колір, то тепер стають коричневими. Це результат бурхливого цвітіння динофітових водоростей.

Небувале для цієї пори року опріснення морської води, за даними вчених, уже призвело до загибелі ікри і мальків, а також тих дрібних видів, які прив'язані до прибережної зони і не можуть піти на глибину.

«Ми втратили одне покоління риб, тобто, у тих видів, у яких нерест раз на рік, він не стався, — каже провідний науковий співробітник інституту морської біології НАН України Юрій Квач. — Це об'єктивний факт, оскільки ікра і мальки загинули. Також загинуло більшість крабів, багато креветки. Основна ж частина риби пішла на глибину, там, де біля дна зберігається солоня вода. Вона повернеться, але про відновлення ситуації можна буде говорити не раніше наступного року».

(Липень 2023 року).

Кабмін схвалив проєкт відбудови Каховської ГЕС

Кабінет міністрів хоче відбудувати Каховську ГЕС за два роки, попри те, що раніше фахівці називали мінімальний термін для відбудови — 5-7 років. Про ухвалене рішення повідомив прем'єр-міністр Денис Шмигаль.

За його словами, на першому етапі буде спроектовано всі інженерні конструкції, підготовлено необхідну базу для відновлення.

Другий етап розпочнеться після деокупації територій, де розташована ГЕС. Він передбачає власне будівельні роботи.

Координуватиме проєкт Міністерство економіки, а замовником робіт буде державне “Укргідроенерго”.

ВСЕ ПРО РІШЕННЯ ЄВРОСУДУ

у “великій справі щодо Донбасу”.

25 січня Європейський суд з прав людини оприлюднив проміжний вердикт у так званій “великій справі щодо Донбасу”. Це рішення стало абсолютною, безперечною перемогою України. Суд розставив крапки над “і” у питанні ролі рф у гібридній агресії на Сході України. Він підтвердив, що з квітня 2014 року росія здійснює військове вторгнення до Донецької та Луганської областей; що з травня контроль рф на окупованих територіях став абсолютним; що влітку рф перейшла до повномасштабного перекидання військ на Донбас. Що росія несе повну і необмежену відповідальність за те, що відбувалося на окупованих нею землях.

Тепер юридично доведено, що війна рф з Україною триває вже майже дев’ять років. Суперечки на кшталт тієї, що мала місце у ПАРЄ, більше не мають сенсу.

А окрім того, рішення Суду матиме реальний фінансовий вимір для багатьох українських бізнесів, а подекуди і для пересічних громадян, що постраждали від агресії рф на Донбасі.

Ця стаття у запитаннях і відповідях пояснює зміст та наслідки історичного рішення ЄСПЛ.

Чому ми стверджуємо, що Україна перемогла, якщо це “проміжне” рішення?

Формально Європейський суд з прав людини ще не завершив розгляд справи. Винесення фінального рішення забере ще кілька років. Суд має визначити, які саме статті Європейської конвенції з прав людини порушила

росія. Можливо, згодом Суд призначить також виплати (так звану “справедливу сатисфакцію”) за ці порушення – але про це говорити зарано, Україна наразі навіть не подавала конкретних вимог щодо компенсацій.

Однак конкретно у цьому процесі головним був саме нинішній, “проміжний” етап.

Бо немає сумніву, що вбивства, викрадення, катування тощо, які у великій кількості відбувалися на Донбасі, є порушенням прав людини. Доведення цього навряд чи буде складним за тієї кількості доказів, які мають Україна та постраждалі українці – аби лише Суд перейшов до розгляду справи по суті.

Натомість ключовим викликом було доведення того, що саме росія має нести відповідальність за порушення, попри те, що вони були скоєні на українській території.

Якщо пояснювати спрощено, то відповідальність за масові злочини на території іншої держави настає у разі, коли Суд доводить, що ця територія є окупованою, а держава-відповідач є окупантом (у термінології ЄСПЛ це має назву “здійснює на такій території ефективний контроль”).

ЄСПЛ став **першим міжнародним судом**, який на підставі доказів, поданих Україною, **юридично довів окупацію росією частини Донбасу з 2014 року**. Досі рішення про це ухвалювали лише політичні органи, які до того ж робили це під впливом українців або їхніми голосами (наприклад, для рішення ПАРЕ, про яке йдеться на початку статті, вирішальними були голоси української делегації).

А деталі рішення ЄСПЛ роблять перемогу України у цьому процесі ще вагомішою. Навіть українські урядовці, відповідальні за цей судовий процес, у розмові з ЄвроПравдою зізнавалися, що не чекали настільки переможного рішення.

То що ж вирішив Суд? Коротко про головне

Рішення Європейського суду у “великій справі Донбасу” є масштабним документом, обсягом у 230 сторінок, тож із нього варто виділити шість головних елементів:

- визнання збройної агресії;
- визначення дати початку російської окупації;
- визнання контролю рф на окупованій території;
- визначення території, за порушення на яких відповідає рф;
- дозвіл доводити вину рф за наслідки обстрілів цивільних об’єктів на українській стороні від лінії зіткнення;
- підтвердження того, що порушення з боку росії (від вбивств та катувань до обмеження у сфері освіти) були системними, а не поодинокими.

За кожним із цих пунктів можна говорити про перемогу Києва.

Отже, по-перше, ЄСПЛ юридично підтвердив, що **навесні 2014 року росія здійснила збройну агресію** проти України на території Донецької та Луганської областей, а ближче до кінця літа розпочалося масштабне вторгнення, яке росія досі заперечує.

“Велика палата вважає встановленим поза розумним сумнівом, що російські військові активно діяли на Донбасі з квітня 2014 року. Російські солдати воювали у складі озброєних груп, а офіцери від початку керували сепаратистськими озброєними формуваннями. Найпізніше з серпня 2014 року в контексті битви за Іловайськ відбулося широкомасштабне

розгортання російських військ (на українській території)”, – йдеться у рішенні ЄСПЛ.

На підставі великої кількості доказів та пояснень (до них детальніше повернемося трохи згодом) Суд встановив, що з **11 травня 2014 року росія отримує повний і абсолютний контроль на території, підконтрольній “ДНР” та “ЛНР”**. До слова, протягом усього рішення ці аббревіатури вживаються у лапках – Суд підкреслює, що не вважає ці структури справжніми.

“Наявні докази підтверджують, що на момент проведення “референдумів” 11 травня 2014 року діяльність сепаратистів у цілому керувалася і координувалася російською федерацією”, – йдеться у рішенні. А отже, від цієї дати і надалі непідконтрольна Україні територія вважається такою, що перебуває під контролем (окупацією) з боку рф.

Треба окремо підкреслити, що обрання 11 травня як точки відліку **не заперечує того, що збройна агресія та окупація на Донбасі почалися ще раніше**, а ця дата стосується саме юридичної відповідальності рф за окуповану територію. Про те, чому обрана саме вона та який це матиме вплив, зважаючи на те, що Україна просила визнати точкою відліку 30 квітня, детально пояснимо згодом.

Також дуже важливим елементом рішення стало встановлення так званої “адміністративної практики”, тобто **системності порушень прав людини** з боку російської окупаційної адміністрації на Донбасі. Її Суд підтвердив за більшістю статей, на які скаржилася Україна. ЄСПЛ вважає доведеною системність російських порушень під час:

- вбивств та побиття до смерті цивільних осіб та українських військовополонених;
- катувань цивільних та військовополонених, включаючи сексуальне насильство, зґвалтування, нелюдські та принижуючі умови утримання під вартою;
- організації примусової праці;
- викрадень, незаконних арештах і тривалого незаконного утримання під вартою;
- нападів на релігійному ґрунті;
- переслідування журналістів та блокування українських мовників;
- знищення приватної власності, крадіжок та мародерства, а також незаконного привласнення приватної власності без компенсації;
- заборони освіти українською мовою;
- переслідування осіб української національності або громадян, які підтримували територіальну цілісність України.

Тепер українська скарга буде розглянута за всіма епізодами з 11 травня 2014 року, які підпадають під ці статті.

На окрему увагу заслуговує рішення ЄСПЛ про територіальні межі юридично доведеного контролю рф та злочинів, за які відповідає російська влада. Про це – наступний розділ.

Межі російської окупації

Коли ЄСПЛ розпочав розгляд скарги по суті, юристи українського уряду зізнавалися у розмовах з ЄвроПравдою, що у територіальному питанні позиція Києва має серйозні вади.

У 2014 році межі непідконтрольної уряду території змінювалися щотижня, а то й щодня. Київ, звісно, передав до Страсбурга карти свого контролю на Донбасі у різні періоди, але був свідомий того, що це не вирішує проблему: не буде ж Суд указувати у своєму рішенні щоденні GPS-координати меж відповідальності рф.

Ситуацію додатково ускладнювало те, що у рішенні за схожою справою “Грузія проти росії” щодо подій війни 2008 року Суд взагалі відмовився від розгляду подій у період російського наступу і ведення бойових дій. З поясненням, що в цей час у Грузії був “туман війни”, коли принцип ефективного контролю не діє. Формально Суд мав би скористатися тим самим підходом і щодо України, бо в ЄСПЛ діє прецедентне право. Однак під час окупації частини Грузії бойові дії тривали лише п’ять днів, а на Сході України активні воєнні зіткнення не припинялися місяцями! Словом, рішення щодо цього команда українського Мініюсту чекала з нетерпінням та тривогою.

Були думки, що рішення щодо території можуть відкласти до розгляду скарги по суті (так свого часу сталося з грузинською скаргою проти Росії), або ж обмежаться тією територією, яка після окупації Донецька та Луганська не змінювала контроль і де не велися активні бойові дії. А це – набагато менше, ніж уся територія ОРДЛО.

Але рішення Суду перевершило навіть найоптимістичніші очікування.

До зони відповідальності рф включили **всю територію, яку контролювали так звані “ДНР” та “ЛНР”**, оскільки “всі ці території, починаючи з 11 травня і надалі, перебували під ефективним контролем російської федерації”.

Цікава деталь: Суд мав у розпорядженні детальні докази, надані Україною, щодо кадрового, політичного, економічного та військового контролю москви над рішеннями де-факто влади у Донецьку та Луганську, переважно датовані 2014-15 роками. Тож судді мали потребу довести, що повний контроль з боку москви зберігався і надалі. Зробити це допомогла... російська влада! У червні 2020 року уряд рф у відповідь на запит зі Страсбурга надіслав письмову відповідь про те, що суть відносин москви з сепаратистськими режимами “не змінилася”. А отже, за відсутності доказів протилежного, Суд вирішив, що повний контроль рф на окупованих територіях зберігався як мінімум до зими 2022 року.

“Дії та бездіяльність сепаратистської влади є частиною відповідальності рф так само, як дії та бездіяльність будь-якого органу місцевої влади в РФ”, – пояснив Суд.

Що робити зі змінами меж контролю “Л/ДНР”?

Так, вона відбувалася. Тому Суд дав росії право подати заперечення на стадії розгляду справи по суті, якщо Україна заявить порушення “на території, яку сепаратисти насправді не контролювали... або якщо конкретні дії конкретних сепаратистів не можуть бути приписані рф”.

Ідеальне для України формулювання, зважаючи на те, що росія ухвалила рішення ігнорувати процес – а отже, не буде заперечувати взагалі нічого!

А що ж з територіями, де велися бойові дії?

Зовсім закрити очі на своє рішення у грузинській справі ЄСПЛ не зміг, тому вирішив протрактувати його особливим чином. Суд справді може виключити зі скарги ті епізоди, які стосуються воєнних дій, але не всі, а тільки ті, де “ворожі військові сили прагнуть встановити контроль

над територією в умовах хаосу”. Наприклад, порушення прав людини під час штурму якогось села або міста не може бути розглянуте. **А збиття МН17 не було в умовах хаосу**, бо місце, звідки відбувався запуск ракети, у той момент ніхто не атакував, пояснив Суд – і тому щодо цього епізоду юрисдикція ЄСПЛ підтверджена. По суті, це робить прийнятними практично всі епізоди української скарги.

І насамкінець.

Окремими положеннями ЄСПЛ дозволив взяти до розгляду також епізоди, коли рф здійснювала **артилерійські обстріли підконтрольних Україні територій**, тобто завдала збитків українцям та підприємствам поза межами “Л/ДНР”. Рішення про прийнятність кожного окремого такого епізоду Суд ухвалить під час розгляду по суті.

Це рішення є абсолютною перемогою українських юристів.

Чекайте, але ж росія вийшла з Ради Європи і не визнає ці рішення!

Це так. Точніше, вона не вийшла, а її вигнали з організації.

Однак на судові процеси, що стосуються подій 2014-2022, це не впливає: рф лишається відповідальною за порушення прав людини, вчинені нею в минулому. Таке зобов’язання рф взяла на себе 25 років тому, коли ратифікувала документи Ради Європи.

Важлива деталь: у цій справі рф до останнього брала участь у процесі, подавала докази і заперечення, була присутня на слуханні (відбулося в січні 2022 року) тощо. Лише у листопаді-2022, за тиждень до засідання, на якому судді винесли рішення (тобто у момент, коли розгромна поразка рф у цій справі стала очевидною для членів суду!), суддя ЄСПЛ від росії Михаїл Лобов оголосив про вихід зі справи. Але ухвалення рішення це не зупинило.

Тож нинішнє рішення було ухвалене у змагальній процедурі. І це насправді дуже важливо для його міжнародної легітимності.

Річ у тім, що рішення ЄСПЛ, оприлюднене у середу, немає потреби **виконувати**. Його основна цінність в іншому: у тому, що ЄСПЛ став першим міжнародним судом, що **визначив часові та територіальні межі російської окупації на Донбасі**. Міжнародне правосуддя працює таким чином, що рішення одного судового органу зазвичай визнають або враховують інші. І тому для світової спільноти, а також для інших судових процесів відтепер стало доведеним фактом, що російська збройна агресія на Сході України та російська окупація частини східних областей розпочалися навесні 2014 року, а так звані “ДНР” та “ЛНР” були повністю підконтрольні москві.

Що ж стосується розгляду цієї справи по суті – то він також відбудеться, навіть без російського судді. ЄСПЛ призначить йому заміну.

Що з того українцям? Ми і так знали, що рф – агресор.

Насправді дипломатичні перемоги важливі для всіх, бо це впливає на країну, тому недооцінювати те, що світові доведеться визнати реальність щодо окупованого Донбасу, не варто.

Але є й інший, більш осяжний вплив.

Визнання того, що саме росія юридично відповідальна за події на Донбасі, є важливим для тих українських підприємств, які втратили власність. Зокрема, де-факто влада так званих “ДНР” і “ЛНР” проводила експропріацію майна та бізнесів українських власників. Частина майна та обладнання заводів Донбасу була вивезена до росії, частина – знищена. Тепер у власників з’явився шлях стягнути ці збитки з рф.

“Це рішення відкриває дорогу для інвестиційних арбітражів”, – пояснила Ірина Мудра, заступниця міністра юстиції, що була на оголошенні рішення у Страсбурзі.

Звісно, стягнення коштів з рф через арбітраж не є простим процесом, але для великого бізнесу цей шлях доступний. Тим більше зараз, коли дедалі більше держав світу готуються до експропріації майна росії та росіян для погашення збитків України. У цьому процесі і держава зможе заявити про більші компенсації, врахувавши втрати з 2014 року, і власники бізнес-активів зможуть долучитися до розподілу арештованих коштів рф.

Крім того, рішення щодо юрисдикції у справі Донбасу розблокує розгляд багатьох скарг проти рф, поданих раніше до ЄСПЛ через події на Донбасі. Причому виграти у цих справах можна цілком реально, зважаючи на дуже широкі межі юрисдикції. Але треба бути свідомим того, що стягнути з рф компенсації, присуджені у Страсбурзі, найближчим часом буде нереально. Росія відмовляється добровільно виконувати рішення ЄСПЛ. Реальна надія – хіба що на комплексну домовленість, яка включатиме погашення боргу рф перед позивачами за рахунок конфіскованих активів.

А чому рф є окупантом лише від 11 травня? Звідки ця “зрада”?

Цей пункт рішення – один із небагатьох, за яким очікування України не були повністю задоволені, адже Київ вважає, що втратив контроль над частиною Донбасу не пізніше ніж 30 квітня.

Однак ЄСПЛ у своїй аргументації обрав іншу дату – день проведення так званих “референдумів” щодо створення “ДНР” та “ЛНР”, тобто 11 травня 2014 року. Оскільки ці голосування були оркестровані москвою, а потім отримали відкриту підтримку влади рф і стали точкою відліку для утворення окупаційних адміністрацій “республік”, з російськими представниками у складі, то Суд вирішив, що саме цей день є точкою відліку.

І найголовніше тут те, що від такого вибору дати Україна, по суті, нічого не втрачає.

Для звернення у інвестиційні арбітражі немає різниці між квітнем і 11 травня, бо усі рішення про експропріацію були оголошені та втілені пізніше. Більшість, якщо не всі злочини, скоєні російськими окупантами на Сході, щодо яких є скарги у ЄСПЛ – також датовані більш пізнім періодом.

Тому це не є “зрадою”, особливо на тлі абсолютної перемоги за іншими пунктами.

Тож українську юридичну команду, яка з 2014 року працювала над тим, щоб це рішення стало реальністю, можна лише привітати. І побажати такого ж успіху в інших міжнародних процесах проти держави-агресора.

Сергій СИДОРЕНКО,
редактор “Європейської правди”.
(Лютий 2023 року)

Головнокомандувач ЗСУ:

«СИТУАЦІЯ ЗАЙШЛА У ГЛУХИЙ КУТ, ПОТРІБНІ ТЕХНОЛОГІЇ...»

Що розповів генерал Валерій Залужний
виданню *The Economist* про стан на фронті
та потреби України для перемоги

Головнокомандувач Збройних сил України генерал Валерій Залужний на початку листопада опублікував колонку та дав інтерв'ю американському виданню *The Economist*. У них він виклав своє бачення теперішнього стану воєнних дій в Україні та перелічив ключові потреби України для подальшої боротьби проти агресії.

В інтерв'ю Залужний сказав, що ситуація на фронті зайшла у глухий кут, коли жодна зі сторін не може просуватися, бо однаково технологічно оснащена. Йому це нагадує події Першої світової війни.

За п'ять місяців контрнаступу Україні вдалося просунути лише на 17 кілометрів. Росія десять місяців воювала навколо Бахмута на сході, «щоб взяти місто розміром 6 на 6 кілометрів», пише *The Economist*.

«Так само, як і в Першій світовій війні, ми досягли рівня технологій, який ставить нас у глухий кут... Глибокого і красивого прориву, швидше за все, не буде», — цитує Залужного *The Economist*.

Хід контрнаступу підірвав сподівання Заходу на те, що Україна зможе продемонструвати путіну, що цю війну йому неможливо виграти, і змусити його сісти за стіл переговорів, пише *Economist*. Це також підірвало припущення генерала Залужного, що він зможе зупинити росію, знекровивши її війська.

«Це була моя помилка. Росія втратила щонайменше 150 000 загиблих. У будь-якій іншій країні такі втрати зупинили б війну», — сказав Залужний. Але не в росії, де життя коштує дешево і де путін орієнтується на першу і другу світові війни, в яких росія втратила десятки мільйонів людей, пише видання.

Залужний саркастично оцінив попередні розрахунки при плануванні контрнаступу, начебто чотирьох місяців повинно було вистачити, щоб *«дійти до Криму, воювати в Криму, повернутися з Криму і знову піти туди і назад»*, а армія українського стандарту мала б просуватися зі швидкістю 30 км на день, прориваючи російські оборонні рубежі.

Натомість він спостерігав, як його війська і техніка застрягали на мінних полях на підступах до Бахмута на сході і на півдні України, як його техніку, поставлену із Заходу, розстрілювала російська артилерія і безпілотники. Він описує поле бою, на якому сучасні сенсори можуть виявити будь-яку концентрацію сил, а сучасна високоточна зброя може її знищити.

У своїй колонці Залужний пише, що **війна з росією переходить на новий етап — «позиційна» боротьба зі статичними та виснажливими боями**. Головнокомандувач попереджає, що така війна вигідна росії, адже дає їй можливість відновити сили.

Крім того, видання пише, що президент США Джо Байден від початку вторгнення росії поставив цілі: забезпечити, щоб Україна не зазнала поразки і щоб Америка не була втягнута в конфронтацію з росією. Це означає, що зброї, наданої Заходом, вистачало, щоб підтримувати Україну у війні, але недостатньо, щоб дати їй перемоги. Генерал Залужний не скаржиться: *«Вони нам нічого не зобов'язані давати, і ми вдячні за те, що маємо, але я просто констатую факти»*.

Він каже, що зрозумів аналогії з Першою світовою війною, коли перечитав книгу радянського генерала 1941 року «Прорив укріплених ліній оборони». *«Я зрозумів, що це саме те місце, де ми перебуваємо, тому що, як і тоді, рівень нашого технологічного розвитку сьогодні вводить в ступор як нас, так і наших ворогів»*, — розповів Залужний.

Відтак генерал вважає, що **для виходу з глухого кута потрібен потужний технологічний стрибок**. Щоб перемоги в такій війні, потрібні високі технології.

У своїй колонці генерал перерахував ключові військові можливості і технології, які в такій ситуації потребують ЗСУ.

Найважливішою з них є **повітряна міць** — пілотовані літаки і дрони. Контроль над небом необхідний для проведення широкомасштабних наземних операцій, каже генерал. Залужний зауважив, що наразі росія зберігає значну перевагу над Україною в небі, і це ускладнює просування українських військ вперед.

Другий пріоритет України — **засоби радіоелектронної боротьби**, які є ключем до перемоги у війні з безпілотниками, пише генерал.

За його словами, за останнє десятиліття росія модернізувала свої сили РЕБ, створивши новий рід військ і розробивши 60 нових типів такої техніки. І росія зараз сильніша в цьому плані за Україну. Залужний каже, що хоча Україна і створила багато власних систем електронного захисту, але їй також потрібен ширший доступ до радіоелектронної розвідки від союзників.

Третє завдання — **контрбатарейна боротьба**, тобто знищення ворожої артилерії. У цій війні артилерія, ракетний і реактивний вогонь становлять 60–80% усіх військових завдань. Ефективність західної зброї різко знизилася останнім часом через вдосконалення російських засобів РЕБ.

За його словами, поки що Україні вдалося досягти паритету з росією завдяки більш точним вогневим засобам, хоч і в меншій кількості. Але це не може тривати довго. *«І нам потрібно, щоб наші партнери надсилали нам краще артилерійське розвідувальне обладнання, яке може визначати місцезнаходження російських гармат»*, — каже головнокомандувач.

Четверта потреба — **мінно-вибухові технології**. Західних поставок виявилось недостатньо з огляду на масштаби російських мінних полів, які подекуди простяга-

ються на 20 кілометрів. Коли українські війська знешкоджують мінні поля ворога, росія швидко відновлює їх, випускаючи нові міни з відстані.

Україні потрібні радарні датчики, які виявляють міни в землі, і системи димової завіси для приховування діяльності наших саперів. Також Сили оборони можуть використовувати реактивні двигуни від списаних літаків, водомети або касетні боєприпаси для подолання мінних загороджень без заглиблення в землю. Крім того, допоможуть нові типи тунельних екскаваторів.

П'ятий і останній пріоритет — це **нарощування резервів**. В Україні обмежені можливості тренувати резерви на власній території, адже росія може завдати удару по навчальних центрах. Більше того, Україна не може легко проводити ротацію солдатів на фронті, адже в українському законодавстві є прогалини, які дозволяють громадянам ухилятися від виконання своїх обов'язків.

За словами Залужного, Україна намагається вирішити ці проблеми. Запроваджується єдиний реєстр військовозобов'язаних, також планується розширити категорію громадян, які можуть бути призвані. Крім того, запроваджується «бойове стажування», яке передбачає направлення нещодавно мобілізованих та навчених військовослужбовців у досвідчені фронтові підрозділи для підготовки.

«Не можна недооцінювати росію. Вона зазнала великих втрат і витратила багато боєприпасів. Але вона ще довго матиме перевагу в озброєнні, техніці, ракетах і боєприпасах. Її оборонна промисловість нарощує обсяги виробництва, незважаючи на безпрецедентні санкції. Наші партнери по НАТО теж різко нарощують свої виробничі потужності. Але для цього потрібен щонайменше рік, а в деяких випадках, таких як літаки і системи управління і контролю, два роки.

Позиційна війна — це тривала війна, яка несе величезні ризики для українських збройних сил та держави.

Якщо Україна хоче вирватися з цієї пастки, нам знадобляться всі ці речі: перевага в повітрі, значно покращені засоби радіоелектронної боротьби та контрбатареїної боротьби, нові технології мінування та здатність мобілізувати і тренувати більше резервів. Ми також повинні зосередитись на сучасному командуванні і управлінні — так ми зможемо візуалізувати поле бою ефективніше, ніж росія, і приймати рішення швидше — і на раціоналізації нашої логістики, водночас підриваючи російську логістику ракетами великої дальності.

Нові, інноваційні підходи можуть перетворити цю війну позицій на війну маневрів», — резюмував генерал.

Володимир Зеленський:

«ЦЕ НЕ ПАТОВА СИТУАЦІЯ»

Президент України Володимир Зеленський зазначив, що Україна не перебуває у патовій ситуації у зв'язку із переходом війни на стадію позиційного виснаження. Як передає кореспондент УНІАН, про це глава держави сказав на спільній пресконференції з президентом Європейської комісії Урсулою фон дер Ляєн у Києві.

Зокрема, глава держави прокоментував статтю Головнокомандувача ЗСУ Валерія Залужного для The Economist про те, що війна перейшла у позиційну стадію і що це призведе до затягування війни, яке буде вигідно росії.

Зеленський нагадав, що 24 лютого 2022 року всі говорили, що Україні не довго залишилося триматися і що майже вся країна буде захоплена.

«І були ті чи інші сигнали, умови, що треба все віддати, людей поміняти, росію визнати, Європу забути, про НАТО не думати. І що таке Україна — немає такої

держави, — сказав Зеленський. — Усіх цих голосів я багато чув за ці роки. І я був абсолютно впевнений у нас”.

За словами президента, Україна була у більш складній ситуації: “Але ми дуже вірили, боролися і здобули перемогу... Кілька влєвнєних хитрощів, практик, військових операцій, і ви пам’ятаєте,

Харківський регіон був звільнений, частина, і ви пам’ятаєте, що було у Херсоні. Тому, є складнощі, є різні думки, і я вважаю, що ми не маємо права навіть думати і опустити руки. Бо яка, скажіть мені, альтернатива?”.

На його переконання, якщо Україна гіпотетично віддасть росії третину держави, то війна не закінчиться: “Це буде тільки початок. Він же цим не закінчить (президент рф володимир путін — УНІАН). Ми ж знаємо, що таке заморожений конфлікт. Ми ж для себе зробили висновки”.

Зеленський підкреслив, що треба берегти людей.

“Сьогодні минув час — люди втомлені. Всі втомлюються. Всі люди, незалежно від їхнього статусу. Це зрозуміло. Тут нічого такого немає. Але це не патова ситуація. Я ще раз підкреслюю. Ми про це вже говорили. Це не якась новина. Росія контролює небо... Ми бережемо наших хлопців і дівчат. Коли ми не контролюємо небо, просто кидати, як росія кидає своїх людей як м’ясо, ніхто не хоче”, — додав президент.

При цьому глава держави розповів, як побороти таку ситуацію. Зокрема, він зазначив, що рішення про надання Україні винищувачів F-16 вже є, але треба почекати завершення навчання українських пілотів і механіків, тому що це довгий процес.

“Швидкі є рішення. І вони не якісь там космічні, технологічні — протиповітряна оборона. Ми спробували, коли на фронті є ППО, всі чітко розуміють — військові йдуть вперед, біжать, їдуть, використовують техніку. І йдуть ті чи інші контрнаступальні дії”, — підкреслив Зеленський.

Глава держави додав, що треба більше співпрацювати з партнерами для посилення ППО і розблокування неба, щоб “дати можливість нашим хлопцям зробити наступальні дії”. Також Зеленський заявив, що треба думати про сьогоднішній день, а не про завтра.

Білий дім:

«...ВАЖЛИВО, ЩОБИ МИ ПРОДОВЖУВАЛИ ПІДТРИМУВАТИ УКРАЇНУ»

Координатор Ради нацбезпеки Білого дому Джон Кірбі охарактеризував статтю генерала Залужного виданню The Economist як один із важливих аргументів, який підтверджує нагальну необхідність подальшої підтримки України.

Під час пресбрифінгу у Вашингтоні Кірбі заявив: “Я думаю, що це підкреслює, наскільки важливо, щоби ми продовжували підтримувати Україну. Ми розвиваємося й уже еволюціонували в контексті того, чим ми забезпечуємо Україну, так само як розвивалася і сама війна. І я підозрюю, що цей процес триватиме”.

Кірбі також зазначив, що у процесі війни змінюються потреби сторін, в тому числі щодо систем озброєнь, які партнери надають Україні.

Він підкреслив, що задовольняти актуальні потреби було би надзвичайно легше, якби Конгрес ухвалив запит президента Байдена з додатковим фінансуванням, у тому числі з підтримкою України. Кірбі також відзначив, що цей пакет передбачає не лише нові можливості для України, але також поповнення засобів самих Сполучених Штатів.

КРЕМЛЬ ПРО СТАТТЮ ЗАЛУЖНОГО

У кремлі не погодилися зі словами головнокомандувача Збройних сил України Валерія Залужного про те, що війна зайшла у глухий кут. Російське пропагандистське видання ТАСС цитує пресекретаря президента росії дмитрія пєскова.

“Ні, вона не зайшла у глухий кут. Росія послідовно продовжує проведення спеціальної військової операції. Всі цілі, які ставилися, повинні бути виконані.

Київському режиму вже давно потрібно було зрозуміти, що навіть говорити про якісь перспективи перемоги на полі бою – це абсурдно. І чим раніше київський режим для себе це усвідомить, тим скоріше відкриються якісь перспективи”.

(Грудень 2023 року).

ОДЕЩИНА: ХРОНІКА ВІЙНИ

(01.08 – 31.12.2022 року)

Життя за Україну

Церемонія прощання з командиром 28-ї окремої механізованої бригади імені Лицарів Зимового Походу Віталієм Гуляєвим та іншими військовослужбовцями з'єднання, які загинули на фронті російсько-української війни, відбулася у Військовій академії Одеси. На ній були присутні перші особи міста та регіону, командувач військ оперативного командування «Південь» генерал-майор Андрій Ковальчук, п'ятий президент України Петро Порошенко, екс-спікер Верховної Ради Олександр Турчинов та інші.

Віталій Гуляєв загинув 23 липня під час виконання бойового завдання на півдні України. У лютому 2022 року 28 бригада під його командуванням зірвала наступ ворога на Одесу та Миколаїв. Російська армія спробувала висадити морський та повітряний десант за 40 км від Одеси, але потерпіла поразку і з

втратами відступила.

Після успішної операції на Одещині 28-ма бригада разом з командиром продовжила боронити Південь від ворога, відбивала атаки та готувалася до контрнаступу на Миколаїщині та Херсонщині. Першою в середині березня почала звільняти Херсонську область від окупації.

Разом з полковником Віталієм Гуляєвим загинули офіцери бригади — Олександр Дейнеко, Валентин Сергієнко та Віталій Бондарев. Четверо Лицарів, четверо офіцерів, які до останнього захищали південний напрямок від ворога. Вічна слава героям.

* * *

У селі Куяльник Одеської області одну з вулиць перейменували на честь командира 28-ї окремої механізованої бригади імені Лицарів Зимового Походу Віталія Гуляєва. Відповідне рішення прийняли під час засідання позачергової сесії Куяльницької сільської ради.

Очолив Лицарів

Новим командиром 28-ї окремої механізованої бригади імені Лицарів Зимового походу став полковник Юрій Мадяр.

Офіцеру 38 років. Він народився у селі Канора Закарпатської області. Закінчив Львівський військовий лицей імені Героїв Крут, Харківський інститут танкових військ та Український державний університет залізничного транспорту.

2014 року відновився на військовій службі. Командував танковою ротою, потім танковим батальйоном 24-ї окремої механізованої бригади імені короля Данила Галицького. Брав участь у визволенні низки населених пунктів Донецької області, виявив себе як чудовий тактик.

Повномасштабну війну зустрів на посаді начальника штабу 57-ї окремої мотопіхотної бригади імені кошового отамана Костя Гордієнка.

Нагороджений орденами Богдана Хмельницького III та II ступенів.

На честь комбрига

Депутати Доброславської селищної ради звернулись до Міністерства оборони України з клопотанням щодо присвоєння звання Героя України загиблому комбригу, полковнику 28 окремої механізованої бригади імені Лицарів Зимового Походу Віталію Гуляєву.

А ще депутати розглянули питання про перейменування на його честь вулицю Східну в Доброславі, на якій знаходиться меморіал 28 бригади, командиром якої був Гуляєв.

На Одещині це вже не перша ініціатива перейменувати вулиці на честь комбрига. Так, депутати Куяльницької сільської ради По-

дільського району підтримали ідею назвати вулицю в селі на честь Гуляєва. А 18 серпня депутати Березівської міськради ухвалили рішення перейменувати на честь полковника Віталія Гуляєва вулицю та провулок у райцентрі Березівка.

Імені Героя Бедзая

Президент України Володимир Зеленський нагородив відомих українців відзнакою «Національна легенда України». Серед нагороджених – начальник служби безпеки польотів, старший льотчик-інспектор Командування Військово-Морських Сил Збройних Сил України, Герой України, полковник Ігор Бедзай (посмертно).

Бедзай загинув у небі над Одеською областю 7 травня. Його гвинтокрил Мі-14 у бою довгий час ухилився від гарматного вогню ворожого винищувача Су-30, але був збитий випущеною ракетою.

У 2014 року полковник став командиром 10-ої Сакської бригади морської авіації. Під його керівництвом 3 березня 2014 року льотчики бригади змогли підняти свої літаки та вертольоти з кримського аеродрому Новофедорівка (Сакі), передислокувавши їх на материкову частину України – аеродром Кульбакіно.

Пізніше указом президента бригада отримала нову назву — 10-а

морська авіаційна бригада імені Героя України Ігоря Бедзая.

Окрім Бедзая «Національними легендами України» стали Анатолій Бабичов, Ганна Бут, Ігор Івасіков, Тату Кеплер, Марія Примаченко, Андрій Свист, Анатолій Солов'яненко та Андрій Шевченко.

У тексті указу йдеться, що нагороду присуджено «за визначні особисті заслуги у становленні незалежної України та зміцненні її державності, захисті Вітчизни та служіння українському народу, вагомий внесок у розвиток національної освіти, мистецтва, спорту, охорони здоров'я, а також багаторічну плідну громадську діяльність».

«Калібри» з моря

Підводний човен чорноморського флоту російської федерації 8 серпня, близько 10:00 години, вдарив по Одеській області.

Як повідомили в оперативному командуванні «Південь», крилату ракету морського базування типу «Калібр», випущену з підводного човна, збили в небі.

4 серпня російські військові випустили по Одеській області ракету «Онікс», проте ракета розірвалася в повітрі на підльоті до суходолу.

Незважаючи на штормову погоду, в Чорному морі продовжують маневрувати близько десятка бойових кораблів ворожого флоту.

Про це повідомили в оперативному командуванні «Південь».

Серед них напоготові чотири носії ракет типу «Калібр» та один великий десантний корабель.

Морські амбіції росіян зменшилися

Знищення російського крейсера «Москва», втеча окупантів з острова Зміїний та удар по вій-

ськовому аеродрому «Саки» сильно обмежили дії флоту окупантів у Чорному морі. Секретна розвідувальна служба Великобританії повідомляє, що російські кораблі відмовилися від далеких виходів у Чорне море та фактично патрулюють акваторію поблизу кримського узбережжя, зберігаючи візуальну видимість півострова.

Противник продовжує використовувати кораблі для завдання ракетних ударів по території України, але амбіції командування чорноморського флоту сильно зменшилися.

У нинішній ситуації значною мірою нейтралізовано загрозу висадки морських десантів у районі Одеси та навіть проведення диверсійних амфібійних операцій на чорноморському узбережжі України.

Це, на думку МІБ, дозволить Україні зняти частину військ з оборони узбережжя та направити на інші, більш актуальні райони проведення сухопутних операцій.

Розвідка Великобританії зазначає, що надводні кораблі ЧМФ використовують крилаті ракети великої дальності для підтримки наземних наступальних операцій і водночас мають труднощі в ефективному контролі над Чорним морем.

Зруйновано базу відпочинку

Вночі 17 серпня окупанти випустили по Одеській області дві ракети. В результаті обстрілу було поранено три людини. Про це повідомив спікер Одеської ОВА Сергій Братчук.

Ракети зруйнували базу відпочинку в одному з населених пунктів регіону, також знищено кілька приватних будинків неподалік. Ракетні удари по Одеській області були

нанесені під час повітряної тривоги, яка тривала в регіоні з 02:51 до 03:26.

Куди цілили ракети?

Російські нацисти 21 серпня знову обстріляли Одещину. З акваторії Чорного моря ворог випустив 5 ракет типу «Калібр». Дві збито над морем силами протиповітряної оборони. Три поцілили в сільськогосподарське підприємство Одеського району.

Оперативне командування «Південь» опублікувало фото та відео з місця інциденту.

За ними можна судити, що жодних військових об'єктів у районі обстрілу не було. Якщо говорити чесно, то там взагалі практично нічого не було. Від вибуху одна стара бетонна споруда «склалася», а з сучасного ангара зірвало дах.

Біля узбережжя дрейфують міни

Вибух, який 20 серпня приблизно о 18:30 чули городяни — це знешкодження ще однієї, другої за добу, дрейфуючої міни у прибережних водах Одеської області. Про це повідомило оперативне командування «Південь».

Нагадаємо, що у смт Затока 14 серпня двоє людей загинули і одного поранено внаслідок підризу на мінно-вибуховому пристрої на пляжі.

Одеська міськрада з посиланням на повідомлення ОК «Південь» повідомила подробиці інциденту.

За попередніми даними, група чоловіків, ігноруючи проголошені обмеження щодо відвідування узбережжя та купання в прибережних водах, нехтуючи попереджувальними знаками, влаштувала відпочинок з купанням на одному з пляжів.

Під час їх плавання стався підриз невідомого вибухового пристрою.

Обстріляли об'єкт інфраструктури

Російський літак Су-35 вранці 22 серпня випустив ракету по Одещині, яка потрапила в об'єкт інфраструктури.

В Оперативному командуванні «Південь» повідомили, що ракета повітряного базування Х-59 була випущена з літака Су-35, з напрямку Чорного моря. Постраждалих нема.

На 411-й батареї показують горілу техніку рашистів

Виставка знищеної силами оборони України ворожої техніки починає формуватись в Одесі на території парку Меморіалу героїчної оборони Одеси 411-ї берегової батареї.

Спочатку в експозиції, розміщеній на парковці на самому початку Алеї пам'яті воїнів-інтернаціоналістів, було лише три одиниці транспорту. А напередодні Дня Незалежності України з'явилися нові експонати згорілої техніки окупантів, на якій окупанти збиралися захопити нашу країну.

Атака дронів

У п'ятницю, 23 вересня, росіяни атакували Одесу дронами-камікадзе з моря, повідомило Оперативне командування «Південь». Два дрони зруйнували адмінбудівлю

в припортовій зоні. Загинула одна цивільна особа, ще одна поранена.

Також у ході атаки були пошкоджені чотири житлових будинки. Про це повідомив мер Одеси Геннадій Труханов. Один дрон «Шахід-136» збили над морем сили ППО.

Під час повторної повітряної атаки на Одесу **23 вересня** силами протиповітряної оборони над морем знищено ще 4 дрони-камікадзе «Шахід-136», зазначено у повідомленні ОК «Південь».

А в Бериславському районі Херсонщини силами та засобами протиповітряної оборони повітряного командування «Південь» збито російський штурмовик Су-25.

23 вересня зенітники Повітряних сил України збили на півдні напрямку багатоцільовий ударний БПЛА іранського виробництва Mohajer-6, повідомив речник пресслужби командування Повітряних сил ЗСУ Юрій Ігнат.

«Вперше в Україні **23 вересня** зенітниками повітряного командування «Південь» Повітряних сил ЗС України збито багатоцільовий ударний БПЛА іранського виробництва Mohajer-6 (Мохаджер-6), призначений для проведення розвідки, спостереження, рекогносцировки та вогневого ураження».

На відміну від іранських дронів-камікадзе Shahed-136, які є баражуючими боєприпасами (40 кг – вибухівки –ред.), цей БПЛА здатен нести до чотирьох високо-точних боєприпасів. Mohajer-6 має

максимальну злітну вагу 600 кг, корисне навантаження 100 кг і дальність польоту 200 км. Максимальна швидкість – 200 км/год, тривалість польоту 12 годин і максимальну висоту польоту 5400 м.

25 вересня росія знову атакувала Одесу дронами –камікадзе. Як повідомила голова об'єднаного координаційного прес-центру Сил оборони Півдня України Наталія Гуменюк, тактико-технічні характеристики цієї зброї ще не вивчені повністю. Дрони керовані і часто під час атаки змінюють напрямок руху. Наразі наші війська вивчають тактику ворога у використанні цієї зброї.

26 вересня росіяни атакували дронами Одеську область: два влучили в об'єкт військової інфраструктури, здетонували боєприпаси і спалахнула масштабна пожежа. Про це повідомив речник Одеської військової адміністрації Сергій Братчук: «Вночі ворог знову атакував Одещину. Один дрон знищений силами Протиповітряної оборони. Два влучили в об'єкт військової інфраструктури. Внаслідок масштабної пожежі і детонації боєприпасів, організовано евакуацію цивільного населення».

За даними ОК «Південь», постраждалих немає.

Російські окупанти **26 вересня** атакували Одеську область іранськими дронами-камікадзе, але українські сили ППО збили усі ворожі безпілотники, повідомило ОК «Південь».

Загалом за добу ЗСУ знищили 4 іранські дрони-камікадзе. Один близько 2-ї ночі, ще три «Shahed-136» атакували Одесу ближче до 22.00 години.

Три безпілотники-камікадзе Shahed-136, які атакували Одещину зранку **27 вересня**, знищила протиповітряна оборона Військово-Морських сил Збройних сил України. Як повідомили в Командуванні

Повітряних сил, ворог атакував регіон близько 8 ранку трьома безпілотниками, і всі вони були знищені.

В Одесі **27 вересня** під час повітряної тривоги працювала протиповітряна оборона: до міста прилетіло кілька російських ракет та безпілотників. Усі літальні апарати збила українська ППО.

ОК «Південь» пізніше опублікувало повідомлення про збиття ракет: «Двома винищувачами Су-35 з боку Чорного моря, з кримського напрямку по Одещині випущено 2 ракети класу «повітря — поверхня» Х-59. Силами протиповітряної оборони обидві ракети знищено в повітрі».

Останнім часом російські окупанти активно використовують проти України іранські дрони-камікадзе «Shahed-136». Їхня назва перекладається як «блискавка». Вони побудовані за схемою «літаюче крило» характерної трикутної форми та мають металевий каркас, обшитий пластиком. У різних варіантах ці «блискавки» несуть від 15 до 40 кг вибухівки. Фахівці, які вивчали уламки дронів, стверджують: заявлена іранцями дальність польоту «шахедів» виявилася завищеною. Незважаючи на те, що в рекламі обіцяли радіус дії в тисячі кілометрів, насправді — не більше 200. Мабуть, тому дрони-камікадзе зараз атакують переважно об'єкти в Миколаївській та Одеській областях.

2 жовтня уночі російські окупційні війська атакували Миколаївщину.

Про це повідомили Повітряні сили ЗСУ.

П'ять із семи «Shahed-136» знищено військовослужбовцями зенітної ракетної Одеської та Херсонської бригад Повітряного командування «Південь».

Дрон-камікадзе типу Shahed-136 був збитий силами протиповітряної оборони над Одесою вдень **4 жовтня**. Про це повідомили в Оперативному командуванні «Південь».

«Ворог намагався атакувати Одесу дроном-камікадзе типу «Shahed-136». Силами протиповітряної оборони безпілотний літальний апарат знищено над морем», — підкреслили в ОК «Південь».

Ранком **6 жовтня** Одещину та Миколаївщину атакували дрони-камікадзе. В ОК «Південь» повідомили: «Під час нічної атаки дронів-камікадзе по Одещині і Миколаївщині, за попередніми даними, 6 дронів збито силами протиповітряної оборони».

Зенітні підрозділи повітряних командувань «Центр», «Захід» та «Південь» **6 жовтня** з 15.00 до 20.00 збили п'ять ворожих безпілотників. Серед них три дрони-камікадзе Shahed-136, один БПЛА Mohajer-6 та один розвідник «Орлан-10».

Протягом дня в районі Одеси було збито кілька ворожих безпілотників. Одеська міськрада підтвердила знищення трьох «шахедів».

Повітряне командування «Південь» повідомило: «Ворог продовжує тероризувати південь України безпілотниками іранського виробництва».

Так, **7 жовтня** з 20.00 до 21.30 години російські окупційні війська атакували трьома дронами-камікадзе «Shahed-136» Одещину та Миколаївщину. Всі три крилаті самобубці збито силами та засобами протиповітряної оборони повітряного командування «Південь».

Черговий ворожий БПЛА оперативно-тактичного рівня збила українські захисники вдень **8 жовтня** в Білгород-Дністровському районі Одещини. Про це повідомили в Оперативному командуванні «Південь».

«Близько 15:00 в Білгород-Дністровському районі Одещини силами та засобами протиповітряної оборони повітряного командування «Південь» ліквідовано черговий російський безпілотною оперативно-тактичного рівня. Тип уточнюється», — повідомили в ОК «Південь».

9 жовтня сили ППО знищили дрон противника над морем під час підльоту до Одеси.

Начальник об'єднаного координаційного прес-центру сил оборони півдня України Наталія Гуменюк заявила, що це був іранський дрон-камікадзе Shahed-136.

10 жовтня по всій території України ворог наносив масовані ракетні удари. Зокрема і по південних регіонах. Про це повідомили в Оперативному командуванні «Південь».

Атакуючи об'єкти соціальної та критичної інфраструктури, по півдню ворог спрямував близько 2 десятків крилатих ракет типу «Калібр», Х-101, Х-55 та 4 безпілотною літальних апаратів, в тому числі і камікадзе.

Силами протиповітряної оборони знищено над Миколаївщиною 14 крилатих ракет, над Одещиною – 3 ракети і 4 дрони «Shahed-136», «Shahed-129».

11 жовтня українські захисники збили 8 російських безпілотною «Shahed-136» над Миколаївською та Одеською областями.

Вранці, **12 жовтня**, над Миколаївщиною, силами та засобами протиповітряної оборони повітряного командування «Південь» збито дев'ять ворожих дронів-камікадзе «Shahed-136».

Одеські тероборонівці збили ракету з автоматів

Бійці одеської бригади територіальної оборони зі стрілецької зброї збили російську ракету. Те, що сталося в день масованих

ракетних обстрілів 11 жовтня, офіційно підтверджують у 126-й окремій бригаді ТрО Збройних сил України.

Одинадцять бійців відкрили вогонь по ракеті, що пролетіла над їхніми головами. Та йшла дуже низько, зазначають ТрОшники. Після залпу військових випустила чорно-білий дим і впала.

Майже неймовірну історію підтверджує і відео збиття, і численні фото та відео уламків.

Рашисти відвели підводні ракетноносці з Чорного моря

Росіяни відвели підводні ракетноносці в пункти базування, ймовірно для поповнення ракет. Наразі Чорному морі залишаються два кораблі-носії «Калібрів». Про це повідомила 24 жовтня начальниця об'єднаного координаційного пресцентру Сил оборони півдня України Наталії Гуменюк в ефірі національного телемарафону.

«Наразі в акваторії Чорного моря перебувають 2 надводні ракетноносці, це — 16 калібрів наготові. Минулого тижня вони знаходились в кількості від 5 одиниць ракетноносців, в тому числі і два підводні ракетноносці заходили в ту ділянку і також використовувались, зокрема, для ураження об'єктів критичної інфраструктури України», — заявила Гуменюк.

За її словами, пуски з підводних човнів таких ракет ускладнюють їх виявлення, тому росіяни і використовують їх для того, щоб уразити такі критично важливі об'єкти. Проте наразі підводних ракетноносців там не зафіксовано, перебувають тільки два надводні.

Гуменюк додала, що корабель-

не угруповання ворога знаходиться вздовж південного узбережжя Криму і маневрує в напрямку Новоросійська. Виходити за мис Тарханкут ближче до материкової України росіянам небезпечно, оскільки там

починається зона досягання українського озброєння. Також зернова угода та зобов'язані на міжнародному рівні застерігають їх наблизитися та перешкоджати роботі цих коридорів.

Герой з Одещини

Президент України Володимир Зеленський надав звання Героя України та вручив орден «Золота Зірка» жителю Болграда Владиславу Бандару. Церемонія нагородження відбулася у Білому залі Героїв України у Маріїнському палаці, куди Владислав Бандар прибув зі своєю дружиною Іриною.

Героїчний уродженець Одещини – старший лейтенант, командир парашутно-десантного батальйону. До повномасштабного російського вторгнення він обороняв батьківщину на Донбасі в рамках АТО та ООС.

У березні він забезпечував оборону опорних пунктів у районі важливого мосту через Сіверський Донець біля населеного пункту Щастя Луганської області.

Пізніше він успішно організував оборону в районі Верхньотецького в Донецькій області і разом із побратимами неодноразово зупиняв ворожі атаки на найнебезпечнішому напрямку.

18 березня під час бою Владислав отримав осколкове поранення правої руки, згодом її довелося ампутувати. Зазначається, що навіть після поранення герой продовжував керувати обороною опорного пункту, допоки його не евакуював бойовий медик.

Наразі Владислав Бандар перебуває на реабілітації.

Володимир Зеленський підкреслив, що хоробрість таких людей, як Владислав, є «фундаментом наших досягнень і майбутньої перемоги».

У трьох морях – 100 ракет

Станом на 23 жовтня Росія тримала на бойовому чергуванні в Чорному, Азовському та Середземному морях 17 кораблів та катерів – загальний залп крилатих ракет “Калібр” на них становить 100 одиниць. Про це повідомила пресслужба ВМС Збройних сил України у Facebook.

“Станом на 23 жовтня в Чорному морі перебуває 2 носії КРМБ “Калібр”, загальний залп яких складає 24 ракети, вони діють в інтересах нанесення ракетних ударів по Україні;

в Азовському морі ворог продовжує контролювати морські комунікації, утримуючи на бойовому чергуванні до 2 ворожих кораблів та катерів;

в Середземному морі ворог утримує угруповання чисельністю 13 кораблів, в тому числі 5 носіїв КРМБ “Калібр” з сумарним залпом в 76 ракет”.

Також повідомляється, що за добу, в інтересах росії прохід Керч-Єнікальською протокою до Чорного моря здійснили 33 судна (з них 5 суден продовжили рух у напрямку протоки Босфор) та до Азовського моря – 49 суден (з них 10 суден рухались з протоки Босфор).

Одеський морпіх збив вертоліт із кулемета

Один із російських ударних гелікоптерів Ка-52 «Алігатор», які останні кілька днів були знищені в Херсонській області, збив військовослужбовець 35-ї окремої бригади морської піхоти ім. контр-адмірала Михайла Остроградського з Одеської області.

Про це повідомили у бригаді. Зазначається, що воїну вдалося вразити гелікоптер за допомогою кулемета.

Місто Южне постраждало через обстріли окупантів

Без електроенергії і водопостачання залишалося на певний час місто Южне через ворожі обстріли об’єкту інфраструктури.

У місті було організовано підвіз технічної води у двори. Є перебої з телефонним зв’язком та Інтернетом.

* * *

Два ракетних удари завдали росіяни 22 жовтня по об’єкту енергетичної інфраструктури Одеської області. Внаслідок цього у декількох населених пунктах Одеського району не було світла.

Вбивці відомі

Одеські правоохоронці встановили особи офіцерів збройних сил російської федерації, які наказали завдати ракетного удару по житловому комплексу «Тірас» в Одесі. Про це повідомив очільник обласної прокуратури Сергій Костенко.

«Ми завершили експертизи, знаємо, хто наказував, але зараз оприлюднити цю інформацію не можемо, — сказав він. — Справа в тому, що ми об’єднали в одній справі дев’ять епізодів, у тому числі і «Тірас». За іншими експертизи ще продовжуються. Це робиться для того, щоб доказова база для міжнародного суду та трибуналу була максимально повною, і винні справді були покарані».

Чинovníк пояснив, як саме здійснюється розслідування. Спочатку правоохоронці одержують

результати вибухотехнічних експертиз, потім запитується інформація від ППО, яка підкріплюється даними розвідки. З усього цього масиву даних робляться висновки.

«У будь-якому випадку, можна говорити про те, що ми маємо справу зі свідомою тактикою руйнування цивільної інфраструктури», — зазначив Сергій Костенко.

Нагадаємо, ракетний удар по ЖК «Тірас», який розташований між вулицею Академіка Корольова та Люстдорфською дорогою, було завдано 23 квітня. В результаті загинуло семеро людей, 18 отримали поранення. Серед загиблих – тримісячна дитина та вагітна жінка.

Від російських ракет загинуло 32 мирні жителі Одеської області

32 мирні жителі Одеської області загинули з 24 лютого 2022 року внаслідок повітряних ударів з боку російських нацистів. Про це 19 жовтня повідомив начальник регіональної прокуратури Сергій Костенко.

За його словами, з початку повномасштабного вторгнення ворог обрушив на Одещину 97 ракет: до цього числа не входять ракети, збиті силами ППО.

Більшість жертв припала на Сергіївку, де російські ракети влучили в житлову дев'ятиповерхівку та спортивно-оздоровчі бази. Там загинуло 22 особи.

Майже тисяча людей постраждали від часткової або повної руйнації житла.

«Зафіксовано пошкодження 239 приватних будинків та квартир, тридцять з яких повністю знищено, — сказав прокурор. — Також постраждали 32 бази відпочинку, 19 підприємств зі складськими приміщеннями та торговий центр «Рів'єра».

Обласною прокуратурою розпочато 74 кримінальні провадження за фактами порушення законів та звичаїв війни.

За дві години в Одеській області знищили 15 Shahed-136

15 дронів-камікадзе іранського виробництва Shahed-136 знищили українські захисники над Одещиною ввечері 26 жовтня. Як повідомили в Командуванні Повітряних сил України, окупанти випустили по півдню материкової України з тимчасово окупованого Криму понад два десятки Shahed-136 з 22:00 по 24:00.

17 дронів знищено силами та засобами протиповітряної оборони Повітряних Сил Збройних Сил України. Ще два — іншими підрозділами Сил оборони України.

15 Shahed-136 було збито в Одеській, три – в Миколаївській та один – у Вінницькій областях.

«Високу ефективність бойової роботи показало озброєння, надане Україні західними партнерами», — зазначили в Командуванні.

Відмінно себе проявили і досить старі зенітно-ракетні системи (щоправда, модернізовані), і звичайна зенітна артилерія, яка не особливо відрізняється від того, що застосовувалося під час Другої світової війни; і кулемети, і ПЗПК.

Зенітники збили ворожий штурмовик

Українські військові у неділю, 30 жовтня, на півдні збили російський штурмовик Су-25, повідомило командування Повітряних сил ЗСУ.

«30 жовтня близько 8.00 на південному напрямку зенітним ракетним підрозділом Повітряних сил збито російський штурмовик Су-25», — йдеться в повідомленні.

Шторм прибив міну до одеського пляжу

Якірну міну, яку прибило до одного з одеських пляжів під час шторму, знешкодили Сили оборони в прибережних водах. Про це повідомляє оперативне командування «Південь».

«Мінна небезпека є одним із ризиків, на який ви наражаєте себе, нехтуючи обмеженнями воєнного стану щодо відвідування прибережної зони. Радіус осколкового ураження такого снаряда може сягати 100 м. А здетонувати міна може моволі в безпосередній близькості до урізу води», — йдеться в повідомленні.

Імені Чорноморського козацтва

6 листопада в Одесі відбулись громадські обговорення щодо отримання нової назви 126-ї бригади тероборони. В результаті вирішили звернутися до влади про присвоєння почесного «імені Чорноморського козацтва». Про це повідомили на сторінці бригади у соцмережі.

Питання присвоєння бригаді почесного найменування «імені Чорноморського козацтва» розглянули на громадському обговоренні

в присутності істориків, волонтерів і представників влади. Напередодні особовий склад бригади проголосував за такий варіант назви.

Як зазначили історики, козаки Чорноморського козацтва були останніми із запорожців, які воювали в авангарді військ за визволення міст південних регіонів України.

А сьогодні Миколаївщина, Херсонщина та Одещина є рідним краєм для багатьох бійців нашої бригади, які приймають участь в боях за звільнення територій Херсонської і Миколаївської областей, йдеться у повідомленні бригади.

Показове заняття за стандартами НАТО

Командирам підрозділів 11-ї бригади НГУ імені Михайла Грушевського провели показове заняття з відпрацювання дій взводу піхоти під час виконання завдань на блокпосту в районі збройного конфлікту. Про це повідомляє МВС України.

На занятті відпрацювали огляд цивільного транспорту, прорив диверсійно-розвідувальної групи на автівці через блокпост, а також відбиття нападу на розгорнутий блокпост, зайняття кругової оборони та маневр вогнем.

Кораблям тихоокеанського флоту не вдалося атакувати Україну

Кораблі тихоокеанського флоту російської федерації, які з початку лютого перебували в Середземному морі, повертаються до Владивостока. Як повідомив керівник моніторингової групи Інституту Чорноморських стратегічних досліджень Андрій Клименко,

судна вже пройшли Сінгапурську протоку.

Йдеться про ракетний крейсер «Варяг» і великий протичовновий корабель «Адмірал Трибуц». Судячи з літер Z і V на трубах, перед повномасштабним вторгненням їх планували перекинути до Чорного моря для участі у війні проти України, однак на заваді стала позиція Туреччини, яка закрила протоки для російських військових кораблів.

Дев'ять місяців кораблі провели в Середземці, проте нескінченно це тривати не могло: база в мф рф у сирійському Тартусі не здатна ремонтувати й обслуговувати настільки великі одиниці флоту. Європейські ж порти, зі зрозумілих причин, для країни-агресора закриті.

Усе це змушує рф повертати кораблі північного, балтійського і тихоокеанського флотів у пункти базування, констатує Клименко.

У центрі атаки – Одеса

За інформацією Повітряних сил, росіяни випустили 5 грудня по території України понад 70 ракет, 60 з яких збили ППО. Попередньо, росія випустила 38 крилатих ракет X-101/X-555 з восьми ракетноносців стратегічної авіації Ту-95мс з району Каспійського моря та Волгодонська Ростовської області. Ще 22 крилаті ракети типу «Калібр» випустили з кораблів чорноморського

флоту. Крім цього, з акваторії Чорного моря Україну атакували дальні бомбардувальники Ту-22м3 трьома крилами ракетами X-22, а також винищувачі Су-35 шістьома керованими авіаційними ракетами X-59 та однією X-31П.

За підрахунками Forbes, 5 грудня Росія випустила по Україні ракет на 400 млн доларів США.

Як повідомила начальниця Об'єднаного координаційного пресцентру Сил оборони півдня України Наталія Гуменюк, під час ракетної атаки над Одещиною було збито 8 ракет, ще одну військовій знищили над Черкащиною та 6 над Миколаївщиною.

5 грудня російські окупанти нанесли восьму масовану ракетну атаку на енергосистему України. Загалом, повідомили у компанії «Укренерго», система зберегла свою цілісність і продовжила працювати синхронно з мережею континентальної Європи, А найбільшого лиха рашисти завдали Одесі.

«Внаслідок масованого ракетного удару пошкоджена енергетична інфраструктура нашої області. Також є влучання в цивільні будинки та об'єкти цивільної інфраструктури. Поранено двоє людей. Наразі електропостачання відсутнє в Одесі та більшості громад Одеського району. Усі служби перебувають на місцях та вже розпочали відновлення електропостачання. Жодними ракетними ударами ворогу не вдасться нас зламати або залакати. Слава Україні!» — написав голова Одеської ОВА Максим Марченко по обіді 5 грудня.

Через пошкодження енергетичної інфраструктури в Одесі було зупинено роботу котелень комунального підприємства «Теплопостачання міста Одеса», не працював електротранспорт і не було води,

написав міський голова Геннадій Труханов.

Наступного дня голова Одеської ОВА Максим Марченко повідомив, що ввечері 5 грудня було скликано штаб з ліквідації наслідків ракетних ударів по енергетичній інфраструктурі області.

— Усім службам визначили завдання щодо перепідключення об'єктів за тимчасовою схемою енергоживлення для забезпечення роботи котельень, об'єктів водопостачання та лікарень. За ніч енергетикам вдалося зробити неможливе — зранку у деяких районах Одеси та Одеському районі є світло, вода і тепло, — розповів Максим Марченко.

Це підтвердив міністр енергетики Герман Галущенко в ефірі національного телемарафону. А прес-служба «ДТЕК Одеські електромережі» заявила, що подачу електрики на об'єкти тепло- та водопостачання, а також до лікарень відновили до 12:00 6 грудня.

Ввечері 6 грудня речник Одеської ОВА Сергій Братчук повідомив про ситуацію в Одесі станом на 19:00: «Водопостачання та водовідведення відновлено по всьому місту. Вдень у тих районах, де не було води, її забезпечували комунальні автівки.

Теплопостачання. 11 районних та квартальних котелен і Одеська ТЕЦ працюють у штатному режимі. Це близько 88% абонентів. Тобто з теплом вже більше 600 тисяч одеситів».

* * *

Два приватні будинки було повністю зруйновано і чотири пошкоджено під час ракетного обстрілу 5 грудня в Арцизі Одеської області. Двоє людей дістали поранення, повідомив міський голова Сергій Парпуланський.

Щоденні атаки

Зранку 17 грудня ворог спрямував по Одещині чергову ракетну атаку. Обидві ракети були збиті, повідомило Оперативне командування «Південь».

Згодом було уточнено, що ППО збила дві ракети «Онікс», випущені з берегового ракетного комплексу в тимчасово окупованому Криму.

У ніч з 18 на 19 грудня російські війська атакували Україну дронами-камікадзе Shahed-136 іранського виробництва.

За повідомленням Служби зв'язків з громадськістю Повітряного командування, силами протиповітряної оборони ПК «Південь» знищено 10 шахедів.

Військові частини Повітряного командування «Південь» отримали потужні прожектори, які допоможуть краще виявляти та знищувати ворожі дрони.

Пристрої передала група одеських волонтерів «Технарі».

Генератори дуже пригодяться

Із США до нашого регіону доставлено 90 генераторів. Про це повідомляє Одеська ОВА.

40 генераторів, які область отримала від команди американського Проекту UCBI – II «Зміцнення громадської довіри», розподілено між районними військовими адміністраціями, громадами та низкою стратегічно-важливих установ.

Ще 50 генераторів Одещина отримала в рамках реалізації Проекту USAID «Підвищення ефективності роботи та підзвітності органів місцевого самоврядування» («Говерла»).

По 5 генераторів надійшли до Арцизької, Балтської, Білгород-Дністровської, Болградської, Визирської, Доброславської, Кодимської, Саф'янівської, Юженської та

Чорноморської міської громад, які є партнерами проєкту від Одеської області.

Одеса одержить нові трамваї

13 багатосекційних зчленованих трамваїв придбає Одеса за кредитні кошти Європейського інвестиційного банку у компанії «Татра-Юг». Про це стало відомо після підписання контракту між компанією і КП «Одесміськеелектротранс».

Міжнародний тендер відбувся з другої спроби — процедура розкриття пропозицій відбулася у вересні 2021 року. Крім одеської компанії «Татра-Юг» (виробничі потужності в Дніпрі), у ньому взяли участь львівський «Електронмаш» і китайська компанія CRRC Dalian Co. LTD.

Спочатку планувалося, що трамваїв буде 14, проте виявилось, що поставити за 20 мільйонів євро можна лише 12, проте під час торгів «Татра-Юг» та ОГЕТ зійшлися на 13.

Для шкіл і дитсадків

39 електрогенераторів передав Міжнародний благодійний фонд «Ваше місто» на честь Дня святого Миколая одеським дитсадкам і школам, які працюватимуть очно.

«Ми продовжуємо допомагати нашому улюбленому місту. У День святого Миколая, завдяки нашим партнерам - німецько-українській благодійній організації Blau-Gelbes Kreuz, а також фінансовій підтримці німецьких меценатів, ми передали одеській мерії 39 електрогенераторів, потужністю 3 кВт кожен. Вони будуть спрямовані в дитячі садки та школи Одеси. А отже, наші діти під

час повітряної тривоги і за відсутності електроенергії в укриттях будуть у безпеці, зі світлом і теплом», — розповів засновник фонду Ігор Федін.

За словами міського голови Геннадія Труханова, через департамент освіти і науки генератори передадуть керівникам навчальних закладів.

«Ці генератори забезпечуватимуть освітлення сховищ і переходів до них під час повітряних тривог. Самі сховища в закладах відремонтовані та забезпечені всім необхідним. Але до сьогоднішнього дня вони освітлювалися лише за допомогою ліхтарів. Ми всі розуміємо, що таке перебування ста, двохсот чи навіть трьохсот дітей у підвальному приміщенні без світла. Тому ця гуманітарна місія дуже важлива», — зазначив Геннадій Труханов.

Мер також подякував фонду «Ваше місто» та його донорам із Німеччини, США та України за генератори і за надані медикаменти.

Гуманітарка з Японії

До Одеси надійшла гуманітарна допомога від японського міста-побратима Йокогама, повідомляє Одеська міська рада

Це 1900 комплектів зимового одягу, окремо 80 теплих курток та 10 тисяч комплектів одноразових хімічних грілок для ніг.

Пріоритетним напрямком визначали сферу житлово-комунального господарства, адже комунальники сьогодні допомагають долати наслідки ракетних атак.

Ідеологія протистояння

Під час прямої лінії 14 грудня 2023 року путін вкотре озвучив свої історичні вигадки про те, що все Причорномор'я належить росії, а українську Одесу назвав “взагалі російським містом”. Такий наратив ідеології «русского міра», за якою «ніякої України не існує». А це не що інше, як заявка на повне знищення нашої нації та держави. Путінська «денацифікація» означає фізичну ліквідацію всіх, хто не визнає Україну як частину росії. Так звана «демільтаризація» передбачає знищення не лише українського війська, але й загалом української держави та всіх її інституцій.

Цей розділ книги сформовано з публікацій про протистояння українського світогляду, орієнтованого на європейські цінності, ідеології колоніального «русского міра», який прагне насадити в Одесі російська пропаганда. Але в неї нічого не вийде, бо одесити мудрі люди і чітко вказують дорогу окупантам – слідом за їхнім кораблем.

ОДЕСЬКІЙ ВЕСНІ НЕ ПОТРІБЕН «РУССКІЙ МІР»

Напевно, зараз ми зрозуміли, в якій добрій країні жили, адже тільки після сильного потрясіння можна оцінити масштаб того, що мали. Ми любили лаяти уряд, були незадоволені президентом, цінами на бензин і тарифами на комуналку, і ще бозна-чим. Але коли в наш дім прийшло лихо, люди згуртувалися, стали ніби однією родиною. І в усіх одне бажання: швидше б закінчився цей страшний сон і з нашої землі втік останній загарбник-орк!

Хочеться допомагати всім, що можеш. Хтось, насамперед не дуже дисциплінований через різні причини, сьогодні намагається оплачувати комунальні рахунки вчасно і навіть вперед, підтримуючи людей, які займаються важкою роботою, розгрібаючи завали після бомбардувань, щодня вивозять сміття і дають нам світло, газ, воду та тепло, незважаючи ні на що.

Магазинчик біля будинку Раечка відкриває рівно о 7.30, щоб усі встигли купити теплого хлібця. Двірник Вітя старанно підмітає свою територію. Жінки-соцпрацівники нікуди не поїхали з Одеси і всі як один кажуть: «Як же ми покинемо своїх підопічних?»

Якраз у той момент, коли ударом ракети вперше було зруйновано злітно-посадкову смугу аеропорту, від мене вийшов кур'єр з доставки продуктів. Ледве за ним зачинилися двері під'їзду, пролунало три вибухи. Я думала, що його вбило...

Тому вважаю, що представникам професій, які приходять до тих, хто потребує допомоги, слід після перемоги надати статус учасників війни з відповідними привілеями.

Цей довжелезний комендантський день... Ніколи не думала, що тиша може бути такою зловісною! І так хочеться, щоб знову, як до цієї проклятої війни, на подвір'ї на лавці сиділа б компанія сусідок, і нехай вони перемивали б кісточку кожному перехожому. Хай би Маша вкотре з вікна кричала своєю 12-річному шибенику, що настав час їсти — у березні вони поїхали

до Молдови. І хай би рано вранці Руслан голосно заводив свою машину — він убитий у квітні.

Герой фільму «Доживемо до понеділка» написав у творі: «Щастя — це коли тебе розуміють». Сьогодні щастя — коли не гримлять вибухи, не летять ракети, не лякає повітряна тривога, коли мир, спокій та стабільність.

Щоб вечорами у парку стукали в доміно пенсіонери, щоби знову у Миському саду кружляли у вальсі літні пари, а у дворах чоловіки сперечалися про політику. І це щастя!

Усі ми чекали на весну, мали на неї багато планів, мріяли гуляти набережними, сидіти під квітучими деревами, збиралися у відпустку. Війна зруйнувала все це, і дякувати Богу, що багато наших близьких змогли виїхати в безпечні місця. Коли б ще їм випала можливість побувати в Європах?

А тих, хто залишився, не тішить тепло та сонечко, ну а пляжі — так ті давно заміновані. Ми тут у себе майже щодня переживаємо бомбардування та нальоти, а серце болить за загиблих та за зруйновані будинки та пам'ятки архітектури — за все, що створювалося довгі роки.

Напевно, у сучасних військових школах навчали варварів 21 століття, що воювати треба із мирним населенням, руйнуючи їхні будинки, музеї, монастирі, мости та дороги. Вони вже «денацифікували» та «демлітаризували» в Одесі Воронцовський палац та сім'ю з немовлям, торговий центр та готель.

Соромно за вас, чії прадіди боролися поряд з українцями, білорусами, представниками інших народів, перемогли у 45-му німецький фашизм, а тепер стали фашистами ще крутішими за німецькі!

Що сказав би про цю війну, слава богу, полковник у відставці, який не дожив до наших днів, активний автор «Прес-кур'єра» Микола Григорович Попов, якби дізнався про ганьбу вашої російської держави, вашої країни та кожного її мешканця? 19-річний хлопчина, родом із села під москвою, він добровільно пішов бити фашистів, був поранений і зустрів Перемогу в Берліні.

Зараз в Одесі найпрекрасніший час — весна. І потрібна вона нам лише своя, рідна! За три місяці війни кожен зрозумів, що «російський світ» пов'язаний із вбивством, насильством, руйнуванням, муками та горем людей. І будь-яка нормальна людина не сприймає того, з чим вторглися на землю мирної незалежної країни банди несамовитих загарбників. А ті, хто, може, ще недавно в чомусь сумнівався, гадаю, вже взяли за розум.

Незважаючи на постійно тривожну обстановку, Одеса виявляє свій знаменитий оптимізм та життєстійкість. Повним ходом йдуть весняні роботи: фарбуються ворота та лавки, упорядковуються парки та сквери. висаджуються квіти. У Миському саду заклали величезний газон. На Преображенській біля Книжкового провулку дизайнери «зачісують» крони дерев. Біля «Привозу» закінчується ремонт перехрестя, де поставили нові колії, чистяться трамвайні колії.

Тому що перлина біля моря завжди має бути красивою!

Деякі одесити вже стали повертатися додому і насамперед біжать до зоопарку, щоб забрати у директора Ігоря Белякова своїх вихованців. Уявляю скільки радості від зустрічі в обох сторін.

Живи, Одессонько!

Оксана ЛЮДВІК.
(19 травня 2022 року).

У ПОЛОН ПОТРАПИВ ОДЕСЬКИЙ СВЯЩЕННИК

Російські окупанти викрали та катують настоятеля Свято-Троїцького храму Одеси отця Василя Вирозуба, який на початку війни на цивільному катері поїхав рятувати прикордонників із острова Зміїний. Про це повідомив генерал поліції В'ячеслав Аброськін.

Керуючий Одеською єпархією Православної церкви України, єпископ Одеський і Балтський Афанасій виступив з офіційним зверненням про допомогу у звільненні з російського полону капелана Василя Вирозуба. У зверненні, зокрема, йдеться:

«Отець Василь був членом української місії з порятунку прикордонників на острові Зміїний.

Ще 25 лютого українське рятувальне судно «Сапфір» з екіпажем та капеланами, серед яких був священнослужитель Одеської єпархії ПЦУ протоієрей Василь, відправилося на острів. А вже 27 лютого ми отримали повідомлення, що судно разом з екіпажем захоплене російськими військовими в полон... 24 березня відбувся великий обмін полоненими, де були звільнені військові прикордонники та екіпаж судна «Сапфір», але серед звільнених не було капеланів та медика, яких захопили разом з екіпажем. Невдовзі з'явилася інформація про те, що захоплене рятувальне судно також звільнене...

10 квітня ми дізналися, що медик і два капелани протестантських релігійних організацій також звільнені через обмін, але серед них нема отця Василя.

Від звільнених моряків та з відкритих джерел у засобах масової інформації нам стало відомо, що отця Василя Вирозуба за цей час уже кілька разів перевозили з місця на місце: з Криму до російської федерації, а там — у сізо в Ростовській області. Що до нього застосовуються моральні й, дуже ймовірно, фізичні тортури.

Відповідно до Женевської конвенції 1949 року «Про захист військовополонених» при захопленні ворогом військових капеланів (приклад о. Василя Вирозуба) слід пам'ятати про таке: капелани можуть затримуватися лише з метою надання ними духовної підтримки військовополоненим зі складу збройних сил їхньої держави, якщо такої мети нема — капелан має бути негайно звільнений.

З цього приводу Одеське єпархіальне управління ПЦУ висловлює своє обурення підлими діями з боку росії та звертається до органів державної влади України, світової спільноти, релігійних лідерів та усіх місій про розголос цього інциденту й допомогу у звільненні протоієрея Василя Вирозуба з російського полону».

(21 квітня 2022 року).

ПОВЕРНЕННЯ О. ВАСИЛЯ

Настоятель Свято-Троїцького храму Одеси Василь Вирозуб, якого росіяни тримали в полоні, повернувся до України у рамках обміну полоненими. Про це на своїй сторінці у фейсбук повідомив релігійний експерт Олександр Єфременко.

Про отця Василя (Вирозуба) «Прес-кур'єр» писав у 16-у номері газети. Він потрапив у полон ще у лютому, коли вирушив на борту рятувального судна «Сапфір» з гуманітарною місією у бік острова Зміїний з метою евакуації тіл полеглих військовослужбовців України — захисників острова.

Як повідомляв керуючий Одеською єпархією Православної церкви України, єпископ Одеський і Балтський Афанасій у своєму офіційному зверненні, вже 27 лютого стало відомо, що судно разом з екіпажем захоплене російськими військовими в полон...

24 березня відбувся великий обмін полоненими, де були звільнені військові прикордонники та екіпаж судна «Сапфір», але серед звільнених не було капеланів та медика, яких захопили разом з екіпажем.

10 квітня медик і два капелани протестантських релігійних організацій також були звільнені через обмін, а Василя окупанти залишили в полоні. Його кілька разів перевозили з місця на місце: з Криму до російської федерації, а там — у сізо в Ростовській області. До нього застосовували моральні й фізичні тортури.

І ось, слава Богу, отець Василь нарешті звільнений з полону.

(12 травня 2022 року).

«МОВНЕ ПИТАННЯ ДУЖЕ ДОВГИЙ ЧАС ВИКОРИСТОВУВАЛОСЯ ЯК КЛЮЧОВЕ У ІНФОРМАЦІЙНІЙ ВІЙНІ РОСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ»

*На запитання газети «Прес-кур'єр» відповідає
представниця Уповноваженого із захисту
державної мови на півдні України
Ярослава Вітко-Присяжнюк*

На початку серпня «Прес-кур'єр» повідомляв, що на півдні України призначили представницю Уповноваженого із захисту державної мови — нею стала Ярослава Вітко-Присяжнюк. Згодом редакція звернулася до неї з низкою запитань, на які вона люб'язно погодилася відповісти.

Символічно, що свої відповіді Ярослава Вітко-Присяжнюк надіслала напередодні Дня української писемності та мови – державного свята, яке щороку відзначають в Україні 9 листопада. Саме у цей день на Українському радіо традиційно відбувається радіодиктант національної єдності, започаткований з 2000 року. Цього року усі бажаючі можуть написати радіодиктант 9 листопада об 11.00.

Отже знайомимосся з представницею Уповноваженого із захисту державної мови на півдні України Ярославою Вітко-Присяжнюк, слухаємо її позицію з проблем української мови в Одесі і на Одещині і готуємо їй нові запитання, які буде підказувати нам життя.

— Вас призначили представником уповноваженого із захисту української мови на півдні України на початку серпня. Як так сталося, що вас, якщо не помиляюсь, першою в країні призначено на таку посаду? Як проходила сама процедура призначення? І трохи про себе: звідки ви, де вчилися, чим займалися...

— Представники в Уповноваженого вже були, станом на сьогодні їх троє, разом зі мною, але я стала першим представником так би мовити «на місці». Інші двоє представників знаходяться в Києві, за ними закріплені кілька областей, які вони моніторять та час від часу відвідують. За мною закріплені Одеська область, Миколаївська, Херсонська та АР Крим.

За освітою я філолог, у 2015 році з відзнакою закінчила магістратуру нашого філологічного факультету ОНУ ім. Мечникова. Звісно ж, мовне питання було мені близьким, тому в 2016 році з'являється ідея створити щось, що посилює б позиції української мови в Одесі та регіоні загалом. Так виник проект «Одеса україномовна», який був спрямований на популяризацію українського слова. Ми поступово розросталися, працювали в різних напрямках. А у 2020 році я стала депутаткою Одеської районної ради.

— Вам, звичайно, вже не раз доводилося розповідати про свої нові службові обов'язки, спростовувати чутки і нісенітниці. Розкажіть про це і нашим читачам.

— Мій головний обов'язок — це представництво Уповноваженого у відведених мені областях. Відповідно до законодавства, а саме статті 49 Закону України «Про функціонування української мови як державної», завданнями Уповноваженого є захист української мови як державної та захист права громадян України на отримання державною мовою інформації та послуг у сферах суспільного життя, визначених цим Законом, на всій території України і усунення перешкод та обмежень у користуванні державною мовою.

Дуже часто запитують, мовляв, в чому ж може проявлятися це обмеження прав, адже всім все зрозуміло?

Справа в тому, що єдину мову, яку зобов'язані знати всі громадяни України, відповідно до закону, це державна мова. Державною мовою, згідно зі статтею 10 Конституції України, є державна мова. Відповідно будь-які інші мови мене, наприклад, як громадянку України, закон не зобов'язує знати, тому надання інформації чи послуг іншими мовами, ніж державна, є автоматично порушенням мого права на отримання інформації чи послуг.

— В основі захисту української мови, звичайно, закон. Кілька слів про законодавчу базу мовної сфери в Україні, головні вимоги і терміни введення в дію окремих положень.

— Перш за все, це Конституція України, а саме стаття 10, в якій зазначено, що державною мовою України є українська мова. Далі — це Закон України «Про функціонування української мови як державної», який було прийнято 25 квітня 2019 року.

Закон забезпечує пріоритетність української мови у понад 30 сферах суспільного життя: зокрема у державному управлінні, ЗМІ, сфері освіти, науки, культури, реклами, послуг. Водночас він є достатньо гнучким щодо застосування інших мов поруч з українською і взагалі ніяк не регулює приватне спілкування. Тобто закон не вказує, якою мовою громадяни України повинні спілкуватися вдома чи на вулиці, з рідними чи сім'єю, але водночас

чітко прописує сфери суспільного життя, де державна мова повинна звучати обов'язково.

— Окремо про вимоги до преси, в тому числі друкованої. Нагадайте, які газети вже зараз мають видаватися тільки українською мовою, а які ще можуть і до якого терміну друкувати публікації російською?

— Відповідно до статті 25 Закону із 16 січня цього року друковані засоби масової інформації загальнодержавної і регіональної сфер розповсюдження видаються державною мовою. Із 16 липня 2024 року ця норма буде поширюватися і для друкованих засобів масової інформації місцевої сфери розповсюдження.

Водночас варто зазначити, що друковані засоби масової інформації можуть видаватися іншими, ніж державна, мовами за умови, що одночасно з відповідним тиражем видання іноземною мовою видається тираж цього видання державною мовою.

— Що буде з вівісками, рекламою, оголошеннями? У цьому плані теж суцільні порушення, а їх виправлення – то гарантовані скандали.

— Так, це справді болюча тема, особливо для нашого міста. Крім точкового реагування на порушення й комунікації із власниками бізнесу, ми ведемо листування із Одеською міською радою, адже до повноважень одного із її структурних підрозділів належить затвердження вівісок та рекламних конструкцій. І тут виникає цілком логічне запитання: яким чином затверджуються вівіски та реклама, які порушують чинне законодавство України? Нагадаю, що мовний закон функціонує вже більше трьох років.

Стосовно ймовірних скандалів... *Dura lex sed lex*. Ми не вимагаємо зняти вівіску або оголошення, тому що воно комусь не подобається. Але є закон, в якому чітко прописано, що можна, а що ні — будьте ласкаві, дотримуйтеся. Крім всього іншого, з 16 липня цього року вступила в силу норма закону, яка передбачає штрафи за недотримання мовного законодавства, тому особливо принципів чекатиме адміністративний протокол. Ще раз наголошую: було достатньо часу для того, аби привести свою діяльність до вимог законодавства.

— Повернімося до вашої практичної діяльності. Зважаючи на особливість південних регіонів йдуть розмови про розробку і прийняття цільових регіональних програм з проблем мови. Будь ласка, детальніше про це. Чи є вже якісь конкретні набіртки, що має передбачати така програма, які цілі ставити і якого результату можна очікувати?

— Подібні програми, насправді, є доволі поширеною практикою для інших областей України. Програми розвитку української мови затверджувалися Кіровоградською, Черкаською, Харківською, Львівською і низкою інших обласних рад. Не так давно таку програму затвердили і м. Дніпро і під її реалізацію виділили доволі непогане, як на мене, фінансування.

В Одеській області таку програму в липні цього року затвердила Чорноморська міська рада, зараз над її розробкою працює місто Южне, ще деякі ОТГ Одеської області. Обласну програму обіцяла розробити і затвердити й Одеська обласна рада.

Такі програми потрібні по-перше, для розвитку української мови, а по-друге, — для повноцінного функціонування мовного закону. Під час діалогів із представниками місцевого самоврядування з'являється чітке розуміння, що багато чого й так робиться вже, але програма дає чіткий курс в якому потрібно рухатися. Особливо це важливо для Одещини — регіону, різно-

барвного національно та етнічно. Ми повинні розуміти, що не дати нашим співгромадянам можливість, наприклад, вивчати й вдосконалювати свою українську мову, це фактично дискримінувати їх. Адже якщо ми, наприклад, говоримо про дитину нехай із якоїсь громади Одещини, яка вже зараз не має українськомовного оточення, то як ми можемо говорити про успішне майбутнє такої дитини? Адже для вступу у виш їй необхідно складати ЗНО державною мовою, здобувати подальшу освіту державною мовою, послуговуватися в роботі й ділових (і не лише) комунікаціях державною мовою. Тенденції доволі швидко змінилися, українська стала пріоритетною, і я сумніваюся, що хоч хтось із цих дітей та їхніх батьків мріє про вступ і кар'єру десь у Воронежі чи Єкатиренбурзі.

— **Місто Одеса дуже проблемне у мовному плані. Практично жоден міський голова не володів українською мовою, та й політичні позиції багатьох місцевих депутатів такі, що приймати проукраїнські рішення на сесіях буває дуже не просто. Як з цим боротися?**

— Знову ж таки повторюся — закон суворий, але це закон. Міського голову під час роботи українською послуговуватися зобов'язує вищезгаданий закон. І, до речі, в нього не так погано виходить.

Стосовно депутатів. Ми повинні чітко розуміти, що мовне питання дуже довгий час використовувалося як ключове у інформаційній війні росії проти України. Саме тому багатьма проросійськими політиками воно неодноразово підіймалося, саме тому ціла низка депутатів принципово ігнорувала державну мову. Проте після 24-го лютого, в умовах воєнної агресії, ігнорування мовного законодавства вкрай негативно сприймається суспільством. Якщо хто слідкує за одеським політикумом, той помітив, що останні сесії місцевих рад відбуваються далеко не за повних залів — частина вищезгаданих депутатів просто виїхали з країни. Інші, скажемо так, задумалися (не хоч тут вживати слово “перевфарбувалися”). Стосовно всіх інших, хто досі не може вивчити державної мови, щоб послуговуватися нею під час роботи місцевої ради — на них чекають адміністративні протоколи. Що цікаво, відіграє свою “магічну” роль і моя присутність у залі — на останній сесії Одеської районної ради не прозвучало жодного слова недержавною мовою, тоді як раніше подібні грішки бували неодноразово.

— **Не можу не запитати вашої позиції щодо гімну Одеси, який звучить російською. А що робити з пам'ятником Катерині II? Розумію, що це, очевидно, питання не вашої компетенції, але тепер саме з вами в Одесі будуть пов'язувати всі українські проблеми.**

— Стосовно гімну Одеси ще минулого року висловився Уповноважений із захисту державної мови Тарас Кремін, чим викликав бурхливий резонанс, мовляв, посягнули на святе. Я абсолютно підтримую його позицію і додаю від себе: в цьому питанні є дві сторони — закону й світогляду. Якщо запитати пересічного одесита, яка композиція є гімном Одеси, гадаю, більшість із них відповідь неправильно. Композиція із оперети “Біла акація” стала гімном міста не так давно, лише в 2013 році. Саме тоді, коли Одесі активно “ліпили” міф столиці новоросії. Тоді активно розвивалася тема Одеси в контексті російської культури, в контексті «русского міра», мовляв, вся одеська культура це культура російська, українського тут нічого нема і ніколи не було. Тоді окрім гімна було прийнято ще й статут міста, який станом на сьогодні абсолютно не відповідає вимогам чинного законодавства (в тому числі й мовного) і потребує докорінних змін.

Як наслідок за допомогою ось цієї чіткої пропаганди, у свідомості більшості одеситів та й українців загалом, побутує думка, що Одеса це місто російськомовне. Одесити знають про Пушкіна і Одесу, але мало що знають про Лесю Українку і Одесу, котра, між іншим, щоліта впродовж близько 10 років, відвідувала наше місто, лікувалася на Куяльнику. Ми знаємо, хто такий Ісаак Бабель, а що ми знаємо про Івана та Юрія Лип? А про одесита Святослава Караванського?

Нам потрібно створювати, навіть не створювати, а досліджувати та знайомитися із українським міфом Одеси, поступово витісняючи в головах ось той роками ліплений образ “столиці новоросії”. Те ж саме і з Катериною: ще один російський маркер. Ніхто не задумувався, чому росіяни після окупації Херсону відразу ж там встановили пам’ятника Катерині II?

Моя думка — демонтувати і, можливо, перенести в музей. Музей історії колонізаторства.

— У нас діє закон про те, що кожен державний службовець має володіти і користуватися українською мовою, скласти відповідний іспит. Інститут уповноваженого із захисту української мови залучений до цього?

— Інституція Уповноваженого в цьому процесі задіяна виключно в якості контролера, якщо можна так сказати, за дотриманням законодавства. Розробка іспиту та сам процес складання покладений на ще одну інституцію, яка передбачена вищезгаданим Законом — Національну комісію із стандартів державної мови. До речі, іспит на знання державної мови чекає не лише на держслужбовців, а й на тих, хто хоче отримати українське громадянство

— Якщо можна, дайте читачам канали для комунікації з вами.

— Для охочих залишити звернення або ж скаргу про порушення його мовних прав є сайт Уповноваженого, де є спеціальний розділ і форма для заповнення <https://mova-ombudsman.gov.ua/povidomiti-pro-porushennya>

Письмову скаргу можна подати або надіслати поштою за адресою: 01001, м. Київ, провулок Музейний 12, Уповноваженому із захисту державної мови.

Я ж особисто завжди відкрита до комунікації або співпраці за електронною поштою vitko-prysiazhniuk@mova-ombudsman.gov.ua або на моїй сторінці у фейсбуці: Ярослава Вітко-Присяжнюк.

— Щире спасибі за цікаві відповіді і бажая успіхів у вашій діяльності на важливій і відповідальній посаді.

(27 жовтня 2022 року).

МОВА ПЕРЕСТАНЕ БУТИ ПРЕДМЕТОМ МАНІПУЛЯЦІЙ

*В Одеській області затверджено
Програму розвитку та функціонування
української мови на 2023-2025 роки*

Голова Одеської обласної військової адміністрації Максим Марченко наприкінці 2022 року підписав розпорядження про затвердження Програми розвитку та функціонування української мови як державної у суспільному житті Одеської області на 2023-2025 роки.

«Утвердження та розвиток української мови – це та стратегічна мета, без реалізації якої неможлива подальша розбудова Української держави. У нашій області існує потреба в забезпеченні належного використання державної мови у різних сферах життя», — написав Марченко в телеграм-каналі.

Він зазначив, що керівництво області мотивуватиме населення до вивчення, навчання та спілкування державною мовою, а також запроваджуватиме і втілюватиме в життя відповідні проекти.

«Плануємо відкрити мережу курсів з вивчення української мови, сприяти створенню україномовної медійної продукції. Українська мова, особливо в умовах війни з Росією – це питання нашої єдності, національної безпеки та свободи», — підсумував голова ОВА.

Серед ключових проблем регіону визначено:

- неналежне фінансове та кадрове забезпечення реалізації державної мовної політики, що уповільнює подальше формування цілісного українського мовно-культурного простору;
- збереження у свідомості значної частки населення області негативних стереотипів щодо статусу і місця української мови у суспільному, культурному житті;
- штучна заполітизованість та емоційна перевантаженість питання функціонування української мови в області, внаслідок чого мова інколи використовується як інструмент політичної боротьби та стає предметом маніпуляцій;
- потреба у якісних підручниках, посібниках, енциклопедіях, словниках, довідниках та іншій навчальній і науковій літературі українською мовою;
- необхідність підвищення рівня володіння державною мовою представників національних меншин, особливо серед старшого покоління.

Що передбачає реалізація програми?

- забезпечення дотримання посадовими і службовими особами органів влади вимог закону щодо обов'язковості використання державної мови під час виконання своїх посадових обов'язків, недопущення її дискримінації;
- мотивування населення до вивчення, навчання та спілкування українською мовою, запровадження та реалізації відповідних проектів;
- розроблення та відкриття мережі курсів з вивчення української мови (у тому числі дистанційних та онлайн-курсів) для різних категорій осіб,

у тому числі на безоплатній основі, здійснення інших заходів щодо сприяння опануванню державної мови;

- подальше підвищення якості викладання державної мови в закладах освіти, сприяння вивченню української мови;
- розвитку національної словникової бази та забезпечення вільного доступу до неї користувачів;
- сприяння створенню інформаційної, у тому числі медійної, україномовної продукції тощо.

Фінансувати програму передбачено за рахунок державного, обласного та місцевих бюджетів області.

На прохання «Прес-кур'єра» подію коментує представниця Уповноваженого із захисту державної мови на півдні України Ярослава Вітко-Присяжнюк:

— Затвердження Програми розвитку та функціонування української мови як державної в усіх сферах суспільного життя на 2023-2025 роки — це надзвичайно важливий крок для нашої області! Одещина стала першою областю, де Програму було затверджено розпорядженням начальника військової адміністрації, а це фактично означає додаткові гарантії у максимальному сприянні утвердження й популяризації української мови.

У рішенні Конституційного суду України від 14 липня 2021 року йдеться про те, що загроза українській мові рівносильна загрозі національній безпеці України, існуванню української нації та її держави, оскільки мова — це своєрідний код нації, а не лише засіб спілкування. Без повноцінного функціонування української мови в усіх ділянках публічного життя суспільства на всій території України українській нації загрожує втрата статусу й ролі титульної й державотвірної нації, що є рівнозначним загрозі зникнення Української держави з політичної карти світу. Саме з огляду на це, мовне питання стало ключовим у гібридній війні російської федерації проти України, маніпуляції й пропаганда навколо якого виникала довгі роки.

Одеса й область загальною довгий час за російським сценарієм готувалася до ролі «столиці новоросії» і тому тривало втягувалася нашого краю в російську мовно-культурну парадигму. Саме з огляду на довготривалу активну роботу російської пропаганди, мовне питання в нашому регіоні частково і досі залишається певним тригером.

Дуже важливо, що «збереження у свідомості значної частки населення області негативних стереотипів щодо статусу і місця української мови у суспільному, культурному житті» та «штучна заполітизованість та емоційна перевантаженість питання функціонування української мови в області, внаслідок чого мова інколи використовується як інструмент політичної боротьби та стає предметом маніпуляцій» визначені як одні із ключових проблем, для вирішення яких і була створена Програма. Виконання Програми забезпечить розширення функцій та сфер застосування державної мови, розвитку української культури в усіх її проявах, формування цілісного національного інформаційно-культурного простору.

Я щиро вдячна усім, хто долучився до написання та затвердження цієї Програми. Це була нелегка і кропітка праця, але результати того варті. Зі свого боку обіцяю всебічну підтримку у реалізації завдань щодо розвитку і повноцінного функціонування української мови в нашій області.

(5 січня 2023 року)

В ОДЕСІ НЕ МАЄ БУТИ МІСЦЯ ДЛЯ ІМПЕРСЬКИХ МАРКЕРІВ ТА НАРАТИВІВ

Одеська обласна організація «Комітету виборців України» наполягає на налагодженні системної, ґрунтовної й фахової роботи із залученням науковців, громадських активістів, журналістів, краєзнавців тощо у царині моніторингу й фіксації всіх наявних у місті пам'ятників, пам'ятних знаків, меморіальних табличок, топонімів тощо, що мають безпосереднє відношення до Російської імперії або СРСР. Про це йдеться у заяві організації щодо обговорень долі пам'ятника Катерині II в Одесі.

«В Одесі триває громадська дискусія щодо долі пам'ятників імперсько-го минулого. Так, 19 вересня в режимі онлайн відбувся публічний захід, який міська рада назвала "інтернет-конференцією з питання вирішення долі пам'ятника «Засновникам Одеси», розташованого на Катерининській площі в Одесі". Згідно із заявами мерії, надалі буде проведено електронне опитування громадян стосовно цього питання, а остаточне рішення щодо долі пам'ятника прийматиметься Одеською міською радою. При цьому про долю інших пам'ятників, наприклад, О. Суворову, а також про перейменування вулиць, що пов'язані безпосередньо з російською та імперською історією (як-от імені О. Невського, Д. Донського, Махачкалинська, Новомосковська, Сибірська тощо) не йдеться навіть у ракурсі громадських обговорень», — йдеться в заяві.

В організації також наполягають, що майбутнє сучасної, європейської, успішної та процвітаючої Одеси не має місця для імперських маркерів та наративів. А відповідальність за процес деколонізації простору та історії Одеси несуть Одеська міська рада та міський голова, які зобов'язані забезпечити ці процеси в суворій відповідності з чинним українським законодавством, національними інтересами нашої держави та міжнародними стандартами. Одеська організація КВУ застерегла міську раду та міського голову від подальшого ухиляння від відповідальності за цей процес або спроб його затягування, зазначивши, що це тільки штучно посилює соціально напруженість навколо цього питання в місті та створює ризики громадських зіткнень або заворушень.

Також у Одеській обласній організації «Комітету виборців України» підкреслили, що інструменти залучення громадян до вирішення цього питання (проведення громадських обговорень, опитувань тощо) мають реалізовуватись міською радою винятково з метою широго, максимального та інклюзивного залучення містян, а не для створення видимості такого залучення з метою перекладання відповідальності на громадян або з метою подальшого затягування процесу.

«При проведенні масштабного та всебічного обговорення доречно врахувати не тільки фактично висловлені думки більшості жителів, але й історичні виклики, що постають сьогодні перед громадою Одеси. А глобальним результатом консультацій з громадськістю можуть бути й відповіді на питання щодо самоідентифікації одеситів в подальшому мирному житті та формування майбутнього шляху розвитку міста», — підкреслюють в КВУ.

В організації також наголошують на необхідності напрацювання відповідних пропозицій щодо подальшої долі усіх імперських та радянських маркерів поневолення українського народу та загарбницької, антигуманної політики держав, спадкоємицею яких проголосила себе сучасна російська федерація.

«На наше глибоке переконання, обговорення долі лише одного пам'ятника не є тим, чого насправді очікує суспільство зараз від місцевої влади по всій країні. Важливо мати повне розуміння послідовності дій щодо демонтування, перейменування та інших кроків у напрямку деімперіалізації українського культурного й історичного простору. І насправді сьогодні найважливішим є майбутнє Одеси. Нам важливо рухатися вперед і розвивати оновлений імідж та самоідентифікацію міста як сучасного українського та європейського, яке добре знає свою різнобічну та славетну історію і при цьому рухається вперед, а не залишається на місці в руслі створених ще в імперські та радянські часи історичних міфів.» — йдеться в заяві.

(22 вересня 2022 року).

ОДЕСИТИ ПІДТРИМАЛИ ДЕМОНТАЖ ПАМ'ЯТНИКА КАТЕРИНІ II

Мер Одеси Геннадій Труханов повідомив у Facebook:

«Завершено процедуру підбивання підсумків голосування, проведеного подальшій долі пам'ятника «Засновникам Одеси (Катерині II)», яке відбувалось на платформі «Соціально активний громадянин».

Більшість одеситів, що проголосували, підтримали ідею демонтажу пам'ятника з Катерининської площі».

За повний демонтаж проголосували 3914 одеситів, за те, щоб залишити все на місці — 650. Загалом свою думку на платформі «Соціально активний громадянин» висловили 7796 містян.

«Наступний крок — винесення питання на найближчу сесію міської ради. Зі свого боку я вже звернувся до профільної комісії міськради з проханням провести засідання і підготувати відповідний проєкт рішення», — написав Труханов.

Мер висловив упевненість, що результати голосування на платформі «Соціально активний громадянин» будуть враховані депутатами міської ради, за якими залишається ухвалення остаточного рішення.

«Особисто я голосуватиму за демонтаж пам'ятника і перенесення його в парк імперського і радянського минулого, про ідею створення якого я розповідав кілька місяців тому», — заявив Труханов.

До речі, апередодні завершення голосування 25 депутатів Верховної Ради 4 листопада звернулись до очільника Одеської ОВА з проханням знести скандальний монумент. Про це повідомила нардепка Соломія Бобровська.

За її словами, в Максима Марченка «достатньо повноважень», щоб «знести хлам з центру Одещини».

Та хочеться вірити, що цього разу одеські депутати самі проголосують за знесення пам'ятника Катерині. Особливо після того, коли з цього приводу висловився путін. Він на прес-конференції у москві заявив таке: «Как известно, Одэсса была основана Екатериной II, и даже крайние националисты не решаются снести памятник основательнице города».

Що це, як не плювок в обличчя депутатам Одеської міськради та й усім одеситам.

Вранці, 6 листопада, пам'ятник Катерині II опинився за височенним парканом. Сподіваємося, що це початок процесу підготовки до демонтажу композиції.

P.S.

Майбутній демонтаж пам'ятника російській імператриці Катерині II в Одесі та пам'ятника російському полководцю Суворову викликав істерію в росії. Там збираються порушити справу через "осквернення" російських пам'яток на Одещині.

Російське інформаційне агентство ТАРС повідомляє, що слідчий комітет росії за дорученням глави відомства олександра бастрикіна займеться розслідуванням осквернення пам'ятників Олександрю Суворову та Катерині Другій в Одесі.

Російським слідчим пам'ятники важливіші за десятки тисяч убитих українців російською армією. Розслідувати власні військові злочини проти людяності та гуманізму вони не хочуть. Росія – країна кривосуддя та продажних слідчих, які обслуговують фашистський режим путіна.

(10 листопада 2022 року).

ОДЕСА ЗВІЛЬНИЛАСЯ ВІД КАТЕРИНИ

В Одесі в ніч проти 29 грудня 2022 року в Одесі демонтували скульптурний ансамбль пам'ятника Катерині II.

«Сьогодні відбулась справді історична подія. Нарешті пам'ятник російській імператриці Катерині в Одесі був демонтований. Дякую мешканцям Одеси, які висловили свою позицію, що російській імперській спадщині не місце в сучасній, правовій, демократичній Україні. Дякую депутатам Одеської міської ради за те, що ухвалили вірне рішення. Кожен, хто долучився до цього процесу показав, що коли ми об'єднані спільною метою, то обов'язково її досягаємо. Одещина має багату історію, культуру, та національну спадщину і сьогодні ми творимо нашу історію разом. Слава Україні!», – написав у Телеграм голова Одеської обласної військової адміністрації Максим Марченко.

Роботи з демонтажу пам'ятника Катерині II розпочали вранці 28 грудня – спочатку комунальники демонтували дерев'яну огорожу, яка закривала

пам'ятник на всю його висоту з початку листопада. Пізно ввечері вони почали демонтаж самого скульптурного ансамблю.

Після демонтажу пам'ятника на постаменті встановили прапор України.

Одночасно було демонтовано і пам'ятника російському полководцю Олександрові Суворову в Одесі. Пам'ятники Катерині II та Суворову зберігатимуть в Одеському національному художньому музеї в розібраному стані, після чого перенесуть у парк, де створять композицію, присвячену імперському й радянському минулому Одеси. Фігура імператриці не має художньої цінності, її відлили 2007 року. Статуї її фаворитів – експонати, які є на балансі Одеського міського музею особистих колекцій імені Олександра Блещунова.

Пам'ятник Катерині II в Одесі був розташований в історичному центрі міста, на Катерининській площі. Його встановили 1900 року. Після революції 1917 року пам'ятник знесли, залишки бронзових скульптур зберігали у краєзнавчому музеї міста, 2007-го під час реставрації площі монумент повернули на колишнє місце. Офіційна назва – «Пам'ятник засновникам Одеси» (біля ніг статуї імператриці стояли скульптури адмірала Хосе де Рібаса, інженера Франсуа де Волана і князів Григорія Потьомкіна та Платона Зубова). Катерина II не має жодного стосунку до заснування міста й жодного разу там не була. Восени в Одесі на платформі «Соціально активний громадянин» проводили опитування щодо подальшої долі пам'ятника, більшість одеситів висловилися за його демонтаж. 24 листопада знесення пам'ятника погодив виконком, а за кілька днів рішення ухвалила сесія міськради.

(5 січня 2023 року).

ЗАХОПЛЕННЯ ОДЕСИ. НОВИЙ «ПЛАН» РОСІЙСЬКОЇ ПРОПАГАНДИ

День визволення Одеси, який відзначається 10 квітня і приурочений до подій Другої світової війни, вже традиційно став інформаційним приводом для активізації російської пропаганди. Центр стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки проаналізував, як кремль через інформаційні впливи намагається розхитувати суспільні настрої в Одесі та як цьому протидіяти.

12 квітня про наше місто заговорила речниця мсз рф захарова: «Віriamo, що Одеса зможе позбутися гніту українських неонацистів...». Написала про «звільнення» і низка Z-пабліків.

До російського походу на Одесу закликав навіть колись популярний вебдизайнер Артемій Лебедєв, який зрештою поповнив лави ворожих пропагандистів. Він продемонстрував приклад орвелівської логіки в стилі «війна – це мир». Мовляв, сам завжди був за мир, а тому «просить російські війська не повертатися без Одеси».

А в окупованому Донецьку рашисти вивісили плакат: «Одеса, чекай. 10 квітня – День визволення від нацистів».

Російські спецслужби через Telegram-канали, які видають себе за одеські, а також через самих московських пропагандистів спробували запустити флешмоб «солідарності» росіян з одеситами. Для цього вони обрали інфопривід – трагедію 2 травня 2014 року, яку російська пропаганда називає «Одеська Хатинь» та вважає за виправдання агресії проти України.

Отже, квітнєве «одеське» загострення пропаганди можна пояснити підготовкою до інформаційного висвітлення 2 травня, яке важливе для росій-

ського календаря у контексті перекладання відповідальності на жертву та виправдання агресії.

Також за допомогою погроз Одесі пропаганда намагається компенсувати ганьбу за бездарну так звану *«спецоперацію»*, яка вже понад рік *«йде за планом»*. Росія перебуває в тривожному очікуванні контрнаступу України, згадуючи гучний торічний провал бліцкригу, до якого путінізм готувався роками.

Ворожа пропаганда намагається залякувати одеситів та Україну, адже терор є її звичною манерою дій. Урешті-решт захоплення півдня України залишається стратегічною ціллю агресії, досі не знятою з порядку денного. Окрім усього ці меседжі спрямовані не лише на українців, а й на росіян – агресору потрібно вигадувати все нові стимули для продовження війни, а обіцянки завладіти всесвітньо відомим містом є таким стимулом.

У жовтні 2022 року про Одесу, яка може бути *«як яблуком розбрату, так і одним із символів урегулювання»*, заявляв і путін. У лютому 2023 року про плани на розширення агресії натякнула пропагандистка симоньян: *«Ось скажіть, Миколаїв і Одеса нам потрібні? Ну, звичайно, потрібні! Нам же не потрібно, щоб Україна рано чи пізно була напхана підводними човнами і мала потужний флот у Чорному морі... Не треба це заявляти вголос ..., щоб не наврочити»*.

Сьогодні кремлівська пропаганда просуває наратив: *«окупована Одеса, яку ми маємо звільнити»* та *«взяті режимом в заручники одесити»*.

Треба зазначити, що після року війни частина одеситів, яка перебувала під впливом кремлівської пропаганди, протверезіла, спостерігаючи російські звірства. Очікування *«великої росії»* з міфів натомість зустрілися з реальністю: армію мародерів, завербованими на зоні найманцями, кадиrowим та пригожиним як новими героями, Бучею та Маріуполя, як місцями російських *«подвигів»*. Від агресії постраждали передусім найбільш російськомовні регіони України. Але російські ракети і бомби не робили нікому поблажок за мовною ознакою. Їхніми жертвами стали десятки тисяч мирних громадян. Крім цього, путінська росія остаточно проявила себе як антиєвропейська країна, що суперечить самій суті Одеси, як відкритого, креативного міста та центру вільної комерції.

Але путінізм намагається далі маніпулювати деякими одеситами та утримувати бодай якусь кількість своїх прихильників, працюючи з ними через телеграм-канали. У цьому середовищі працює суто сектантський підхід: всі навколо вороги, крім нашої групи.

Пропаганда вдається до залякування та розколу за принципом: свій – чужий. Якщо людина україномовна – це ворог, *«рагуль»* (термін, який активно просувається). Від таких всі проблеми, це вони спровокували війну.

Зазначимо, що переважна більшість одеситів цього не сприймають та взагалі не розуміють *«про що йдеться»* у такому дискурсі. В Одесі бум використання української символіки: прапорці та патріотичні написи з привітом російському кораблю на машинах, будівлях. Українська мова ледь не вперше стала помітна в публічних місцях.

Проте видається, що кремлівські маніпулятори готові працювати хай і з маргіналізованою групою, але зберігати при цьому над нею ідеологічний контроль, створюючи фанатиків, готових до дій. З часом путінський режим може спробувати використати ці елементи з екстремістськими цілями

для дестабілізації, про що регулярно заявляє псевдоодеський телеграм-канал, який проповідує майбутнє *«повстання російських одеситів навіть без армії рф»*.

З іншого боку, для певної категорії людей путінська пропаганда з акцентом на ностальгії за молодістю та історичними міфами може спрацювати. Використовуючи образи минулого, нащадки чекістів викликають привид СРСР, щоб обманути нових людей та спробувати привести війну в Одесу. Так само в хід іде радянська символіка, яка має збурити ностальгію за роками молодості. Звучить традиційна російська тема культу полеглих, яка розпахує браму вже для тих нових смертей.

У цілому в Одесі з початком кампанії ударів по інфраструктурі відчувався розгін російських наративів для провокування протестних настроїв: через відсутність електроенергії та інші побутові незручності. Також росіяни спробували створити конфлікт, протиставивши Одесу Києву та Львову, електроенергію для яких начебто *«забирали від одеситів»*.

З нового року головною темою пропаганди по Одесі стала *«насильницька мобілізація»*. Малювалася картинка, що саме одесити особливо сильно не хочуть мобілізуватися. Більшість відео та фото з реальними чи уявними конфліктами через вручення повісток так само стосувалося Одеси. Цю ж тему серед інших фейкових новин пропаганда поширювала і весною. 19 березня російське інформгентство «РИА Новости» поширювало заяву колаборанта з Миколаївської області Юрія Барбашова. Він заявляв, що *«саме в Миколаївській, Одеській та Херсонській областях зараз набрала розмаху насильницька мобілізація»* та брехав про те, що на Одещині створили *«справжній концтабір»* для небажаючих воювати.

Аналітик StopeFake Олександр Замковий погоджується, що тема мобілізації залишається однією з основних для спекуляцій в Одесі. На його думку, ворожі спецслужби в майбутньому продовжать працювати з проросійськи налаштованою частиною населення. Як скрізь, в Одесі просувають наративи, що Україні все одно не вдасться перемогти, що військове керівництво – корумповане, що на війні заробляють. Наприклад, запускають чутки, що бачили, як розпродують українську військову форму в Стамбулі.

Деякі одеські групи продовжують ширити ностальгію за СРСР. У 2021 році StopeFake в своєму дослідженні розповідав, що в 2018-2019 роках було активне зростання груп, присвячених СРСР, де серед ностальгійних емоцій від спогадів, які були присвячені старим кіно, мультфільмам, пісням, була присутня і пропутінська, антизахідна пропаганда та меседжі на кшталт: *«як було добре, а ви хотіли б повернутися в СРСР?»*.

«Зараз основний акцент пропаганди – на історії та культурі. Вони сподіваються цим когось в Одесі підбурити. Мовляв, в Одесі є люди, які просто затаїлися, страждають, але чекають поки їх визволять і повернуть Одесу до Росії. Цей наратив просувається і в самій Росії. Але, здається, вони дуже переоцінюють проросійські настрої одеситів. Наприклад, той самий демонтаж пам'ятника Катерині не призвів до якихось протестів», – звертає увагу Олександр Замковий.

Центр стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки звернувся до Юрія Христензена, експерта Медіа-центру «Одеська політична платформа» з проханням прокоментувати небезпеку інформаційного впливу путінізму в Одесі.

Мій знайомий, який надає послуги телевізійним компаніям, розповів, що відразу шість (!) одеських телеканалів припинили замовляти у нього послуги після того, як був заарештований Медведчук. Можна уявити ступінь проникнення кремлівської пропаганди. Яка ситуація зараз – сказати важко. Але можна бути впевненим, що свій інформаційний вплив кремль спробує відновити. Треба розуміти, що для людей, які сидять в кремлі, кілька десятків мільйонів доларів для медіавпливу в Одесі чи в інших регіонах світу є непомітними сумами на фоні їх доходів від продажу нафти та газу. Пропаганду спробують відновити, можливо через інших дійових осіб, інші ланцюги. Треба бути готовим.

По-перше, вони нічого іншого не вміють, окрім як маніпулювати людьми, чого їх професійно вчили як співробітників спецслужб СРСР, з яких вийшли і путін, і сечін, і патрушев та інші.

По-друге, від цього залежить їхня влада, а отже, і життя. Успішна демократична Україна та успішна Одеса, як частина української політичної нації – це вирок тим, хто засів у кремлі. Тому будуть виділятися будь-які гроші.

Будуть задіяні не лише фейкові сторінки, підставні лідери думок, тролі, пабліки чи ЗМІ. Є ще один підхід, який був раніше застосований в Одесі. Кремль представляв технології конвертації грошей у політичну підтримку середньостатистичного виборця. Приміром, далеко не всі депутати ОПЗЖ були прямими агентами кремля, але купуючи технології, політконсультантів зі зв'язками з росією, купуючи франшизу деяких партій, вони могли поширювати на виборах російські наративи та сенси.

У проросійських пабліках люди отримують певний набір емоцій. Певну картину світу, яка дає їм альтернативне пояснення. Якщо люди вірять в конспірологію, то будуть і люди, які ними маніпулюють. Тому потрібно розвивати медіаграмотність – звичку сприймати інформацію критично. А також емоційну стабільність. Адже кремлівська пропаганда – це не лише розповсюдження, це ще і величезна система моніторингу, яка шукає, які теми та вкиди викликають збурення та резонанс. Моніторять всі соціальні мережі, великі ЗМІ, шукають ці теми та починають їх підсилювати і розкручувати.

Потрібна якісна соціологія, але в цілому, я бачу зміни серед людей, які раніше довіряли російській пропаганді. За деякими конкретними людьми я бачу, що починає утворюватися подвійна самоідентифікація. Вони, з одного боку, ще вірять в установки, що «НАТО хоче нас підкорити, а США воює з росією в Україні»; з іншого боку, люди розуміють, що щось не так, а позитивні уявлення про росію, в які вони вірили, виявилися брехнею. І ось це поле, на якому треба розуміти, як ця трансформація відбувається. З цими людьми і треба працювати.

Просто сказати, що це неправда, а американцям вигідніше виробляти айфони, фейсбуки та гугли замість того, щоб завойовувати країну з ядерною зброєю і потім годувати комарів на нафтових вежах у Сибіру – цього недостатньо. Віру неможливо змінити. Потрібно розуміти їх реальні запити та їх задовольняти. Їхня стара картина світу руйнується, але що далі? Їм потрібно розказувати, що відбувається насправді. Можливо, потрібно розказувати більше історій очима інших. Можливо, більше розказувати про історії війн кремля, адже це вже його сорокова, ювілейна війна після 1945 року. Ті, хто влаштовують ці війни, точно знають, що відбувається, і як

вони атакують людей. А ті, хто став жертвою агресії, їм треба пояснювати, що сталося. Як саме агресія та насильство прийшли в Одесу, яка до того була мирним містом. Як пропаганда провокувала заворушення на 2 травня. Із заповнення цієї порожнечі в їхній новій картині світу – саме з цим і потрібно працювати, зокрема, журналістам. Одеса не є унікальною. Ми не перші, де сталася агресія кремля та заворушення. Можна пригадати події в Баку в 90 році, які також були спровоковані кремлем. Багато таких заворушень було зроблено людьми, які знають, як викликати такі події.

Поки люди цього не розуміють. Людям треба дати факти та інформацію, далі вони самі складуть їх в потрібні пазли. Але ці елементи їм треба дати. Вони спочатку можуть не повірити. Але коли побачать, що те, що говорили в минулому, пояснює багато речей, які вони бачать зараз, тоді буде довіра та інше ставлення до інформації. Бо це допомагає їх безпечі.

Що стосується планів захоплення Одеси і території до Придністров'я – їх ніхто не скасовував. Ці плани зруйнувала тільки одна річ – збройний спротив України, потоплений крейсер «москва» та розбита спроба росіян побудувати базу замість крейсера на острові Зміїний. Ці плани можуть бути змінені лише зі зміною лідера країни-агресора або збройним спротивом України. В іншому випадку завжди знайдеться привід: вигадають нових українських фашистів, щоб ці плани реалізувати.

Тільки наша стійкість, консолідація та спротив здатні ці плани зупинити. Поки з наявним рівнем спротиву України я не бачу можливості реалізувати ці плани кремлем. Але на наступних етапах протистояння, якщо в кремлі влада не зміниться, можна очікувати нових спроб принести війну в Одесу.

**Центр стратегічних комунікацій
та інформаційної безпеки.**

(glavkom.ua – друкується з незначними скороченнями).
(4 травня 2023 року).

РОСІЙСЬКА АГРЕСІЯ НЕ ЗДАТНА ЗУПИНИТИ УКРАЇНСЬКУ КУЛЬТУРУ

9-11 червня в Одеській національній науковій бібліотеці відбувся Інтелект-форум-2023. Яскрава і насичена програма заходу поєднала XXIII Всеукраїнську виставку-форум «Українська книга на Одещині» та «IV ОдесаБібліоСаміт» – Всеукраїнську науково-практичну конференцію з міжнародною участю для фахівців бібліотек України та зарубіжжя.

Проведення цього загальнонаціонального заходу є свідченням того, що повномасштабна ворожа російська агресія не здатна зупинити культурно-мистецький рух в Україні. І Одеська національна наукова бібліотека вже вкотре стала місцем зустрічі книголюбів, письменників, фахівців видавничої справи, науковців і літературознавців, мистецтвознавців, ілюстраторів книг, бібліотечних фахівців та широкої громадськості.

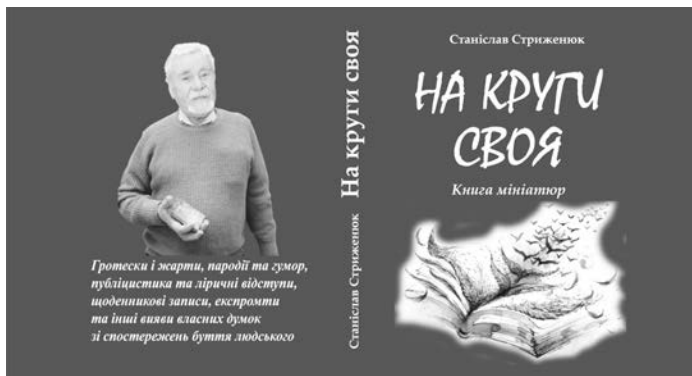
Цьогоріч у рамках XXIII Всеукраїнської виставки-форуму «Українська книга на Одещині» свій творчий доробок у головному читальному залі бібліотеки презентували близько 40 учасників – представників вітчизняних видавництв з різних куточків України, серед них і редакційно-видавнича фірма «Прес-кур'єр». Видавці представили близько 6 тисяч нових наукових і науково-популярних видань з історії, образотворчого мистецтва, військово-морського етикету, зі сходознавства, археології, бібліографії, криміналістики та ін., а також художні твори різних жанрів для дітей і дорослих, сучасні іноземні твори в перекладі українською.

Про важливість форуму для Одеського регіону та Півдня України свідчить його активна відвідуваність мешканцями міста й області. Загалом виставку-форум цього року відвідало понад 4 тисяч осіб. Серед відвідувачів – фахівці, студенти і школярі, які не лише знайомилися з новими виданнями, але й були активними учасниками різноманітних заходів, яких під час роботи цьогорічної виставки-форуму було проведено понад 30-ть. Серед них, зокрема, фахова дискусія «Українська книга в час війни і після неї», презентації нових видань, творчі зустрічі з письменниками Андрієм Кочотюхою, Олексою Різниківим та іншими.

На підтримку Одеси як міста літератури ЮНЕСКО відбулася низка заходів з популяризації творчого доробку представників одеської літературної школи.

10 червня в смт Авангард з успіхом пройшло традиційне виїзне Свято української книги, на гостей та відвідувачів якого чекали презентації нових видань, творчі зустрічі та автограф-сесії з письменниками, видавцями, виставка книжкових новинок видавництв України, благодійний ярмарок на підтримку Збройних Сил України, благодійна акція дарування книжок, чудова культурно-мистецька програма.

Відбувся і традиційний конкурс «Краща книга виставки-форуму», на який видавці та автори представили понад 60 видань. Дипломами переможців конкурсу відзначено 40 книжок у двадцяти номінаціях.

Раді повідомити, що у номінації «Сучасна українська поезія» переможцем визнано книгу мініатюр відомого українського поета Станіслава Стриженюка «На крути своя», яка вийшла друком у РВФ «Прес-кур'єр» у 2022 році.

(Липень 2023 року).

Станіслав СТРИЖЕНЮК:

«НЕ ВЗЯТИ ВАМ ПОЕТА У ПОЛОН...»

Не лише читачам «Прес-кур'єра», а усім справжнім любителям поезії в Україні не треба представляти Станіслава Стриженюка. Його перша збірка вийшла ще у далекому 1957 році, і з того часу він постійно радує читачів творами справді високої поезії, які витримали перевірку часом. Протягом останніх років Станіслав Савович видав три нові чудові книги, про які писала наша газета. Це, зокрема драматична козацька дума «Судний день» (2021), вибрані поезії недавніх років «Акорди часу» (2021) і книга мініатюр «На круги своя» (2022 р.). І хоч поетові уже йде 93-й рік, він продовжує писати практично кожного дня. Пропонуємо читачам кілька останніх поезій Станіслава Стриженюка.

СТАРОВИНА

І в беззаконні –
Завше свій закон,
Але і з ним історія не повна.
Не взяти вам поета у полон,
Бо в нього зброя
Все-таки – духовна.

Я вірю у поетовий закон,
Бо принципи поетові приємлю:
Не здатний він здаватися в полон,
Бо аж по серце
Вріс у рідну землю.

Він відчуває, що таке війна,
І лист по ній не плине за водою.
Поетові його старовина
Уранці воскресає молодою.

Це мрія й спогад.
А не а-ла-ла.
Йому серце завжди повергає гупі,
І вилітають всі з його ствола
Слова, неначе всеубивчі кулі.

І усміхнеться всім старовина,
І жовтий лист не плине за водою.
Тому і смерть поету не страшна,
Тим, що війна не стане молодюю.

21.09.2023 р.

НІЧ

Війна в війні –
Страшніше, ніж страшна,
Це перегній не на основі гною.
Аби не так, тоді б страшна війна,
І в нас не називалася війною.

Але війна – не ліки від хвороб,
Не варто цього лікареві знати,
Та що тоді у людства не було б,
Щоб лиха всім сусідам не бажати?

А так дивись –
В реаліях Землі,
Хтось не оре й пшениць не сіє,
Живуть же так, як в кума королі,
А з досвіду по-моєму – росія.

Атаки зранку, кулі на обід,
Не затамують шлунку ненажері,
На ріках тонуть,
Хто не йде у брід.
Той похорон співає при вечері.

І все осліпне в громі протиріч,
Не доведеться дочекатись ранку.
А для душі це буде вічна ніч,
І марно сподіватися світанку.

21.09.2023 р.

МОСКВА

Хто відповідь:
А що воно – війна?..
Де всі німі, і вуха повні вати.
Де помстою – трагедія страшна,
Що вчить нас руйнувати
І вбивати.

Хто відповідь,
Щоб правду чули всі?
І річки теж, де крові по коліна,
Де снуть усі на Київській Русі,
Усі – про незалежність України.

Бо це війна –
Не здичавілий звір,
Той, що украв
В сусіда право й віру.
Де лиш тайга – пустелі і Сибір,
А може вже немає і Сибіру?
А скрізь – москва: далека і близька,
Де бань церковних сяє позолота.
Там, де течуть і Волга та Ока
Навколо підмосковного болота.

Москва, москва!
Звіринська голова.
Де вкрадена і Мономаха шапка,
Бо чесний хліб –
Усьому голова.
Все інше – смерть, руйнації.
І – крапка!

22.09.2023 р.

ПРО МИР

Так. Істина була в ділах старовини,
Її між брехунів це гарно знають люди.
Ми викриємо всіх, всіх паліїв війни
Лиш Гітлера між них,
І Сталіна не буде.

Не варто нам ніде дивитися назад,
В архівах проростуть нестерпно точні дані.
Воскресне не москва, воскресне Сталінград,
Воскреснуть поза ним Гавайї в океані.

Між фронтових фортець – великий Перл-Харбор,
Звідкіль до нас завжди півкроку до Свободи.
Нехай співає скрізь всепереможний хор,
Що Сталінград для нас,
Назавжди вже такий, як Жовті Води.

Бо незалежними ні кроку вже назад,
Коли йдемо на бій, здавайся вовча зграє.
Істерики кричать?
-Який там Сталінград?
А Перл-Харбор коли? Там Жукова немає!

Замовкніть брехуни, наклавши у штани,
Ми зробимо іще півкроку до Свободи,
І возвеличимо апофеоз війни,
Бо Сталінград для нас – це наші Жовті Води.

Там закипіла кров,
Свята слов'янська кров,
І вже для паліїв нема святіше крові.
Ми думаєм про мир,
А в миру є любов,
Бо миру не бува на світі без любові.

27.09.203 р.

РАШИЗМ

Війна.
Хто круків нам збудив?
Вони то каркають, то крячуть.
Тікають вдови від біди,
Біді назустріч вдови плачуть.

А в небі чується «кру-кру»
Над попелищем малоросів.
Невже на чужині помру?
«Кру-кру?..
А це весна чи осінь?

Чи це невдача королів, А чи царів?
Це відгук рабства.
Не чути в небі журавлів
В журбі російського жебрацтва.

Війна іде! Страшна війна,
А чи війна страхоподібна...
Оце сучасна новина,
Яка нікому не потрібна.

Скрізь кров нечиста,
Мов з мерця,
В полях пролита України,
Хоч спогад, як сльоза з лица,
Червона, як кремлівські стіни.

Вожді!
Спитайте в сатани,
Послухай, кровожерна зграє.
Чи хочуть «русские войні?»
А цього й сатана не знає.

31.07.2023 р.

НЕМИНУЧИТЬ

В житті буває підла неминучість,
Її завжди позбудешся хіба?
Відчуймо ще, можливо, невезучість,
Та точиться ще горда боротьба.

Події ці не від життя і смерті,
Бо все, що має збутись – не мине.
А люди намагаються уперті
Все в іншому запевнити мене.

Мовляв, чіпляйся за життя сильніше,
Спрямовуй всю увагу не на все.
І станеш існувати спокійніше
Й невідворотність мимо пронесе.

Ти зрозумієш – гірше вже позаду,
Попереду узнаєш, хто твій Бог.
Готуйся до фінального параду
Опісля всіх буденних перемог.

Не прийде неминучість
Без пароля,
Вона сама з собою не сама.
Бо неминучість – це буденна доля,
Без долі – неминучості нема.

10.10.2023 р.

ЗЕМЛЯ

Високий дух,
А духом ти не гребуй.
Згадаймо час, як ми були малі.
Як дух наш був, де ми були на небі,
Тому ми вічно будем на землі.

А щодо духу чи людського тіла,
Які в душі завжди носили ми.
Лише москва,
Вона завжди хотіла,
Щоб ми не українцями були.

Але земля!
Вона першооснова,
Казали жебраки і куркулі.
Святіше я не чув святого слова
На материнськи-батьківській землі.

За нас без нас
Не скоїться нічого,
Бо лише ми господарі землі.
З відчаю у нас одна дорога,
У сонячності завше ми в імлі.

Зелена. Непомітна з неба ніби,
Та першоцвітом весняним жива
Моя земля!
З людьми нова і з хлібом,
Вона при нас
У світі голова.

11.10.2023 р.

ДЕГРАДАЦІЯ

Одеса. Сонячно. Неділя.
На скронях в мене іній-сніг.
А в місті – культ автомобіля,
І не сяких-таких доріг.

Не їду я з варяг у греки
По колу вздовж і поперек.
У місті більшають аптеки
І менше все бібліотек.

Чому?
Чиновники не знають.
В душах живе старовина.
Ракети в небесах літають,
Росія пре. Іде війна.

Автомобілі не літають,
Грунт під колесами гуде.
Книг не купують. Не читають.
Бо деградація гряде.

18.10.2023 р.

ОДЕЩИНА: ХРОНІКА ВІЙНИ

01.01.- 31.07.2023 року

Одеса у національному рейтингу

Одеса опинилася на 18 місці в Національному рейтингу «Місто України. Національний вибір — 2022». До рейтингу, складеного за результатами голосування понад двох мільйонів українців, увійшли 50 міст.

У першій п'ятірці — Сєверодонецьк, Харків, Луцьк, Херсон і Миколаїв відповідно. Сьоме місце посіло місто Одеської області — Ізмаїл.

Генератор для госпіталю

Потужний генератор від Міністерства оборони Королівства Іспанії отримав військово-медичний клінічний центр Південного регіону. Про це повідомив український генштаб.

Ініціатором постачання генератора до Одеси виступила іспанська міністерка оборони Маргарита Роблес. За результатами її візиту в Україну на початку грудня цього року було виділено пакет допомоги, в якому, серед іншого, було п'ять потужних генераторів, один з яких прибув до нашого міста.

Для безпеки школярів

Одеська область отримає 60 млн грн на облаштування укриттів у закладах освіти. За ці гроші можуть побудувати 4 нових

укриття або реконструювати ті, що вже є. Про це повідомив директор департаменту освіти та науки Одеської ОВА Олександр Лончак.

Наразі в Одеської області очно або на змішаній формі вчать більше 145 тисяч дітей. У такому форматі працюють 450 шкіл, адже в них є укриття. Ще 130 тисяч дітей вчать дистанційно, з них 40 тисяч знаходяться за кордоном. У облаштуванні укриттів допомагає ЮНІСЕФ.

Знищили 47 ворожих ракет

55 ракет випустили окупанти по території України під час ранкової масованої атаки 26 січня. 47 із них були знищені силами протиповітряної оборони Збройних Сил України. Про це повідомив Головнокомандувач Збройних сил України генерал Валерій Залужний.

«Противник здійснив 55 пусків ракет повітряного та морського базування (Х-101, Х-555, Х-47 «Кинджал», «Калібр», Х-59) з літаків Ту-95, Су-35, МіГ-31К та кораблів з акваторії Чорного моря», — зазначив він.

Силами і засобами протиповітряної оборони знищено 47 крилатих ракет, 20 з них в районі столиці. Крім того, три із чотирьох керованих авіаційних ракет Х-59 не досягли своїх цілей.

«Мета росіян залишається незмінною – психологічний тиск на українців та руйнування критичної інфраструктури. Але нас не зламати!» — додав Валерій Залужний.

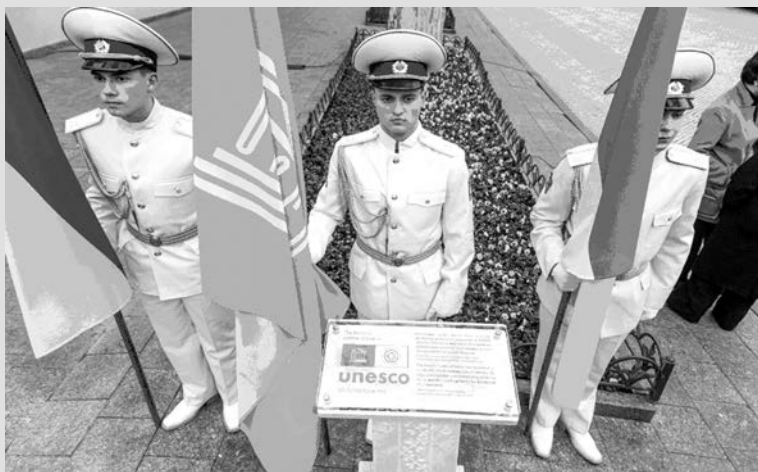
Три російські крилаті ракети «Калібр» було збито в небі над Одеською областю, повідомив начальник

регіональної військової адміністрації полковник Максим Марченко.

За його словами, внаслідок удару жертв і постраждалих немає, пошкоджено кілька об'єктів енергетичної інфраструктури.

Внаслідок ракетної атаки росії в Україні загинуло 11 людей. Про це повідомили у ДСНС.

Одеса під захистом ЮНЕСКО

Організація Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури (ЮНЕСКО) 25 січня визнала історичний центр Одеси об'єктом всесвітньої спадщини, який наразі перебуває під загрозою, повідомило Reuters.

У агентстві висловили надію, що присвоєний експертною групою міжнародної організації статус допоможе захистити культурну спадщину центральної частини Одеси, яка перебуває під загрозою внаслідок вторгнення російських окупантів на територію України. Там також сподіваються, що це дозво-

лить населеному пункту отримати доступ до фінансової і технічної підтримки світу

До основного списку внесли вулиці, будівлі та інші об'єкти, які мають ознаки мультикультуралізму, зазначають в Одеській міськраді. Зокрема, це ансамбль Приморського бульвару, Театральна площа, Дерибасівська, Гоголя.

Включення до спадщини ЮНЕСКО збільшить кількість туристів, бо місто потрапить до світових туристичних маршрутів. Це, своєю чергою, буде позитивно впливати на економічний показник, переконані у міськраді.

Одеські візити

30 січня Одесу відвідали президент України Володимир Зеленський і прем'єр-міністерка Данії Метте Фредеріксен.

У першій половині дня лідери країн відвідали Миколаїв, звідки вирушили до Одеси.

У Миколаєві делегація відвідала один із шпиталів міста, портове підприємство, обстріляне росіянами, а також станцію очищення води – цей проект був реалізований за сприяння датських партнерів.

Така увага до півдня не випадкова – уряд Данії пообіцяв допомогти відновлювати Миколаїв. Для цього буде створений спеціальний фонд. Метте Фредеріксен розповіла, що на власні очі побачила руйнування, спричинені російськими загарбниками, і героїчних мешканців міста.

У свою чергу, Володимир Зеленський подякував Метте Фредеріксен за допомогу – адже Данія передала Україні 19 артилерійських систем і бере участь у «танковій коаліції». Також обговорюються питання посилення протикорабельної та протиповітряної оборони нашої

країни.

А 26 січня Одесу відвідала міністерка Європи та закордонних справ Франції Катрін Колонна. На брифінгу вона заявила, що не виключає позитивного рішення питання з передачею українських основних бойових танків AMX-56 Leclerc.

Катрін Колонна зазначила, що підтримка України Парижем не стоїть на місці. Франція надає політичну, дипломатичну та фінансову допомогу, передає гуманітарні вантажі та озброєння.

Французький міністр анонсувала закупівлю і передачу генераторів і трансформаторів вартістю 125 млн євро, п'ять мільйонів LED-ламп, другу лабораторію ДНК-аналізу, три мільйони євро на забезпечення ядерної безпеки на об'єктах України».

Приїжджають гості і в райони Одещини. Так, 6 січня мер польського міста Сопот Яцек Карновський відвідав Білгород-Дністровський і разом із місцевим колегою Віталієм Гражданом підписав договір про співпрацю між містами.

Формується “Гвардія наступу”

В Україні триває формування 8 штурмових бригад “Гвардії наступу” для посилення Сил оборони та звільнення окупованих територій.

17 лютого речник голови Одеської ОВА Сергій Братчук повідомив, що

В Одеській області вирішено сформувати з патріотично налаштованих та вмотивованих громадян нове військове формування у складі ЗСУ — батальйон «Чорноморська Січ». До нього планують набрати близько 600 осіб. Формування та розміщення особового складу, який буде підготовлений за сучасними стандартами країн НАТО, відбуватиметься виключно на території Одеської області.

Ракети, “шахедаї” і бомби

Наймасштабніший ракетний удар з початку 2023 року московські рашисти здійснили 10 лютого: вони випустили по Україні 32 зенітних керованих ракет С-300 та 74 крилаті ракети, повідомив Генеральний штаб ЗСУ. Окрім того, російські окупанти завдали 59 авіаційних ударів. 28 з них — із застосуванням БПЛА типу “Шахед-136”.

Відповідь ворогу була вагома: протиповітряна оборона знищила

61 крилату ракету. При цьому сили ППО Одеської області 10 лютого збили над регіоном 13 ворожих ракет.

На жаль, ворог поцілів в енергетичні об’єкти в шістьох областях.

Масштаб пошкоджень значний, але катастрофи знову не сталося, росіянам вчотирнадцяте не вдалося досягти своїх цілей.

А ввечері 10 лютого ворог випустив 12 дронів-камікадзе по південних регіонах України. Атака безпілотниками по об’єктах критичної інфраструктури тривала майже три години. П’ять дронів було збито над Миколаївщиною, чотири над морем, на підльоті до Одещини, два — над Херсонщиною.

А в ніч на 11 лютого загарбники здійснили два удари по прикордонних районах Одещини та авіаналіт на острів Зміїний, повідомило оперативне командування «Південь».

* * *

Ракетні обстріли окупантів відбуваються практично щодня. В окремі дні вони мають масовий характер. Як наприклад, вночі 16 лютого, коли ворог випустив по об’єктах критичної інфраструктури 32 крилаті ракети повітряного та морського базування. Українські захисники знищили 14 крилатих ракет Х-101/Х-555, «Калібр» та дві керовані авіаційні ракети Х-59.

Одеський блекаут

Увечері, 3 лютого, в Одесі та частині області зникло світло. Причина — аварія на високовольтній лінії. Вранці 4 лютого сталася друга аварія на підстанції в селі Усатове — вийшов з ладу автотрансформатор. Після численних ворожих влучань його відремонтували, але трансформатор не витримав навантаження. Відбулося займання, через пожежу без живлення залишилася навіть критична інфраструктура міста та частини області.

Масштаб аварії був значним, без світла залишилися майже 500 тисяч абонентів, зазначив керівник Одеської ОВА Максим Марченко.

На Одещину була негайно доставлені генератори, які були в наявності не тільки у Міністерства енергетики, а й у ДСНС. Їх було задіяно для підключення критичної інфраструктури. 15 потужних генераторів для критичної інфраструктури передав Одесі ДТЕК. Ними заживили низку соціально важливих об'єктів, чим розвантажили

мережу, а вивільнену потужність спрямували на потреби побутових споживачів. Це дозволило забезпечувати світлом житлові будинки Одеси та району двічі на добу по 2 години.

Роботи з відновлення підстанції тривали цілодобово, у ремонті було задіяно п'ять бригад — максимальна кількість для одного об'єкта. А до Одеси все везли й везли нові генератори. Так вдалося поступово збільшити подачу електрики населенню з 2 через 12 на 2 через 8 годин.

Повернення до планових відключень світла стало можливим 9 лютого. Тоді в Одесі ввели нові графіки, завдяки яким одесити почали отримувати електрику 19 годин на добу.

* * *

Втім, аварії продовжують траплятися. Зокрема, 27 лютого через аварію на високовольтній лінії майже все місто залишилося без світла і води. Ситуація стабілізувалася до кінця дня.

Нічна атака дронів

Вночі 4 квітня, біля 01.20, рашисти атакували Одеську та Миколаївську області дронами-камікадзе типу *Shahed-131/136*. Більшість їх було збито силами ППО. Про це повідомило Оперативне командування «Південь».

«З 17 дронів 14 знищено силами протиповітряної оборони. 13 – в небі Одещини, 1 – над Миколаївщиною.

Влучанням по одному з підприємств на Одещині спричинено пожежу, яку до ранку рятувальникам вдалося ліквідувати. Попередньо, без людських втрат», – йдеться у повідомленні.

Нічна атака російських дронів по Одесі була спланована повному, що й дало змогу ворогові домогтися трьох влучень. Про це під час телемарафону повідомила керівник об'єднаного пресцентру Сил оборони півдня країни капітан першого рангу Наталія Гуменюк.

За її словами, щоб прорвати ППО, противник використав іншу тактику. Зокрема, застосував більше БПЛА — 17 штук, хоча раніше їхня кількість ніколи не перевищувала 14. Крилаті машини спрямовували в обхід південного напрямку.

Ракетні атаки по Одещині

У ніч на 9 березня російські окупанти випустили по Україні 81 ракету і вісім дронів-камікадзе,

повідомив Головнокомандувач Збройних сил України Валерій Залужний.

Серед ракет 48 були крилатими, протиповітряна оборона України збила з них 34. Також було збито 4 безпілотники. Внаслідок організованої протидії вісім керованих авіаційних ракет Х-31П та Х-59 теж не досягли своїх цілей, додав Залужний.

Масованого ракетного удару завдали російські окупанти того вечора і по Одеській області. Як повідомив голова Одеської ОВА Максим Марченко, внаслідок атаки є влучання ракет в об'єкт енергетичної інфраструктури області, пошкоджені декілька ліній електропередач та опора. Також постраждали не менше двох десятків приватних будинків Жертв в результаті атаки немає.

* * *

Ракетний удар із застосуванням тактичної авіації завдали окупанти по Одещині 14 березня.

Зайшовши з моря, літаки Су-24 випустили чотири протирадіолокаційні ракети в напрямку узбережжя, повідомили в оперативному командуванні «Південь».

Всі ракети (імовірно Х-31П) знищено над морем, але уламками і вибуховою хвилею пошкоджено дитячий садок на узбережжі та кілька приватних будинків навколо.

Постраждалих немає.

* * *

Увечері 21 березня російські окупанти випустили по Одесі щонайменше три ракети. Пуски здійснювалися з двох російських Су-35, які вилетіли з аеродрому Бельбек в окупованому Криму.

Як повідомило оперативне командування «Південь», над Одеською областю збито дві керовані ракети класу «повітря-земля» Х-59.

Одна з російських ракет влучила в Одесі в монастир московського патріархату – було пошкоджено триповерховий гуртожиток для паломників. Постраждали четверо людей, одного з них госпіталізовано, трьом надали медичну допомогу на місці.

Начальниця Об'єднаного координаційного пресцентру Сил оборони півдня України Наталя Гуменюк розповіла, що в будівлі пошкоджено приблизно 200 квадратних метрів покрівлі: «Було два вогнища загоряння загальною площею приблизно 40 кв. метрів, які були оперативно ліквідовані рятувальними службами».

Максима Марченка звільнили...

Указ про звільнення Максима Марченка з посади очільника Одеської обласної військової адміністрації підписав президент Володимир Зеленський 15 березня.

Відповідний документ з'явився на сайті голови держави. З тексту випливає, що Марченко пішов за «власним бажанням».

Сам Марченко прокоментував своє звільнення у відеозверненні:

«Боротьба триває... і я вважаю, що повинен робити те, що вмію найкраще – вбивати ворогів та воювати заради майбутнього України. Сподіваюсь, що незабаром я повернусь до своєї улюбленої справи. Але моя

душа та серце назавжди залишаються в Одесі».

Кремлівські терористи постійно обстрілюють Україну

Протягом квітня російські окупанти постійно обстрілювали Україну. Найбільш масовані атаки ворог здійснив 14, 19, 27 і 28 квітня.

Близько 4-ї години ранку 28 квітня російські окупанти атакували Україну із літаків стратегічної авіації Ту-95 з району Каспійського моря. Підрозділами зенітних ракетних військ Повітряних Сил ЗС України у взаємодії із ППО інших складових Сил оборони знищено 21 із 23 крилатих ракет Х-101/Х-555, а також два БПЛА оперативно-тактичного рівня.

У ніч на середу, 19 квітня, російські нацисти атакували Одесу дронами-камікадзе типу Shahed-136.

Воїни зенітної ракетної Одеської бригади повітряного командування «Південь» знищили 10 ударних БПЛА з 12.

На жаль, зафіксовано влучання в об'єкт рекреаційної інфраструктури. Пожежу рятувальні служби оперативно ліквідували. Люди не постраждали. Про це повідомили в Оперативному командуванні «Південь».

* * *

Одеська обласна прокуратура підготувала відеозвіт про свою діяльність, у якому, зокрема, повідомляє, що задокументувала 80 фактів обстрілу цивільної та критичної інфраструктури в регіоні на місті Одеса.

Зокрема, ворог 63 рази гатив по території області ракетами, а випустили їх росіяни 122. При цьому в прокуратурі не рахували ті ракети,

які збили бійці протиповітряної оборони.

Крім цього, російські кораблі сім разів били по території регіону з гармат, літаки двічі кидали бомби, а також ворог вісім разів атакував Одещину дронами-камікадзе типу Shahed.

Також з початку вторгнення прокуратура здійснює досудове розслідування 104 кримінальних проваджень за фактами порушення росією законів та звичаїв війни.

Життя за Батьківщину

21 квітня в Будинку офіцерів одесити схилили голови перед земляками, які загинули на Бахмутському та Херсонському напрямках, захищаючи Україну від російських окупантів.

Прощалися того дня з учасником одеського Євромайдану, активістом **Олександром Станковим**, який ще до початку повномасштабного вторгнення боровся за суверенну Україну. «Перун», як його називали побратими, був активним членом патріотичного руху Одеси та членом одеської «Свободи». Брав участь у Революції Гідності, в одеському Майдані, у подіях 2 травня 2014 року в Одесі. Боєць отримав несумісне із життям поранення на Бахмутському напрямі 17 квітня.

В останню путь провели і солдата одеської 28-ї окремої мехбригади Лицарів Зимового Походу **Володимира Ступака**. Він загинув під Олександрівкою на Херсонщині, виконуючи бойове завдання, 29 березня.

Також останню шану віддали молодшому сержанту **Петру Куриляку** та старшому сержантові **Всеволоду Соченку**, які загинули 14 квітня поблизу Бахмуту Донецької області під час виконання бойового завдання. Обидва бійці служили у

28 мехбригаді ім. Лицарів Зимового Походу.

* * *

Велике горе прийшло в Одеський національний академічний театр опери та балету: під мінометним обстрілом на фронті загинув соліст балетної трупи **Ростислав Янчишен**, який захищав свободу й незалежність України. 20 травня йому б виповнилося 32 роки. Ростислав народився у Кам'янці-Подільському у 1991 році.

Найближча балетна вистава «Баядерка», у якій він танцював партію Раба, буде присвячена пам'яті Ростислава Янчишена.

Чергові атаки «шахідів»

Вночі 3 травня окупанти запустили по Україні 26 дронів-камікадзе Shahed, 21 із них вдалося збити.

Атаку проводили з двох напрямків — з півночі, з Брянської області рф, і з півдня, з тимчасово окупованого узбережжя Азовського моря.

Для відбиття атаки були задіяні зенітно-ракетні комплекси, авіація та мобільні вогневі групи повітряних командувань «Центр», «Схід» і «Південь».

4 травня росіяни використали 24 шахіди, протиповітряна оборона знищила 18.

На Одесу летіло 15 дронів, збити вдалося 12. Три безпілотники вдарили по гуртожитку одного з одеських навчальних закладів. У результаті на місці прильоту спалахнула пожежа, яку було оперативно ліквідовано. На щастя, ніхто не постраждав.

Того ж **4 травня** українська ППО вперше збила російську гіперзвукову ракету «Кинджал». Сталось це під час нічної атаки у небі Київщини. Ракету X-47 випустив МіГ-31К з території росії.

Міністри зібралися в Одесі

Рекордна кількість керівників зовнішньополітичних відомств інших країн побувала 28 квітня в Одесі. Їх було сім – з Латвії, Данії, Естонії, Ісландії, Литви, Норвегії та Швеції. Був присутній також заступник держсекретаря МЗС Фінляндії та український міністр Дмитро Кулеба.

За словами останнього, у рамках спілкування з колегами обговорювали три важливі теми: майбутній саміт НАТО у Вільнюсі, переговори щодо вступу України до Європейського Союзу та окремо — створення міжнародного трибуналу щодо збройної агресії росії.

«До групи зі створення міжнародного трибуналу долучилися наші сусіди — Молдова, — зазначив Кулеба. — Ми очікуємо й інші країни. Коаліція зростає. Будемо спільно просувати цю ініціативу, щоб покарати й вище керівництво росії, і всіх безпосередніх виконавців злочинів за той біль і страждання та руйнування, які росія принесла на нашу землю».

За словами українського міністра, його колеги позитивно поставилися до прохання якомога швидше розпочати підготовку укра-

їнських льотчиків на літаках західного зразка, зокрема F-16.

«Сьогодні вночі ми пережили черговий ракетний удар, ми збили 21 ракету, і це було зроблено зокрема і завдяки системами ППО, які передавали нам країни, представники яких сьогодні приїхали в Україну, — розповів Кулеба. — Я звернувся до колег із проханням як до країн-операторів західних сучасних літаків докласти всіх зусиль для пришвидшення ухвалення рішення щодо початку тренувань українських пілотів на F-16, що своєю чергою призведе до ухвалення рішення щодо їхньої передачі. Ми повинні скинути росію з неба! Для цього нам потрібні не тільки системи ППО, а й бойові літаки. Вони зможуть прикривати наші бойові бригади під час контр-наступу».

Зі свого боку іноземні міністри підтвердили, що їхні країни підтримують євроінтеграційні прагнення нашої країни. А ще їхні країни допоможуть відновлювати українські міста і села після перемоги.

Наступну зустріч, за словами Дмитра Кулеби, міністри погодилися провести в українському Криму.

Об'єкт нападу – гуманітарна допомога

Чергового ракетного удару завдали російські окупанти по Одеській області в ніч на 8 травня. Як повідомили в Оперативному командуванні «Південь», з літаків стратегічної авіації ворог вдарив по регіону ракетами Х-22. Одна з них влучила у продовольчий склад, а друга — у рекреаційну зону.

Внаслідок влучання у складське приміщення Червоного Хреста України у Нерубайському площею 1000 квадратних метрів пожежа повністю знищила гуманітарну допомогу, яка там знаходилась, заявили в одеському обласному осередку організації. Природі нанесено збитки на півмільярда грн.

У Білгород-Дністровському районі внаслідок удару у ніч на 8 травня зруйновано базу відпочинку. Ще щонайменше п'ять сусідніх баз і понад 20 приватних дачних будинків пошкоджено.

Дві хвили обстрілу

25 крилатих ракет «Калібр» та Х-101/Х-555 випустили російські окупанти в ніч на 9 травня по території України, повідомив Головнокомандувач ЗСУ Валерій Залужний, 23 ракети були знищені протиповітряною обороною.

Перша хвиля обстрілу була близько 22:00 8 травня. Ворог випустив вісім крилатих ракет «Калібр» із носіїв у Чорному морі, які спрямував на східні регіони країни. Усі вісім – знищено силами та засобами протиповітряної оборони повітряного командування «Схід».

За словами Валерія Залужного, під час другої хвилі обстрілу, ближче до 04:00 ранку 9 травня, окупанти здійснили пуски 17 крилатих ракет повітряного базування Х-101/Х-555 з літаків стратегічної авіації – чотирьох Ту-95мс (район Каспію).

«Силами та засобами протиповітряної оборони повітряного командування «Центр» знищено 14 крилатих ракет, ще одну – у зоні відповідальності повітряного командування «Південь». Усього знищено 15 крилатих ракет Х-101/Х-555», — резюмував Головнокомандувач ЗСУ.

Patriot проти «кинджалів»

Ніч на 16 травня виявилася однією з найскладніших для української протиповітряної оборони. Російські нацисти за вкрай короткий проміжок часу спрямували на Київ рекордну кількість цілей: з шести літаків МіГ-31К було випущено шість аеробалістичних ракет Х-47М2 «Кинджал», 9 «калібрів» – з кораблів у Чорному морі та три ракети наземного базування (С-400, «Іскандер-М»). Крім того, противник атакував ударними дронами типу Shahed-136/131, а також проводив повітряну розвідку трьома безпілотниками оперативного-тактичного рівня – «Орлан-10», SuperCam.

Українські зенітники збили 27 повітряних об'єктів над столицею, серед яких були шість «кинджалів»!

Такий результат був би не досяжним без нещодавно поставлених американських систем ППО дальнього радіусу дії Patriot. Події ночі 16 травня остаточно підтвердили, що ця новітня зброя дійсно заслуговує на статус game changer в обороні українського неба. Саме з цим пов'язана така несамовитість росіян, які щосили намагаються дістати системи Patriot і шлють на Київ дедалі нові й нові хвилі ракет і дронів.

Потужна атака на Одесу

В Одесі під час ракетного обстрілу 18 травня загинула одна людина, ще двоє отримали поранення – всі працівники промислового підприємства, повідомила керівниця Об'єднаного координаційного пресцентру Сил оборони Півдня Наталія Гуменюк.

“В нашій зоні відповідальності надвечір було зафіксовано потужну ракетну атаку по Одесі. Більшість ракет було збито над морем”, — повідомила Гуменюк.

Вибух над морем

В Одесі ввечері 21 травня під час повітряної тривоги пролунав вибух. Це сили протиповітряної оборони збили над Чорним морем ударний безпілотною.

“На Одещину ворог спрямував ударний безпілотною літальний апарат. Силами протиповітряної оборони він був знищений над морем”, — повідомило оперативне командування “Південь”.

Збито ще 6 дронів

Шість дронів-камікадзе Shahed-136 знищили сили ППО в українському небі протягом 22 травня. Про це повідомили в командуванні Повітряних сил ЗСУ.

Крім того, наші зенітники приземлили два розвідувальні БПЛА типу «Мерлін-ВР».

Знищено 36 безпілотною

Дрон-камікадзе типу Shahed-131/136 знищили українські захисники над Одещиною вночі 25 травня, ще три безпілотною збили сили протиповітряної оборони над Миколаївщиною.

Всього, як повідомляють Повітряні сили, в ніч на 25 травня ворог випустив по Україні 36 дронів Shahed-136/131. Всі вони були знищені.

Нічні атаки на Одесу 10 червня

Вночі 10 червня над Одещиною ППО знищила 8 із 8 запущених “шахедів”, збила дві ворожих ракети, одна з ракет влучила в узбережжя. Внаслідок

падіння уламків «шахеда» вини-кла пожежа у висотці на селищі Котовського.

В результаті нічної атаки загинули троє людей, ще 26 отримали поранення різного роду травмування. Серед них двоє дітей і вагітна жінка.

Крім того, по узбережжю Одещини був нанесений ракетний удар. Дві ракети було знищено, а одна влучила в узбережжя, внаслідок розльоту уламків і вибухової хвилі пошкоджено житлові будинки. Також шестеро людини отримали поранення.

11 червня було оголошено днем жалоби за загиблими під час нічної атаки російських окупантів на Одесу.

14 червня

Вночі 14 червня ворог атакував Одесу чотирма «Калібрами», запущеними з корабля в Чорному морі. Три ракети було збито, ще одна влучила у склад торгової фірми «Таврія-В». На жаль, загинули троє людей, 13 поранені.

Влучання ворожої ракети у складське приміщення спричинило руйнування в 1000 кв. м та пожежу на площі 400 кв. м. Саме тут загинули троє працівників а семеро отримали поранення.

Внаслідок повітряного бою та вибуховою хвилею було пошкоджено два десятки будівель на

проспекті Шевченка, серед них — бізнес-центр, МакДональдс, корпус Політехнічного університету, церкву. На багатьох приміщеннях у районі від проспекту Гагаріна до провулку Матросова вибило шибки, подекуди зірвало шифер з дахів.

15 червня в Одесі оголосили день жалоби за загиблими внаслідок ракетного удару.
* * *

Одеська міськрада виділила майже 40 млн грн на відновлення житла, що постраждало від атак РФ.

Депутати підтримали проекти рішень про зміни в бюджет міста та про внесення змін до Міської цільової програми надання соціальних послуг та інших видів допомоги вразливим верствам населення міста Одеси на 2021-2023 роки, згідно з якими людям будуть виділені кошти.

Так, жителям Приморського району виплатять 23,5 млн грн. В районі внаслідок обстрілу 14 червня різниці пошкоджень зазнали 222 квартири.

На відновлення квартир мешканців вулиці Висоцького влада виділить 9,5 млн грн, де в результаті удару окупантів постраждало 260 квартир.

У Київському та Хаджибейському районах на ліквідацію наслідків прильотів витратять по 3 мільйони. В останньому від влучання ворожої ракети у продовольчі склади постраждали 93 квартири.

І ракети, і «шахеда»

Уночі 15 червня в період з 00.20 по 04.30 год російські окупанти завдали удару по Україні крилатими ракетами повітряного базування X-101/X-555, а також ударними дронами "Shahed-136/131". Чотирма літаками стратегічної авіації Ту-95мс здійснено чотири пуски крилатих ракет X-101/X-555 з Каспійського моря. Одну із ракет вдалось знищити, решта – влучили в промислові об'єкти в Дніпропетровській області. Іранські "Шахеда" противник запускає з північного та південного напрямків. Усі 20 ударних дронів знищено силами та засобами Повітряних сил у зонах відповідальності повітряних командувань "Південь" та "Схід"."

Крім того, повідомили у ПС, вночі українські захисники знищили ворожий БПЛА оперативно-тактичного рівня "Орлан-10", який здійснював повітряну розвідку на східному напрямку.

Одещину тієї ночі атакували 13 «Шахедів», усі вони були збиті силами протиповітряної оборони, повідомив голова громадської ради при Одеській ОВА Сергій Братчук у Telegram.

На півдні падали «ланцети» і «орлани»

Два іранські ударні безпілотники Shahed-136/131 знищила протиповітряна оборона уночі 16 червня на південному напрямку, у Миколаївській області. Про це повідомили в командуванні Повітряних сил.

Крім того, за добу захисники неба знищили ворожий ударний БПЛА «Ланцет», «Орлан-10», «Орлан-30», Zala та один БПЛА невідомого типу.

Дві атаки за одну ніч

Два «калібри» випустив ворог з акваторії Чорного моря по Одещині під час світанкової атаки 24 червня.

За результатами повітряно-бою одну ракету знищено, інша обстріляна впала на відкриту територію, повідомили в оперативному командуванні «Південь».

Вибуховою хвилею пошкоджено складську будівлю. Без людських втрат.

Південні регіони ворог цієї ночі атакував двічі. З використанням стратегічної авіації з Каспію вночі випускав ракети типу X-101/555.

Над Херсонщиною та Вінниччиною сили протиповітряної оборони знищили по одній ракеті, над Миколаївщиною – дві, над Кіровоградщиною – три.

Внаслідок падіння уламків збитої ворожої ракети в Вінницькому районі спалахнула нежитлова будівля. Пожежу ліквідовано. Люди не постраждали.

В Кропивницькому уламки збитих ракет пошкодили кілька будинків, але також обійшлося без людських втрат.

«Калібри»

з підводного човна

Уночі 26 червня Повітряні сили збили 2 з 3 крилатих ракет "Калібр", 7 з 8 "Шахедів" та усі 4 безпілотники невідомого типу, якими окупанти атакували Україну, повідомили Повітряні сили ЗСУ у Telegram.

Пуски трьох крилатих ракет «Калібр» було здійснено із підводного човна в Чорному морі, а «Шахеда» летіли із східного узбережжя Азовського моря.

Також росіяни атакували Україну з північного напрямку чотирма безпілотними літальними апарата-

ми невстановленого типу (імовірно, ударними).

Ворог атакував Одещину «Калібрами» і дронами-камікадзе, щонайменше 2 «Калібри», а також ворожі БПЛА знищила протиповітряна оборона. Про це повідомила керівниця пресцентру оперативного командування Південь Наталія Гумєнюк в ефірі телемарафону

Загалом ворог випустив три ракети в бік регіону. Роботу сил протиповітряної оборони ускладнювали погодні умови — надзвичайно сильний шторм над морем і гроза.

Унаслідок бойової роботи по дронам-камікадзе було пошкоджено вікна у двох багатоквартирних будинках у прибережній зоні. Постраждалих немає.

Слава Україні! Героям слава!

Звання «Герой України» присвоїв президент Володимир Зеленський колишньому і теперішньому командирам 35-ї окремої бригади морської піхоти ВМСУ імені контр-адмірала Михайла Остроградського полковникам Миколі Паласу та Юрію Андрієнку. Ордени «Золота Зірка» голова держави вручив офіцерам під час візиту на передову — він побував у районі Вугледара та Мар'їнки Донецької області, повідомила президентська пресслужба.

Микола Палас зараз обіймає посаду заступника командувача морської піхоти. Він народився 26 травня 1980 року в селі Дмитрівка Болградського району Одеської області. Закінчив Одеський інститут сухопутних військ. На фронтах

російсько-української війни — з перших її днів, був поранений.

Навесні 2014 року перебував разом із ротою десантників 25-ї бригади в Криму, де відмовився переходити на бік росії і здавати зброю. На ультиматум росіян Палас відповів, що у десантників «достатньо вогневих засобів і боеприпасів для відбиття атаки». У результаті роті єдиний з усіх підрозділів Збройних сил України в Криму вдалося покинути захоплений півострів зі зброєю і технікою.

Біографії Юрія Андрієнка у відкритому доступі немає. Відомо лише, що до призначення комбригом у жовтні 2021 року він обіймав посаду начштабу з'єднання, а ще раніше командував навчальним батальйоном у центрі «Десна».

Віддав життя за Україну

4 липня в одеському Будинку офіцерів відбулася церемонія прощання з воїном, який у бою віддав своє життя за свободу України. Це — Тимофій Бойко з позивним «Аякс», який у мирний час працював реквізитором у фільмах Одеської кіностудії.

Як повідомили у пресслужбі кіностудії, зв'язок з Тимофієм зник ще 16 вересня минулого року під час звільнення селища Правдине на Херсонщині. А зараз стало відомо про його загибель.

Тимофій Бойко брав участь у проектах кіностудії «Фортеця Хаджибей» та «Край ріки».

Як повідомляє УНІАН з посиланням на друга родини загиблого Олександра Федорова, Тимофій відразу після початку повномасштабного вторгнення, 24 лютого 2022 року, пішов добровольцем на фронт. У червні минулого року отримав важке поранення, у тому числі обох ніг. Спочатку навіть стояло питання про ампутацію, але лікарям вдалося поставити воїна на ноги. Він міг вже не йти воювати, але через деякий час знов вирушив захищати незалежність України.

За даними друзів героя, одесит служив у складі 28-ї окремої механізованої бригади ім. Лицарів Зимового Походу. Військова спеціальність — механік-водій бойової машини.

* * *

Померлий Герой – син відомої одеської журналістки, ветерана преси Людмили Бойко, яка багато років працювала у молодіжній газеті «Комсомольська іскра» а потім була власником газети «Урядовий кур'єр».

Президент на передовій вручив Героя морпіху

Президент України Володимир Зеленський відвідав передові позиції ЗСУ на Бердянському напрямку. Про це повідомляє 35 окрема бригада морської піхоти ім. контр-адмірала Михайла Остроградського та Офіс президента України.

Президент поспілкувався з військовими, які брали участь у звільненні населених пунктів на Бердянському напрямку. Він подякував бійцям за героїчну службу та вручив державні нагороди.

Володимир Зеленський при своєму звання Героя України та вручив орден «Золота Зірка» заступнику командира батальйону 35-ї окремої бригади морської піхоти Військово-Морських сил ЗСУ майору Сергію Дудіну, йдеться у повідомленні.

Майор неодноразово брав участь у відбитті атак противника. У складі підрозділу та особисто знищував ворожу техніку й живу силу, брав

участь у вдалих штурмах, які сам же спланував, звільняв від російської окупації землі Херсонщини. Під час бойових дій зазнав поранення. Після

лікування одразу повернувся в стрій. Майор має заслужену повагу з боку військового колективу батальйону, також зазначили у бригаді.

Олексій Неїжпапа:

«Противник не наближається до Одеси на відстань менше ніж 100 морських миль»

Хоча йде війна, у ВМС є плани на отримання деяких кораблів, не рахуючи тих, що будуються. Наші військові моряки разом з країнами-партнерами готові розпочати протимінну операцію у Чорному морі, де після підриву Каховській ГЕС кількість мін зросла утричі. А будівництво українських бойових кораблів триває відповідно до графіка та навіть трішки з його випередженням. Про ці та інші питання командував українського флоту віцеадмірал Олексій Неїжпапа розповів в інтерв'ю АрміяІnform до Дня Військово-Морських Сил України.

Ми повинні мати такий флот, який більше не дасть загарбнику взагалі подумати знову здійснити на нас напад та подивитися в бік нашої країни. Тому будівництво таких

кораблів триває, і воно триває відповідно до графіка та навіть трішки з його випередженням, зазначив командував українського флоту.

Усе озброєння, призначене для корабля, буде поставлене своєчасно, і вже наступного року цей корабель має увійти до складу ВМС. Оснащення корабля озброєнням визначене контрактом. На ньому будуть встановлені артилерійські системи калібром 76 та 205 мм, крилаті ракети, зенітно-ракетний комплекс дальністю понад 20 км, засоби радіоелектронної боротьби, – розповів він.

У зв'язку з підривом дамби на Каховській ГЕС кількість мін у Чорному морі зараз збільшилася в рази. Тому що росія, побоюючись нашого контрнаступу через річку Дніпро, створила цілу систему мінних загороджень, установивши на річці протидесантні, якірні, річкові міни,

які, звісно, потоком води були змиті та опинилися в Чорному морі. Тому кількість мін, які були в морі до цієї трагічної події, з тим, що ми маємо сьогодні, дуже важко порівняти.

Але ми добре усвідомлюємо це та, звісно, готуємося до того, щоб за першої нагоди розпочати проти-мінну операцію з розчищення від мін Чорного моря. Для цього ми вже створили штаб, який уже сьогодні розробляє такого змісту операції. У цьому ж напрямку існують певні домовленості й з нашими партнерами, зокрема з країнами НАТО, – наголо-сив віцеадмірал.

Ще кілька цитат з інтерв'ю:

● Будівництва нових кораблів – це досить тривалий процес. Водночас є плани на отримання деяких кораблів, які мають потужності та потенціал та здатні служити у Військово-Морських Силах ще 10–15 років на високому технічному рівні.

● Звісно, якщо порівнювати потенціал на початку широкомасш-

тавної агресії між нами та російським флотом, то він був на користь росіян. Але ми теж не стояли на місці та розбудовували наш флот, постійно рухалися вперед.

● Серед людей, що впроваджували ракетні програми (ракетний комплекс «Нептун», – ред), були й мої колишні підлеглі-ракетники, які ще в Криму мали досвід використання крилатих ракет. І це саме завдяки їм, цим людям, сьогодні противник не наближається до узбережжя Одеси на відстань менше ніж 100 морських миль, і між нами і ворогом нині існує «сіра зона», яка охоплює 25 тисяч квадратних кілометрів.

● Назавжди залишиться в пам'яті подвиг Героя України полковника Ігоря Бедзая, який сам сів за штурвал вертольота, хоча міг доручити цю справу молодим льотчикам. Не можу не згадати й героїчних наших ракетників, які своїми вчинками пишуть нову історію морських битв. Адже далеко не щодня іде на дно ворожий ракетний крейсер.

Візит президента до Одеси

2 липня Одеську область відвідав президент України Володимир Зеленський. Про це повідомила пресслужба Офісу президента.

Під час робочої поїздки Володимир Зеленський заслухав

доповідь командувача Військово-Морських сил Збройних Сил України Олексія Неїжпапи. Командувач ВМС докладно поінформував главу держави про оперативну ситуацію в Чорному морі, здатність ворога щодо завдання ракетних ударів з моря та оборонну готовність ВМС.

Також командувач ВМС обговорив із президентом України проміжні результати та перспективи розвитку програми морських дронів та ракетної програми, доповів Володимир Зеленському про роботу зі створення корпусу морської піхоти та стратегію розвитку Військово-Морських сил ЗСУ.

В Одесі президент взяв участь у заходах з нагоди Дня Військово-Морських сил Збройних Сил України, зокрема зустрівся з курсантами Інституту військово-морських сил

Національного університету “Одеська морська академія” і вручив державні нагороди та бойові прапори. Від імені всієї Української держави та народу він привітав охоронців морських рубежів України з професійним святом – Днем Військово-Морських сил ЗСУ.

Також глава держави привітав військових моряків із професійним святом.

«Багато хто в росії думав, що Чорне море — це акваторія їхньої сили. Ворог сподівався, що наші Військово-морські сили нібито не витримують ударів росії. Що ж, відвага і майстерність наших воїнів знищили всі ці ворожі надії і втопили їх у морі. Ми знаємо, ми бачили і ми вдячні за ту славу, яку здобувають для нашої держави складові наших ВМС ЗСУ. Ми всі в Україні впевнені в силі нашого народу і ми всі впевнені у вашій міцності, у вашій професійності, у вашій здатності й надалі демонструвати українську силу», — зауважив Зеленський.

Чергова атака на порт

Вночі 11 липня російські окупанти здійснили потужну дронну атаку по півдню України. З акваторії Чорного моря ворог спрямував кілька хвиль ударних безпілотників типу “Shahed-136”. Речниця ОК “Південь” Наталія Гуменюк в ефірі телемарафону розповіла, що захисники очікували на потужну атаку окупантів, оскільки нещодавно в Москву із Тегерана прибули вантажні борти, ймовірно із “Шахедами”.

Окупанти атакували з південно-східного напрямку (Приморсько-Ахтарськ) ударними безпілотниками іранського виробництва «Shahed-136/131». Усього в ударі було задіяно 28 дронів-камікадзе.

В результаті успішної бойової роботи в зоні відповідальності пові-

тряного командування “Південь” силами та засобами Повітряних Сил, у взаємодії із ППО інших складових Сил оборони, знищено 26 ударних БПЛА та один розвідувальний безпілотник типу «Zala». Внаслідок атаки сталося займання двох припортових терміналів — зернового та паливного. Пошкоджено обладнання та проїжджі частини біля огорожі терміналу та резервуарів.

Вкотре, обстріл портової інфраструктури доводить, що ворог й надалі перешкоджатиме роботі зернової ініціативи, відзначили в обласній прокуратурі, слідчі якої зафіксували черговий злочин росії.

Як повідомили в оперативному командуванні «Південь», пожежі було оперативно ліквідовано, критичних руйнувань і постраждалих немає.

«Шахедам» не спиться

16 російських безпілотників знищили Сили оборони України з вечора 13 липня по 4 ранку 14 липня над Україною.

Як повідомили в командуванні Повітряних сил, окупанти атакували нашу країну 17 ударними безпілотниками іранського виробництва Shahed-136/131 з південно-східного напрямку (Приморсько-Ахтарськ).

Над Одещиною знищено вісім «шахедів», повідомили в оперативному командуванні «Південь», над Миколаївщиною два, а ще шість — над Дніпропетровською областю.

Нічна атака півдня

Вночі 18 липня ворог атакував південні регіони України, 6 крилатими ракетами “Калібр” та 36 ударними дронами типу “Shahed”. Всі ракети та 31 дрон знищили протиповітряна оборона.

У тому числі 6 «Калібрів» і 21 ударний безпілотник знищили вночі українські захисники над Одесою.

Як повідомили в оперативному командуванні «Південь», ворог спрямував кілька хвиль ударних дронів на виявлення та виснаження сил протиповітряної оборони.

«А після того з акваторії Чорного моря по Одесі випущено шість «калібрів». Усі ракети були знищені силами протиповітряної оборони, — зазначили в ОК. — На жаль, уламками збитих ракет та вибуховою хвилею від збиття пошкоджено об'єкти портової інфраструктури, кілька приватних домоволодінь. У власному будинку поранення отримав літній чоловік, його госпіталізовано».

Згодом надійшло повідомлення про пошкодження храму Святого Миколая, готелю «Одеса», будівлі ресторану Di mare та інших об'єктів у порту: там вибито вікна. Крім того, постраждали приватні будинки.

У Миколаєві сталося влучання в об'єкт промисловості з подальшим загорянням. Пожежу оперативно загасили, постраждалих немає.

Прессекретар російського диктатора Дмитро Песков заявив, що нічні удари по Одесі — це «удари відплати за Кримський міст».

...

Під ранок 17 липня на Кримському мосту зупинили рух: російські ТГ-канали повідомили, що на мосту «впав» проліт.

За даними деяких джерел у правоохоронних органах, ця операція — результат спеціальної операції Військово-морських сил ЗСУ та СБУ.

Україна не підтверджує свою причетність до ранкових вибухів на мосту, водночас у ГУР зазначили, що через руйнування секції моста у росіян виникнуть проблеми з логістикою.

Зазначається, що міст атакували за допомогою двох надводних дронів.

Росіянам рекомендували утриматися від поїздок через Кримський міст і задля безпеки вибирати альтернативний сухопутний маршрут через «нові регіони», тобто через окуповані українські території.

Російський диктатор Володимир Путін пообіцяв, що Росія помститься за удар по Кримському мосту.

«Калібри», «Онікси», «шахіди»...

В ніч на 19 липня росія випустила по Україні 30 крилатих ракет, одну авіаційну та 32 дрони-камікадзе Shahed, українська ППО знищила 37 повітряних цілей ворога. Ворог атакував об'єкти критичної інфраструктури та військові об'єкти, основним напрямком удару була Одещина.

Окупанти атакували Одещину ракетами «Калібр», «Онікс», Х-22 і Х-59, а також дронами-камікадзе Shahed-136. За даними Повітряних сил Збройних сил України, збито 13 «калібрів», ракету Х-59 і 23 «шахіди».

Противник випустив 16 «калібрів», імовірно, з фрегата «Адмірал Ессен» і малого ракетного корабля «Інгушетія» в Чорному морі.

Також летіли шість протикорабельних ракет «Онікс» із комплексу «Бастіон» у Криму.

Літаки дальньої авіації Ту-22М3 над Чорним морем випустили вісім Х-22, а винищувач Су-35 — ще одну Х-59. «Шахіди» летіли з Ростовської області.

Ворожі удари були спрямовані на об'єкти інфраструктури регіону.

Ракети Х-22 та «Онікс» ворог використовував для ударів по портовій інфраструктурі регіону. Вони влучили в зерновий і масляний тер-

мінал, пошкодили обладнання для завантаження суден, на місці вибухів спалахнула пожежа.

В області також було уражено два склади — з тютюном і феєрверками. Рятувальники досі гасять пожежу на площі 3000 кв м.

Зазначається, що ворог здійснив кілька хвиль запусків. Спочатку з акваторії Севастополя летіли «калібри» — залп із 12 ракет було збито. Потім були запуснені «онікси», слідом за ними Х-22 і Х-59 одночасно з «шахідами».

Десять цивільних в Одесі та області дістали поранення внаслідок прильотів ворожих ракет уночі 19 липня, серед них дев'ятирічний хлопчик.

Окупанти вдарили по центру Одеси

Уночі 20 липня російські окупанти вдарили по центру Одеси, внаслідок чого сталися руйнування, виникла пожежа, одна людина загинула й щонайменше дві людини постраждали. Внаслідок російської ракетної атаки на Одесу було пошкоджено будівлю генерального консульства Китаю в центрі міста.

Речниця Сил оборони півдня України Наталя Гуменюк зазначила, що ворог знову здійснив масовану мішану ракетно-дронову атаку. Були застосовані ракети різного базування. Залучався до атаки й підводний човен, який ніс чергування в Чорному морі, й стратегічна авіація, з випуском ракет Х-22, й берегові

ракетні комплекси «Онікс» та «Іскандер», сказала вона.

Дісталось й регіону: окупанти влучили в склади.

Ціль – ангари з агропродукцією

Двоє людей постраждали внаслідок ракетного удару по агропідприємству в Одеській області, який окупанти завдали в ніч на 21 липня. Ворог бив безпосередньо туди, де розташовані ангари з агропродукцією та зберігається сільгосптехніка. Знищено 100 тонн гороху і 20 тонн ячменю.

Як розповіла речниця Сил оборони півдня України Наталя Гуменюк, «ворог уночі вивів у море ракетноносій і запуснув дві крилаті ракети «Калібр» складним маршрутом ледь не по державному кордону з урахуванням рельєфу місцевості, що ускладнило можливість їхнього виявлення та знешкодження».

Вона наголосила, що удар був у дві хвили: спочатку противник випустив дві ракети, а потім, коли почалася рятувальна операція, ще одну ракету запуснув тим самим маршрутом.

Атака на собор

У ніч на 23 липня росіяни обстріляли Одесу з 19 ракет різних типів, серед них «Калібри», «Онікси», Х-22 та Іскандер-К, а

також застосували балістичні Іскандер-М.

Сили ППО збили 9 ракет: 4 «Калібри» та 5 ракет «Іскандер-К». Решта – завдали руйнувань портової інфраструктурі, щонайменше 6 житловим, в тому числі багатоквартирним будинкам. Понівечено десятки автовок, у багатьох будівлях міста пошкоджені фасади і дахи, вибиті вікна. По місту утворилися декілька вирв, сталися обриви електромереж.

В результаті теракту одна людина загинула, щонайменше 22-є городян отримали поранення, четверо з них – діти. 14 громадян, троє з яких – діти,

Внаслідок ракетної атаки росіян було зруйновано Спасо-Преображенський кафедральний собор. Крім значних пошкоджень будівлі, постраждали православні святині: з-під завалів дістали Касперовську ікону Божої Матері, яка є покровителькою Одеси.

Постраждали десятки пам'яток архітектури як національного, так і місцевого значення.

Під обстрілом порти Дунаю

Вночі 24 липня російські окупанти завдали чергового удару по портовій інфраструктурі Одеської. Цього разу під прицілом рашистів опинилася порти на Дунаї.

Як повідомили оперативне командлування «Південь» і Одеська ОВА, майже 4-х годинну атаку дронами Shahed-136 було спрямовано по портовій інфраструктурі Дуная. Три дрони знищено силами протиповітряної оборони.

Внаслідок влучань зруйновано ангар із зерновими, пошкоджено резервуари для збереження інших видів вантажів, в одному із виробничих приміщень сталася пожежа, яку оперативно ліквідовано. Внаслідок нічної атаки постраждали шестеро людей.

Зеленський відвідав Одесу

Президент Володимир Зеленський під час робочої поїздки на Одещину 27 липня оглянув руйнування Спасо-Преображенського кафедрального собору, завдані внаслідок нещодавнього масованого російського обстрілу.

Володимир Зеленському розповіли про масштаб руйнувань храму та його поточний стан.

Нині фахівці мають визначити можливості відновлення споруди, повідомили президенту.

Готовність долучитися до відбудови Спасо-Преображенського собору виявили іноземні партнери.

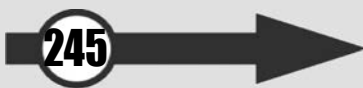
За даними пресслужби Зеленського, він побував у двох одеських медустановах, у яких проходять реабілітацію поранені військовослужбовці. Президент поспілкувався з воїнами і лікарями та вручив тим, хто відзначився, нагороди.

Ворог знищує портову інфраструктуру

Вночі 27 липня окупанти вдарили по портовій інфраструктурі Одеської області: вбито одну людину, пошкоджено обладнання.

Як повідомили в оперативному командуванні «Південь», ракети «Калібр» було випущено з підводного човна в акваторії Чорного моря на критично малій висоті, що ускладнило їх виявлення.

Унаслідок прильоту в одну з адмінбудівель порту вбито співробітника підприємства. Крім того, пошкоджено виробниче обладнання одного з вантажних терміналів.

Це не війна двох країн, це зіткнення двох цивілізацій

У 2020 році вийшла друком «Книга мудрості», автором якої є Євген Акимович, а видавцем – Йосип Бурчо. У ній зібрано найкращі, з точки зору автора, афоризми та вислови від стародавнього світу до сучасності, які є концентрованою мудрістю та найкоротшим шляхом до глибинного пізнання складного і суперечливого сучасного світу.

Є у цій книзі багато мудрих думок відомих людей про українців і про росіян. Якщо ж зібрати ці вислови разом, не можна не помітити контраст в оцінках. Він не випадковий, і відображає велику прірву між життєвими цінностями двох народів, таких різних за своєю філософією, мріями, прагненнями. Це дозволяє зрозуміти, чому понад 80 відсотків росіян підтримують диктатора путіна у його бажанні знищити Україну. Тому й пропонуємо читачам думки і висновки відомих особистостей.

Про українське лицарство, інтелігентність і героїзм

● Українське козацьке лицарство — це унікальний феномен нашої історії. Лицарство — результат розвитку нації. Лицар — це особистість, в якій гідність цінується вище за життя. У нації рабів лицарство неможливе за визначенням. Сучасні українські лицарі, що відбивають російську навалу, своїм прикладом виховують новітню українську націю.

Російський філософ київської школи Микола Бердяєв (1874—1948) писав:

«Дуже характерно, що в російській історії не було лицарства, цього мужнього начала, з цим пов'язаний недостатній розвиток особистісного начала в російському житті. Лицарство виховує почуття гідності і честі, сприяє загартуванню особистості. Цього особистісного загартування не створює російська історія».

● Історик Микола Костомаров (1817—1185) писав: *«На дні кожного думаючого та недурного українця сплять Виговський, Дорошенко, Мазепа і прокинуться, коли настане слухний час».*

У своїй «Книзі буття укрїнського народу» Микола Костомаров зауважив:

«І не любила Україна ні царя, ні пана, а скомпонувала собі козацтво, єсть то істее брацтво, куди кожний пристаючи, був братом других — чи був він преж того паном, чи невольником, аби християнини, і були козаки між собою всі рівні, і старшини вибирались на раді і повинні були слугувати всім по слову Христовому, і жадної помпи панської і титула не було між козаками».

● Культурна політика гетьмана Івана Мазепа визначалась перш за все його власною культурою. Мазепа досконало володів тогочасною міжнародною мовою — латиною. Саме латиною він виступав перед студентами (студентами) Києво-Могилянської академії. Значення Києво-Могилянської Академії було надзвичайним, тому що вона пробуджувала культуру, несла знання, підносила науковий рівень суспільства. Навіть Петро I послав московську молодь по науку до Києва.

● Британський професор Едвард Клерк к книжці «Подорож до Росії, Криму й Туреччини», виданій у Лондоні 1812 року, писав: *«Ми зустріли валки, обози українців, що різняться під жодним оглядом від інших мешканців росії. Це дуже шляхетна раса. Вони виглядають кріпкіше та краще від москалів і перевищують їх в усьому, де лише одна кляса людей може перевищувати другу. Вони чистіші, запопадливіші, чесніші, багородніші, ввічливіші, відважніші, побожніші та менш забобонніші».*

● В українській традиції існують багато чудових постатей, які викликають подив та здивування. Для мене це перш за все Григорій Сковорода та Олександр Довженко. Це були справжні українські інтелігенти, позбавлені всіляких лінощів та хитрощів, які наповнили власне життя гуманним став-

ленням до людей та сумлінною працею на благо товариства. Вони не пристосовувались до обставин, не обслуговували владу. Вони були демократами та хотіли жити інтересами простого народу. Сковорода (1722—1794) писав: «А мій жереб з голяками». Довженко (1894—1956) зазначив: «Я не можу жити краще від свого народу».

Український письменник Юрій Яновський (1902— 954) стверджував:

«Вирвати Довженка з українського ґрунту не можна, він одразу засохне, бо живиться українськими соками».

● Ще один український інтелігент Симон Петлюра писав: «Найбільшою перешкодою для визнання суверенності України є гіпноз самого імені росія. Цей гіпноз треба розв'язати, особливо в Америці (Північні Штати) та Франції. Справу поділу росії треба поставити як справу покою цілого світу, як справу європейської рівноваги та реально — матеріальної вигоди держав». Петлюра чітко визначає поняття патріотизму: «Патріотизм — це активна любов до своєї Вітчизни, до свого народу. Це чин, акція, благородні стремління кожного сина народу заслужити це ім'я. Пасивна любов до краю, любов у запічку — не є патріотизмом!...

Лише з любові до рідного народу родиться патріотичне почуття. Лише любов до власного народу є джерелом до всесвітнього братерства. Любов до власного народу вчить любити й інших».

Симон Петлюра стверджував: «Хоче того Європа чи ні, але вільна і незалежна Україна таки буде».

Лідер Польщі Юзеф Пілсудський (1867—1935) сказав: «Петлюри народжуються раз на 200 років».

● Історія людства — це поступова хода до свободи. Свобода — це запорука гідного життя. Свобода є головним критерієм оцінки життя людини, суспільства, держави. Георг Гегель (1770—1831) писав, що на Сході всі люди — раби, і навіть сам монарх — теж раб. На Заході — давня традиція свободи. У стародавньому Римі казали: «*Vita sine libertate nihil est* — Життя без свободи — ніщо». Тому вектор українського шляху — на Захід.

● 14 червня 1891 року в селі Зашкові на Львівщині народився відомий військовий і політичний діяч полковник Євген Коновалець. Він казав: «Як довго не буде самостійної української держави, так довго не буде порядку в Європі, всі союзи будуть нереальними».

● Російський бізнесмен Слава Рабінович вказує на відмінність української та російської традицій свободи. В Російській імперії свобода ніколи не була завойована. Вона двічі з'являлася та затухала. Скасування кріпацтва й розвал СРСР — ось дві «халяви» 1861 та 1991 років, що звалилися на російський народ як подарунок, а не завойовані цінності.

● Відома американська акторка Міла Йовович протестує, коли її називають росіянку: «Я не росіянка, я — українка. Українці — вільні люди, росіяни — раби».

● Канадський історик Орест Субтельний (1941 — 2016) стверджував: «Українці — сильний народ. Виживали в будь-яких умовах. Канадці чи американці такого б не витримали». Протягом всієї історії українці не зазіхали на чужі землі, їм достатньо було свого».

● У Біблії (Книга Еклезіястова (3, 5) читаємо: «*Час розкидати каміння й час каміння збирати*». Для України тепер — час збирати каміння — духовне, культурне, історичне, політичне, будуючи сучасну націю та державу. Це наш вирішальний, доленосний шанс! Ми маємо знищити рашистських окупантів, які вторглися на нашу територію та збудувати українську Україну без корупції та соціальної несправедливості.

● Нинішній час є піком української віковичної традиції боротьби за волю та незалежність. А *point of no return* (точка неповернення) вже пройдена. Попереду — важка боротьба, проте шлях перемоги ми вже ясно бачимо.

● Українці — індивідуалісти, росіяни общинники. Тому українці цінують людську свободу та гідність. готові за них воювати. Й воюють.

Українці вразили весь світ шаленим опором московській агресії. ЗСУ вважають найпотужнішою армією в Європі. Українці — незламна нація, яку підтримують десятки країн, перш за все Велика Британія та США.

● Президент США Джозеф Байден заявляє, що він вражений мужністю та стійкістю української армії та всього нашого народу. Україна стала легендою сучасного світу. Ми пишаємося, що ми — українці.

Росіяни вражають рабською психологією. Вони віддають монополію на прийняття рішень владі путіна та тішаються з власної покірності.

● Російський журналіст Аркадій Бабченко написав 2021-го року: «*Україні вдається те, що не змогла жодна держава. Єдина в Європі. В світі ніхто не зумів зробити те, що змогли ми. На Майдані Незалежності зібралось неймовірне унікальне товариство людей. Це були найкращі з тих, кого я зустрічав у житті. Люди готові були вмирати за свою гідність. Гинули. Перемогли. І коли після цього я вкотре стикаюся з приступом меншовартості, мене аж сіпає. Сказати, що Майдан змінив моє життя — не сказати нічого. Ні секунди я ні про що не шкодував. Я народився в імперії і все життя був рабом. Але вже ніколи не буду. На четвертому десятку знайшов власну гідність*».

Ці слова Аркадія Бабченка вражають психологічною глибиною та щирістю. У латинській традиції існує вислів: «*Simulacra mille hominum, sed rarus ubique verus* – Істот, подібних до людей, на світі багато, але справжня людина повсюди є рідкістю».

● Які ми, така й наша країна. Якою би була Україна без добровольців, волонтерів, найкращих в Європі ЗСУ на чолі з чудовими генералами та блискучим головнокомандувачем Валерієм Залужним. Весь народ піднявся на боротьбу з кацапською навалою. Саме вони пишуть українську історію.

● Українська армія вразила весь світ своєю майстерністю та мужністю у війні з нацистською московією. Командувач ЗСУ генерал Валерій Залужний заявив: «*Нам буже важко, але нам ніколи не буде соромно*». Феноменальність нинішнього часу для України полягає в тому, що сотні років боротьби проти московських варварів, десятки мільйонів загиблих українців нагадують нам, що час перемоги настає.

● Я люблю Україну за те, що вона протягом всієї історії виборювала власну незалежність та свободу. Свобода для вільної людини — це повітря. Без повітря вільній людині нема чим дихати. Росія ненавидить Україну за цей дух свободи, саме тому рашисти влаштували нам криваве розлучення. Це не війна двох країн, це зіткнення двох цивілізацій.

● У росіян та українців — різний світогляд, різна система цінностей, різні вектори розвитку. У росіян — вікове рабство, в українців — свобода. У путінській московії ідеал простий у своєму жахитті — захопити всі сусідні країни й потім нав'язати їм властивий рашистам дикунський спосіб життя. Погляньмо в історію. Французький філософ Вольтер (1694 — 1778) зазначав: *«Українці завше прагнули свободи та наполегливо боролися за її здобуття»*.

● Національно-визвольна війна Українм проти ординської московії триває століттями. Давньогрецький політик і полководець VI століття до н.е. Фемістокл казав, стверджуючи примат мужності в житті людини та країни: *«Ми б загинули, якби ми не гинули»*. Російська імперія та радянська влада завше нав'язували нам образ українця — вічного невдахи та лузера, що не здатний самостійно існувати та потребує старшого брата в якості гаранта власного існування. Насправді ми йшли не від поразки до поразки, а від перемоги до перемоги. Й надалі ми маємо стерджувати психологію переможців, пропагувати наші звитяги, яких в історії було безліч.

● Однією з найяскравіших постатей нашого часу був генерал Джохар Дудаєв (1944 — 1996), який пророчо стверджував: *«Згадаєте мої слова: росія зникне з лиця Землі, коли зійде українське сонце»*. Про Україну Дудаєв казав: *«Самая большая ошибка — это пренебречь украинцами. Посчитать украинцев слабыми, обидеть украинцев. Украинцы никогда не бывают так слабы, как вам кажется. Не дай, Всемогущий Аллах, обидеть украинцев или отобрать что-то у украинцев. Украинцы всегда возвращаются. Украинцы вернутся и вернут своё. Но когда украинцы возвращаются, они не умеют рассчитать силу и применять её пропорционально. Они уничтожают всё на своём пути. Не обижайте украинцев, иначе, когда они вернутся на Землю, где похоронены их предки, то живущие на этой земле, будут завидовать мёртвым»*.

● Ще 2013-го року 80 відсотків українців, як пишуть соціологи, вважали росіян братнім народом. Тепер таких лише 2%. Таким є «вагомий» внесок путіна в «дружбу народів».

Навесні 2014 року, після нападу московії на Україну, Настя Дмитрук з Ніжина, якій тоді було 23 роки, надрукувала вірш, у якому є такі рядки:

*Никогда мы не будем братьями.
Ни по родине, ни по матери.
Духа нет у вас быть свободными.
Нам не стать с вами даже сводными.*

Україна — це країна пульсуючої свободи. Росія — це країна вічного рабства.

● Ми хочемо від України всього. Натомість вона хоче від нас лише одного — щоб ми її любили. В мене немає проблем, бо в мене є Україна. І допоки вона в мене буде, в мене не буде жодних проблем. Краща армія Європи – ЗСУ – показує, що значить любити Батьківщину.

Росіяни ненавидять свободу, обождують рабство, люблять кайдани...

● Історики стверджують, що московія має коріння в Золотій Орді. Не випадково Микола Бердяєв відзначав Росію як «християнізоване татарське царство». Російський філософ і лінгвіст Микола Трубецькой (1890—1938) вважав, що

«Московська держава виникла завдяки татарському гніту. Російський цар був спадкоємцем монгольського хана. Повалення татарського гніту звелось до заміни татарського хана православним царем і до перенесення ханської ставки до Москви».

● Московити не просто найжорстокіші дикуни, а й найпідліші, тому що в них немає жодного уявлення про мораль. (*Наполеон Бонапарт (1769—1821), імператор Франції*).

● Російський письменник Федір Достоєвський (1821—1881) писав про росіян:

«... Народ, який блукає Європою і шукає, що можна зруйнувати заради розваги».

● Російська держава поводитьсь як циганське плем'я, якому легше переїхати на нову територію, ніж упорядкувати свою, вважав російський історик Василь Ключевський (1841—1911).

● Національною рисою росіян є брехливість! «Залізний канцлер» Німеччини (час на посаді 1871—1890) Отто фон Бісмарк сказав перед початком Берлінського конгресу 1878 року: *«Ніколи не вірте росіянам — росіяни не вірять навіть самі собі»*. Отто фон Бісмарк (1815—1898) писав: *«Macht von Rußland kann nur durch seine Trennung von Ukraine unterbunden werden — Могутність Росії може бути підірвана лише відділенням від неї України»*.

А ще Бісмарк казав: *«Росіяни довго запрягають, швидко їздять. згодом дізнаються, що приїхали не туди. пропивають коня та віз і пішки повертаються назад»*.

● Російський письменник Михайло Булгаков написав у «Дневниках» 26 жовтня 1923 року: *«Дикий ми, темний, нещасний народ»*.

● Лауреат Нобелівської премії Іван Бунін, «Воспоминания», Париж. 1952 року: *«Російський народ — глибоко нещасний народ, але й глибоко нечистий, грубий і, головне, — брехливий дикун»*.

● «Всё русское – печально». (Василий Розанов (1856 – 1919) , російський філософ).

● У душі кожного росіянина, на відміну від європейця, живе хитра злобна тварина. (Карл Густав Юнг (1875–1961), швейцарський психіатр).

● Генерал Шарль де Голль (1890–1970): «Російські люди ніколи не будуть щасливі, знаючи, що хтось живе краще за них. А оскільки до прогресу вони не здатні, злість і фрустрація є постійним душевним станом росіян». (Фрустрація – від лат. *frustratio* – марні сподівання – емоційний стан, коли людина не може себе стримати від розчарування, від напливу недоступних оманливих бажань. Така людина підпадає під стан тривоги).

● Вінстон Черчилль (1874 – 1965), британський політик говорив: «На мою думку, вкрай важливо, щоб рукоштовками з росіянами ми обміювалися якомога далі на сході».

● Російський письменник Іван Шмелюв (1873–1950) писав про росіян: «Народ, який ненавидить свободу, обожає рабство, любить кайдани на своїх руках і ногах, любить своїх кривавих деспотів, не відчуває ніякої краси, брудний фізично і морально, століттями живе в темряві, мракобіссі, але невпинно готовий поневолювати, пригнічувати все і вся, весь світ».

● Російський письменник Віктор Єрофєєв (нар. 1947) пише: «У росіянина кожен день – апокаліпсис. Він до цього звик. Він вважає себе глибшим за інших, але філософія в росії не прижилась. Куди кликати шалапутних людей? Якщо безтолковість – духовність, тоді ми духовні. Нам за великим рахунком нічого не треба. Тільки відчепіться. Росіянин непритомний. Ніколи не зрозуміло, що він зрозумів, а що не зрозумів. З пересічним росіянином треба розмовляти дуже спрощено. Це не хвороба, а історичний стан.

Відомо, що похуїзм – російська національна філософія. Основа всіх основ. Не Ломоносов, не Пушкін, не Толстой, не Ленін, а саме похуїзм оволодів масами.

Росіяни постійно вважали, що занепад Заходу неминучий. Вони, здається, прорахувалися. Замість Заходу занепадає росія... Всі йдуть в ногу, а ми крокуємо лівою. І це переповнює нас законною гордістю. Ми всіх хочемо навчити ходити не в ногу. Хоч би скільки говорила Катерина II про те, що росія – європейська держава, Пушкін мав рацію: розташування росії в Європі – помилка географії... Інвалід викликає в росіян спазм сміху, злобу та бажання прикінчити.

Іван Грозний, що вбиває сина, живописний. У росії люблять тих, хто замучив і вбив багато росіян. Російська влада здебільшого знищувала власне населення, а не чуже або ворогів, як в інших країнах. Відокремити кровожерливість від забави і турботи про країну неможливо. Це і є російська живописність. Попри те, що Іван Грозний був садистом, люди принципово люблять його.».

● Сучасна російська ідеологічна машина вельми нагадує роман «1984» британського письменника Джорджа Орвелла (1903–1950). Цей твір, написаний 1948-го року, мав на меті, зокрема, розвінчування сталінізму.

Керівник вигаданої країни Океанії носить умовне ім'я — Старший Брат. Він контролює організацію під назвою «Партія». Ця країна знаходиться під ідеологічним керівництвом «Міністерства правди». На фасаді міністерства — три партійних гасла: «ВІЙНА — ЦЕ МИР!», «СВОБОДА — ЦЕ РАБСТВО!», «НЕУЦТВО — ЦЕ СИЛА!».

Всі мешканці країни відчувають контроль влади. Їм весь час нагадують: «*Великий Брат наглядає за тобою*».

Герой роману Вінстон в безпомічній ненависті до вождя малює вдома на папері гасло: «*Геть Великого Брата!*». Проте діалектика відносин в тоталітарній країні така, що Вінстон терпить поразку у протистоянні з режимом.

Орвелл показує, як тоталітаризм ламає та калічить людедей, доводячи їх до деградації. Вистояти в протистоянні з державною політико-ідеологічною машиною може лише незначна меншість людей. Джордж Орвелл з цього приводу слушно зауважив: «*У часи загальної брехливості казати правду — це революційний акт*».

- Другий твір Джорджа Орвелла, який також приніс йому світову славу, вийшов 1945 року та мав сатиричний характер. Він носив назву «Animal farm — Ферма тварин». Ця сатирична казка розповідає про повстання тварин на фермі.

Джордж Орвелл вважав, що в основі життя лежить моральність людини. Він казав: «*Люди, які голосують за зрадників та шахраїв — не жертви, а співучасники*.»

- Фінська журналістка Анна-Лена Лаурен 2010-го року написала книжку «В них щось негарзд з головою, у тих росіян». Щодо українців зауважила: «*Українці ніколи не мислили тоталітарно. Навпаки вважали: що менше буде влади, то краще*».

- Путін заявляє, що московити завжди хотіли бути частиною цивілізованого світу. Щоб довести свою «цивілізованість» московія 24 лютого 2022 року почала повномасштабну агресію проти України. Цей підлий неспровокований напад росіяни назвали спеціальною військовою операцією. Ще в Біблії (Книга Йова, 38, 11) читаємо: «*Nec plus ultra! — Далі нікуди!*»

- За даними московського «Левада — центру» до путіна позитивно ставляться 83 відсотки росіян. На державному рівні діяльність Сталіна в росії ніколи не була засуджена. З захопленням та повагою до Сталіна відносяться 46 відсотків московитів. 56 % росіян шкодують про розпад СРСР. Половина росіян позитивно ставляться до встановлення пам'ятників Сталіну. Соціологи відзначають, що число прихильників Сталіна за останні 10 років зросло майже вдвічі. 39 відсотків московитів вважають Сталіна найвидатнішою особистістю. Росія за своєю сутністю залишається сталінською.

ОДЕЩИНА: ХРОНІКА ВІЙНИ

01.08. – 05.12.2023 року

Атака на Ізмаїл

Російські нацисти вночі 2 серпня здійснили масштабну атаку дронами-камікадзе по портових об'єктах в Ізмаїлі. За даними Офісу генерального прокурора, у порту було пошкоджено елеватор, зернові ангари, резервуари одного з вантажних терміналів, виробничі, складські та адміністративні будівлі.

Також унаслідок прильоту серйозно дісталася триповерховій будівлі адміністрації ізмаїльського порту, дрони прилетіли і в будівлю управління Українського дунайського пароплавства.

За даними обласної військової адміністрації, внаслідок нальоту ніхто не постраждав.

Нічні пуски «шахедів» здійснювались із трьох напрямків – Курськ, Приморсько-Ахтарськ (рф), Чауда (Крим). Силами та засобами Повітряних Сил, у взаємодії із протиповітряною обороною інших складових

Сил оборони України, знищено 23 ударних БПЛА. Більшість «шахедів» знищено на Київщині та Одещині.

Як уточнили в Оперативному Командуванні “Південь”, під час нічної атаки по півдню Одеської області силами протиповітряної оборони знищено 11 ударних безпілотників типу «Shahed-136».

Ворог прицільно намагався знищити саме портову інфраструктуру на Дунаї. Продовжуючи тероризувати питання зернової ініціативи вдарив і по елеватору, і по зерносховищу.

Рашисти знищили гіпермаркет Fozzi

Російські окупанти вночі 14 серпня тричі атакували Одесу, сили протиповітряної оборони збили 15 ударних БПЛА і 8 ракет типу “Калібр”, уламки збитих ракет пошкодили супермаркет і гуртожиток, попередньо постраждали три людини.

Внаслідок падіння уламків збитих ракет в Одесі спалахнули пожежі на двох об'єктах, зокрема загорівся гіпермаркет Fozzi, постраждали три людини.

У заяві Fozzy Group йдеться про те, що гіпермаркет знищено вщент, — у магазині “згоріло все”, загиблих немає. Сума завданої шкоди, попередньо, сягає сотень мільйонів гривень.

У Fozzy Group додали, що 270 співробітникам одеського гіпермаркету запропонують роботу в інших бізнесах групи FozzyGroup і роботу з переїздом в інші міста, в яких є гіпермаркети Fozzi.

В результаті ракетних ударів 113 будинків зазнали пошкоджень. Мер Одеси Геннадій Труханов повідомив, що в більшості пошкоджених будинків вибуховою хвилею вибило скло. Також уламки ракети впали на дах гуртожитку в центрі міста, спалахнула пожежа, яку вдалося оперативно загасити.

У Міністерстві культури та інформаційної політики України повідомили, що у ніч на 14 серпня пошкоджено близько 10 кварталів історичної забудови в Центральному історичному ареалі Одеси.

Комісія склала акт про пошкодження об'єкта і направила необхідні документи у Національну поліцію.

Обстріл уночі 14 серпня боляче вдарив по одеських навчальних закладах. Суттєвих пошкоджень зазнали школи №10, 26, 107, а також школа мистецтв №2 ім. Глазунова.

У міському департаменті освіти і науки визнають, що пошкодження шкіл дуже серйозні, і ліквідація їхніх наслідків потребує колосальних коштів.

Ворог атакував Ренійський порт

Сили протиповітряної оборони збили 13 безпілотників росіян, які вночі 16 серпня атакували портову інфраструктуру Одещини, повідомило Командування повітряних сил. Пуски “шахедів”

здійснювались у кілька хвиль з південно-східного напрямку (Приморсько-Ахтарськ, Чауда).

Основна ціль ворога — портова та зернова інфраструктура на півдні області, повідомили в обласній військовій адміністрації. Внаслідок ворожих влучань по одному з портів Дуная постраждали складські приміщення та зерносховища. Виниклі пожежі. Рятувальники оперативно загасили загоряння. Загиблих і постраждалих немає.

Згодом в Офісі президента розкрили деталі нічної атаки.

В ніч на 16 серпня росіяни атакували ДП Ренійський морський торговельний порт. Внаслідок влучання російського БПЛА в два металевих склади ангарного типу виникло загорання 2-х тракторів та виявлено загорання шроту у поруч розташованому складі.

Ціль ворога – цивільна інфраструктура

У ніч на 23 серпня російські війська упродовж трьох годин атакували Одеську область дронами-камікадзе. Ціль ворога – цивільна інфраструктура регіону. Сили протиповітряної оборони знищили 9 дронів типу “Shahed-136/131”, повідомив керівник Одеської обласної військової адміністрації Олег Кіпер.

На жаль, є влучання по виробничо-перевантажувальних комплексах, де спалахнула пожежа загальною площею 700 квадратних

метрів, пошкоджено і зерносовищца.

Сили оборони півдня України повідомили, що ударні безпілотники вдарили вдарили по Одещині зі східного узбережжя Азовського моря.

25 серпня

Уночі 25 серпня противник завдав удару ракетами повітряного та морського базування з акваторій Чорного та Азовського морів. Перший ракетний удар окупанти здійснили біля опівночі, другий – близько 4-ї ранку.

У напрямку південних областей із літаків Су-34 було випущено дві керовані авіаційні ракети Х-59 з Чорного моря та дві крилаті ракети “Калібр” із малого ракетного корабля з Азовського моря. Також зафіксовано пуск одного ударного БпЛА типу “шахед” з напрямку Приморсько-Ахтарськ”.

Усі п'ять цілей знищено силами та засобами Повітряних сил. Ракети – у межах Одеської, ударний БпЛА – у Дніпропетровській області.

Чергові атаки на Ізмаїльський район

6 вересня

Одна людина загинула внаслідок нічної повітряної атаки російських нацистів на південь Одеської області 6 вересня. Важ-

кі поранення отримав співробітник агропроектпідприємства, який потім помер у лікарні.

За словами голови обласної військової адміністрації Олега Кіпера, окупанти знову атакували Ізмаїльський район.

«У кількох населених пунктах зафіксовано руйнування та пожежі. Пошкоджено об'єкти припортової та сільськогосподарської інфраструктури: елеватори, адміністративні будівлі, агропідприємства», — написав Кіпер.

Повітряні сили Збройних сил України повідомили, що вночі росіяни випустили сім крилатих ракет Х-101/Х-555/Х-55, балістичну ракету «Іскандер» і 25 дронів-камікадзе Shahed-136.

ППО збила всі ракети, а також 15 безпілотників.

7 вересня

Двоє чоловіків постраждали внаслідок нічної атаки російських дронів-камікадзе на Ізмаїльський район. Обидва — водії вантажівок, повідомили в Офісі генпрокурора.

Руйнувань зазнали елеватор, адміністративні приміщення, вантажівки, також вибуховою хвилею — низка приватних домоволодінь.

В ніч проти 7 вересня сили протиповітряної оборони знищили в небі над Одещиною 24 дрони-камікадзе

Ворог випустив по регіону 20 «шахідів»

Чергової атаки безпілотників зазнала Одеська область у ніч на 8 вересня. Ворог випустив по регіону 20 ударних БПЛА Shahed-136/131.

До відбиття удару застосовано зенітні ракетні підрозділи, винищувальну авіацію, мобільні вогневі групи Повітряних Сил, протиповітряну оборону інших складових Сил оборони України.

У результаті бойової роботи нашим захисникам вдалося знищити 16 безпілотників у межах Одеської та Миколаївської областей.

Постраждали цивільні

Семеро цивільних постраждали і були госпіталізовані внаслідок атаки «шахідів» по Одеській області вночі 13 вересня.

В Одеській міськраді повідомили, що ворожі дрони влучили в об'єкти припортової інфраструктури, було пошкоджено нежитлові будівлі, а також вантажні автомобілі на стоянці.

За даними Повітряних сил Збройних сил України, вночі окупанти випустили 44 дрони Shahed-136 по Одеській і Сумській областях. Основними напрямками удару були порти на півдні Одеської області.

32 дрони вдалося збити.

Терористичні атаки

18 вересня

Рекреаційна інфраструктура Вилківської громади постраждала внаслідок нічного удару російських окупантів по Одеській області.

Як повідомили Сили оборони півдня України, над нашим регіоном захисники збили 11 ворожих безпілотників, але, на жаль, є і прильоти.

Ще 5 «шахедів» збито над Миколаївською областю, 2 над Кіровоградською.

19 вересня

Один ворожий безпілотник типу Shahed-136/131 знищили Сили оборони вночі над Одеською областю.

Як повідомили Сили оборони півдня України, загалом у їхній зоні відповідальності було збито 12 «шахедів»: десять над Миколаївською областю і ще один — над Вінницькою.

21 вересня

Ввечері 21 вересня російські нацисти обстріляли Одещину.

Як повідомили в оперативному командуванні «Південь», в Білгород-Дністровському районі зафіксовано влучання ракети «Онікс» в об'єкт рекреаційної інфраструктури. Зайнялася пожежа, яку вогнеборці оперативно ліквідували.

Постраждалих серед цивільного населення нема.

23 вересня

Ракетами «Онікс» обстріляли російські нацисти Одеську область вночі 23 вересня. Про це повідомила начальниця об'єднаного пресцентру Сил оборони півдня України Наталя Гуменюк.

За її словами, ракети запустили з берегового комплексу «Бастіон» в окупованому Криму. Дві з них влучили в рекреаційну зону одеського регіону.

«Оніксами»

по морвокзалу

Вночі 25 вересня ворог спрямував по Одещині 19 ударних дронів Shahed-136/131, два надзвуккових «онікси» та 12 «калібрів» зі складними траєкторіями руху різними областями. Для атаки з моря додатково до надводного ракетоносія був залучений під-

водний човен з новоросійської бухти.

ППО збила 19 безпілотників та 11 «калібрів». По одній ракеті над Николаївщиною і Кіровоградщиною, переважна ж більшість — в небі над Одещиною.

Суттєвих пошкоджень зазнав морський вокзал, в будівлі готелю (колишній готель «Кемпински», потім «Одеса»), що вже кілька років не функціонує, спалахнула пожежа. Рятувальники оперативно її ліквідували.

«Онiксами» зруйновано зерносховища і два виробничі цехи на Пересипі. В одному виробляли дерев'яні столи та пластикові труби, а в іншому ламінували папір.

Внаслідок падіння уламків пошкодженні складські приміщення та приватний будинок у передмісті Одеси. Також загорілася трава на відкритих територіях.

Від нічної атаки російських

нацистів постраждали об'єкти в історичному центрі міста, що є охоронною зоною ЮНЕСКО. Вибуховою хвилею частково порушено скління в десятиці будинків на Приморській вулиці, повідомили в мерії.

Також є проблеми з вікнами на Приморському бульварі, зокрема, у Воронцовському палаці.

Працює ППО

28 вересня

Три ударні безпілотники знищили українські захисники вночі 28 вересня над Одеською областю.

Як повідомили Сили оборони півдня України, внаслідок падіння уламків збитих дронів подекуди сталося загоряння сухої трави та чагарників.

Ще 11 БПЛА знищено над Кіровоградською областю і 20 — над Николаївською.

По Николаєву ворог уночі вдарив ракетами і влучив в об'єкт інфраструктури на околиці міста. Постраждалих унаслідок прильоту немає.

Загалом уночі окупанти випустили по Україні 44 ударні безпілотники, 34 з яких знищили наші захисники.

30 вересня

Дронову атаку переважно по південних регіонах здійснили окупанти вночі 30 вересня. Українська ППО збила 30 запущених із кримського мису Чауда Shahed-131/136, повідомили в Силах оборони.

20 безпілотників знищені над Вінниччиною, ще 6 — над Одещиною та 4 — над Николаївщиною.

Внаслідок нічних обстрілів України затрималася низка потягів, з них два в одеському регіоні, повідомили в «Укрзалізниці».

Жозеп Боррель відвідав Одесу

Тверду позицію Євросоюзу щодо України в російсько-українській війні підтвердив високий представник ЄС із закордонних справ і політики безпеки Жозеп Боррель, який 30 вересня прибув до Одеси з неоголошеним візитом.

«Ми – як Європейський Союз – підтримуємо Україну в її боротьбі за відновлення територіальної цілісності», – заявив Боррель, оглядаючи православний собор Преображення Господнього, який сильно постраждав внаслідок ракетного удару. Йдеться про військову, економічну, політико-дипломатичну підтримку, додав він.

У Twitter гість написав: «Одеса — прекрасне історичне місто. Воно повинно бути в заголовках новин завдяки своїй яскравій культурі та духу. Натомість воно з'являється в новинах як мішень путінської війни.

ЄС підтримує стабілізацію об'єктів, які постраждали від варварського руйнування росією».

Хроніка терору

5 жовтня

П'ять ударних безпілотників типу Shahed-131/136 знищили Сили оборони над Одеською областю в ніч на 5 жовтня. Як по-

відомили Повітряні сили України, загалом ворог випустив по території України 29 дронів із південного напрямку (мис Чауда — Крим). «Ворог продовжує спроби знищувати припортову та іншу інфраструктуру півдня, тероризує і центральні регіони», — зазначили в командуванні Сил оборони півдня України.

Там заявили, що українські захисники знищили 24 «шахеда». Десять — над Миколаївською областю, дев'ять — над Кіровоградською та п'ять — над Одеською.

На жаль, є влучання в об'єкт інфраструктури на Кіровоградщині. Пожежу, що виникла внаслідок цього, вдалося оперативно локалізувати, інформації про постраждалих не надходило.

6 жовтня

Чергової атаки ворожих безпілотників зазнала Одеська область у ніч на 6 жовтня. Унаслідок удару пошкоджено зерносковище в Ізмаїльському районі.

Як повідомили Сили оборони півдня України, пожежу, яка спалахнула на місці прильоту, було швидко ліквідовано. Постраждалих немає. Також загорілися дев'ять вантажних авт.

У Держприкордонслужбі додали, що через атаку тимчасово призупинено роботу поромного пункту пропуску «Орлівка».

«Там здійснюються заходи щодо стабілізації функціонування після нічної атаки ворога на припортову інфраструктуру», — зазначили в ДПСУ.

За інформацією командування Повітряних сил України, загалом уночі противник випустив по Україні 33 ударні безпілотники. 25 із них вдалося знищити нашим захисникам. Три дрони було збито над Одеською областю, вісім — над Миколаївською, решту — над Харківською,

Дніпропетровською, Черкаською та Житомирською областями.

7 жовтня

Вночі 7 жовтня росіяни атакували ракетами “Онікс” Одеську область, було влучання в будівлю пансіонату і зернохосвище, пошкоджено будинки.

Ворог атакував Одещину надзвукowymi протикорабельними ракетами типу “Онікс”, випущеними з берегового ракетного комплексу “Бастіон” в тимчасово окупованому Криму.

Влучання відбулось в будівлю пансіонату в рекреаційній зоні і в зернохосвище припортової інфраструктури”.

Також повідомляється, що уламками ракет і вибуховою хвилею спричинено пожежу в гаражному кооперативі, пошкоджено кілька багатоквартирних будинків.

В результаті ракетного удару постраждало 4 людей.

10 жовтня

Чергової масованої дронової атаки зазнала Одеська область вночі 10 жовтня. Є повідомили Сили оборони півдня України, над регіоном було збито 23 ворожі дрони.

«На жаль, є влучання по логістичній інфраструктурі регіону. Але люди не постраждали», — ідеться в заяві.

Загалом за ніч окупанти випустили по південних регіонах по-

над три десятки безпілотників із різних напрямків. Атака тривала понад три години.

Сили оборони знищили 27 БпЛА типу Shahed-131/136: один у Миколаївській області, три — у Херсонській і 23 — в Одеській області.

12 жовтня

Десять ворожих дронів Shahed-131/136 збила ППО в небі Одещини. В Ізмайльському районі дісталася припортової інфраструктурі та житловим будинкам, одна людина травмована, повідомили в обласній військовій адміністрації.

На місці спалахнули пожежі, 88-річна жінка отримала термічні опіки, її госпіталізували.

За інформацією Сил оборони, намагаючись обійти системи ППО, дрони-камікадзе прямували до Подунав'я з різних напрямків, використовуючи складні траєкторії та особливості ландшафту. Всього над півднем України збили 14 дронів, з них 10 — над Одещиною та 4 — над Миколаївщиною.

Зеленський побував в Одесі

13 жовтня в Одесі відбулася зустріч президента України Володимира Зеленського та прем'єр-міністра Нідерландів Марка Рютте. Вони відвідали морський порт, куди 25 вересня влучила

ракета, а також обговорили посилення систем української ППО, безпеку експортного коридору в Чорному морі та інші кроки щодо співпраці.

Прем'єр-міністр Нідерландів сказав, що його країна виділяє Україні понад 100 мільйонів євро допомоги. Частина з цих коштів спрямують на відновлення українських територій, а також на енергетичну безпеку країни.

В Одесі президент також зустрівся з керівництвом Одеси та області, повідомила пресслужба голови держави.

«Детально обговорили підготовку до опалювального сезону, захист об'єктів енергетики, наслідки російських обстрілів портової інфраструктури, потреби системи ППО. Працюємо як вдома, в Україні, так і з партнерами, щоб дати більше захисту державі та людям», — зазначив президент.

Чим завинила дитяча вітрильна школа

В результаті нічної атаки на Одесу 17 жовтня без головної бази залишилися 150 вихованців дитячої вітрильної школи: адміністративна будівля дитячо-юнацької школи вітрильного спорту практично зруйнована внаслідок падіння збитого російського безпілотнока.

Уламки «балалайки» впали за три метри від ганку будівлі. Вибуховою хвилею зірвало весь фасад і, судячи з усього, пошкодило навіть несучі конструкції будівлі.

За словами директора ДЮСШ №13 Вячеслава Кравченка, постраждала не тільки будівля школи, а й яхти, катери, а також навчальне обладнання та посібники.

«Це було відділення вітрильного спорту, відоме не тільки в Україні, а й у всьому світі, — розповів Кравченко. — У школі займалося 150 дітей віком від 6 до 18 років. Останнім часом зі зрозумілих причин в акваторії моря занять не було, ми працювали на виїзді в інших локаціях і в Україні, і за кордоном, а тут була наша основна методична база, де працювали наші тренери та викладачі».

Керівниця об'єднаного координаційного пресцентру «Південь» Наталія Гуменюк зазначила, що ворог знову використав складну траєкторію випуску безпілотних літальних апаратів типу «Шахед». Проте сили оборони впоралися: усі шість «шахедів» було знищено.

Безпілотники з моря

Дев'ять Shahed-131/136 збила українська ППО в небі Одеської області 23 жовтня.

Ворог спрямував дрони-камікадзе з кримського мису Чауда

по припортовій інфраструктурі регіону, повідомили в Силах оборони.

Безпілотники заходили на удар переважно з моря, де їх і зустріли підрозділи протиповітряної оборони. Нічна атака ворога тривала понад 3,5 години.

Уламки збитого дрона пошкодили дах складської будівлі об'єкта припортової інфраструктури в Одеському районі. Пожежу оперативно приборкали вогнеборці. Люди не постраждали.

Морський коридор працює

Після невеликої затримки в роботі тимчасового коридору для торговельних суден, спричиненої забезпеченням безпеки проходу суховантажів, уже третій день можна спостерігати незвичну активність судноплавства в Одеській затоці. Так, 28 жовтня до портів Великої Одеси прибули 5, а вийшли 4 судна. Наступного дня активність в Одеській затоці ще більше зросла. Про це повідомив керівник Моніторингової групи «Інституту Чорноморських стратегічних досліджень» Андрій Клименко.

До портів Великої Одеси 28 жовтня прибули 5 суден загальним дедвейтом 163263 тонн. Судна належать власникам з Греції (2), Туреччини, Ліберії, Панами. Два судна з цих п'яти здійснюють вже другий рейс по новому коридору.

3 портів Великої Одеси вийшли 4 судна загальним дедвейтом 168014 тонн, належать судновласникам з Греції (3) та Туреччини.

29 жовтня до портів прибуло 5 суден і ще стільки у зворотному напрямку. Разом за три дні в порти Великої Одеси тимчасовим коридором прибуло 17 балкерів.

Про безпеку Одещини

31 жовтня президент Володимир Зеленський провів засідання Ставки верховного головнокомандувача, де крім ситуації на фронті та поставок зброї розглядалася низка інших важливих питань. У тому числі й про безпеку в Чорноморському регіоні.

Про безперешкодну роботу “зернового коридору”, про боротьбу з діями ворога, які ставлять під загрозу мирне судноплавство, про зниження спроможностей ворожого флоту доповідали командувач ВМС ЗСУ Неїжпапа, начальник ГУР МО Буданов, голов СБУ Малюк.

Про безпеку Одещини: захист людей, енергетичних об'єктів, портової інфраструктури; посилення регіональної системи ППО і про посилення протиповітряної оборони та захист об'єктів критичної інфраструктури в прикордонних та прифронтових регіонах доповідав командувач Повітряних сил Олещук.

Дві атаки за день

Двічі завдавали ракетних ударів російські окупанти по Одеській області в неділю, 5 листопада.

Вдень пролунали вибухи в Одесі та Чорноморську. У пресцентрі Сил оборони Півдня України повідомили, що рашисти з літака тактичної авіації з акваторії Чорного моря спрямували по Одещині протирадіолокаційну ракету Х-31П. Пріоритети ворога були зосереджені на протидії цивільному

судноплавству. Сталося влучанням в інфраструктурний об'єкт, пошкоджено адміністративні будівлі. Постраждали три співробітники. Вибухова хвиля завдала пошкоджень і навколишнім будинкам.

Вдруге 5 листопада тривогу оголосили о 20.56 і тривала вона дві години. Цього разу ворог атакував Одесу ракетами та дронами.

У Повітряних силах розповіли, що до опівночі 6 листопада окупанти випустили по Україні по одній керованій авіаційній ракеті Х-31 і Х59 з окупованої території Херсонської області. Також зафіксовано пуск протикорабельної ракети П-800 «Онікс» і балістичної ракети «Іскандер-М» з території окупованого Криму. А з району мису Чауда (Крим) по нашій країні випустили 22 ударних БПЛА Shahed-136/131.

Сили оборони змогли знищити 15 безпілотників і одну керовану авіаційну ракету Х-59.

По Одесі ворог вдарив «Оніксом» і «Іскандером-М». Влучили у середмістя та по законсервованій промисловій будівлі. Вибуховою хвилею понівечено кілька багатопверхових житлових будинків, музеїв в історичній частині міста, що віднесена до спадщини ЮНЕСКО.

За словами голови Одеської ОВА Олега Кіпера, дрони ворог спрямував по припортовій інфраструктурі Одеси.

«Попаданням пошкоджено складські приміщення, розвантажувальну спецтехніку, автомобілі із

зерном. Пожежу оперативно ліквідовано», — уточнив Олег Кіпер.

5 місцевих мешканців звернулися по медичну допомогу із різними травмами. Їх ушпиталено.

В результаті ракетно-дронового удару постраждав Одеський національний художній музей. Сталось це саме, напередодні його 124-річчя. В адміністрації повідомили, що поранених немає, проте постраждали кілька виставок, у будівлі пошкоджені стіни, вибиті вікна та двері, обвалювалася штукатурка.

Влучили в цивільне судно

8 листопада о 16.44 росіяни завдали удару протирадіолокаційною ракеткою Х-31П внапрямку одного з портів Одещини та влучили в цивільне судно під прапором Ліберії. Про це повідомила пресслужба ОК «Південь».

Ракету було випущено з ворожого літака тактичної авіації в Чорному морі, судно на момент влучання заходило в порт. Це був 230-метровий балкер Kmax Ruler

Внаслідок нападу загинув лоцман — громадянин України, отримав поранення працівник порту та 3 члени екіпажу — громадяни Філіппін, одного з них ушпиталили.

Уражене судно мало перевозити залізну руду до Китаю.

10 листопада

Ракетами, а потім ударними безпілотниками Shahed вдарили по регіону російські нацисти 10 листопада.

Ракетами били двічі по Одеському району, повідомили в обласній військовій адміністрації.

Окупанти поцілили по дачному кооперативу. Постраждало троє людей, 96-річна жінка госпіталізована.

Є влучання у припортову інфраструктуру, люди не постраждали.

Після ракет терористи запустили ударні дрони.

Сили ППО збили три безпілотники, проте відбулось влучання по будівлях, що не використовувались. Жертв і пораниених немає.

На Одещині побудують 7 заводів з переробки сміття

15 листопада міністр захисту довкілля та природних ресурсів Руслав Стрільць провів зустріч з головою ОВА Олегом Кіпером, на якій вирішувались питання екології. Було підписано меморандум про старт програми з розвитку екологічної інфраструктури Одеського регіону.

За словами міністра захисту довкілля та природних ресурсів Руслана Стрільця, в Україні планується будівництво 200 заводів з переробки побутового сміття. Перший технічний проєкт такого об'єкту вже завершено на Київщині.

Для Одещини це питання особливо актуальне.

Щороку в нашому регіоні утворюється близько мільйона побутових відходів, які заважають місцевим жителям та негативно впливають на загальний стан екології, відмітив голова ОВА Олег Кіпер.

На Одещині планується будівництво 7 заводів на території громад, які, за розрахунками, найбільш логістично обгрунтовані. В тому числі територіально – крайня точка підвозу сміття має не перевищувати 70 кілометрів. Це - Авангард, Знамянка, Арциз, Подільськ, Саф'яни, Молога та Южне. Щодо останнього – наразі звітди вивозиться сміття взагалі до Миколаївської області.

Загальна потужність семи модулів складатиме 110 тис. тонн на рік. Загальна вартість семи підприємств близько 250 млн євро. На кожному модулі, в залежності від його

потужності, буде утворено від 50 до 150 нових робочих місць.

Міністр зазначив, що громади самостійно будуть вирішувати, за який кошт будувати подібні заводи, і є декілька моделей для цього: інвестиції від європейських партнерів або кредитування від міжнародних фінансових організацій.

Також, за словами Руслана Стрільця, для одного заводу потрібно близько року на розробку проєкту а також близько року безпосередньо на будівництво.

Ізмаїльський капітан веде криголам в Антарктику

17 листопада флагман українського науково-дослідного флоту – криголам «Ноосфера» вирушив з Кейптауна (Південно-Африканська Республіка) в Антарктику. Це вже третій його антарктичний сезон під синьожовтим прапором. Капітаном судна є житель Ізмаїла Олександр Гришко, повідомило інформаційне агентство «Юг.Today».

Як і торік, нинішня експедиція «Ноосфери» є спільною українсько-польською і частково фінансованою Польською антарктичною програмою. Тож спочатку криголам вирушить до польської антарктичної станції «Арцтовський», яка знаходиться на острові Кінг Джордж. Туди буде доправлено команду полярників та вантажі.

Потому судно піде до української станції «Академік Вернадський». Туди теж доставлять вантажі, а також сезонну експедицію. Більшість її учасників – це технічні фахівці, які мають завершити розпочату ще до повномасштабної війни модернізацію станції. Цього сезону в планах заміна системи водопостачання гарячої та холодної води, реконструкція причалу, завершення робіт з заземлення всіх будівель станції та низка інших невідкладних робіт.

Також серед учасників сезонної експедиції троє науковців: біолог, метеоролог та геофізик.

Попереду в «Ноосфері» – довга дорога через Атлантичний та Південний океани. Очікується, що судно дістанеться Антарктики в першій декаді грудня цього року.

Слід зазначити, що до нового антарктичного сезону було виконано багато робіт з технічного обслуговування та вдосконалення роботи криголама. Зокрема, проведено плановий ремонт і обслуговування суднових механізмів та систем у сухому доці, капітальний ремонт суднових енергетичних установок, а також модифіковано систему охолодження суднових енергетичних установок.

Додатково судно оснастили новим навігаційним та іншим обладнанням.

18 листопада

Вночі 18 листопада ворог атакував південні регіони безпілотниками. Силами протиповітряної оборони знищено вісім шахедів: над Миколаївською областю – шість, по одному – на Херсонщині та Одещині. Про це повідомили в Силах оборони півдня України.

На жаль, в Одеському районі відбулось влучання в об'єкт енергетичної інфраструктури: дві тисячі сімей залишилися без світла.

Пошкоджено адмінбудівлю. Спалахнула пожежа, яку оперативно локалізовано. Один цивільний співробітник отримав поранення, його госпіталізовано.

21 листопада

Тактична авіація рф 21 листопада завдала ракетних ударів по Одесі та Білгород-Дністровському району, повідомило. Повітряне командування “Південь”.

Протирадіолокаційні ракети ворог спрямовував намагаючись виявити та знищити системи протиповітряної оборони.

Як повідомляють оборонці, на території Одеси та Білгород-Дністровського району були влучання по відкритій поверхні, адмінбудівлі та припортовій інфраструктурі. Люди не постраждали.

29 листопада

Три керовані авіаційні ракети та 21 дрон Shahed-136/131 випустих ворог по Україні 29 листопада. ППО збила всі безпілотники та дві X-59, повідомили в Повітряних силах.

«Пташок» збили в Одеській, Миколаївській, Дніпропетровській, Київській, Херсонській, Запорізькій та Хмельницької областях.

Крім того, на Миколаївщині знищено дві керовані авіаційні ракети. Третя – не досягла бажаної цілі.

30 листопада

П'ять дронів-камікадзе над Одещиною збила українська протиповітряна оборона ввечері 29-30 листопада, повідомили в оперативному командуванні «Південь».

На жаль, не вдалось уникнути влучання: пошкоджено законсервовану будівлю. Пожежу оперативно ліквідували, люди не постраждали.

Візит президента на Одещину

Президент Володимир Зеленський 29 листопада провів в Одеській області нараду стосовно захисту півдня України й транспортування зерна морем. При цьому він заслухав доповіді командувача оперативно-стратегічного угруповання військ “Одеса” Андрія Гнатова, командувача Військово-морських сил ЗСУ Олексія Неїжпапи, командувача повітряного командування “Південь” Дмитра Карпенка.

На нараді обговорили потенціал для покращення ефективності системи ППО завдяки майбутнім надходженням західних систем протиповітряної оборони.

Президент також поспілкувався з воїнами, які захищають Південь України, і вручив їм державні нагороди.

— Дякую за службу, за збиті ворожі цілі, за сміливість і самовідданість у захисті нашої держави та людей!- наголосив він.

Військові натомість презентували главі держави настінний годинник, зроблений з елементів збитої російської крилатої авіаційної ракети Х-555.

Також під час робочої поїздки на Одещину Президент України Володимир Зеленський відвідав обласний центр соціально-психологічної допомоги.

Президент цікавився розв'язанням поточних проблем мешканців

центру. Зокрема, йшлося про працевлаштування, побутові питання, оформлення соціальної допомоги та здобуття освіти.

Терор триває

2 грудня

Інфраструктурний об'єкт в Одеській області постраждав унаслідок атаки російських окупантів у ніч на 2 грудня.

Як повідомили Сили оборони півдня України, противник випустив по нашому регіону 11 безпілотників Shahed-131/136 з тимчасово окупованого Криму (мис Чауда). Ворог спрямував їх з акваторії Чорного моря по прибережних районах області.

Силам оборони вдалося збити десять дронів. Унаслідок влучання БПЛА в інфраструктурний об'єкт сталася пожежа, яку швидко ліквідували. Люди не постраждали.

4 грудня

Керовану авіаційну ракету Х-59 і 23 ударні безпілотники Shahed-136/131 випустили російські окупанти по території України в ніч на 4 грудня.

Як повідомили в Повітряних силах, дрони летіли з боку мису Чауда (окупований Крим), а ракета — з території окупованої частини Херсонської області.

До відбиття повітряного нападу залучалася винищувальна авіація, зенітні ракетні підрозділи та мобільні вогневі групи Повітряних Сил і Сил оборони України.

«У результаті бойової роботи знищено 18 ударних БпЛА та одну

керовану авіаційну ракету», — зазначили в Повітряних силах.

Протиповітряна оборона працювала щонайменше в дев'яти областях України.

5 грудня

Шість зенітних керованих ракет ЗРК С-300 і 17 ударних безпілотників Shahed-136/131 випустих ворог у бік України в ніч на 5 грудня.

Українським захисникам вдалося знищити десять «шахедів» у різних регіонах України.

6 грудня

41 ударний безпілотник Shahed-136/131 збили Сили оборони в ніч проти 6 грудня. Дев'ять дронів-камікадзе типу Shahed-136 вразили зенітники над Одеською областю.

Окупанти атакували Україну 48 дронами з двох напрямків – мис Чауда (Крим) та Курська область (рф). Знищували безпілотники авіація, зенітні ракетні підрозділи, мобільні вогневі групи Сил оборони України.

У Повітряному командуванні «Південь» повідомили, що було знищено 19 безпілотників. Ще сім «шахедів» збили над Миколаївською областю і три над Херсонщиною.

Ворожий бомбардувальник збито біля острова Зміїний

Російський бомбардувальник Су-24М збили Сили оборони України в районі острова Зміїний 5 грудня.

Бомбардувальник намагався завдати ракетно-бомбового удару по півдню Одеської області під прикриттям винищувача Су-30СМ, розповіли у пресцентрі оперативного командування «Південь».

«Завдяки успішно проведеній операції український зенітний ракетний підрозділ відправив російську «сушку» слідом за «руським воєнним кораблем», — йдеться у повідомленні.

Головний успіх — перемога у Чорному морі

Україні вдалося відновити роботу портів Великої Одеси без участі третіх сторін, що стало можливим завдяки військовим передумовам, зокрема – атаці по десантному кораблю рф у серпні. З 8 серпня понад 7 млн тонн вантажів було експортовано з портів «Південний», «Одеса» та «Чорноморськ», з них майже 5 млн тонн — це продукція українських аграріїв. Про це повідомив у Facebook перший віцепрем'єр Олександр Кубраков.

За його словами, з 8 серпня встановленим ВМС ЗСУ українським коридором пройшло 200 суден на вихід з портів і 226 — на вхід.

«Сьогодні в портах «Одеса», «Чорноморськ» та «Південний» під завантаженням 31 судно, ще 30 суден слідує коридором в обидва боки», — додав Кубраков.

У своєму зверненні 4 грудня президент України Володимир Зеленський повідомив, що Міжнародна морська організація ухвалила резолюцію про підтримку України у Чорному морі.

До речі, історик Єльського університету Тімоті Снайдер заявив, що головним успіхом України за останнє півріччя є морська перемога у Чорному морі.

Снайдер зауважив, що українцям «на загальний подив» вдалося стримати чорноморський флот рф і відкрити коридор для комерційної торгівлі зерном.

Післямова

Треба жити, боротися і вірити

У цієї книги сьогодні немає кінця. Бо не завершилася війна, про яку вона розповідає. Щодня в Україні, у тому числі в Одесі, продовжують вити сирени, повідомляючи про чергову терористичну атаку рашистів.

У своєму зверненні до українського народу наприкінці 650-го дня війни президент Володимир Зеленський зокрема сказав: «Дякую нашим захисникам неба – якраз сьогодні збили російський бойовий літак у районі Зміїного в Чорному морі. Літак заходив для удару по Одеській області. Ще мінус один у терористів. І будемо й надалі «мінусувати» терористів. Посилюємо нашу ППО, зокрема на Одещині. Поступово. Але відчутно. Я дякую кожній країні, яка допомагає».

Тимчасом у ці дні окупанти активізували бойові дії на сході, намагаючись відтіснити ЗСУ від перетвореного на руїни Бахмута, вибити з Мар'їнки та Авдіївки. На зовнішньополітичних фронтах Україна теж має серйозні проблеми з підтримкою. Конгрес США вже два місяці не може проголосувати за необхідне фінансування. Розбрід та хитання спостерігається в Європі, де до традиційно проросійської угорської позиції додалися аналогічні від Словаччини та Нідерландів, де до влади прийшли праві сили. А попереду ще вибори президента у США, на яких, як варіант, може перемогти не сповнений любові до України Дональд Трамп.

Та не все вже так сумно. За даними Генштабу ЗСУ загальні військові втрати росіян станом 650-й день війни орієнтовно склали: особового складу — близько 335110 осіб; танків — 5600 одиниць; бойових броньованих машин — 10456; артилерійських систем — 8024; літаків — 324 одиниць; гелікоптерів — 324; крилатих ракет — 1570 одиниць; кораблів /катерів — 22 одиниці та багато іншої техніки. За оцінками американської розвідки росія втратила майже 90% особового складу, який вона задіяла на момент початку конфлікту.

А ось добрі новини з політичного фронту: 14 грудня лідери Європейського Союзу на саміті в Брюсселі схвалили рекомендацію Європейської комісії про відкриття з Україною переговорів про вступ до ЄС. «Перемога України. Перемога всієї Європи. Перемога, яка мотивує, надихає та зміцнює», — написав президент Зеленський, коментуючи це повідомлення

Рішення лідерів ЄС означає, що Європейська комісія без подальшого відтермінування починає готувати технічні аспекти переговорів з Україною

про членство (так звану переговорну рамку). Її можуть затвердити на наступному саміті ЄС навесні 2024 року, якщо буде визнано, що Україна виконала всі попередні критерії Єврокомісії.

А поки що у середині грудня Європейська комісія схвалила перерахування Україні останнього траншу з цього річної програми макрофінансової допомоги, який дозволить підтримати фінансову стабільність уряду.

Про це заявила президентка Єврокомісії Урсула фон дер Ляєн на пресконференції після завершення саміту ЄС: «Найближчими днями ми перерахуємо 1,5 млрд євро – останній транш у програмі цього року». Як відомо, на рік був передбачений пакет макрофінансової підтримки загальним обсягом 18 млрд євро, з них 16,5 млрд євро вже перераховані Києву. Урсула Фон дер Ляєн вважає, що ця сума допоможе Україні протриматися до затвердження Євросоюзом нової програми на суму 50 млрд.

На думку військових експертів, у світі зараз йде стратегічне позиціонування – яким саме має бути закінчення війни в Україні? У США з цього приводу відбувається гостра дискусія серед демократів та республіканців, європейські лідери теж шукають кращий варіант підтримки України. У цій ситуації кремлівський диктатор володимир путін продовжує свої погрози Україні. Показово у цьому плані стала його «пряма лінія» 14 грудня 2023 року, де він вкотре підтвердив максималістські цілі російської війни в Україні і заявив, що росія буде воювати, доки не досягне усіх своїх цілей.

Говорячи про Україну, путін повторив свої улюблені меседжі – звинуватив її в пропаганді нацизму, назвав Одесу та інші українські території «російськими» та знову заявив, що Україну будімо створив ідеолог срср лєнін. А ще він традиційно звинуватив західні країни в примусенні росії до війни і дав зрозуміти, що очікує від Заходу скорочення підтримки України, що дозволить росії «досягти своїх цілей».

Заяви путіна на «прямій лінії» ще раз свідчать, що москва своєю збройною агресією свідомо підриває систему колективної світової безпеки, встановлену після Другої світової війни, і її метою є не просто загарбання територій, а знищення нашої національної ідентичності, геноцид українського народу.

Але московська агресія пришвидшила консолідацію української нації. Національна єдність стала основою нашого успішного спротиву і в поєднанні з міжнародною підтримкою усього демократичного світу забезпечить Україні перемогу над окупантами. Це ще раз підкреслив на пресконференції 19 грудня 2023 року президент Володимир Зеленський.

Відповідаючи на запитання кореспондентки британської медіакорпорації Бі-Бі-Сі він категорично заперечив можливість поразки України у війні проти росії. «Ризик, про який ви кажете, завжди є, ми всі живі люди... Треба жити в Україні і боротися, і вірити, дуже сильно вірити, вірити не словами, а наближенням результату...», – сказав президент.

Україна усе робить для зміцнення своїх Збройних сил. На пресконференції Володимир Зеленський пообіцяв, що ми виробимо мільйон безпілотних літальних апаратів у 2024 році і висловив впевненість, що буде також збільшуватися виробництво артилерії.

«Я впевнений, що США нас не зрадять, і що те, про що ми домовилися, США виконають повністю», – підкреслив Зеленський. Він висловив упевненість, що Європейський Союз «найближчим часом» також виділить кошти Києву.

Президент повідомив, що Україна має багаторічні зобов'язання щодо фінансової допомоги від Бельгії, Данії, Кореї, Латвії, Литви, Нідерландів, Норвегії, Франції, Німеччини, Швеції та Японії. Ця довгострокова допомога буде тим плечем, який допоможе уникнути можливих ризиків.

Так, ми сьогодні потребуємо допомоги. За оцінками західних посадовців, без додаткової підтримки США і Євросоюзу в Україні спочатку можуть закінчитися ракети великої дальності, потім ракети для протиповітряної оборони, а згодом артилерійські боєприпаси й ракети малої дальності, такі як протитанкові ракети Javelin і зенітні ракети Stinger.

Тому сьогодні особливо важливо доносити до США, ЄС, усіх наших партнерів, що успіх України у цій війні – це їхній успіх. Так само як наша поразка була б рівносильна поразці американців та європейців.

Та вони, сподіваємось, і самі це добре розуміють. А ще, віримо, не сумніваються у героїзмі українців і нашій рішучості боротися до Перемоги.

Слава Україні!

Героям слава!

Зміст

Бо ми – це Україна

Замість передмови 3

Одещина: хроніка війни

(24.02 – 30.04.2022 року) 5

Діалоги про Україну

- Долю країни вирішують не правителі, а дух її народу... 26
- Все буде Україна! 30
- Свобода перемагає завжди 34
- Українська перемога буде свіжим вітром для демократії 38
- Україні потрібен справедливий мир 42
- Свобода - це запорука гідного життя 45
- Україна - це країна пульсуючої свободи.
- Росія - країна вічного рабства 49
- Брехлива росія може стати колонією Китаю 53
- За злочини проти України кремль постане
перед міжнародним трибуналом 56
- Справжня Перемога України – це розпад росії 60
- Одещина позбувається маркерів «русского міра» 64
- З Криму все почалося, в Криму все і закінчиться..... 67
- Наш інформаційний фронт 72
- Формула миру може бути тільки українська 76
- За що путін мстить Одесі? 79
- Путін шантажує світ голодом 84
- Міжнародний суд ООН: справа про геноцид 88
- Шість сотень днів нашої незламності 91
- Настав час очистити духовну сферу від росії 95

Одещина: хроніка війни

(01.05 – 31.07.2022 року) 99

Історії війни

«Ворог дуже хоче захопити Одесу, але цього не буде»	122
Російський військовий корабель пішов нах*й!	126
Як пішла на дно «москва»	
<i>Невідомі деталі знищення флагмана чорноморського флоту росії</i>	128
Чи готує росія штурм Одеси	
<i>і що стоїть за атаками ворога на місто і область</i>	132
“Острів надії”	
<i>Як вийшли захисники “Азовсталі”</i>	136
Повернення азовців	142
Спецоперація “Зміїний”	
<i>ССО розповіли ексклюзивні подробиці висадки на острів</i>	143
Зеленський відвідав острів Зміїний	145
Екоцид росії проти України і світу.....	146
Чому Україна пропустила армію рф з Криму в лютому 2022 року	151
Підрив Каховської ГЕС – черговий злочин окупантів	158
Кабмін схвалив проєкт відбудови Каховської ГЕС	161
Все про рішення Євросуду	
<i>у “великій справі щодо Донбасу”</i>	162
<i>Головнокомандувач ЗСУ:</i>	
«Ситуація зайшла у глухий кут, потрібні технології...»	168
<i>Володимир Зеленський: «Це не патова ситуація»</i>	170
<i>Білий дім: «...Важливо, щоби ми продовжували підтримувати Україну»</i>	171
Кремль про статтю Залужного	171

Одещина: хроніка війни

<i>(01.08 – 31.12.2022 року)</i>	173
--	-----

Ідеологія протистояння

Одеській весні не потрібен «руській мір»	188
У полон потрапив одеський священник	190
Повернення о. Василя.....	191
«Мовне питання дуже довгий час використовувалося як ключове у інформаційній війні росії проти України»	192
Мова перестане бути предметом маніпуляцій	
<i>В Одеській області затверджено Програму розвитку та функціонування української мови на 2023-2025 роки</i>	197
В Одесі не має бути місця для імперських маркерів та наративів	199
Одесити підтримали демонтаж пам'ятника Катерині II	200
Одеса звільнилася від Катерини	201

Захоплення Одеси. Новий «план» російської пропаганди.....	203
Російська агресія не здатна зупинити українську культуру.....	207
<i>Станіслав СТРИЖЕНЮК:</i> «Не взяти вам поета у полон...»	209
Одещина: хроніка війни <i>(01.01.- 31.07.2023 року)</i>	215
Це не війна двох народів, це зіткнення двох цивілізацій	
● Про українське лицарство, інтелігентність і героїзм.....	238
● Росіяни ненавидять свободу, обожнюють рабство, люблять кайдани.....	242
Одещина: хроніка війни <i>(01.08 – 05.12.2023 року)</i>	245
<i>Післямова</i>	
Треба жити, боротися і вірити	259

Художньо-публіцистичне видання

Акимович Євген Олександрович

Бурчо Йосип Олександрович

Діалоги про Україну

*Інформаційно-публіцистичні роздуми про 650 днів
героїчного спротиву російським окупантам і святу віру в
нашу перемогу*

Головний редактор
Технічний редактор
Коректура
Комп'ютерна верстка

Й. О. Бурчо
Л. М. Афанасенко
О. В. Людвик
О. В. Замойська

Формат 60 x 84 1/16. Ум. друк. арк. 15,58. Наклад 100 прим. Зам.

Оригінал-макет виготовлено
в редакційно-видавничій фірмі «Прес-кур'єр».

Свідоцтво про внесення видавця до Державного реєстру видавців,
виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції серія ДК № 3764
від 22.04.2010 р.

(65076, м. Одеса, пл. Б. Дерев'янка, 1, оф. 717,
тел./факс (0482) 64-96-58, e-mail: pk_gazeta.odessa@gmail.com

Віддруковано з готового оригінал-макета.
Видавництво і друкарня «Астропринт»
65091, м.Одеса, вул. Разумовська, 21. Тел. 7-855-855.
www.astroprint.ua e-mail: astro_print@ukr.net
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК №1373 від 28.05.2003 р.